

Athpahariya-Nepali-English Dictionary

SIL International

ABOUT THIS DOCUMENT

This document contains data written in [byw]. For more information about this language, visit <http://www.ethnologue.com/language/byw>.

© *SIL International*

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 Unported License.

To view a copy of this license, visit

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

आ- [a] पू.स. *prefix* मेरो-

आ-आप्पे [a-appe] *adv* भिन्न

आआ [aa] *n* कुखुरालाई बोलाउने शब्द

आइ [ai] निपा. हो (स्थान विशेष)

आइकेले [aikele] *adv* एकलै

आइकेलेना [aikelena] *adv* एकलै

आइबो [aibo] *n* आँप

आइया [aija] वि.बो. घोच्दा, लड्दा, दुख्दा उच्चारण हुने शब्द

आइलोक् [ailok] *adv* 1) ठिक्कै हो 2) हो नि आउसा

यापूमिचिलोक् खेइन्गा लोनाँनाआइलोक् आपिगाना टे? हिजो राती मानिसहरूसँग भगडा गर्नु हुँदैन भन्दा ठिक्कै हो भन्थ्यो त। 3) हो त आसेन् कापाङ् धनकुटा इ लोनाँना आइलोक् आपिगाना हाट्लेम्बाक्माखाक् आपिक्ना टे? अस्ति तिम्रो घर धनकुटा हो भन्दा हो त भन्थ्यो अहिले चाहिँ होइन भन्छौ?

आइलोक् टे [ailok te]

आउलेबासक् [aulebasak] *n* वनस्पति (औलोको ज्वरोमा प्रयोग गरिने)

आउसा [ausa] *adv* हिजो राती

आए [ae] *v* हो

आकाकिऱ्वा [akaki?wa] *n* 1) गारुड 2) काकाकुल चरा

आकि [aki] 1) प्रश्न.वा. कति एलाह! चोमोलोड्मा आकि ओचेटनुना॥ अहो!सगरमाथा कति राम्रो छ। 2) *adv* कस्तो ना मेन्भेमाउङ् आकि पाराना रैछो॥ यी स्त्री कस्तो खालकी रहे छिन्।

आकि मोज्जा [aki moddza] वि. 1) राम्रो अवसर खान्ना लाऱ्वामा हिंसिक्मा आकि मोज्जाना टोऱ्वा आटुबुएसुए॥ तिमिले नाच सिकाउने राम्रो अवसरको काम पाएका छौ। 2) कस्तो राम्रो नागा पिच्छाचि आकि मोज्जा छ्याम् ओलोसे॥ यी केटाकेटीहरू कति राम्रो गीत गए।

आकिटेप्मा [akitepma] प्रश्न.वा. कति वटा आडागा ठिमेक् गोडा मेऱ्बाचि उयुङ्ग्वा खान्नाना आकिटेप्मा मेऱ्बाचि उयुङ्ग्वा॥ मेरो दश वटा बाखाहरू छन् तिम्रो कति वटा बाखाहरू छन्।

आक्खेरि [akk^heri] 1) *adv* आखिर काम्प्युटर चाहाबा लिनानानुङ् इन्नेट्निङ् आक्खेरि चाहाबा लिना रैछो॥ कम्प्युटर चाहिँदैन भनेर किनिन आखिर चाहिने रहेछ। 2) वि. अठयारो ओफाबामेडा हाट्ले आडा आक्खेरिडिं ठाइसाडे॥ पैसा नभएर आज म अष्टयारोमा परेको छु।

आक्ठाक् [ak^hak] *n* तान

आक्पा [akpa] *n* डकार

आक्मा [akma] *v* चिल्नु

आक्मिक् [akmik] *n* 1) कोका 2) तान बुन्दा प्रयोग हुने साधना

आक्ला [akla] *n* लुगा भुन्ड्याउने ठाउँ

आखुक्टेन् [ak^hukt^hen] *adv* कानेकोर्सी

आगाल् [agal] *n* 1) छेस्कनी 2) चुकुल 3) आग्लो

आगुङ् [agun] *n* मामा

आगुङ्चि [agun^htsi] *n* मामा माइजु

आगुट्टे [agut^hte] *n* गोटी खेल

आगोङ्पाङ् [agon^hpaŋ] *n* 1) मामा घर 2) मावली

आगोङ्बा [agon^hba] *n* मामा

आगोङ्बु [agon^hbu] *adv* तीन दिनअघि

आगोङ्मा [agon^hma] *n* 1) सौतेनी आमा 2) माइजु 3) सानी आमा 4) ठूली आमा

आग्मा [agma] *v* 1) फोड्नु 2) चर्किनु पाङ् छिरुवाट्डिना गारो आग्मा ठालाङ् चोगुए॥ घर पछाडिको गारो चर्किन थाल्यो। 3) फुट्नु आडा ओसेन् लेन्ना एडोक् पाङ् लेङ्डुङ्ना हाट्लेलोक् हिऱ्वाडा आग्मा उटुम् चोगुए॥ मैले हिजो दिनमा मात्रै घर लिपेको थिएँ अहिले देखि नै फुट्नु थाल्यो।

आडा [aŋa] *pro* 1) म आडा लेम्बा लेम्बा एडोक् इस्कुलडिं पढाँ लिडा खाट्नाना॥ म दिउँसो दिउँसो मात्रै स्कूलमा पढ्न जान्छु। 2) मैले आडा आसेन् युसा ओचाफेन्ना सेम्माङ् माक् टुडे॥ मैले हिजो राती नराम्रो सपना देखेँ।

आडाएना [aŋaena] *adv* एकलै

आडाएरो [aŋaero] *adv* एकलै

आडाना [aŋana] *pro* मेरो

आङ्गुठि [aŋgu^hti] *n* 1) आँठी 2) अँगुठी

आङ्गुर [aŋgura] *n* अङ्गुर

आङ्गुलि [aŋguli] *n* आँला

आङ्गुलिक् [aŋgulik] *n* आँला

आङ्गुलिक् येप्मा [aŋgulik jepma] क्रि. प. आँला टेक्नु

आङ्गुलिक्डा टोङ्मा [aŋgulik^hŋa toŋma] क्रि. प. आँलाले ताक्नु ठिबाङ् यापूमि याक्लेटुनाडा आङ्गुलिक्डा टोङ्मा याक्मा नुङ्ना ओटोकानाडिं खाम्माउङ्डोक् लोमालाप्या कोन्युक्॥ एक जना मानिस सँग रिस उठ्यो भने आँलाले ताक्नु भन्दा

उसको सामु गएर नै सम्झाउनु पर्छ।

आङ्गोम् [aŋgom] *n* बिनायो

आङ्गोरा [aŋgora] *n* अमला

आङ्गवा [aŋgwa] *n* 1) खोटो 2) सल्लोको चोप

आङ्गवारा [aŋgwara] *n* अमला

आङ्छापमा [aŋts^hapma] *v* हेला गर्नु पिच्छा मिट्साबाक्

आङ्छापमा लिनिया ॥ केटाकेटी भनेर हेला गर्नु हुँदैन।

आङ्बो [aŋbo] *n* सल्लो

आङ्मा [aŋma] *v* 1) उखेलनु चामा लालिक् आङ्मा खेरोक् युङ्गवा ॥ धानको बिउ उखेलनु त्यति कै छ। 2) ढलनु 3) सहनु ना ओओडा आङ्डिक् ठेना याङ्छामा आङ्मा आङ्गुए ॥ यो बालकले अति ठूलो दुःख सहनु सहायो। 4) उखेलिनु चिप् चोबा उभुङ्मा आङ्माडोक् कोन्नेट्नि आप्पे आङ्सा खाडे ॥ उतिसको बोट उखेलनु नै परेन आफै उखेलिएर गयो।

आङ्मा मिहिमा [aŋma mihima] क्रि. प. 1) सहन नसक्नु

2) उखेलन नसक्नु

आङ्माढामा [aŋma^hama] *v* उखालेर आउनु

आङ्माना [aŋmana] *n* 1) सहनशील आडा खान्नाना आङ्माना चाट्ला मोज्जा लोट्टुङ्ना ॥ मलाई तिम्रो सहनशील बानी राम्रो लाग्छ। 2) धीरता

आङ्सु [aŋsu] *v* उखेलनु

आङ्सेलि *n* सिम्टा, सल्लोको बियाँ

आचानाक् [atsanak] *adv* अकस्मात्

आँचोक्मा [ätsokma] *v* 1) मुख खोलनु 2) आँ गर्नु

आचुस् [attsus] *adv* भण्डै

आच्छि [atts^hi] वि.बो. 1) चिसो वा जाडो हुँदा बोलिने शब्द

2) पानीले भिज्दा बोलिने

आच्छिका [atts^hika] *n* हाच्छिउँ

आच्छिम् [atts^him] *n* 1) काकाको प्रीमती 2) काकी

आच्छु [atts^hu] वि.बो. जाडो हुँदा बोलिने शब्द

आच्छुम्बु [atts^humbu] *adv* अस्ति

आच्छो [atts^ho] *adv* उहिले

आच्छो आच्छो [atts^ho atts^ho] *adv* 1) सुरुमा 2) प्राचीन

3) उहिले उहिले 4) एक समयमा

आच्छोना [atts^hona] *adv* उहिलेको

आच्छोना रिङ्गान् [atts^hona riŋpan] *n* 1) परम्परागत

2) रुढीवादी

आछामे [ats^hame] *n* बनमारा

आछायुक् [ats^hajuk] *n* दुःखी हुने खान् नाङ्डेडोक् टोप्वा चोक् मा कास्वा युडे भोने हान्डेङ् याङ्आछायुक् मामु ॥ तिम्री यसरी नै काम गर्न अल्ल्छी गज्यो भने पछि दुःखी हुन्छौ नानी।

आछिप्माङ् [ats^hipmaŋ] *adv* 1) पराघौँ साल 2) तीन वर्ष पछाडि

आछुम्बु [ats^humbu] *adv* अस्ति

आछो [ats^ho] *adv* उहिले

आँटा [äta] *n* सरिफा

आदुक्टेन् [atukten] *adv* कानेकोर्सी

आदुप्टेन् [atupten] *adv* कानेकोर्सि

आदुप्डेन् [atupden] *adv* कानेकोर्सि

आदुप्माङ् [atupmaŋ] *adv* चौथो वर्ष (आउने) आइता माया आमेरिकालाम्मा आदुप्माङ् एडोक् टायुक् ॥ आइत माया अमेरिकाबाट चौथो वर्षमा मात्र आउँछिन्।

आटेबा [ateba] *n* 1) माल्ने खानेकुरा 2) विषालु

आट्टुकि [attuki] *n* अत्तो थाप्ने गीत

आट्टुबुजे [attubuje] *n* खुच्चिड आट्टुबुजे, लोनाना रिङ् आखेम सुवट्टुन् टे हाट्ले याङ्आछाडे ॥ खुच्चिङ्, भनेको कुरा सुनिनस् अहिले दुःख पाइस्।

आँट्याँ [ätjä] *n* आँट

आँट्याँ चोग्मा [ätjä tsogma] क्रि. प. आँट गर्नु

आँठा [ät^ha] *n* खेतको गारा

आँठाडिला [ät^hadila] *n* माटोको डिल (घरभित्र उठाएको)

आट्ठा [att^ha] वि.बो. पोल्दा वा दुख्दा उच्चारण गरिने शब्द

आडाङ्बा [adamba] *n* मालिक

आडाबा [adaba] *n* 1) मितिनी 2) साथी

आडाबा [adaba] *n* स्त्री साथी

आडाबो [adabo] *n* केटी साथी

आडुबा [aduba] *n* हजुरबा

आडुमा [aduma] *n* 1) हजुरआमा 2) बजू

आङ्डिक् [ad^hik] वि. 1) अति 2) असाध्य 3) साहै 4) अचाक् ली

आङ्मारे [admare] *n* गँधे साग

आढायुसा [ad^hajusa] *adv* मध्य रात

आत्त्याँ [attjä] *n* आत्तिनु

आत्त्याँ लिमा [attjä lima] क्रि. प. आत्तिनु

आना [ana] *n* दिदी

आँना [äna] *pro* मेरो

आनाउ [anau] *n* 1) हलोको बिँड 2) अनौ

आनाक्पो [anakpo] *n* 1) भतिजा 2) भदै

आनामाने [anamane] *n* साहिँलो

आनाम्बा [anamba] *n* मेरो ससुरा

आनाम्मा [anamma] *n* 1) मेरी सासु 2) मेरी सासु आमा

आनि [ani] *pro* हामी
 आनिआनि [aniani] *adv* एक आपसमा
 आनिगा [aniga] *pro* हाम्रो
 आनिडा [aniḍa] *pro* हामी
 आनिटुडुमा [aniṭuḍuma] *n* 1) जंगलेनी 2) वनदेवी
 आनिटुरुमा [aniṭuruma] *n* 1) जंगलेनी ठिबाङ्ग यापूमि एकेलेङ्ग
 एकेलेङ्ग चेक्टेराना पोङ्गोलो नाम् ओठोना आनिटुरुमाडा
 खाट्एसुना रैछो ॥ एक जना मानिस उल्टो उल्टो बोल्दै थियो
 किन पो भनेको त उसको दिमाग वनदेवीले लगेको रहे छ ।
 2) वनदेवी
 आनिना [anina] *pro* हाम्रो
 आनुगु [anugu] *n* मेरो फुपाजु
 आनो [ano] *n* दिदी
 आन्चि [antsi] *pro* हामी
 आन्जा [andza] *n* 1) भाइ 2) बहिनी
 आन्जो [andzo] *n* 1) ज्वाइँ 2) भाइ बुहारी
 आन्भा [andz^ha] *n* भाइ
 आन्भिनि [andz^hini] *n* मेरो फुपू
 आन्भो [andz^ho] *n* बहिनी
 आन्डेबा [andɛba] *n* बाबुका दाजु
 आन्डेमा [andɛma] *n* ठूली आमा
 आन्याँ [anjā] *pro* 1) हामी ना ठेना पाङ्ग्म्बाक् आन्याँ
 आठपहरिया छोङ्ग्बाचि छुम्माना पाङ्ग ए ॥ यो ठूलो घर चाहिँ
 हामी आठपहरिया जातिहरूको भेला घर हो । 2) हाम्रो ना
 टेट्युगेट्ना आन्याँ बेङ्गिसि ए ॥ यो देखिएको हाम्रो खेत हो ।
 आन्याना [anjana] *pro* हाम्रो
 आपुयुसेट् [apujuset] *n* रक्षा साम्माङ्गडा आपुयुसेट् ॥ भगवन्ले
 रक्षा गरुन् ।
 आप्टाङ्ग्वा [apṭaŋgwa] *वि.* 1) घुमाउरो कुरा याना भुम्भु खालि
 आप्टाङ्ग्वा रिङ्ग एडोक् चोक्ना ॥ त्यो दाजु खाली घुमाउरो
 कुरा मात्रै बोल्नु हुन्छ । 2) व्यङ्ग्य
 आप्पा [appa] *n* बुबा
 आप्पे [appe] 1) *adv* भिन्न ना यापूमिडाना ओचाट्ला आप्पे
 पाराना साक्लोकचा ठोङ्गिना ॥ यो मानिसको बानी भिन्न
 न/फरक प्रकारको छ, कसै सँग मिल्दैन । 2) *adv* बेग्लै
 3) *adv* फरक 4) *adv* छुट्टै ना किटाब आप्पे युङ्गसु ॥ यो
 किताब छुट्टै राख । 5) *adv* आफै आडा आप्पे चामा
 तुक्कुङ्गुङ्गु ॥ म आफै भात पकाउँछु । 6) *adv* अलग 7) *वि.*
 अकै याना यापूमि उप्पा उमा नुङ्गना आप्पे निङ्गना ॥ त्यो
 मानिस उसको बुबा आमा भन्दा अकै देखिन्छ ।

आप्पे आनिगा [appe aniga] *pro* आफ्नै आप्पे आनिगा
 यापूमिचिडोक् मिसेन् निनिमचिम्गा ॥ आफ्नै मानिसहरूलाई
 चिन्न सकिदैन ।
 आप्पे आप्पे [appe appe] *adv* 1) भिन्न भिन्न 2) फरक फरक
 3) आफै आफै
 आप्पे टाक्मा [appe ṭakma] *क्रि.* प. 1) छुट्टै लिनु 2) छुट्टै थाप
 नु उपुन्डिना चुवा लोक् धाराडिना चुवाङ्गि उपुन्डिना चुवा
 सेङ्गसेङ्ग लिनाउङ्ग उपुन्डिना चुवा आप्पे टाक्मा कोन्युक् ॥
 कुवाको पानी र धाराको पानीमा कुवाको पानी सफा हुनाले
 कुवाको पानी छुट्टै थापनु पर्छ ।
 आप्पे निङ्गमा [appe niŋma] *क्रि.* प. 1) अन्तर देख्नु 2) फरक
 देखिनु
 आप्पे लिमा [appe lima] *क्रि.* प. अलग हुनु ओचाफेन्ना
 ओचाट्लालोकना यापूमिलाम्मा आप्पे लिमा कोन्युक् ॥ खराब
 आचारण भएको मानिसबाट अलग हुनु पर्छ ।
 आप्पे सिमा [appe sima] *क्रि.* प. आत्म हत्या गर्नु
 आप्पेगा [appega] *वि.* 1) फरक 2) बेग्लै
 आप्पेगा निङ्ग्वा [appega niŋgwa] *वि.* आन्तरिक मन
 आप्पेना [appena] *वि.* छुट्टै ओठेगा यापूमिचिगा आप्पेगा निङ्ग
 वा बुभा चोक्डेङ्गिना ॥ ठूला मानिसहरूको आन्तरिक
 मन/विचार बुझ्न सकिदैन ।
 आप्पेना [appena] *वि.* 1) फरक 2) अन्तर
 आप्पेना पारा [appena para] *वि.* 1) आफ्नै प्रकारको 2) अनौठो
 आप्पा [app^ha] *n* 1) दराज 2) टाँसी
 आप्पा [apma] *v* 1) हान्नु फिट्काउलिडा कुप्येट्ना वा आप्पा
 लिनिना ॥ गुलेलीले ओथारोमा भएको कुरालाई हान्नु हुँदैन ।
 2) आउनु खान् पाङ्गडाङ्ग चोक्डा आप्पा कोन्युक् ॥ तपाईं
 पितृ पूजा गर्न आउनु पर्छ । 3) ल्याउनु भिरगाउडिना साम्बोक्
 बिबारेङ्ग छोङ्गिसिडा आप्पा कोन्युक् ॥ भिरगाउँको कोदो
 बिहिबार हाटमा बेचन ल्याउनु पर्छ ।
 आप्पालिक् [apmalik] *n* कपास फट्काउने साधन
 आप्लिबा [apliba] *n* बन्दुक
 आबा [aba] *v* 1) आउनु खान् नेहि आबा ॥ तिमी यता आउनु ।
 2) आउ खान् नेहि आबा ॥ तिमी यता आऊ ।
 आबाहाक् [abahak] *v* आउनु
 आबुइ [abui] *वि.बो.* 1) तर्सिँदा बोलिने शब्द आबुइ! आडा
 आहिप्माङ्ग याङ्गडे ॥ आम्मे! म त हिरिक्क भएँ । 2) हतास
 3) आम्मे
 आबेला [abela] *adv* अबर, ढिला
 आबुइ [abbui] *वि.बो.* लङ्गन लागदा वा डर लागदा बोलिने शब्द
 द आबुइ! आडा आच्चुस्नाँ कोसाङ्गवाट्गाङ्ग ॥ धत्! म त
 धन्न लडिन ।

आभोर [ab^horΛ] *n* खाँचो
 आमा [ama] *n* आमा
 आम् [am] *n* पानी (बाल शब्द)
 आम्टेउना [amteuna] वि. कत्रो
 आम्टेप्मा [amtepma] प्रश्न.वा. कति
 आम्बाङ् [amban] *n* 1) काका 2) कान्छो बुबा
 आम्बु [ambu] *n* दाजु
 आम्बुङ् [ambuŋ] *n* सिलाम
 आम्बुवा [ambuwa] *n* चमेरो
 आम्बेडुम्बे [ambedumbe] *n* डुम खेल
 आम्बोवा [ambowa] *n* चमेरो
 आम्भु [amb^hu] *n* दाजु
 आम्मा [amma] *v* 1) सेकनु 2) सेकाउनु लाङ् होमे भोने मुक्डि
 क्या नेकसा मिहिडि आम्मा कोन्युक ॥ खुट्टा सुनियो भने
 हातमा तेल लगाउँदै आगोमा सेकाउनु पर्छ । 3) हाम फाल्नु
 4) उफ्रिनु याक्ठेरेक्लाम्मा यो होङ्डि आम्मा लिनना ॥
 भिरबाट तल खोलामा उफ्रिनु हुँदैन । 5) उफ्रनु
 आम्मा [amma] *v* उफ्रनु
 आम्माप्मा [ammapma] *v* 1) उफ्रि जानु 2) उफ्रेर जानु 3) उछिट्ट
 टिनु
 आयाबा [ajaba] *n* टिमुर
 आरा [ara] *n* आरी
 आरावा [arawa] *n* 1) साँधेको अचार 2) सलाद
 आरि [ari] *n* भक्तिम्लो
 आरिजाम्बेट् [aridzambet] *n* 1) सानो पात हुने भलायो 2) काग
 भलायो

आरु [aru] वि. अरू
 आरेक्पु [arekpu] *adv* अस्ति भन्दा दुई दिन अगाडि
 आर्को [arko] *adv* अर्को
 आलाम्बुगोन् [alambugon] *v* छाडा हुनु
 आलोगा टेम्मा [aloga temma] क्रि. प. भनेको कुरा मान्नु
 आल्मारे [almare] *n* गन्धे साग
 आल्लाक्का [allakka] वि. अलग, छुट्टै
 आवेप्मा [awepma] *n* तिल
 आसाट्ना [asatna] वि. 1) आकर्षक 2) तानेर लाने
 आसेन् [asen] *adv* 1) पहिले ना इस्कूल आसेन् आनि टोकुबा
 टालाडिडोक् चोक्बालाक् ॥ यो स्कूल पहिले हाम्रो हजुर
 बाको पालामा नै बनाएको हो । 2) हिजो आसेन् माकेबोरा
 खाम्दुङ्नाडा आकेङ्गोक् खोरोरो रोसाडे ॥ हिजो मकै
 भटमास चपाउँदा मेरो दाँत नै सबै भर्यो ।
 आसेन् युसा [asen jusa]
 आसेन् हाट्ले [asen hatle] *adv* हिजो आज
 आसेन् हाले [asen hale]
 आसेन्-आसेन् [asen-asen] *adv* पहिले पहिले
 आसेन्ना माइना [asenna maina] *adv* गत महिना
 आसेन्न् लेम्बा [asenn lembe] *adv* हिजोको दिन
 आसेन्ले [asenle] *adv* 1) हिजो अस्ती 2) हाल साल 3) थोरै
 समय पहिले
 आसेन्लोक् [asenlok] *adv* अस्ति नै
 आस्टाकोट् [astakot] *n* इस्टकोट
 आँहाँ [āhā] वि.बो. नाई
 आहारा [ahara] *n* चारो

इ

इ [i] निपा. हो
 -इ [i] पर. *sfx* -मा
 इकि [iki] प्रश्न.वा. 1) कस्तो ना इकि पाराना यापूमि रैछो साक
 डा ओलोडुना रिङ् चा खेम्सुन्ना ॥ यो कस्तो खालको मानिस
 रहेछ कसैले भनेको कुरा पनि सुन्दैन । 2) के इकि बो
 आमाट्टुए? के भनिस् अरे?
 इकिना [ikina] प्रश्न.वा. कस्तो
 इक्कि [ikki] प्रश्न.वा. कस्तो

इक्किना [ikkina] 1) *adv* अचानक 2) प्रश्न.वा. कसरी
 इखाप्माङ् [ikhapman] *n* भक्तिको अन्तमा सोर मिलाउने वा
 बोलिने शब्द, देवतालाइ पुकारिने शब्द
 इग्मा [igma] *v* उठाउनु
 इजा [ija] *n* जाँड
 इजा छिप्मा [ija tshipma]
 इजा टेमा [ijaema] *v* जाँडले माल्नु

इडा टुकमा [iɳat^hukma] *v* जाँड पकाउनु
 इडा टुङ्मा [iɳat^huŋma] *v* 1) जाँड खानु 2) जाँड पिउनु
 इडाडाम् [iɳad̪am] *n* भट्टी पसल
 इडाफेबा [iɳap^heba] *n* जाँडमा हुने कीरा
 इङ्स्वा [iɳswa] *adv* पछाडि
 इच्छुट् [itts^hut] *adv* चाउरिनु
 इच्छुट्मा [itts^hutma] *v* चाउरि पर्नु
 इछुट् [its^hut] *n* 1) चाउरी 2) मुजा
 इट्मा [it̪ma] *v* आँट्नु
 इनाबा [inaba] वि.बो. 1) धिक्कार 2) थुइय्य
 इनामा [inama] वि.बो. 1) धिक्कार इनामा! ओचाफेन्ना टोऱ्वा
 काचोकबाचि खानिडा साजाए आटुबुट्टुम्॥ धिक्कार! खराब
 काम गर्नेहरू तिमीहरूले सजाय पाउने छौ। 2) थुइय्य 3) बे
 कामे इनामा, खान् पिच्छाउम् खोड्डेना होला! बे
 कामे/थुइय्य, तँ केटा त कस्तो होला!
 इनामा लिसे [inama lise] वि. बेकाम भएको
 इनामासोङ् [inamason] वि.बो. बे कामे
 इनुन् [inun] *v* न किन्नु
 इन्गाइन् [ingain] *n* 1) किनमेल रामे लोक हारिडा बेङ्सि इन्
 गाइन् चोगाचुङ् जोम् ओफाबाडि छोड्साचुए॥ रामे र हरिले
 खेत किनमेल गरेर धेरै पैसामा बिक्री गरे। 2) ठेलमठेल
 खालाङ्गाडि यापूमिचिगा खिमेयाङ्मेडा चोगुनाडा इन्गाइन्
 चोक्सो ओलाम्तिगा॥ शहरमा मानिसहरूको भिडले गर्दा
 ठेलमठेल गर्दै हिँड्छन्।
 इन्गाइन् चामा [ingain tsama] क्रि. प. ठेला ठेला गर्नु
 इन्डुके [inɳuke] *n* चिउरीको घ्यू
 इन्मा [inma] *v* 1) ठेलनु 2) किन्नु पाङ् चोकमा स्वाँरा इन्मा
 कोन्युक्॥ घर बनाउनु जग्गा किन्नु पर्छ। 3) धकेलनु आनि
 नुङ्ना ओठेगा यापूमिचि इन्मा लिनिना॥ हामी भन्दा ठूला
 मानिसहरूलाई घचेट्नु/धकेलनु हुँदैन। 4) घचेट्नु
 इन्माडेमा [inmad̪ema] *v* 1) हुत्त्याउनु 2) ठेलि पठाउनु
 इन्ल्वाट् [inlwat] *n* चिउरी
 इप्पोक् [ipppok] सं. बाइस
 इप्टाला [ipt̪ala] सं. दुई तले
 इप्टुन् [ipt̪un] *v* न भर
 इप्टेपबोक् [ipt̪epbok] सं. चौबीस

इप्पाङ् [ippan] सं. 1) दुई जना 2) जोडी 3) दुवै
 इप्पाङ्लोक् [ippanlok] सं. दुवै
 इप्पोक् [ippok] सं. 1) दुइ वटा 2) दुई
 इप्पोक् [ippok] सं. दुई
 इप्पोक् खेप् [ippok k^hep] 1) सं. दुई पल्ट 2) *adv* दुई चोटि
 इप्पोक् फेरा [ippok p^hera] सं. दुई पल्ट
 इप्पोक्खेप् [ippokk^hep] सं. दुई पटक
 इप्पोक्ना [ippokna] सं. दुई वटा
 इप्पोक्फेरा [ippokp^hera] सं. दुई पल्ट
 इप्पोक्मुक् [ippokmuk] सं. दुई हजार
 इप्पोक्मेक् [ippokmek] सं. बीस
 इप्पोक्मेक्मेक् [ippomekmek] सं. दुई सय
 इप्मा [ipma] *v* 1) भरिनु 2) भर्नु
 इप्माना [ipmana] वि. भर्नु पर्ने
 इमालिङ् [imaliŋ] *n* रक्सी
 इमालिङ्उमा [imaliŋuma] *v* रक्सि पार्नु
 इमालिङ्दुङ्मा [imaliŋt̪^huŋma] *v* रक्सी पिउनु
 इम्पेप्मा [imɳepma] प्रश्न.वा. कति
 इम्नेन् [imnen] *v* न सुत
 इम्मा [imma] *v* 1) किन्नु पाङ् चोकमा स्वाँरा इम्मा कोन्युक्॥
 घर बनाउनु जग्गा किन्नु पर्छ। 2) सुत्नु युसाना पाका एडोक्
 आनि इम्मा कोन्युक्॥ रातको समयमा मात्र हामी सुत्नु पर्छ।
 3) धकेलनु आनि नुङ्ना ओठेगा यापूमिचि इन्मा लिनिना॥
 हामी भन्दा ठूला मानिसहरूलाई घचेट्नु/धकेलनु हुँदैन।
 4) ठेलनु 5) घचेट्नु 6) निदाउनु
 इम्मा बेला [imma bela] *adv* सुत्ने समय
 इम्माजामा [immadzama] 1) *n* शारीरिक सम्बन्ध 2) क्रि. प.
 सम्भोग गर्नु 3) क्रि. प. सुति खानु
 इम्माडिमा [immad̪ima] *v* 1) हुत्त्याउनु 2) ठेलि पठाउनु
 इम्मापिमा [immapima] *v* सुत्न दिनु
 इम्मायाक्मा [immajakma] *v* 1) थलो पर्नु 2) सुतिरहनु
 इम्मेप्मा [imnepma] *v* सुताउनु
 इम्मेप्माजामा [imnepmadzama] क्रि. प. करणी गर्नु
 इम्सालेङ्मा [imsaleŋma] *v* सुत्दै अर्को तिर फर्किनु
 इलामे [ilame] *n* बारीमा पाइने एक प्रकारको भार

उ

उ- [u] पू.स. *px* उसको-

उइछा [uits^ha] *n* बच्चा

उइछा होप्मा [uits^ha hopma] क्रि. प. बच्चा काङ्गु

उइछाचि [uits^hatsi] *n* छाउरा छाउरी, छोराछोरी

उइले [uile] *adv* 1) उहिले 2) प्राचीन 3) विगत

उकारिकना [ukarikna] वि. 1) घुमाउरो 2) कुप्रो

उकुरछुट् [ukurts^huf] वि. कुप्रो

उकुरछुप् [ukurts^hup] वि. कुप्रो

उकुरदुम्बेट् [ukurd^humbet] *n* गोरु जुधाइ

उखिङ् [uk^hiq] *n* 1) फियो 2) पित्त

उखिवा [uk^hiwa] *n* चोप

उखिवाट् [uk^hiwaṭ] *n* 1) स्खलन 2) वीर्य 3) चोप

उगुङ्मा [ugunṃma] *n* 1) बोट 2) स्रोत

उगेङ् [ugēḍ] *n* टुक्रा

उघुङ्मा [ug^hunṃma] *n* 1) बोट 2) रुख

-उङ् [uṃ] पर. *sfx* 1) -एर 2) -देखि

उङ्मा [uṃma] *v* आउनु (माथिबाट)

उचाट्ला नुना [utsaṭla nuna] वि. राम्रो स्वभाव

उचाप्पाङ् [utsappanṃ] वि. 1) टाँठो बाठो 2) परिपक्व
3) चलाख 4) चतुर

उचाफेन्ना [utsap^henna] वि. 1) नराम्रो 2) खराब

उचाफेन्ना बेला [utsap^henna bela] *adv* नराम्रो समय

उचिउला [utsiula] *n* 1) मुना 2) टुसा

उचुपुरुक् [utsupuruk] *n* कोपिला

उचुपुरुक्वा [utsupuruṃwa] *n* कोपिला

उछि [uts^hi] *n* मासी, हाडभित्र हुने पदार्थ, गुदी

उछिक् [uts^hik] ना. यो. 1) तल 2) मुनि

उछिक्डि [uts^hikṃi] ना. यो. मुनि तिर

उछुक् [uts^huk] *n* 1) खुर (जीवजन्तुको) 2) नङ्ग्रा (जीवजन्तुको)

उछुपाना [uts^hupana] *n* बिको

उछुप्पना [uts^huppana] *n* ढकनी

उजारा [udzara] *n* जरा

उजिगा लोमा [udziga loma]

उटिउँबा [uṭiūba] *n* काँडा

उटुप् [uṭup] *n* अर्थ

उटुम् [uṭum] *n* 1) प्रारम्भ 2) मेसो 3) थालनी 4) शूरुवात

उटुम् ओङ्मा [uṭum oṃma] क्रि. प. 1) थालनी गर्नु 2) स्थापना गर्नु

उटुम् चोक्मा [uṭum tsokma] क्रि. प. सुरु गर्नु

उटुम् लिमा [uṭum lima] क्रि. प. 1) आरम्भ हुनु 2) सुरु हुनु

उटुममिना [uṭummina] *n* 1) आधार भूत 2) प्राथमिक

उटेहेक् उलाङ् [uṭehēk ulaṃ] *n* 1) शिर पाउ 2) लासलाई
शिरदेखि खुट्टासम्म जाँड र तेल दल्ने कार्य

उट्टार [uṭṭara] *n* उत्तर

उठिन् [uṭ^hin] *n* अण्डा

उठुइ [uṭ^hui] ना. यो. माथि

उठुइना [uṭ^huina] *adv* माथिल्लो

उठुइ ठाङ्मा [uṭ^huṃṭ^haṃma] *v* माथि चढ्नु

उठुइडि [uṭ^huṃṭ^hi] ना. यो. माथि

उना [una] *n* दिदी

उनि [uni] *n* उन धागो

उनु [unu] *n* मुख्य

उन् [un] *pro* 1) उ 2) उहाँ

उन्झा [undz^ha] *n* 1) बहिनी 2) भाइ

उन्ना [unna] 1) वि. छोटो ना सिङ् उभुङ्मा ओगेङ् आङ्किक्
उन्ना लिसे ॥ यो रूखको टुक्रा अति छोटो भयो। 2) वि. पुङ्के
3) वि. होचो वा पुङ्को ना याप्मि उन्ना रैछो ॥ यो मानिस
होचो/पुङ्को रहेछ। 4) वि. संक्षिप्त 5) *pro* उसले उन्ना
चोगुनाँ रूवाप्पा आसुबेन्माक्फेन् जाखाम् चोगुडे ॥ उसले गर्दा
सबै मेरो धन सम्पत्ति खतम भयो।

उन्नाना [unnana] *pro* उसको

उन्नालिमा [unnalima] *v* 1) पुङ्को हुनु 2) छोटो हुनु

उन्नि [unni] *pro* 1) उसको 2) उसमा

उन्मा [unma] वि. छोटो हुने

उन्लोक् [unlok] 1) *adv* छोटकरी 2) *pro* ऊ सँग 3) वि. छोटो

उपाप्मा [upapma] *n* 1) छोक्रा 2) नछानिएको जाँड

उपिड्बा [upijba] *n* 1) सिपाही 2) हरियो 3) सेना

उपिम् [upim] *n* करड
 उपुङ्मा [upun̄ma] *n* 1) बोट 2) फेद
 उपुच्चुवा [uputt̄suwa] *n* फिँज
 उपुट् [uput̄] *n* 1) मुहान 2) दुलो 3) प्वाल
 उपुन् [upun] *n* 1) मुहान 2) कुवा
 उफाबा [up^haba] *n* 1) रातो 2) रजस्वला
 उफारा [up^hara] *n* 1) उपियाँ वालोङ्डाङ्ङि उफारा उलिसेसे ॥
 कुखुराको खोरमा उपियाँ भएका छन्। 2) आधा ठिक् राङ्
 उफारा चोकमा लोङ्सा लेग्मा कोन्युक् ॥ एक रुपैयाँ आधा
 बनाउनुको लागी साट्नु पर्छ।
 उफिप्पा [up^hip̄ma] *n* 1) आँलाको काप 2) चेप
 उफुट्नासा [up^hu[n̄]asa] वि. गहुँगोरो
 उफुप्पा [up^hup̄pa] वि. सेतो
 उफुप्पा साम्बोक् [up^hup̄pa sambok] *n* सेतो कोदो
 उफुप्पा हाडे [up^hup̄pa haḍe] *n* 1) सेतो खर 2) एक प्रकारको
 सेतो घाँस
 उफुप्पासा [up^hup̄pasa] *n* सेतो मासु
 उफेट् [up^het̄] *n* फक्रेको फूल
 उबुसुन्वा [ubusu[?]wa] *n* 1) धुलो 2) भुस
 उभुङ्मा [ub^hun̄ma] *n* 1) रूख 2) बोट 3) फेद 4) काण्ड
 उमा [uma] *n* 1) *v* पोल्नु 2) *v* रक्सी पोल्नु पाइले इडा तुक्माउङ्
 इमालिङ् उमा कोन्युक् ॥ पहिला जाँड पकाएर रक्सी पोल्नु
 पर्छ। 3) *n* माउ ना फाक्चिलेट् उमा गोलो रैछो ॥ यो सुँगुरको
 पाठा माउ/भुनी पो रहेछ। 4) *n* बाछी ना पिट्चिलेट् उमा
 रैछो ॥ यो गाईको बाछी रहेछ। 5) *n* सावाँ ना ओफाबाडान
 उमा मासाडा चोक्मालिनिना ॥ यो पैसाको साँवा मास्नु हुँदैन।
 उमा ठामा [uma t̄^hama] क्रि. प. कीरा लाग्नु
 उमाङ् [umaŋ] वि. काँचो
 उमाङ् ओफाङ्वा [umaŋ op^ha[?]wa] *n* हरियो पात
 उमानासिङ् [umanasin̄] *n* पोल्ने दाउरा
 उमायेप्पा [umajep̄ma] *v* 1) बालिहाल्नु 2) जलाउनु 3) पोल्नु
 4) पार्नु
 उमिकिलिक् [umikilik] *n* हातखुट्टाको आँख्ला
 उमुक् [umuk] *n* उसको हात
 उमुक् केमा [umuk kema] क्रि. प. चोर्नु
 उमुङ् [umuŋ] *n* प्वाँख
 उमोङ्वा [umo[?]wa] *n* 1) भोल 2) तरल पदार्थ
 -उम्बाक् [umbak] *sf*x -चाहिँ
 उम्भुउन्भा [umb^huundz^ha] *n* दाजुभाइ

उयाक्चिक् [ujaktsik] वि. 1) त्यस्तै हो 2) यस्तै हो
 उयाक्छिक् [ujakts^hik] वि. त्यस्तै हो
 उयाङ्गुलाट् [ujanggulaṭ] *n* 1) कनिका 2) च्याख्ला
 उयाङ्गुलुक् [ujangguluk] *n* 1) कनिका 2) च्याख्ला
 उयाङ्गवाट् [ujanggwat̄] *n* 1) च्याख्ला 2) कनिका
 उयामुङ् [ujamuŋ] *n* जुँगा
 उयुङ् [ujuŋ] *n* बिँड
 उयुङ् हुङ्मा [ujuŋ huŋma] क्रि. प. बिँड खुस्किनु
 उरिङ्डा हिट्दुना [uriŋḡa hit̄t̄una] वि. अविश्वासी
 उरिट् [urit̄] *n* 1) स्वर 2) आवाज
 उरिमाना [urimana] *n* घुमाउने साधन
 उलाङ् [ulaŋ] *n* डोकाको काम्रो
 उलिङ् [uliŋ] *n* टुसा
 उलिङ् होम्मा [uliŋ homma] क्रि. प. टुसाउनु
 उलुकमा [ulukma] *n* कलेजो
 उलुकमासा [ulukmasa] *n* कलेजोको मासु
 उलुङ् [uluŋ] *n* 1) शरीर 2) बाहिरी भाग 3) बोक्रा
 उलुङ्सुप् [uluŋsup] *n* काँचुली
 उलुवाट् [uluwat̄] *n* 1) दाना 2) बियाँ 3) गेडा
 उल्टिराङ्वा [ultira[?]wa] *n* 1) काडे फार 2) भिरिङ्गी फार
 उवा [uwa] *n* 1) मह 2) रस
 उवा काहोट् [uwa kahot̄] *n* मह काङ्ने
 उसा [usa] *n* 1) फलमासु आसाइबा, साङ्गवा उसा एडोक्
 आभागाङ् ठेन्डु ए ॥ साथी, भैँसीको फलमासु मात्रै मेरो
 भागमा हाल्नु है। 2) फल नान्याँना बारखा आइबो उभुङ्माङ्
 उसा केडेना रैछो ॥ यो साल आँपको बोटले फल फलाए छ।
 3) मासु पाक् उसा याङ्आखुट्टेना? के को मासु ल्याएदियो?
 उसाम्नुमा [usamnuma] 1) *n* मोटो (शरीरको अर्थमा) 2) वि.
 राम्रो स्वभाव
 उसारुङ्वा [usaru[?]wa] *n* हङ्डी
 उसिक्वाट् [usikwat̄] *adv* 1) मरेको 2) सुकेको
 उसिप् [usip] *n* 1) छोक्रा 2) खोस्टो (रस सकिएको) 3) भुस
 उसियाक् [usijak] *v* मरोस्
 उसिङ्वाट् [usi[?]wat̄] *adv* 1) सुकेको 2) मोरेको
 उसुकटुर्मुबा [usuk̄turumba] *n* 1) दुसी 2) काइ
 उसुटुम्बुरुङ्वा [usu[?]tumburu[?]wa] *n* दुसी
 उसुप् [usup] *n* 1) दाप 2) खोल
 उसुराइना [usuraina] वि. 1) कुनाको 2) आफ्नै धुन्को
 उसुराइना लुङ् [usuraina luŋ] *n* कुनाको दुङ्गा

उसुरुम् [usurum] *n* कोया
 उसुलि [usuli] *n* सुत्ला
 उहि [uhi] *n* खिया
 उहि टामा [uhi tama] क्रि. प. खिया लाग्नु
 उहिक् [uhik] *n* चोयाको भित्री भाग
 उहिङ्ग्वाट् [uhingwat] *n* 1) जिउँदो 2) जीवित

उहिडुवा [uhiduwa] *n* आन्द्रा
 उहिदुवा [uhid^huwa] *n* आन्द्रा
 उहिदुवा [uhiduwa] *n* आन्द्रा
 उहुँ [uhū] *adv* काम गर्न नचाहेमा वा नपत्याएको अवस्थामा भनिने शब्द
 उहुप् [uhup] *n* गाँठो
 उहुम्पा [uhumpa] *n* चिहान

ए

ए [e] वि.बो. है
 एकाडाङ्खे [ekadāṅk^he] *n* 1) विधवा 2) ढोल नाच
 एकाले [ekale] 1) सं. एउटा 2) *n* विधवा
 एकाले [ekale] *n* एकले
 एकिलिडान् [ekilidān] *n* नाङ्गो
 एकिलिपोट् [ekilipot] *n* नाङ्गो
 एकडुमेट् [ekudumet] वि. 1) घुँडा टेक्ने 2) घुँडा मार्ने
 एकडुमेट् ठाप् [ekudumet t^hap] वि. घुँडा मारेर बस्ने
 एकडुमेट् ठाप् युङ्मा [ekudumet t^hap juṅma]
 एकेकेले [ekekele] *adv* एकला एकलै
 एकेले [ekele] *adv* एकलै
 एकेलेङ् [ekelen] *adv* 1) उल्टो 2) विपरीत दिशा 3) विपरीत ठाउँ
 एकेलेङ् चोक्मा [ekelen tsokma] 1) क्रि. प. नराम्रो काम गर्नु
 2) *n* अपराध गर्नु 3) क्रि. प. अत्याचार गर्नु
 एकेलेङ् निङ्ग्वा [ekelen ningwa] *adv* उल्टो विचार
 एकेलेडाङ् [ekeledāṅ] *n* नाङ्गो
 एकेलेना [ekelena] सं. एकलो
 एकका [ekka] सं. एक
 एक्के [ekke] *adv* 1) एउटै 2) एउटा
 एक्के खेप् [ekke k^hep] *adv* एक चोटि
 एक्केउ [ekkeu] *adv* 1) सँगै 2) उस्तै
 एक्केउ पारिक् [ekkeu parik] *adv* एकै नास
 एक्केउगा [ekkeuga] *n* एकनास
 एक्केउना [ekkeuna] वि. 1) उस्तै 2) एकनास
 एक्केठोउँ [ekket^hoū] *n* संयुक्त

एक्कोनामारि [ekkonamari] *v* एउटा घुँडाले टेकेर बस्नु
 एक्खाम्मा [ekkh^hamma] *n* एक गाँस
 एक्खेप् [ekkh^hep] *adv* एकपटक
 एक्खोट् [ekkh^hot] वि. खोच्याउने
 एक्खोट्एक्खोट् [ekkh^hotekkh^hot] *adv* खोच्याउनु
 एक्चिरि [ektsiri] *n* 1) ढाड 2) मेरुदण्ड
 एक्चिरि किम्मा [ektsiri kimma] क्रि. प. ढाड अड्याउनु
 एक्चिरिक् [ektsirik] *n* पिठिउँ
 एक्चुरिक् [ektsurik] *n* ढाँड
 एक्चेन् [ektsen] *adv* कोल्टे
 एक्छोरेट् [ekts^horet] *n* बाच्छिउँ
 एक्डाम् [ekdam] *adv* जहिले तहिले
 एक्मा [ekma] *v* 1) भाँचिनु 2) भाँच्नु
 एक्माना [ekmana] वि. 1) दोब्याउने 2) भाँच्ने
 एक्मेट्मा [ekmetma] *v* भाँच्न लगाउनु
 एक्लोक [eklok] *adv* भाँचिने गरी
 एक्खेट्याङ् [ek^hetjaṅ] *n* घोडा
 एक्खेप् [ek^hep] *adv* 1) एक चोटि 2) एक पटक
 एग्मा [egma] *v* भाँचिनु, भाँच्नु
 एङ्एङ् [eṅeṅ] *adv* पछि पछि
 एङ्एङ् रिक्मा [eṅeṅ rikma] क्रि. प. पछ्याउनु
 एङ्फुट्मा [eṅp^huṭma] *v* 1) तिरस्कार गर्नु 2) इन्कार गर्नु
 3) बेवास्ता गर्नु 4) माया मार्नु
 एङ्स्वा [eṅswa] 1) वि. अन्तिम 2) वि. पछाडि 3) *adv* पछि
 एङ्स्वाना [eṅswana] वि. पछिल्लो

एङ्स्वाफुट् [eŋsɔwəpʰuɪ] *adv* 1) ढाड पछाडि 2) पछाडि फर्केर बस्ने
 एचिरिक् [etsirik] *n* पिठचुँ
 -एडोक् [edok] *sfx* -मात्रै (जोड दिँदा)
 -एना [ena] *sfx* -मात्रै (जोड दिँदा)
 एप्मा [epma] *v* 1) पछ्याउनु 2) पैल्याउनु
 एम्मेप्मा [empepma] *v* पहिल्याउन लगाउनु
 एमा [ema] *v* दिसा गर्नु
 एमासिङ् [emasin] *n* 1) दिसा गर्ने ठाउँ 2) चर्पी
 एम्बेछा [embetsʰa] *n* केटा, पुरुष
 एम्मा [emma] *v* 1) निफन्नु 2) केलाउनु 3) बत्याउनु
 एरेबा [ereba] *n* लुगाका फेरो
 -एरोक् [erok] *sfx* -मात्रै
 एला [ela] *वि.* 1) छिटो 2) चाँडो 3) सबैरै

एला एला [ela ela] *adv* 1) छिटो छिटो 2) यथाशक्ति 3) फटाफट
 एला टाना [ela tana] *adv* 1) निकट भविष्य 2) छिट्टै आउने
 एलाएला [elaela] *adv* 1) छिटो छिटो 2) तीब्र
 एलाएलाना [elaelana] *adv* आकस्मिक
 एलाचा [elatsa] *adv* 1) चाँडै 2) छिट्टै
 एलाडोक् [eladok] *adv* चाँडै
 एलालोक् [elalok] *adv* 1) चाँडै नै 2) छिट्टै नै 3) तुरुन्तै 4) तत्काल
 एलाह् [elah] *वि.बो.* 1) आम्मे 2) ओ हो 3) एकासी देख्दा उच्चरण हुने शब्द
 एलोक् [elok] *adv* मात्र
 एफ्वा लोमा [eʔwa loma] *v* 1) नुहाइ दिनु 2) नुहाउनु
 एफ्वा लोमासिङ् [eʔwa lomasin] *n* 1) नुहाउने घर 2) बाथरूम
 एफ्वा लोसु [eʔwa losu] *क्रि. प.* नुहाई दिनु
 एफ्वाछुप् [eʔwatsʰup] *n* पुच्छर

ओ

ओ- [o] *पू.स.* *px* उसको-(तृतीया पुरुषमा क्रिया सँग आउने अक्षर)
 ओइ [oi] *n* नजिकको साथीलाई बोलाइने तरिका
 ओइकेले [oikele] *सं.* एकलै
 ओएङ् [oɛŋ] *adv* पछाडि
 ओएङ् ओएङ् रिक्मा [oɛŋ oɛŋ rikma] *क्रि. प.* पिछा गर्नु
 ओएङ्डि [oɛŋɟi] *adv* पछाडि
 ओएङ्स्वा [oɛŋswa] *n* 1) पिठिउँ 2) ढाड
 ओएङ्स्वा लाप्मा [oɛŋswa lapma] *adv* 1) आखिरी 2) अन्तमा सकिने
 ओओ [oo] *n* 1) शिशु 2) बच्चा 3) बालक
 ओकाकुलुक् [okakuluk] *n* डल्लो
 ओकुवा [okuwa] *n* 1) लसुनको पोटी 2) फलफूलको कोया
 ओकेलुबा [okeluba] *n* 1) सुस्त 2) गुँगो 3) लाटा 4) लठेप्रो
 ओकोँडा [okōɖa] *n* केराको बुङ्गो
 ओकोया [okoja] *n* पोटी (लसुनको)
 ओक्कोडोना [okkoɖona] *n* तीतेपाती
 ओक्तालिक [oktalik] *n* आंकुशे
 ओक्तुरु [okturu] *n* ठोक् ठोके चरो

ओक्तुरुक्वा [okturuɔwa] *n* ठोक ठोके चरो
 ओक्मा [okma] *v* 1) बोक्रा छोडाउनु माके ओक्मा आङ्डिक् टुक्ना टोक्वा ॥ मकैको बोक्रा उकाउनु अति गाह्रो काम हो।
 2) उकाउनु 3) बास्नु वा ओक्मा यापमिचि लोङ्सा सुप्बेफाप बे लिनना ॥ पोथी कुखुरा बास्नु मानिसहरूको लागी फलिफाप हुँदैन। 4) अल्भिनु 5) अल्भाउनु याना बाराडि कालोट्लोङ् ओक्मा ओचेट्नु लियुक् ॥ त्यो बारमा तिम्रो लुगा अल्भाउनु राम्रो हुन्छ।
 ओखान्डा [okʰanda] *n* चोक्टा, खण्ड
 ओखापेटा [okʰapɛta] *n* खपेटा
 ओखाप् [okʰap] *n* 1) थाक 2) चाड
 ओखाप्ला [okʰapla] *n* घुँडा पछिको काप
 ओखाप्ला-ओखाप्ला [okʰapla-okʰapla] *n* पत्र पत्र
 ओखाप्लिमा [okʰaplima] *क्रि. प.* खप्तिनु
 ओखाबेटा [okʰabɛta] *n* खपेटा
 ओखायुप् [okʰajup] *n* 1) खोट 2) दाग
 ओखायुप् [laŋ okʰajup] *n* पाइलाको छाप
 ओखायोप् [okʰajop] *n* 1) दाग 2) खोट
 ओखिबा [okʰiba] *n* खुइय्य

ओखिबा चामा [ok^hiba tsama] क्रि. प. 1) सुस्ताउनु 2) खुई काङ्गु
 ओखुलुक् [ok^huluk] *n* खुङ्किला
 ओखेन् [ok^hen] *n* शिर
 ओखेरुवा [ok^heru?wa] *n* 1) कुराउनी 2) डढेको भातको माम्री वा अन्य
 ओखोप् [ok^hop] *n* 1) खोल 2) खबटा 3) अण्डाको खोल
 ओगिबा [ogiba] *n* 1) अपरिचित व्यक्ति 2) परदेशी 3) पराड
 ओग्मा [ogma] *v* 1) उकाउनु 2) आंकुशे लाउनु
 ओग्मा [ogma] *v* अल्भाउनु
 ओङ्मा [oŋma] *v* 1) उघार्नु 2) उक्काउनु ओछोङ्गवाट् खिट्लिङ्ङा पाङ् फाकमालाउङ्सा यामाना खिट्लिङ् पाङ्ले ओङ्मा कोन्युक् ॥ नयाँ खरले घर छाउनुलाई पुरानो खर पहिला उक्काउनु पर्छ ॥ 3) खोल्नु 4) ढोका अन्य खोल्नु
 ओङ्सुन् [oŋsun] *v* न खोल
 ओचाका [otsaka] *n* मौरीको चाका
 ओचाङ् [otsaŋ] *n* थाक
 ओचाप्पाङ् [otsappaŋ] वि. 1) बाठो 2) चलाख 3) बाठा 4) बिबेकी
 ओचाप्पाङ् लिमा [otsappaŋ lima] क्रि. प. सचेत हुनु
 ओचाफेन्ना [otsep^henna] वि. 1) नराम्रो 2) कुरूप
 ओचाफेन्ना [otsap^henna] वि. 1) न राम्रो 2) कुरूप
 ओचाफेन्लोक् [otsap^henlok] *adv* नराम्ररी
 ओचाफेम्मा [otsap^hemma] वि. नराम्रो बानी
 ओचारोकफोङ् [otsarokp^hoŋ] *n* गाँड
 ओचारोकफोन् [otsarokp^hon] *n* गाँड
 ओचेट्नु [otse[ŋ]nu] वि. राम्रो
 ओचेट्नु चेक्मा [otse[ŋ]nutsekma] *adv* राम्रो बोलचाल
 ओचेट्नु चोक्मा [otse[ŋ]tsokma] क्रि. प. सही तरिका गर्नु
 ओचेट्नुना [otse[ŋ]nuna] वि. 1) राम्रो 2) सुन्दर
 ओचेट्नुलोक् [otse[ŋ]nulok] *adv* 1) राम्रो सित 2) राम्ररी
 ओचेट्नुलोक्उलि [otse[ŋ]nulokuli] *adv* राम्रो होस्
 ओचेलिबा [otseliba] *n* पिङ
 ओचेल्बा [otselba] *n* 1) पिङ 2) रोटे पिङ
 ओचेल्बा खेक्मा [otselba k^hekma]
 ओचोङ्गलिङ् [otsoŋliŋ] *n* 1) मुन्टा (सागपात) 2) टुसा
 ओचोर्याक् [otsorjak] वि. 1) छुचो 2) रिसाहा
 ओछाल् [ots^hal] *n* पानीको छाल

ओछेक्छेक् [ots^hekts^hek] *adv* होसियार
 ओछेक्छेक् लाम्तिमा [ots^hekts^hek lam[ti]ma] क्रि. प. 1) चलाखी पूर्ण हिँड्नु 2) होसियारी हिँड्नु
 ओछोङ्गुवाट् [ots^hoŋguwat] *n* 1) नौलो 2) नयाँ
 ओछोङ्गवाट् [ots^hoŋgwat] वि. 1) नयाँ 2) नौलो 3) नवीन
 ओछोम्बो [ots^hombo] *n* 1) सिरान 2) टुप्पो
 ओछ्छामि [otts^hami] *n* 1) दियालो 2) सल्लोको चूर
 ओजाग् [odzag] *n* जग
 ओजाङ्गारा [odzangara] *n* धानचमरा
 ओजारा [odzara] *n* जरा
 ओजारा खेक्मा [odzara k^hekma] क्रि. प. जरा हाल्नु
 ओजाहान [odzahan] *n* 1) उसको श्रीमती 2) उनको श्रीमान
 ओभेल् [odz^hel] *n* लहरो
 ओटाकानाइ [otakanai] *adv* अगाडि
 ओटाक् [otak] *n* उसको साथी
 ओटाङ् [otaŋ] *n* सिङ
 ओटाङ्गाराक् [otaŋgarak] *n* ठूलो आन्द्रा
 ओटाङ्घाराक् [otaŋg^harak] *n* ठूलो अन्द्रा
 ओटाटा [ota[ta] *n* कोसा
 ओटाप्पाङ् [ota[pa]ŋ] *adv* सँगै
 ओटेक्सा [oteksa] *n* टाउकोको मासु
 ओटेहेक् [otehek] *n* टाउको
 ओटेहेक् ठेना [otehek t^hena] *n* हाकिम
 ओटोकानाइ टामा [otokanai [tama] क्रि. प. अगाडि पुग्नु
 ओटोकानाइ [otokanai] *adv* अगाडि
 ओटोकानाइ केङ्ना [otokanai keŋna] *n* अगौटे फल
 ओटोप्पाङ् [otopmaŋ] *adv* 1) सँगसँगै 2) समकालिन
 ओटोप्पाङ् लेप्मा [otopmaŋ lepma]
 ओटोप्पाङ्ना [otopmaŋna] *adv* बराबरी
 ओटोप्पोङ् [otopmoŋ] *adv* 1) सँगै 2) साथसाथै 3) सँगसँगै 4) बराबर
 ओटोप्पोङ्गा [otopmoŋga] *adv* समकालिन
 ओटोप्पोङ्ना [otopmoŋna] *adv* सँगैको
 ओट्यामि [otjami] *n* दियालो
 ओट्लिक् [otlik] *n* चियाउने
 ओटाक् [ot^hak] *n* 1) थुप्रो 2) चाङ
 ओटाङ्बेन् [ot^hanben] *n* उसको प्रेमी

ओठेगा [o^hega] *n* 1) ठूला 2) आदरणीय
 ओठेडोङ् [o^hedɔŋ] *n* 1) अगुवा 2) ठूला बडा
 ओडाना [oɖana] *n* दाना
 ओडाबा [oɖaba] *n* साथी
 ओडाला [oɖala] *n* हाँगा
 ओडोब् [oɖob] *n* पाइलाको चिनो
 ओडोल्लो [oɖollo] *n* 1) ढिको 2) डल्लो 3) डल्लो
 ओढेमुन्टे [oɖ^hemunte] *n* अधोगति
 ओधार [oɖ^harΛ] *n* छेउ
 ओधारा [oɖ^hara] *n* 1) धार 2) किनारा
 ओधारा होप्मा [oɖ^hara hopma] क्रि. प. धार लगाउनु
 ओनाप् [onap] *n* 1) भालेको शिर 2) शिर
 ओनाप्चोङ् [onapɕoŋ] *n* शिर, सिउर
 ओनाभाक्डि ओयाक्लोब्ना [onab^hakɖi ojaklobna] वि.
 रिसाहा
 ओनास्याङ् [onasjaŋ] *n* 1) बदमास 2) काम नलाग्ने
 ओनाऱ्वाजिक् [ona^hwadzik] *n* गिदी
 ओनाऱ्वाजिक् वान्डाना [ona^hwadzik wandana] *adv* दिमाग
 खुस्केको
 ओनिना [onina] *n* 1) अँध्यारो 2) मधुरो
 ओनेक्वासा [onekwasa] *n* फलमासु
 ओनेवासा [onewasa] *n* फलमासु
 ओन्ओन्बा [ononba] *n* डाँडा (पहाडको)
 ओन्डेबा [onɖeba] *n* कोक्रो
 ओन्डोङ्फुङ् [onɖoŋp^huŋ] *n* बाबरी फूल
 ओन्डेबा [onɖ^heba] *n* कोक्रो
 ओपाखुरा कोप्ना [opak^hura kopna] वि. जाँगरिलो
 ओपाङ् [opañ] *n* खोल
 ओपाटा [opata] *n* पट्टि
 ओपाऱ्वाछाट् [opa^hwatɕat] वि. कलिलो
 ओपेट्छोवाट् [opetɕ^howat] वि. कलिलो
 ओपोकोरोक् [opokorok] *n* दाना
 ओपोङ्छुवाट् [oponɕ^huwat] *n* आदिवासी
 ओपोङ्स्वाट् [oponɕswat] *n* जन्म जात
 ओपोन्छोवट् [oponɕ^howt] वि. कलिलो
 ओपोलोऱ्वा [opololo^hwa] *n* माटोको डल्लो
 ओप्पि [oppi] *n* 1) खोपी 2) खापा
 ओप्पु [oppu] *n* सर्प

ओप्पु माके [oppu make] *n* सर्पको मकै
 ओप्फारा [opp^hara] *n* उपियाँ
 ओप्फि [opp^hi] *n* 1) खोपी 2) खापा
 ओप्मा [opma] *v* ओभ्याउनु
 ओप्मिनिङ् [opminin] *adv* परारको अधिल्लो वर्ष
 ओप्लिबा [opliba] *n* बन्दुक
 ओफाबा [op^haba] *n* रुपिया पैसा
 ओफाबा पाङ् [op^haba paŋ] *n* प्रहरी चौकी
 ओफारा [op^hara] 1) सं. आधा 2) *n* टुक्रा
 ओफालासा [op^halasa] *n* 1) रातो वर्ण 2) गहुँगोरो
 ओफाऱ्वा [op^ha^hwa] *n* पात
 ओफेक्ला [op^hekla] *n* टुक्रा
 ओफेङ्गुबा [op^henguba] *n* प्रेत आत्मा
 ओफेङ्गेलेक् [op^hengelek] *n* चिरेको काठको आधा टुक्रा
 ओफेट् [op^het] *n* फूल
 ओफेट् ठामा [op^het t^hama] क्रि. प. फूल भर्नु
 ओफेरो [op^hero] *n* किनार
 ओफोगे [op^hoge] वि. कलिलो (जाँड विशेष)
 ओफूपि [op^hpi] *n* खोपी
 ओफ्याक् [op^hjak] *n* उसको कपाल
 ओबेक् [obek] *n* वाक् वाक्
 ओबेक् ओबेक् [obek obek] *adv* वाकवाकी
 ओबेक् ओबेक् लोमा [obek obek loma]
 ओभागा [ob^haga] *n* 1) हिस्सा 2) भाग
 ओभेट्लेऱ्वा [ob^hetle^hwa] *n* पानीको छाल
 ओमा [oma] *v* 1) आँखा खोल्नु 2) घमाइलो हुनु 3) पानी पर्न
 छोड्नु
 ओमाक् [omak] *n* 1) तिहुन 2) तरकारी
 ओमाक्पा [omakpa] *n* 1) कालो 2) सङ्कटकालमा बोलिने
 साङ्केतिक भाषा
 ओमाक्पाचि [omakpatsi] *n* काला जाति
 ओमाक्साबा [omaksaba] *n* कालो मानिस
 ओमाक्स्वाबा [omakswaba] वि. कालो वर्ण
 ओमासा [omas] *n* 1) प्रसाद 2) पोलेको मासु
 ओमेच्छेमा [ometts^hema] *n* उसको श्रीमती
 ओमेढोक् [omed^hok] *n* 1) चाक 2) पिँध
 ओमेला [omela] *n* यसको पुच्छर
 ओमेलाक् [omelak] *n* पुच्छर

ओमोत्वा [omoʔwa] *n* 1) भोल 2) रस 3) जुस
 ओम्ना [omna] वि. 1) चम्किलो 2) टल्किने 3) चम्किने
 4) चम्किलो
 ओम्निना [omnina] वि. 1) नचम्किने 2) चमक नहुने
 ओम्बालाक् [ombalak] *n* घर पालुवा
 ओम्मा [paŋgi omma] क्रि. प. घरमा पालनु
 ओम्मा [omma] *v* 1) पालनु 2) निकालनु (बढी भएको) चामाडि
 चुवा बेसि लिसे भोने खाट्टिप्मा ओम्मा कोन्युक् ॥ भातमा
 पानी धेरै भयो भने अलिकति निकालनु पर्छ । 3) टल्किनु ना
 कासौडि ठाबुट्टा रान्डुङ्ना ओम्मा ओम्डैसे ॥ यो भाँड
 खरानीले माभेको टल्किनु (चम्किनु) टल्किएको छ ।
 4) पशुपक्षी पालनु 5) चम्किनु 6) चम्कनु
 ओम्मेप्मा [ommepma] *v* चम्काउनु
 ओयाक्चिक् [ojaksik] वि. स्वाभाविक
 ओयाक्लेडाउ [ojakledau] *adv* रिसाएर
 ओयाक्लेप्मा [ojaklepma] *v* रिस उठ्नु
 ओयाक्लेप्मेप्मा [ojaklepmeppma] *v* रिस उठाउनु
 ओयाक्लोकना [ojaklokna] वि. रिसाहा
 ओयाङ्गुलाक् [ojaŋgulak] *n* च्याँरूला
 ओयाङ्गोवा [ojaŋgowa] *n* बियाँ (चामलमा रहेको धानको
 विशेष)
 ओयाङ्गवाट् [ojaŋgwaʔ] *n* 1) च्याँरूला 2) बियाँ
 ओयासि [ojasi] *n* उसाको मुख
 ओयाहोत्वा [ojahoʔwa] *n* धान
 ओयेम्बेछा [ojembetsʰa] *n* श्रीमान
 ओराफलोना [orapʰlona] *n* रापिलो
 ओरोगिबा [orogiba] *n* दुसी
 ओरोम ओरोम् [oroma orom] वि. 1) मिलाएर राख्ने 2) चाड
 लाउने
 ओरोम् [orom] *n* 1) चाड 2) थाक
 ओर्याँ [orjã] *n* फटाहा
 ओर्याँ [orjã] *n* फटाहा
 ओर्सि [orsi] *n* एक प्रकारको तरकारी वा कोसेली
 ओलाङ् [olan] *n* खुट्टा
 ओलाङ्सा [olanjsa] *n* खुट्टाको मासु
 ओलाटुबा [olatuba] *n* 1) लाटो 2) बोलि नआउने
 ओलाप्टाङ् [olapʈaŋ] *n* पखेटा
 ओलेसि [olesi] *n* 1) साधेको मुलाको आचार 2) भुटेको मासु
 (सगुनको रूपमा राखिने) 3) मासु मिसाएको तरकारी

ओवा [owa] *n* 1) मह 2) रस
 ओसाङ् [osaŋ]
 ओसाङ् आप्मा [osaŋ apma] क्रि. प. प्रकाश आउनु
 ओसाट्टोडि [osattʰoŋi] प्रश्न.वा. सट्टामा
 ओसाम् खाप्मा [osam kʰapma] *v* 1) सास जानु (जाँड रक्
 सीको) 2) स्वाद जानु 3) राग उड्नु (जाँड रक्सीको)
 ओसारुत्वा [osaruʔwa] *n* हड्डी
 ओसेरा [osera] *n* 1) कोदोको गेडा 2) धानको चामल
 3) बालाबाट भरेको कोदो
 ओसोङ् [oson] 1) *n* पाकेको चिज 2) वि. पाकेको
 ओसोरोक्पा [osorokpa] *n* 1) लोक गीतको लय 2) एकोहोरो
 3) गीत (एक प्रकारको लोक लय भाका)
 ओहाक्सा [ohaksa] *n* बाफ
 ओहाङ्वा [ohaŋwa]
 ओहाप् [ohap] *n* गुँड
 ओहुम्पा [ohumpa] *n* चिहान
 ओहुम्पा [ohumpa] *n* चिहान
 ओहेक्टाङ् [ohektʰaŋ] *n* खानी
 ओहेम् [ohem] *n* 1) तह तह 2) पत्र पत्र
 ओहेम् ओहेम् [ohem ohem] *n* 1) पूर्वज 2) पुर्खा 3) एक पछि
 अर्को
 ओहेम्बेलेत्वा [ohembeʔleʔwa] *n* नवजात शिशु
 ओहेम्बेलेत्वा [ohembeʔleʔwa] *n* शिशु
 ओहोइ [ohoi] ना. यो. भित्र
 ओहोडि [ohoŋi] *n* 1) भित्र 2) दुलो 3) प्वाल भित्र
 ओहोङ् [ohon] *n* 1) भित्र आठपहरिया छोड्बाचिगा
 पाङ्ओङ्डि/ओहोडि पानिछोड्बाचि लिंगमा लिनना ॥
 आठपहरिया जातिहरूको घर भित्र छेत्री बाहुनहरू पस्नु
 हुँदैन । 2) दुलो 3) प्वाल मिउमाडा खाम् फाडुङ् ओहोङ् चोक
 सा साम्बोक् ओबाला खाट्टुना ॥ मुसाले माटो छेडेर दुलो
 बनाउँदै कोदोको बाला लान्छ । 4) खाडल ना ओहोङ्डि चुवा
 लिगाउङ् पोक्डिङ् लिसाइसे ॥ यो खाडलमा पानी पसेर
 पोखरी भएको छ । 5) खाल्टो
 ओहोङ्डि ठामा [ohonŋi tʰama] क्रि. प. खाडलमा पर्नु
 ओहोप् [ohop] वि. 1) खाली 2) रिक्तो 3) केही नभएको
 ओहोप् पाङ् [ohop paŋ] *n* खाली घर
 ओहोम्पा [ohompa] *n* चिहान
 ओहोत्वा [ohoʔwa] *n* 1) बोक्रा 2) छाला

क

का- [ka] पर. *px* तपाईको, तिम्पो
 काआड्बा [kaaŋba] *n* पिडा सहने मानिस
 काइलेकाइ [kailekai] *adv* कहिले कही
 काउबा [kauba] *n* पोल्ने व्यक्ति
 काएल [kaelʌ] *n* 1) केर कार 2) पश्चाताप
 काएल चोग्मा [kaelʌ tsoŋma] क्रि. प. केर कार गर्नु
 काका [kaka] *n* मकै (बाल शब्द)
 काकाक् [kakak] *n* ओछयान विना ढल्किने
 काकार्याक् [kakarjak] *n* 1) दहो 2) साहो
 काकाला [kakala] *n* गाला
 काकिट्बा [kakiɬba] वि. डरछेरुवा
 काकिब्बा [kakibba] *n* डराउने मान्छे
 काकिम्बेबा [kakibmeba] *n* 1) डर देखाउने मान्छे 2) डर देखाउने
 काकुम्बे [kakumbe] *n* लुकामारी खेल
 काकोन्बा [kakonba] *n* खोज्ने
 काकोबा [kakoba] *n* 1) रूँगे 2) पाले 3) कुरुवा 4) संरक्षक
 काक्चिक् [kaksik] *v* 1) गाँज्नु 2) च्याप्प पारेर अँठ्याउनु
 काक्मा [kakma] *v* 1) पार गर्नु ठे-ठेगा होइ काक्मा आइडिक्
 टुक्ना ॥ ठूलठूला खोल पार गर्नु अति साहो छ । 2) अवधि
 पुरा हुनु 3) नाघ्नु आनि नुङ्ना ओठेगा याप्मिचि काक्मा
 लिनिना ॥ हामी भन्दा ठूला मानिसहरूलाई नाघ्नु हुँदैन ।
 4) वरि परि घुम्नु, घुम्नु
 काक्माप्मा [kakmapma] *v* च्वाट्ट नाघेर जानु
 काक्मायाक्मा [kakmajakma] क्रि. प. नाघिरहनु
 काखुट् [kakʰuɬ] *n* ल्याउने
 काखुबा [kakʰuba] *n* 1) भारी बोक्ने 2) भरिया
 काखेम्बा [kakʰemba] *n* 1) श्रोता 2) सुन्ने मानिस
 काखेम्बेबा [kakʰembeɸba] *n* सुनाउने मानिस
 काखेम्मेप्पा [kakʰemmeppa] *n* सुनाउने मान्छे
 कागाटा [kagaɬa] *n* कागज
 काडेबा [kaɲeba] *n* गन्ने, गणक
 काङ्कार [kaŋkarʌ] *n* सुर्ती
 काङ्मा [kaŋma] *v* 1) ढिँडो ओराल्नु 2) मिसिनु 3) मिसाउनु
 काँचा [kãtsa] *n* चुरा

काचानिबा [katsaniba] *n* नखाने मानिस
 काचाबा [katsaba] *n* 1) टोकुवा 2) खाने मानिस
 काचाहरि [katsahari] *n* बैठक
 काचेक्पा [katsekpa] *n* बोल्ने मान्छे
 काचेप् [katsep] *n* काट्ने व्यक्ति
 काचेप्पा [katseppa] *n* काट्ने मान्छे
 काचोक् [katsok] *n* गर्ने व्यक्ति
 काचोक्बा [katsokba] *n* 1) आयोजक 2) गर्ने मान्छे
 काच्चि [kattsɪ] *n* कच्चा
 काच्चे [kattse] *n* हँसिया
 काछाक्पा [katsʰakpa] *n* थुन्ने मान्छे
 काछाम्लोबा [katsʰamloba] *n* गायक
 काछुम्बा [katsʰumba] *n* जम्मा कर्ता
 काछेप्पा [katsʰeppa] *n* 1) लेखक 2) लेख्ने मान्छे
 काछेप्बा [katsʰepba] *n* लेखक
 काछेप्मा [katsʰepma] *n* लेखीका
 काछेम्बा [katsʰemba] *n* बोलाउने
 काछोड्बा [katsʰoŋba] *n* 1) व्यापारी 2) बेच्ने मान्छे
 काटेम्बा [kaɬemba] *n* 1) दमाई 2) बाजा बजाउने
 काटोड्बा [kaɬoŋba] *n* 1) मिलाउने 2) मध्यस्त कर्ता
 काटोड्मेप्पा [kaɬoŋmeppa] *n* मिलाउने व्यक्ति
 काटोड्मेप्बा [kaɬoŋmepba] *n* 1) मध्यस्थकर्ताको भूमिका
 निभाउने व्यक्ति 2) मिलाउने व्यक्ति
 काटोबा [kaɬoba] *n* खन्ने
 काट्मा [kaɬma] *v* 1) आउनु (तलबाट) 2) ल्याउनु
 काठाक्बा [kaɬʰakba] *n* बुन्ने व्यक्ति
 काटुड्बा [kaɬʰuŋba] *n* जँड्याहा
 काटुप्बा [kaɬʰupba] *n* 1) कामी 2) दलित जाती
 काठेन् [kaɬʰen] *n* बालीनाली लगाउने मानिस वा अन्य
 काठोक्बा [kaɬʰokba] *n* खन्ने मानिस
 काडेन् [kaɬen] *n* बस्ने वा कुनै ठाउँ
 कानाक्बा [kanakba] *n* मगन्ते
 कानाम्मा [kanamma] *n* तिम्पो सासु

कानासि [kanasi] *n* 1) बुलाकी 2) लुर्का 3) माडुवारि 4) कानमा लगाउने चाँदीको भुम्का

कानिनिबा [kaniniba] *n* 1) नजान्ने 2) नदेख्ने 3) अन्धा

कानिबा [kaniba] *n* 1) जान्ने व्यक्ति 2) देख्ने मानिस 3) अनुभवी 4) सिपालु 5) विशेषज्ञ

कानेबा [kaneba] *n* गन्ने

कान्छि सागा [kants^hi saga] *n* सिमसाग

कान्ठि [kant^hi] *n* पोते

कान्धोड्रि [kand^hoŋri] *n* कान दुड्ग्री

कान्पाटा [kanpaṭa] *n* गाला

कान्लि [kanli] *n* कल्लि

कापाक्पा [kapakpa] *n* पस्किने मान्छे

कापाङ्वाबा [kapaŋwaba] *n* खेल्ने मानिस

कापिबा [kapiba] *n* 1) दानी 2) दान दिने मानिस

कापु [kapu] *n* हेर्ने

कापुत्र [kaputra] *n* परेवा

कापुबा [kapuba] *n* 1) गोठाले 2) हेर्ने मान्छे

कापुबाचि [kapubatsi] *n* दर्शक

कापुमेट्पा [kapumetpa] *n* देखाउने व्यक्ति

कापुरठाना [kapurathana] *n* स्मारक

काप्छेरेवा [kaps^here[?]wa] *n* जुम्ल्याहा

काप्टावा [kap^hta[?]wa] *n* उन्त्यु

काप्मा [kapma] *v* 1) आउनु (तलबाट) 2) खेलाउनु, बोक्नु

काप्मा नुनिना [kapma nunina] *n* ल्याउनु नहुने

काप्मा लिना [kapma lina] *n* 1) बोक्न हुने 2) ल्याउन हुने

काप्मानुनिना [kapmanunina] वि. 1) आउनु नहुने 2) ल्याउनु नहुने

काफाप्बा [kap^hapba] *n* दुलो छेड्ने व्यक्ति

काफाबा [kap^haba] *n* 1) बुन्ने मान्छे 2) उपकारी 3) सहयोग कर्ता

काफुबा [kap^huba] *n* 1) दमाई 2) सिलाउने मान्छे

काफेग्बा [kap^hegba] *n* बढार्ने मानिस

काफेङ्बा [kap^heŋba] *n* जोत्ने

काफोङ् [kap^hoŋ] *n* पड्काउने मानिस

काफोङ्बा [kap^hoŋba] *n* पड्काउने

काम चोक्मा [kama tsokma] क्रि. प. काजक्रिया गर्नु

कामाप्बा [kamapba] *n* वक्ता

कामाप्मा [kamapma] *n* वक्ता (स्त्री)

कामिडोली [kamidoli] *n* डुम खेल

कामेप्पा [kameppa] *n* विजेता

काम्पाटा [kampaṭa] *n* गाला

काम्फेट् [kamph^het] *n* भाले जुधाइ

काम्बल [kamb^hal] *n* कम्बल

काम्माइ [kammai] *n* केटा पक्षबाट केटीको मामालाई कलिया गरे बापत बुझाउने रीत

कायाङ्छाबा [kajaŋts^haba] *n* पापी

कायाप्मा [kajapma] *n* 1) तरुनी 2) किशोरी 3) युवती

कायुङ्बा [kajuŋba] *n* 1) राख्ने मानिस 2) बस्ने मानिस 3) बसोवास गर्ने

कायुङ्मा [kajuŋma] *n* बसोवास गर्ने

कायेप्मा [kajepma] *n* 1) तरुनी 2) किशोरी 3) युवती

काँराबा [kāraba] *n* करमको रुख

कारिबा [kariba] *n* 1) घुमन्ते 2) घुम्ने

कारे [kare] *n* तरकारी पकाउने कहाई

कालाबा [kalaba] *n* रुख बिरालो

काले [kale] *n* रुख बिरालो

कालेप्पा [kaleppa] *n* 1) रोपाहार 2) रोप्ने मानिस (धान, मकै इत्यादि)

कालेप्मा [kalepma] *n* रोपाहार (स्त्री)

कालोबा [kaloba] *n* भन्ने मानिस

काल्चिमिसि [kaltsimisri] *n* काल्पिमिसि

काल्ले कोङ्फि [kalle koŋp^hi] *n* 1) केटीको मामा 2) साइत जुराउने

कासामा [kasama] *n* दुम्सी

कासुप्बा [kasupba] *n* 1) चोर 2) डाँकु 3) पकेटमार

कास् [kas] *n* कस

काहिङ्मेप्बा डाङ्बा [kahingmepba ḍaŋba]

काहिङ्मेप्पा [kahingmeppa] *n* 1) बचाउने वाला 2) जीवित पार्ने

काहिसिक्पा [kahisikpa] *n* सिकाउने मान्छे

काहुसिक्बा [kahusikba] *n* 1) सिकाउने 2) निपुण 3) शिक्षक

काहवा [ka[?]wa] *n* काग

किकिक्मा [kikikma] वि. कुतकुती

किकिक्मा लाम्मा [kikikma lamma] क्रि. प. कुतकुती लाग्नु

किताब [kiṭab^h] *n* किताब

किताब होट्मा [kiṭab^h hoṭma] क्रि. प. 1) प्रकाशन गर्नु 2) किताब निकाल्नु

किट्टाडाना [kittʰaḍana] वि. 1) डराएको 2) डरछेरुवा
 किट्मा [kitma] v डराउनु
 किट्मा लाम्मा [kitma lamma] क्रि. प. डर देखाउनु
 किट्माडुङ् [kitmaḍuŋ] n 1) डरलाग्दो ठाउँ 2) खतरा
 किट्मेट्मा [kitmetma] v 1) डर देखाउनु 2) धम्की दिनु
 किट्मेप्मा [kitmepma] v डर देखाउनु
 किठिमा [kitʰima] n मलसाँप्रो
 किडाङ् [kiḍaŋ] n मुस्लि (धान कुट्ने साधन)
 किप्मा [kipma] 1) v डराउनु 2) n डर
 किप्माडुङ् [kipmaḍuŋ] वि. डर लाग्दो
 किबा [kiba] n बाघ
 किबेरेक् [kiberek] n गँगटो
 किभेरेक् [kibʰerek] n गँगटो
 किम्मा [kimma] v 1) अड्याउनु 2) अडिनु 3) भात भर्सिनु
 4) ढल्किनु
 किरिकिरिना मिक् [kirikirina mik] n तेजिलो आँखा
 किरिक्मेट् [kirikmet] n फट्याङ्गो
 किरि [kire] n 1) कसम 2) किरिया
 किरिचामा [kiretsama] क्रि. प. 1) किरिया खानु 2) कसम खानु
 किलेबा [kileba] n जरयो
 किवा [kiwa] n बाघ
 कुकुक्मा [kukukma] n वन पूजा
 कुकुरिक्मा [kukurikma] n घुमाउरो
 कुक् [kuk] n निहुरिनु
 कुजिक्मा [kudzikma] वि. काउकुती
 कुजिक्मा लाम्मा [kudzikma lamma] क्रि. प. 1) काउकुती
 लगाउनु 2) काउकुती लाग्नु
 कुटिक् [kuṭik] वि. चलने
 कुटिक् कुटिक् [kuṭik kuṭik] वि. 1) चलने विशेष 2) आँला
 चलाउने
 कुटे [kuṭe] n कुटो
 कुट्टे [kuṭte] n सानो आकारको कोदालो
 कुठारिक् [kuṭʰarik] वि. 1) गुँडुल्को 2) बाटुलो
 कुठारिक् रिग्मा [kuṭʰarik rigma] क्रि. प. 1) बेस्मारी बेर्नु
 2) गुँडुल्को पारेर बेर्नु
 कुठारिग् [kuṭʰarig] वि. गुँडुल्को
 कुठारिग् रिक्मा [kuṭʰarig rikma] क्रि. प. बेस्मारी बेर्नु
 कुन्जिरिक्मा [kundzirikma] n रिस
 कुन्जिरिक्मा काङ्मा [kundzirikma kaḍma] क्रि. प. रिस उठ्नु

कुन्डुवाट् [kunduwaṭ] n बिग्रेको वा खोलेको अण्डा
 कुप्मा [kupma] v 1) ओथारो बस्नु 2) बच्चालाई कोखामा न
 यानो परेर राख्नु 3) ओथार्नु
 कुबाङ् [kubaŋ] n बाँदर
 कुम्मा [kumma] v नुहिनु
 कुम्सामेट् [kumsamet] वि. 1) साह्रै भोक 2) शक्ति क्षीण हुने
 कुरिक्वारिक् [kurikwarik] n 1) भिसमिस 2) रिमभिम
 कुरकुच्चा [kurkuttsa] n कुरकुच्चा
 कुरफे [kurpʰe] n छुरा
 कुसुमे [kusume] वि. 1) बैजनी 2) नीलो
 केक्मा [kekma] v 1) कृति राख्नु 2) अडाउनु
 केङ् [keŋ] n दाँत
 केङ् रान्मा [keŋ ranma] क्रि. प. दाँत माभनु
 केङ् राम्मा [keŋ ramma] क्रि. प. 1) ब्रस गर्नु 2) दाँत माभनु
 केङ् रोमा [keŋ roma] क्रि. प. दाँत भर्नु
 केङ्चान्मा [keŋtsanma] v दाँत किटाउनु
 केङ्छा [keŋtsʰa] n डाँडा भाटा (घर गोठको छानाको)
 केङ्जिबा [keŋdziba] n 1) दाँतको काई 2) दाँतको फोहोर
 केङ्जुरेक् [keŋdzurek] n 1) दारा 2) जुम्ल्याहा दाँत
 केङ्दुक्मा [keŋṭukma] v दाँत दुख्नु
 केङ्फुवार [keŋpʰuwarʌ] n मैला दाँत
 केङ्फुवार लिमा [keŋpʰuwarʌ lima] क्रि. प. दाँत फोहोर हुनु
 केङ्बोङ्मा [keŋboŋma] v गिजा सुनिनु
 केङ्मा [keŋma] v 1) फलनु 2) फलाउनु
 केङ्मेप्मा [keŋmepma] v 1) फलाउनु 2) पक्षमा लाग्नु
 केङ्गोम्मा [keŋrogma] v 1) दाँत सड्नु 2) दाँत फोहोर हुनु
 केङ्वारोक्मा [keŋwarokma] v कुल्ल गर्नु
 केचुरुक्वा [ketsuruʔwa] n कुरकुरे हड्डी
 केचेङ्केचेङ् [ketsenketseŋ] adv 1) होहल्ला 2) हल्लाखल्ला
 केट्टुर्वा [ketṭurwa] n कानको बीच भाग
 केडुमेट् [kedumet] n ताने बोडी
 केना [kena] वि. 1) लामो 2) अग्लो
 केना [kena] वि. लामो
 केन्ना [kenna] वि. छटपटी
 केण्छे [keptsʰe] n 1) पनाति 2) पनातिनी
 केण्छेरेक्वा [keptsʰereʔwa] वि. जुम्ल्याहा
 केमा [kema] v 1) तान लगाउनु 2) लामो हुनु
 केम्मा [kemma] v छटपटिनु

जा भोलि बिहान छिटो उठ्नु पर्छ।

कोमा [koma] **1)** वि. तातो खाम् कोमा ठालाङ् चोगुए॥ जमिन तातो हुन शुरु गर्यो। **2)** वि. न्यानो **3)** *v* रुङ्नु याक्साडि टाउँबाचि कोमा कोछुबा रेक्मा कोन्युक्॥ गोठमा बाँदरहरू रुङ्नु वा कुर्नु कुकुर बाँध्नु पर्छ। **4)** *v* तातिनु **5)** *v* लङ्नु ना याप्मि इडा टेडुङ् कोमा ठालाङ् चोगुए॥ यो मानिस जाँडले मातेर लङ्नु थाल्यो। **6)** *v* कुर्नु

कोमाढामा [komad^hama] *v* लडाई आउनु

कोमाप्पा [komapma] *v* **1)** गुँडुल्किनु **2)** लडि जानु

कोमाप्पा [komapma] *v* गुँडुल्किएर जानु

कोमायाक्मा [komajakma] क्रि. प. **1)** रक्षा गर्नु **2)** रूंगेर बस्नु

कोम्मा [komma] *v* **1)** खोज्नु **2)** जाँच्नु

कोम्माचोक्मा [kommatsokma] क्रि. प. **1)** खोजि नीति गर्नु **2)** पत्ता लगाउनु **3)** खोजतलास गर्नु **4)** अनुसन्धान गर्नु

कोम्माडाप्पा [kommadapma] *v* खोजि ल्याउनु

कोम्मेट्मा [kommetma] *v* खोज्न लगाउनु

कोरे [kore] *n* मट्याङ्ग्रा

कोरोङ्कोरोङ् [koronkoron] वि. पातलो

कोरोङ्वारोङ् [koronwaron] पातलो

कोलिक् [kolik] वि. **1)** बाटुलो **2)** गोलो

कोलिक् कोमाप्पा [kolik komapma] क्रि. प. गुड्किनु

कोलिबोजोङ् [kolibodzon] *n* जाँगा

कोलेङ् [koleŋ] वि. **1)** फराकिलो **2)** फँडानी **3)** बाटो प्रष्ट भएको

कोलेन्ने [kolenne] *v* पर्देन

कोसा खाप्पा [kosa k^hapma] क्रि. प. लड्दै जानु

क्या [kja] *n* **1)** तेल **2)** ढोल

क्यावाप्पा [kjawapma] *v* तेल लगाउनु

क्यासिङ् [kjasin] *n* ढोल

ख

ख [k^hΛ] *n* आठपहरिया भाषा वर्णमालाको दोस्रो अक्षर

खाइ [k^hai] *n* मर्चा

खाइचिम्मा [k^haitsimma] *v* मर्चा जाँच्नु

खाक्पारिक् [k^hakparik] *n* खकार

खाक्मा [k^hakma] *v* **1)** गाडिनु **2)** जम्नु

खाक्मिक् [k^hakmik] *n* गोली गाँठो

खाङ्डेन् [k^hanɖen] *adv* निकोर्सि

खाङ्डेमाङ् [k^hanɖeman] *adv* तेस्रो वर्ष

खाजाचामा [k^hadzatsama] *v* खाजा खानु

खाटिउना [k^hatjuuna] वि. सानो

खाटिप्पा [k^hatipma] *adv* **1)** अलिकति **2)** थोरै

खाटिउना [k^hatjuuna] वि. **1)** सानो **2)** भिन **3)** मसिनो

खाटिउलोक् चोक्मा [k^hatjuulok tsokma]

खाटिप्पा [k^hatipma] *adv* **1)** अलिकति **2)** कम्ती **3)** थोरै **4)** घटी

खाटिप्पा चोक्मा [k^hatipma tsokma] क्रि. प. घटाउनु

खाटिप्पा लिमा [k^hatipma lima] क्रि. प. **1)** थोरै हुनु **2)** नपुनु **3)** कमी हुनु

खाटिप्पाना [k^hatipmana] वि. थोरै परिणाम

खाटिभेन्ना [k^hatjib^henna] वि. **1)** छोटो **2)** होचो

खाटियुना [k^hatjuuna] वि. सानो

खाटु [k^hatju] *v* लैजा

खाटुन् [k^hatjun] *v* **1)** नलैजा **2)** न लग्नु

खाट्टे [k^hatje] *n* चाम्रे

खाट्निङ्ना [k^hatniŋna] *v* **1)** जाँदिन **2)** जान्न

खाट्मा [k^hatma] *v* **1)** लानु **2)** जानु

खाट्माजामा [k^hatmadzama] *v* **1)** अपहरण गर्नु **2)** लैजानु

खाट्मेप्पा [k^hatmepma] *v* जान लगाउनु

खाट्सा चोक्मा [k^hat^sa tsokma] क्रि. प. जाँदै गर्नु

खाडा [k^hada] *v* **1)** जा **2)** जाउ **3)** आज्ञा दिनु

खाडाना हाप्टा [k^hadana hapt^a] *adv* गएको हप्ता

खाडालेट्टा [k^hadaletta] *v* गइ हाल

खाडि [k^hadi] *v* जाऊँ

खाड्निङ्ना [k^hadniŋna] *v* जाँदिन

खाड्नेन् [k^hadnen] *v* नजाउ

खाड्माना [k^hadmana] वि. जानु पर्ने

खानि [k^hani]

खान् [k^han] *pro* **1)** तिमी **2)** तपाई **3)** तँ

खान्डा [kʰandʱa] *n* 1) टुक्रा 2) भाग 3) चोक्टा
 खान्डुना [kʰandʱuna] वि. 1) सुहाउने 2) सुहाउँदो
 खान्डुन्ना [kʰandʱunna] वि. 1) सुहाउँदैन 2) नसुहाउने
 खान्डुलोक् [kʰandʱulok] वि. 1) सुहाउने गरी 2) सुहाउँदो हुने गरी
 खान्नाना [kʰannana] *pro* तिम्रो
 खान्मा [kʰanma] *v* 1) सुहाउनु 2) फसाउनु
 खाप्मा [kʰapma] *v* 1) जानु 2) सहभागी हुनु 3) लैजानु
 खाप्माजामा [kʰapmadzama] *v* गइहाल्नु
 खाप्माजामा [kʰapmadzama] *v* 1) गइ हाल्नु 2) लागि जानु
 खाप्मेप्मा [kʰapmepma] *v* जान लाउनु
 खाप्सिप्वा [kʰapsiʱwa] *n* कसिङ्गर
 खाबोर [kʰaborʱ] *n* 1) समाचार 2) सूचना 3) सन्देश
 खाम् [kʰam] *n* 1) माटो 2) जमिन
 खाम् ओहोङ् [kʰam ohon] *n* खाडल
 खाम् चोम्मा [kʰam tsonma] क्रि. प. 1) माटोको ड्याड बनाउनु 2) माटो उठाउनु
 खाम् फेनाबु [kʰam pʰenabu] *n* भूइँकटहर
 खाम् हेप्मा [kʰam hepma] क्रि. प. माटो फुट्नु
 खाम्एखाम् [kʰamekʰam] *n* 1) धूलै धूलो 2) माटसारी
 खाम्चि [kʰamtsi] *n* सिमाला
 खाम्टाला [kʰamtʰala] *n* भुइँ तला
 खाम्डाक् [kʰamdak] *n* तालु
 खाम्डाराङ् [kʰamdʱaran] 1) वि. कम्पन 2) *n* थरथराहट
 खाम्डाराङ् नाम्डाराङ् [kʰamdʱaran namdʱaran] आकाश धर्ती थर्किने गरी कराउनु, गर्जन
 खाम्दाक् [kʰamdak] *n* तालु
 खाम्नाम् [kʰamnam] *n* 1) पृथ्वी 2) जमिन
 खाम्फेनाबो [kʰampʰenabo] *n* भूइँकटहर
 खाम्बुङ् [kʰambuŋ] *n* 1) जेल 2) भयालखाना
 खाम्बुटिमा [kʰambuʱima] *n* खुम्ले कीरा
 खाम्बुठि [kʰambuʱi] *n* खुम्ले कीरा
 खाम्बुठिमा [kʰambuʱima] *n* खुम्ले कीरा
 खाम्बेलेक् [kʰambelek] *n* ठाउँको नाम
 खाम्बोक् [kʰambok] *n* 1) पृथ्वी 2) माटो
 खाम्बोक्मा [kʰambokma] *n* ऍसेलु
 खाम्बोप्मा [kʰambopma] *n* ऍसेलु

खाम्मा [kʰamma] 1) *v* फसाउनु 2) *v* सुहाउनु 3) *n* गाँस
 खाम्मिक् [kʰammik] *n* डल्लो कालो च्याउ
 खाम्लुकमा [kʰamlukma] *n* नर्क (मृत्यु लोक)
 खारा [kʰara] *v* जाउ
 खाराङ् [kʰaran] वि. सुक्खा
 खाराङ् फु [kʰaran pʰu] *n* माटोको ठूलो भाँडो
 खार्चा [kʰartsa] *n* खर्च
 खार्चा चोक्मा [kʰartsa tsokma] क्रि. प. खर्च गर्नु
 खार्याक् [kʰarjak] *v* जाऊँ
 खाला [kʰala] *n* 1) गाउँ खाने कथा 2) अन्न बटुल्ने खलो
 खालाक् [kʰalak] *n* 1) गोत्र 2) वंशज 3) सन्तान
 खालाङ्गा [kʰalangʱa] *n* 1) बजार 2) शहर
 खालि [kʰali] *n* फुर्सद
 खाल्टा [kʰaltʱa] *n* खाल्टो
 खाल्सालि [kʰalsali] *n* ढोल नाच (खालसाको नाच)
 खाऱ्वाटाराङ् [kʰaʱwaʱaran] *n* काँप्राको बोट
 खाऱ्वाटोरोङ् [kʰaʱwaʱoron] *n* काँप्राको रुख
 खिक्नु [kʰikʱun] *v* न कोर
 खिक्ना [kʰikna] वि. तीतो
 खिक्मा [kʰikma] *v* 1) कोर्नु पेलिक्डा फ्याक् खिक्मा कोन्युक् ॥ काँगियोले कपाल कोर्नु पर्छ ॥ 2) छर्नु 3) तीतो हुनु ना सुनाबाडाना ओहोऱ्वा खिक्मा सोम्मा खिक्ना ॥ यो अमिलोको बोक्रा तीतो हुनु सम्म तीतो छ।
 खिङ् [kʰiŋ] *n* पित्त
 खिजेक्पा चाट्मा [kʰidzekpa tsatma] क्रि. प. 1) रिस उठाउनु 2) जिस्क्याउनु 3) गिज्याउनु, खिसी गर्नु
 खिट्लिङ् [kʰitliŋ] *n* खर
 खिट्लिङ्डाना पाङ् [kʰitliŋpana paŋ] *n* फुसको घर
 खिन्जिरिक् [kʰindzirik] वि. जिङ्ग्रिङ्ग
 खिन्जिरिक्मा [kʰindzirikma] *v* जिङ्ग्रिनु
 खिबेबा [kʰibebe] *n* कुहिरो
 खिमेमा [kʰimema] *n* 1) हुस्सु 2) बादल 3) कुहिरो
 खिमेयाङ्मा [kʰimejanma] *n* 1) कोलाहल 2) असङ्ख्य 3) भीड 4) गन्जागोल
 खिमेयाङ्मे [kʰimejanme] *n* 1) अस्तव्यस्त 2) भीडभाड
 खिम्बाडाङ् [kʰimbadaŋ] वि. 1) रिमरिम 2) मधुरो
 खिम्मा [kʰimma] *v* खाँदिनु
 खिम्बाराङ् [kʰimwaran] वि. अँध्यारो

खिरि [k^hiri] *n* औले खिरौ
 खिरिक्ना [k^hirikna] वि. 1) सिकुटे 2) चलाख
 खिरिचामा [k^hiritsama] *n* खीर
 खिसिलामा [k^hisilama] *v* खिसी गर्नु
 खिरवा [k^hi?wa] *n* 1) चोप 2) खोटो
 खुइ [k^hui] *n* 1) सुस्केरा 2) तर्ने (आँखा विशेषले)
 खुट्काखुट् [k^huʈkək^huʈ] वि. ल्याउने पुज्याउने
 खुट्काखुट् चामा [k^huʈkək^huʈ tsama] क्रि. प. आदान प्रदान गर्नु
 खुट्मा [k^huʈma] *v* पुज्याउनु
 खुट्माबिमा [k^huʈmabima] *v* लगिदिनु
 खुनिङ्ना [k^huniŋna] *v* 1) बोक दिन 2) न बोकनु
 खुप्मा [k^hupma] *v* 1) लगी दिनु 2) पुज्याउनु
 खुबारिक् [k^hubarik] *v* 1) बेर्नु 2) बटार्नु
 खुबारिक् रिग्मा [k^hubarik rigma] क्रि. प. 1) बेस्मारी बेर्नु 2) बेस्मारी बटार्नु
 खुबिरिक् [k^hubirik] वि. कसिलो
 खुमा [k^huma] *v* 1) बगाउनु 2) बोकनु
 खुमाप्मा [k^humapma] *v* 1) बगाएर लैजानु 2) बोकेर लैजानु
 खुमाबिमा [k^humabima] *v* बोकी दिनु
 खुमेट्मा [k^humetma] *v* 1) बोकाउनु 2) बोकन लगाउनु
 खुमेप्मा [k^humepma] *v* बोकाउन लाउनु
 खुम्मा [k^humma] *v* ओढ्नु
 खुयु [k^huju] *v* बोक
 खुयुन् [k^hujun] *v* नबोक
 खुसिक् [k^husik] *n* सानो भिँगा
 खुसुना [k^husuna] वि. सुनसान
 खे [k^he] *n* तरुल
 खेक् [k^hek] *n* मुटु
 खेक्मा [k^hekma] *v* भुत्ते हुनु
 खेङ्मा [k^hejma] *v* 1) भुन्ड्याउनु 2) भुण्डयार राख्नु 3) टाँगु
 खेङ्मुक् [k^hejmuk] *n* कुहिनो
 खेङ्मुक् टोक्मा [k^hejmuk tokma] क्रि. प. कुहिनो ठोकिनु
 खेङ्सुन् [k^hejsun] *v* न भुन्ड
 खेडोक् [k^hedok] *adv* 1) त्यति कै 2) त्यसै
 खेडोक्ना [k^hedokna] *adv* 1) त्यतिकैको 2) सित्तैमा
 खेन् [k^hen] *n* शिर
 खेन् ठामा [k^hen t^hama] क्रि. प. 1) अपमान हुनु 2) शिर भर्नु

खेन्मा [k^henma] *v* चिर्नु
 खेपारा [k^hepara] *n* मकै भुट्ने हाँडी
 खेप् [k^hep] *adv* पटक
 खेप् खेप् [k^hep k^hep] *adv* पटक पटक
 खेप्टुन् [k^heptun] *v* नटाँस
 खेप्ना [k^hepna] वि. टाँसिने
 खेप्निङ्ना [k^hepniŋna] *v* टाँसिदिन
 खेप्मा [k^hepma] *v* 1) टाँगु 2) टाँस्नु 3) टँसाउनु
 खेप्मामि [k^hepmami] *n* उधारो
 खेप्मामि लाप्मा [k^hepmami lapma] क्रि. प. उधारो लिनु
 खेबोरेक् [k^heborek] *n* लहरे तरुल
 खेमा [k^hema] *v* 1) बाभनु 2) भगडा गर्नु
 खेमा कोम्मा [k^hema komma] क्रि. प. बाभन खोज्नु
 खेमाटोमा लाप्मा [k^hemaɔma lapma] क्रि. प. 1) सम्भाउनु 2) थाम्थमाउनु
 खेमेप्मा [k^hemepma] *v* 1) बज्न लगाउनु 2) बभाउनु
 खेमनिङ्ना [k^hemniŋna] *v* 1) सुन्दिन 2) न सुन्नु
 खेम्मा [k^hemma] *v* 1) चिर्नु 2) सुन्नु
 खेम्माना [k^hemmana] वि. 1) सुन्ने 2) चिर्ने
 खेम्मायाक्मा [k^hemmajakma] *v* 1) सुनिरहनु 2) चिरिरहनु
 खेम्मेप्मा [k^hemmepma] *v* 1) सुनाई दिनु 2) चिर्न लगाउनु 3) सुनाउनु
 खेम्सानुम् [k^hemsanum] *v* सुन्नुहोस्
 खेम्सुङ्लोक् [k^hemsuŋlok] वि. सुनिञ्जेल
 खेम्सुटे [k^hemsute] *v* सुन त
 खेम्सुन् [k^hemsun] *v* न सुन्
 खेम्सुन्ना [k^hemsunna] *v* सुन्दैन
 खेम्सुबु [k^hemsubu] *v* सुन त
 खेम्सुलो [k^hemsulo] *v* सुन न
 खेयुयाक्ना [k^hejujakna] *n* बाजी राख्ने
 खेरुवा [k^heruwa] *n* लुइँचे
 खेरेङ् [k^hereŋ] वि. सुक्खा
 खेरेङ्ना [k^hereŋna] वि. 1) सुक्खा 2) फुक्को
 खेरोक् [k^herok] *adv* 1) त्यति कै 2) काम नलाग्ने 3) त्यसै
 खेरोक् लेप्मा [k^herok lepma] क्रि. प. त्यसै उडाउनु
 खेरोक्डोक् [k^herokdok] *adv* 1) त्यसै 2) केही विना
 खेरोक्डोक् वामाजामा [k^herokdok wamadzama] क्रि. प. 1) बरालिनु 2) त्यसै बरालिनु

खेरोक्ना [k^herokna] *adv* 1) सित्तैको 2) सित्तैमा 3) त्यति कै
 खेरोलोक् [k^herolok] *adv* 1) केही विना 2) त्यति कै
 खेरोलोक् वामाजामा [k^herolok wamadzama] क्रि. प. बरालिनु
 खेरुना माइना [k^herɪna maina] *adv* सुक्खा महिना
 खेसिक् [k^hesik] 1) वि. खटिरा 2) *n* घाउ
 खोइ [k^hoi] *n* भैलो (मडसिरे चाडको अन्त्य भए पछि गरिने
 कार्य)
 खोइ चामा [k^hoi tsama]
 खोक्ताना [k^hoktana] *n* कक्रिएको बासी भात
 खोक्पो [k^hokpo] *n* खनिउँ
 खोक्मा [k^hokma] *v* काट्नु
 खोक्मा [k^hokma] *v* 1) टुक्राउनु 2) गँगरिनु फोम्डा आमुक्
 आड्डिक् टुक्लोक् खोक्मा खोक्टुएसोए॥ असिनाले गर्दा मेरो
 हात अति साह्रै कठयाङ्ग्रिनु सम्म कठयाङ्ग्रिएको छ।
 3) काट्नु 4) तार्नु टाङ्बा होइ खोक्मा लोङ्सा
 चुवाखोङ्डाङ्गलाम्मा खोक्मा कोन्युक्॥ तमोर खोल तार्नुको
 लागी नाउमा जानु पर्छ।
 खोक्माप्पा [k^hokmappa] *v* 1) काटेर जानु 2) नाघ्नु
 खोखोप्पा [k^hok^hoppa] *n* मुन्टो
 खोगा [k^hoga] *pro* 1) को हरू 2) को
 खोग्मा [k^hogma] *v* 1) पार गर्नु 2) काट्नु
 खोङ् [k^hoŋ] वि. ठट्टा
 खोङ्गोङ् [k^hoŋgoŋ] वि. ओरालै ओरालो
 खोङ्डाङ् [k^hoŋdaŋ] *n* 1) सुँगुरको चरो खाने काठको डुँड
 2) चारो दिनु डुँड
 खोङ्मा [k^hoŋma] *v* 1) जिस्किनु 2) ठट्टा गर्नु साइबाचिलोक्
 खोङ्मा आड्डिक् मोज्जा लियुक्॥ साथीहरू सँग ठट्टा गर्नु
 वा जिस्किनु अति रमाइलो हुन्छ। 3) ठट्टा गर्दै लाप्पा खेल्नु
 खोङ्मेप्पा [k^hoŋmepma] *v* ठट्टा गर्न लगाउनु
 खोजालि [k^hodzali] *n* पाखे
 खोजेट् [k^hodzet] *n* 1) चिप्ले कीरा 2) सङ्खेकिरो
 खोट्टेउना [k^hot^hteuna] प्रश्न.वा. कत्रो
 खोट्टेप्पा [k^hot^htepma] प्रश्न.वा. कति
 खोट्टेना [k^hot^hdena] प्रश्न.वा. कस्तो
 खोट्टनिङ्ना [k^hot^hniŋna] *v* छुँदिन
 खोट्टमा [k^hot^hma] *v* 1) चलाउनु 2) छुनु
 खोट्टमाना [k^hot^hmana] *n* चलाउने
 खोट्टमेट्टमा [k^hot^hmet^hma] *v* 1) छुन लगाउनु 2) चलाउन लगाउनु
 खोट्टलाङ् [k^hot^hlaŋ] *n* चिउरा

खोङ्डे [k^hodde] 1) प्रश्न.वा. कस्तो 2) *adv* कसरी
 खोङ्डेगा [k^hoddega] प्रश्न.वा. कस्तो
 खोङ्डेना [k^hoddena] प्रश्न.वा. 1) कस्तो खाले 2) कस्तो
 खोङ्डेपारा [k^hoddepara] प्रश्न.वा. 1) कस्तो प्रकार 2) कसरी
 खोङ्डेपारिक् [k^hoddeparik] प्रश्न.वा. 1) कस्तो 2) कसरी
 खोना [k^hona] प्रश्न.वा. 1) चाहिँ 2) कुन चाहिँ 3) को
 खोना [k^hona] प्रश्न.वा. कुन
 खोनाइ [k^honai] 1) *adv* कहाँ 2) प्रश्न.वा. कहाँ नेरा
 खोनाचा [k^honatsa] प्रश्न.वा. 1) कोही पनि 2) जुनसुकै
 खोनाचा माखाक् [k^honatsa mak^hak] प्रश्न.वा. कुनै पनि होइन
 खोनाबेला [k^honabela] प्रश्न.वा. कहिले
 खोनाबेला चा [k^honabela tsa] प्रश्न.वा. 1) कहिले पनि
 2) कहिल्यै
 खोप् [k^hop] *n* खाल्डो
 खोप् चोक्मा [k^hop tsokma] क्रि. प. 1) खाडल बनाउनु 2) खोप्
 नु
 खोप्खोप्पा [k^hopk^hoppa] *n* मुन्टो
 खोप्चा [k^hoptsa] *n* 1) खोंच 2) गहिरो
 खोप्ना [k^hopna] *n* 1) खाल्डो 2) खोपिल्टो
 खोप्पा [k^hopma] *v* 1) छुनु 2) चलाउनु 3) भ्याउनु वा
 अँठयाउनु ठेठेगा सिङ् उभुङ्माचि खोप्पा हिनिना॥ ठूलठूलो
 रूखहरू हातले अँठयाउनु सकिँदैन। 4) छुनु
 खोप्पा मिहिमा [k^hopma mihima] क्रि. प. चलाउनु नसक्नु
 खोप्माना [k^hobmana] *n* चलाउने
 खोप्मा [k^hopma] *v* भुट्नु
 खोप्मुन् [k^hopmun] *v* भेला नर्पानु
 खोप्म् [k^hopm] *n* 1) खाडल 2) खाल्डो
 खोप् चोक्मा [k^hopm tsokma] क्रि. प. 1) खोप्नु 2) खाल्डो
 बनाउनु
 खोप् पाक्मा [k^hopm pakma] क्रि. प. 1) खोपिल्टो बनाउनु
 2) गहिरो बनाउनु
 खोप् लिमा [k^hopm lima] क्रि. प. खाल्डो हुनु
 खोप्प्मा [k^hopmma] *v* 1) भेला पार्नु 2) जम्मा पार्नु
 खोयोप् [k^hojop] *n* डाडु
 खोरा [k^hora] *n* खोर
 खोरामा [k^horama] *n* जुनेलो
 खोरे [k^hore] *n* 1) कचौरा 2) बटुको
 खोरेट् [k^horet] *n* खोरेंत

खोरोक् [k^horok] *n* खस्रो
 खोलेक् [k^holek] 1) वि. केही नभएको 2) *adv* खुडलिएको
 खोलेक्ना [k^holekna] वि. 1) केही नभएको ठाउँ 2) चिन्डे
 3) मरुभूमि 4) मुडुले
 खोलेक्वालेक् [k^holekwalek] चञ्चल
 खोलो [k^holo] निपा. खै
 खोवालुलेन् [k^howalulen] वि. पार्थिव शरीर चट्टानमा परिवर्तन हुने
 खोसेला [k^hosela] *n* खोस्टा (मकैको)
 खोऱ्याप् [k^hoʔjap] *n* डाडु
 ख्याल [k^hjal] वि. ध्यान

ख्याल चोक्मा [k^hjal tsokma] क्रि. प. ध्यान दिनु
 ख्वाँ बेला [k^hwā bela] प्रश्न.वा. कहिले
 ख्वाङ् [k^hwaj] *n* फिरफिरे
 ख्वाप्पा [k^hwappa] वि. 1) सबै 2) जम्मा 3) कुल
 ख्वाप्पा पिमा [k^hwappa pima] क्रि. प. 1) सुम्पनु 2) सबै दिनु
 ख्वाप्पा पुजिराक् [k^hwappa pudzirak] वि. पुरै भुप्पा
 ख्वाप्पा बेला [k^hwappa bela] *adv* पुरै समय
 ख्वाप्पा युमा [k^hwappa juma] क्रि. प. सबैलाई पुग्नु
 ख्वाप्पै [k^hwappə] वि. 1) सम्पूर्ण 2) सबै
 ख्वाम्ख्वाम् [k^hwamk^hwam] 1) ख्वापख्वाप 2) क्वापक्वाप

ग

गाक् [gak] वि. सिङ्गो
 गाक् लिमा [gak lima] क्रि. प. 1) एक हुनु 2) सिंगो हुनु
 3) एकत्रित हुनु
 गाक्ना [gakna] वि. 1) एकत्रित 2) सङ्गठित
 गाङ्गामा [gaŋgama] *n* बारुलो
 गाङ्गोमा [gaŋgoma] *n* बारुलो
 गाँजा [gādzə] *n* गाँजा
 गाट्डेना [gaɽdena] वि. जस्तो
 गाडि [gaɽi] *n* 1) गाडी 2) मोटर गाडि
 गाडुवाडाङ्बा [gaɽuwaɽaŋba] *n* मुख्य पुजारी
 गाड्डे [gaɽde] 1) वि. जस्तो 2) *adv* जस्तै
 गाड्डेगा [gaɽdega] *adv* जस्तै
 गाड्डेना [gaɽdena] वि. 1) त्यस्तो (त्यस किसिमको) 2) जस्तो
 गाबा [gaba] *n* माने भार
 गारभोले [garab^hole] *n* रक्सी थाप्ने भाँडो
 गारला [garala] *n* सुगा जातको चरा
 गारा [gara] *n* दशा
 गारा खोक्मा [gara k^hokma] क्रि. प. दशा काट्नु
 गारा टामा [gara ɽama] क्रि. प. दशा आउनु
 गारो [garo] *n* पर्खाल
 गारबोले [garbole] वि. रक्सी थाप्ने माटोको भाँडो
 गालाला [galala] *n* 1) हल्ला 2) होहल्ला
 गिङ्मा [giŋma] *v* 1) जाडोले कक्रिनु 2) कटाङ्ग्रिनु

गिट्टाङ्गे [gitɽaŋge] *n* गायक
 गिट्टाङ्गेनि [gitɽaŋgeni] *n* गायिका
 गिडालुक् [gidaluk] वि. गिलो
 गिनिङ्गिनिङ् [giniŋginiŋ] वि. गनगन
 गिरगिटि [giragiɽi] *n* गाँथली
 गुङ् [guŋ] वि. 1) कुप्रो 2) नुहिने 3) कुप्रो
 गुङ् चोक्मा [guŋ tsokma] क्रि. प. निहुरिनु
 गुङ् चोग्मा [guŋ tsogma] क्रि. प. निउरिनु
 गुङ् लिमा [guŋ lima] क्रि. प. 1) नुहिनु 2) निहुरिनु 3) भुक्नु
 गुङ्गालिक् [guŋgalik] वि. 1) कुप्रो 2) नुहिएको
 गुङ्ढाङ् [guŋd^haŋ] वि. कुप्रो
 गुङ्ढाङ् [guŋd^haŋ] वि. कुप्रो
 गुडुलुक् [guduluk] वि. 1) गिलो 2) हिलो
 गुन्डालिङ् [gundaliŋ] वि. कुक्कुक्क
 गुन्डालिङ्ना [gundaliŋna] *adv* घुम्रिएको
 गुन्डालिङ्ना [gundaliŋna] *adv* बटारिएको
 गुन्द्रि [gundri] *n* गुन्द्री
 गुम्बालिङ् टेप्मा [gumbaliŋ ɽepma] क्रि. प. 1) नदेखिने गरी
 छोपिनु 2) ढाक्नु
 गुर्बा [gurba] *n* जङ्गलमा पाइने पिँडालु जातको बिरुवा
 (यसको कलिलो मुना, डाँठ खाने गरिन्छ)
 गेउगेउ [geugeu] वि. चिल्लोपन
 गेङ् [geŋ] वि. बाङ्गो

गेङ् चोक्मा [geŋ tsokma] क्रि. प. बङ्ग्याउनु
 गेङ्गेङ् [geŋgeŋ] वि. बाङ्गो
 गेङ्गेङ् लिमा [geŋgeŋ lima] क्रि. प. 1) लर्किनु 2) बाङ्गो हुनु
 गेङ्गेङ्ना [geŋgeŋna] वि. बाङ्गे
 गेङ्ना [geŋna] 1) वि. बाङ्गो 2) वि. कुप्रो 3) *adv* ढल्केको
 -गेट्टा [gettʰa] पर. *sfx* -गर (कुनै पनि कामको निरन्तरता दिन)
 -गेप्मा [gepmʌ] पर. *sfx* -गर (गर्नुको अर्थमा निरन्तरता दीना)
 गो [go] निपा. 1) पो 2) त

गोकलोक् [goklok] वि. 1) दुरुस्त 2) सिङ्गो 3) उस्तै
 गोटा [gotʰa] ना. यो. 1) वटा 2) संख्या जनाउन
 गोट्टे [gotte] वि. 1) एकलो सन्तान 2) एकलो
 गोबारामुङ् [gobaramuŋ] *n* गोब्रे च्याउ
 गोम्मा [gomma] *v* 1) -गर्दै 2) -गर्ने
 गोलो [golo] निपा. पो
 गौ [gɔ̃] *n* गहुँ
 गौचालेप्पा [gɔ̃tʰsaleppa] *n* गहुँको रोटी

घ

घाट्टा [gʰatʰtʰa] *n* घट्ट
 घाट्टैखाट्टा [gʰatʰtʰakʰatʰtʰa] *v* चित्त बुझ्नु
 घाडि [gʰadʰi] *n* घडि
 घान्टाङ्बा [gʰanʰtʰaŋba] *n* चाँदीको टप (कानमा लगाउने एक प्रकारको गहना)
 घान्द्रुङ् [gʰandruŋ] *adv* 1) गल्य्यामगुलु 2) जथाभाबी
 घान्द्रुङ् टामा [gʰandruŋ tʰama] क्रि. प. बजारिनु
 घाम्लाजेट् [gʰamladzet] *n* अजम्मरी भार
 घारालो [gʰaralo] *n* दलिन
 घाँसा [gʰāsa] *n* घाँस
 घास्यौटा माग्मा [gʰasjʌtʰa magma] *v* भयास भुस बाल्नु
 घाहाना [gʰahana] *n* गहना
 घिउ [gʰiu] *n* घिउ
 घुकुलुकना [gʰukulukna] वि. मोटो
 घुङ्गारिक् [gʰuŋgarik] *n* 1) घुमाउने 2) घुमाउरो
 घुपा [gʰupa] *n* धुप
 घुरकि टुम्मा [gʰurʌki tʰumma] क्रि. प. अरू कसैलाई घुर्काउनु
 घुरुङ्बा [gʰuruŋba] *n* मेघ गर्जन
 घुरकिमेप्मा [gʰurʌkimepma] *v* घुर्काउनु
 घुवार [gʰuwarʌ] *n* सहयोग (विना सर्तको सहयोग)
 घुवार काफाबा [gʰuwarʌ kapʰaba] *n* सहयोग कर्ता
 घुवार नाक्मा [gʰuwarʌ nakma] क्रि. प. सहयोग माग्नु
 घुवार फामा [gʰuwarʌ pʰama] क्रि. प. सहयोग गर्नु

घुवार लाप्मा [gʰuwarʌ lapma] क्रि. प. सहयोग लिनु
 घुवारकाफा [gʰuwarʌkapʰa] *n* 1) सहयोग गर्ने मान्छे
 2) सहयोगी
 घेङ्सिङ् [gʰeŋsiŋ] वि. 1) दुब्लो 2) कमजोर
 घेङ्सिङ्ना [gʰeŋsiŋna] वि. दुर्बल
 घेङ्सिङ्ना याप्मि [gʰeŋsiŋna japmi] वि. दुब्लो मान्छे
 घेरोङ्ला [gʰeroŋla] *n* घिरौला
 घोइ [gʰoi] *n* गोही
 घोक् [gʰok] *n* सिङ्गो
 घोक्कोडोक् [gʰokkodok] *adv* खुत्रुकै
 घोक्लोक् [gʰoklok] वि. 1) दुरुस्त 2) उस्तै
 घोट्टे [gʰottte] *n* मकैको पिठोको जाँड
 घोन्टोङ्बा [gʰonʰtʰoŋba] *n* कानमा लगाउने चाँदीको लुका
 घोरोङ् [gʰoroŋ] *adv* 1) लस्कर 2) लहरै
 घोलेङ् [gʰoleŋ] *n* 1) थकौलि 2) जाल
 घोलेङ् आप्मा [gʰoleŋ apma] क्रि. प. जाल हान्नु
 घोलेङ् टेम्मा [gʰoleŋ tʰemma] क्रि. प. जालमा हाल्नु
 घोलेङ्डि टेम्मा [gʰoleŋɽi tʰemma] क्रि. प. पासोमा पार्नु
 घोल्याँ चोक्मा [gʰoljā tsokma] क्रि. प. घोल्नु
 घोल्याँ चोक्मा [gʰoljā tsokma] क्रि. प. घोल्नु
 घोल्याङ् [gʰoljan] *n* जाल
 घोसोरोक् [gʰosorok] वि. खस्रो
 घवार याङ्काफा [gʰwarʌ jaŋkapʰa] *n* सहयोगी

ड

डा [ɳa] सं. सङ्ख्या छ (६)
 -डा [ɳa] पर. *sfx* -ले
 डाङ्मा [ɳaŋma] *v* बौलाउनु
 डाङ्साना [ɳaŋsana] *n* 1) बौलाहा 2) पागल
 डाङ्सिक् [ɳaŋsik] वि. अर्ध पागल
 डाङ्सिक् छोम्सिक् [ɳaŋsik ts^homsik] 1) बौलाहा जस्तो हुने
 2) अर्ध पागल 3) औलिबौली हुने
 -डाना [ɳana] पर. *sfx* 1) -को 2) -का 3) -को
 डामेक् [ɳamek] सं. साठी

डामेक्मेक् [ɳamekmek] सं. छ सय
 डामा [ɳasa] *n* माछा
 डामा कासेट्पा [ɳasa kasetpa] *n* 1) माछा मार्ने 2) माभी
 3) मछुवा
 -डि [ɳi] पर. *sfx* -मा
 डिना [-ɳina] पर. 1) -भिन्नको 2) -को
 डेमा [ɳema] *v* 1) गन्नु 2) गणना गर्नु
 डेमा नामा [ɳema nama] क्रि. प. गन्न छोड्नु
 डेमामा [ɳemama] *n* 1) संख्या 2) गन्ती

च

चा [tʃa] संयो. पनि
 -चा [tʃa] पर. *sfx* -लाई
 चाक् [tʃak] वि. ठाडो
 चाक् येप्मा [tʃak jepma] 1) क्रि. प. ठिङ्गै उभिनु 2) वि. ठाडो
 3) क्रि. प. सिधा उभिनु
 चाक् येबा [tʃak jeba] क्रि. प. 1) ठाडो उभिनु 2) खडा हुनु
 चाक्खामा [tʃakk^hama] वि. चाख लाग्दो
 चाक्ना [tʃakna] वि. 1) खडा 2) ठाडो
 चाक्मिखामा [tʃakmik^hama] *v* चाख नलाग्नु
 चाक्ला [tʃakla] *adv* बानी
 चागुरिमा [tʃagurima] *n* एक प्रकारको आठपहरिया ढोल नाच
 चागुरिमा कोप्मा [tʃagurima kopma] क्रि. प. चारैतिर घुमेर नाच
 नु
 चाघुरिमा [tʃag^hurima] *n* ढोल नाच
 चाट्निना [tʃatɳina] 1) वि. नटिक्ने 2) *n* कमसल
 चाट्मा [tʃatma] *v* 1) खप्नु 2) टिक्नु
 चाट्ला [tʃatla] वि. 1) बानी 2) चरित्र 3) आदत
 चाट्ला नामा [tʃatla nama] क्रि. प. बानी परिवर्तन गर्नु
 चाट्ला भेन्मा [tʃatla b^henma] 1) *adv* नराम्रो बानी 2) क्रि. प.
 नराम्रो बानी हुनु
 चाट्ला लिमा [tʃatla lima] क्रि. प. बानी हुनु

चानिङ्ना [tʃaniŋna] *v* खाँदिन
 चान्डिपुरने [tʃandipurne] *n* 1) गोठ पूजा गर्ने दिन 2) उँभौली
 चापारा [tʃapara] *n* कोदालो
 चापारे केङ् [tʃapare keŋ] *adv* कोदाले दाँत
 चाप् [tʃap] *n* खुशी
 चाप्तामा [tʃaptama] *v* खुशी हुनु
 चाप्पारा [tʃappara] *n* कोदालो
 चाप्फा [tʃapp^ha] *n* बाँदर
 चाफेन्मा [tʃap^henma] *v* 1) नराम्रो देखिनु 2) कलङ्कित हुनु
 चाफेम्मा [tʃap^hemma] *v* 1) नराम्रो देखिनु 2) कलङ्कित हुनु
 3) नराम्रो हुनु
 चाबाडोक्लिना [tʃabadoklina] वि. 1) महत्वपूर्ण 2) आवश्यक
 चाबालिना [tʃabalina] वि. चाहिने
 चाबालिमा [tʃabalima] 1) *adv* आवश्यकता 2) *v* चाहिनु
 चाबेलेक्पा [tʃabelekpa] *n* कोइरालाको पात
 चाबेलेक्वा [tʃabelekwa] *n* 1) काम नलाग्ने 2) थोत्रो
 चामा [tʃama] 1) *n* धान बेसिङ्गि चामा लेप्मा बेला लिसे ॥
 खेतमा धान रोप्ने समय भयो। 2) *n* भात कान्छि भान्भा
 चामा टुकडा पाङ्गि खाडा ॥ कान्छी बहिनी भात पकाउन
 घरमा जाऊ। 3) *v* खानु 4) *v* भात खानु हाम्रो युसा चामा
 चाडा होटेलङ्गि खाङ्गि ए ॥ भरे बेलुकी भात खानु होटेलमा

जाऊ है।

चामा चामा [tsama tsama] क्रि. प. भात खानु
 चामा चेट्मा [tsama tsetma] 1) *adv* पासनी 2) क्रि. प. खाना खुवाउनु
 चामा चेप्माना [tsama tsepmana]
 चामा छुम्मा [tsama ts^humma] क्रि. प. धान जम्मा गर्नु
 चामा नामा [tsama nama] क्रि. प. 1) खाना छोड्नु 2) खेल्नु छोड्नु
 चामारेट् [tsamareṭ] *n* खानेकुरा
 चामासिङ्सेट् [mitsamasinset] वि. खाने कुरा
 चाम्जिक् [tsamdzik] *n* 1) जुटेल्न 2) जुठेन
 चाम्फाबालेङ् [tsamp^habalen] वि. रातो पिरो
 चाम्मा [tsamma] *v* 1) डराउनु 2) तर्सिनु
 चाम्माप्पा [tsammapma] *v* 1) डरले भागनु 2) तर्सैर भागनु
 चाम्मारसिङ् [tsammarasin] वि. 1) कसम 2) प्रतिज्ञा
 चाम्मारसिमा [tsammarasima] क्रि. प. कसम खानु
 चाम्मार [tsammar] *n* 1) किरिया 2) कसम
 चाम्सुकमा [tsamsukma] *n* थैली
 चाम्सुकमा [tsamsukma] *n* पकेट भोला
 चाम्सुप्पा [tsamsupma] *n* 1) भोला 2) थैली
 चाराक् [tsarak] वि. 1) अपच 2) घुड्ँचो
 चाराक्लिमा [tsaraklima] *v* 1) घुड्ँचो हुनु 2) अगस्ति हुनु
 चारालिमासिङ् [tsaralimasin] *n* चरन
 चारेक्ना [tsarekna] *adv* चर्की
 चारोक्फोन् [tsarokp^hon] *n* गाँड
 चाला चोग्मा [tsala tsogma] क्रि. प. 1) प्रयोग गर्नु 2) चलाउनु
 चालान् [tsalan] *n* चलन
 चालि [tsali] *n* गँडचौलो
 चालिक् [tsalik] *n* अन्न
 चालिक् पुलिक् [tsalik pulik] *n* बिउ बिजन
 चालिक् पुलिक् युङ्माडाङ् [tsalik pulik juṅma paṅ] *n*
 1) धनसार 2) बिउ बिजन राख्ने ठाउँ
 चालिङ् [tsaliṅ] *n* अन्न
 चालिङ् युङ्मा [tsaliṅ juṅma] क्रि. प. अन्न राख्नु
 चालिङ्पुलिङ् [tsalinpuliṅ] *n* बीउ बिजन
 चालिङ्पुलिङ् युङ्माडाङ् [tsalinpuliṅ juṅma daṅ] *n*
 चालेपा [tsalepa] *n* सुक्खा रोटी
 चालेप्पा [tsaleppa] *n* सुक्खा रोटी

चासाक् [tsasak] *n* चामल
 चासोङ् [tsason] *n* चामल
 चाहाप् [tsahap] *n* 1) आवश्यक 2) खाँचो 3) आवश्यक
 चाहाप् लिमा [tsahap lima] 1) क्रि. प. खाँचो पर्नु 2) *adv* महत्त्वपूर्ण 3) क्रि. प. आवश्यक हुनु 4) क्रि. प. चाहिनु
 चाहाबा [tsahaba] *n* 1) आवश्यक 2) चाहिने 3) खाँचो
 चाहाब् [tsahab] *n* 1) आवश्यक 2) खाँचो
 चाहाला [tsahala] *n* 1) पानी पोखिएको अवस्था 2) पानी पोखिएको ठाउँ
 चिकुमाङ् [tsikumang] *n* 1) छुचुन्द्रो 2) छुचुन्द्रो मुसा
 चिङ्मा [tsinma] *v* रँगाउनु
 चिछापमाङ् [tsits^hapman] *n* मोच
 चिछुप् [tsits^hup] वि. 1) ढचाप्प 2) बन्द
 चिछुप् चोक्मा [tsits^hup tsokma] क्रि. प. बन्द गर्नु
 चिजाबिजा [tsidzabidza] *n* चिजबिज
 चिजिक्ना [tsidzikna] वि. सानो
 चिजिक्लोक् चोक्मा [tsidziklok tsokma] क्रि. प. स-सानो बनाउनु
 चिट्लिक् [tsiṭlik] *n* उडुस
 चिना [tsina] वि. 1) ओसिलो 2) ठन्डा 3) चिसो
 चिनिप् [tsinip] *adv* बेस्मारी
 चिनिप् निप्पा [tsinip nipma] क्रि. प. बेस्सरी थिच्नु
 चिन्ना [tsinna] *n* 1) सङ्केत 2) चिन्ह
 चिन्ना मेप्पा [tsinna mepma] क्रि. प. चिन्ह लगाउनु
 चिपा [tsipa] *adv* 1) कम्ती 2) अलिकति 3) थोरै 4) कम
 चिपा चा [tsipa tsa] *adv* 1) अलिकति 2) कति पनि
 चिपा योम्मा [tsipa jomma] क्रि. प. 1) अलि कम हुनु 2) अलि घट्नु
 चिपाएगा [tsipaega] *adv* 1) थोरै 2) बिरलै
 चिपाएना [tsipaena] *adv* 1) कम 2) थोरै
 चिपाना [tsipana] *adv* 1) थोरै 2) कम
 चिप् चिप् [tsiptsip] *adv* 1) अलि अलि 2) थोरै
 चिप्चिपो [tsiptsipo] *n* उत्तिस
 चिप्चिबो [tsiptsibo] *n* उत्तिस
 चिप्नारोक् [tsipnarok] *n* बिफर
 चिप्पा [tsipma] *v* 1) कोचार्नु 2) घुसानु 3) घुसाउनु
 चिप्मेप्पा [tsipmepma] *v* घुसाउनु
 चिफिप् [tsip^hip] *n* साँगुरो

चिफिप्याङ् [tsip^hiptsjar] *n* चिम्टा
 चिफिप्या [tsip^hipna] वि. 1) गल्ली 2) साँघुरो
 चिमा [tsima] *v* 1) चिसिनु 2) चिस्याउनु 3) चिसो हुनु 4) सेलिनु
 5) चिर्नु
 चिमोक् [tsimok] वि. 1) नरम 2) मुलायम 3) चिल्लो 4) कोमल
 चिमोक् चोकमा [tsimok tsokma] क्रि. प. चिल्लो बनाउनु
 चिम्या [tsimma] 1) *n* घिन 2) *v* मर्चा हाल्नु 3) *n* घृणा
 चिम्या [tsimma] *n* घृणा
 चिम्या काड्मा [tsimma kaḍma] क्रि. प. घिन लाग्नु
 चिम्या काप्पा [tsimma kapma] क्रि. प. घृणा गर्नु
 चिम्या फुप्पा [tsimma p^hupma] क्रि. प. 1) घृणा गर्नु
 2) घिनाउनु
 चियुप् [tsijup] *n* मिलाउने
 चियुप् युङ्मा [tsijup juŋma] क्रि. प. लुगा मिलाएर बस्नु
 चिलेप् चिलेप् [tsilep tsilep]
 चुङ्गवामा [tsuŋgwama] वि. जाडो
 चुङ्गवामा [tsuŋgwama] वि. 1) जाडो 2) ठन्डा
 चुङ्मा [tsuŋma] *v* भगडा गर्नु
 चुङ्मा कोम्मा [tsuŋma komma] क्रि. प. भगडा गर्नु
 चुङ्मामेप्पा [tsuŋmamepma] *v* भगडा गर्न लगाउनु
 चुङ्मेट्टुन् [tsuŋmettun] *v* भगडा गर्न नलगाउनु
 चुङ्मेट्टमा [tsuŋmetma] *v* लाप्पा खेलन लगाउनु
 चुङ्मेप्पा [tsuŋmepma] *v* भगडा गर्न लगाउनु
 चुचु [tsutsu] *n* सानो बालकको लिङ्ग
 चुचुम् [tsutsum] *n* बच्चाको तुरी
 चुचुरुङ्मा [tsutsuruŋma] *n* टुपी
 चुपुरुक्ना [tsupurukna] वि. साँघुरो
 चुप्लुङ् [tsupluŋ] *n* भवाम्म आवाज
 चुबुरुक्ना [tsuburukna] वि. साँघुरो
 चुम्बुयुङ् [tsumbujun] *n* छ वट ताराको समुह, षटकिटिका
 तारा, गुजमुजे तारा
 चुम्मा [tsumma] *v* 1) भारी लाउनु 2) पोको पार्नु
 चुम्मिट् [tsummit] *n* उत्तेजित
 चुम्मिट् लिमा [tsummit lima] क्रि. प. उत्तेजित हुनु
 चुवा [tsuwa] *n* पानी
 चुवा पेप्पा [tsuwa pepma] क्रि. प. 1) पानी उघाउनु 2) पानी
 भर्नु
 चुवाखोङ्डाङ् [tsuwak^hoŋḍaŋ] *n* 1) नाउ 2) डुङ्गा
 चुवाडाम् [tsuwaḍam] *n* कुवा, पँधेरो

चेउ [tseu] *n* उखु
 चेक्निना [tseknina] *v* 1) नबोल्ने 2) बोल्दैन
 चेक्नेन् [tseknen] *v* 1) चुप 2) न बोल
 चेक्मा [tsekma] *v* बोल्नु
 चेक्मा याक्मा [tsekma jakma] क्रि. प. बोलिरहनु
 चेक्मा हिनिना [tsekma hinina] *n* बोल्न नसक्ने
 चेक्माबिमा [tsekmabima] *v* अरूको लागि बोली दिनु
 चेक्मामिपिमा [tsekmamipima] *v* बोल्न नदिनु
 चेङ्जेङ्ना [tseŋdzeŋna] वि. 1) पातलो 2) जाली जस्तो
 चेङ्जुन् [tseŋdun] *v* न केलाउनु
 चेङ्मा [tseŋma] *v* 1) केलाउनु 2) चाल्नु
 चेचे [tsetse] *n* मासु
 चेचे काचानिबा [tsetse katsaniba] *n* साकाहारी
 चेचे काचेप् [tsetse katsep] *n* मासु काट्ने मानिस
 चेचे चेप्पापाङ् [tsetse tsepmapaŋ] *n* मासु काट्ने घर
 चेचेकाचा [tsetsekatsa] *n* माँसाहारी
 चेट् [tset] वि. 1) राम्रो 2) चेतन
 चेट्टमा [tsetma] *v* खुवाउनु
 चेन्जेट् [tsendzet] *n* 1) खुट्टाको पाँसुलो 2) खुट्टाको छेपारी
 चेन्लेक् [tsenlek] *adv* पल्टिनु विशेष
 चेन्लेक् नोक्मा [tsenlek nokma] क्रि. प. फनक्क फर्किनु
 चेप्टुन् [tsepun] *v* न काट्
 चेप्पा [tsepma] *v* 1) काट्नु 2) खुवाउनु
 चेप्सा [tsepsa] *n* तरवार
 चेमाङ् [tsemaŋ] *n* 1) घाउ 2) खटिरा
 चेम्जेङ् [tsemdzeŋ] वि. 1) फाँटिलो 2) गहिरो नभएको
 चेम्बेलेङ् [tsembelen] *n* छरपस्ट
 चेम्बेलेङ् छिन्मा [tsembelen ts^hinma] क्रि. प. छरपस्ट छन्
 चेम्बेलेङ् हिमा [tsembelen hima] क्रि. प. छरपस्ट पार्नु
 चेम्मा [tsemma] *v* बिउँभनु
 चेरैप् [tserep] वि. 1) तातो 2) टन्टलापुर
 चेरैप् हुट्टवामा [tserep huṭṭwama] *adv* प्रचण्ड गर्मी
 चेल्ले [tselle] *n* जाल
 चेस्मा [tseśma] *n* चस्मा
 चो [tso] *v* 1) खा 2) खाऊ
 चोकारा [tsokara] वि. अण्ठचारो
 चोकारा पेकारा [tsokara pekarā] 1) कच्याककुचुक 2) अण्ठ
 चारो

चोक्चिङ्गे [tsoktsingɛ] *n* तारा
 चोक्चिङ्गेट् [tsoktsinget] *n* तारा
 चोक्चिऱ्वा [tsoktsiʔwa] *n* सिस्नु
 चोक्निम्चा [tsoknimtʂa] *v* नगरौं
 चोक्बालक् [tsokbalʌk] *n* बनावटी
 चोक्मा [tsokma] *v* 1) बनाउनु 2) गर्नु 3) डोरी गाँस्नु
 चोक्मा कोन्निगा [tsokma konniga] *v* गर्नु पर्दैँन
 चोक्मा फामा [tsokma p^hama] *adv* योजना
 चोक्मा मिपिमा [tsokma mipima] क्रि. प. गर्न नदिनु
 चोक्माउङ् टापमा [tsokmauŋ tʌpma] क्रि. प. आय आर्जन गर्नु
 चोक्मागेप्मा [tsokmagepma] क्रि. प. गर्दैँ गर्नु
 चोक्मानामा [tsokmanama] क्रि. प. 1) गर्न छोड्नु 2) स्थगित गर्नु
 चोक्माबिमा [tsokmabima] क्रि. प. गरी दिनु
 चोक्मामि [tsokmami] *n* 1) निर्माण 2) बनावट
 चोक्मासिङ् [tsokmasiŋ] *n* बनाउने ठाउँ
 चोगा [tsoga] *v* 1) गर 2) खान्छ
 चोगु [tsogu] *v* 1) गर 2) बनाउ
 चोग्निङ्ना [tsogniŋna] *v* गर्दिन
 चोग्नेन् [tsognen] *v* न गर
 चोग्मा [tsogma] *v* 1) गर्नु 2) बनाउनु 3) तयार गर्नु
 चोग्मा इट्मा [tsogma itma] क्रि. प. गर्न खोज्नु
 चोग्मा हिडुम्ना [tsogma hiɖumna] वि. सम्भव
 चोग्माजामा [tsogmadzama] क्रि. प. गरी खानु
 चोङ्साङ्मा [tʂoŋsaŋma] *n* 1) अग्लो डाँडा 2) चुली डाँडा
 चोचोट् [tʂotʂot] *n* टुकुकक
 चोचोट् टुडुबा [tʂotʂot tuɖuba] *n* 1) बराजु 2) कुप्रो हजुरबा
 चोचोट् युङ्मा [tʂotʂot juŋma] क्रि. प. टुकुकक बस्नु
 चोट्चोट् [tʂotʂot] वि. टुकुकक
 चोट्मा [tʂotma] *v* ठोस्नु

चोन् [tʂon] *v* नखा
 चोन्डु [tʂonɖu] *v* 1) उचाल 2) बोक
 चोप्मा [tʂopma] *v* सुक्नु
 चोप्मा सिमा [tʂopma sima] क्रि. प. सुकेर मर्नु
 चोप्सिक् [tʂopsik] *adv* सुक्न आँटको
 चोबाना [tʂobana] *adv* 1) सुक्खा 2) सुकेको
 चोमोलोङ्मा [tʂomolonma] *n* 1) हिमाल 2) शिखर
 3) सगरमाथा
 चोम्मा [tʂomma] *v* 1) माथितिर धकेल्नु 2) ठेल्नु 3) उचाल्नु
 चोला चोला [tʂolatsola] *n* 1) पुस्ता पुस्ता 2) पिँढी
 चोली [tʂoli] *n* चोली
 चोसेक् [tʂosek] *n* 1) मनमा बिज्ने गरी भन्नु 2) अरूलाई घोचेर भन्ने
 चौबान्डि [tʂa^ubandʒi] *n* चौबन्दी
 च्याङ् [tʂjaŋ] *n* भूतप्रेत
 च्याङ्गुरुङ्बा [tʂjaŋguruŋba] *n* ढोल
 च्याङ्दुङ्बा [tʂjaŋɖuŋba] *n* ढोल
 च्याङ्बुरुङ्बा [tʂjaŋburuŋba] *n* ढोल
 च्याट्टै [tʂja^htʂa^h] *adv* चिटिक्क
 च्याला [tʂjala] *n* केराको पात
 च्वा [tʂwa] *n* पानी
 च्वा पेप्मा [tʂwapepma] *v* पानी भर्नु
 च्वा लेप्मा [tʂwalepma] *v* पानी फ्याँक्नु
 च्वाउपुन् [tʂwaupun] *n* मूल (कुवा, जरुवा, मूल)
 च्वाखोङ्डाङ् [tʂwak^hoŋɖaŋ] *n* 1) डुङ्गा 2) नाउ
 च्वाच्वा [tʂwatswa] वि. 1) पनेलो 2) पातलो
 च्वाच्वा लोना [tʂwatswa lona] *n*
 च्वाडाङ् [tʂwadʌŋ] *n* कुवा
 च्वाडाम् [tʂwadʌm] *n* कुवा, पँधेरो

छ

छा [tʂ^ha] *n* 1) छोरी 2) छोरा 3) सन्तान 4) बच्चा
 छा खुमा [tʂ^ha k^huma] क्रि. प. 1) बच्चा बोक्नु 2) गर्भ रहनु
 छा खुमेप्मा [tʂ^ha k^humepma] क्रि. प. गर्भ धारण गराउनु

छाइरि [tʂ^hairi] *n* छहारी
 छाक्का [tʂ^hakka] *adv* छक्क

छाक्का लिमा [ts^hakka lima] क्रि. प. 1) आश्चर्य चकित हुनु
2) छक्क हुनु

छाक्कु [ts^hakku] *v* रोक्

छाक्ना [ts^hakna] वि. 1) साहो 2) कडा

छाक्मा [ts^hakma] *v* 1) थुन्नु होइडिना चुवा कुलालेइ चोक्मा
छाक्मा कोन्युक् ॥ खोलाको पानी कुल तिर बनाउनु थुन्नु
पर्छ । 2) बन्द गर्नु ना लाम्बो यापूमिचि ओलाम्टिनिलोक् बारा
हाम्माउइ छाक्मा कोन्युक् ॥ यो बाटो मानिसहरू नहिँड्ने गरी
बार बारेर बन्द गर्नु पर्छ । 3) रोक्नु 4) छेक्नु लाम्बो छाक्मा
आनि आठपहरिया छोइचिगा ठिक् चालान ए ॥ बाटो छेक्नु
हामी आठपहरिया जातीहरूको एउटा चलन हो । 5) ताछ्नु
फेन्डिक्डा हालो छाक्मा कोन्युक् ॥ बन्चरोले हलो ताछ्नु
पर्छ ।

छाक्मेप्मा [ts^hakmepma] *v* 1) रोकाउनु 2) ताछ्नु लाउनु 3) थु-
न लगाउनु

छाक्लोक् [ts^haklok] *n* साहो

छाक्लोक् चोक्मा [ts^haklok tsokma] क्रि. प. कडा बनाउनु

छाखुमाडाइ [ts^hak^humaɖaŋ] *n* 1) पाठेघर 2) गर्भाशय

छागुन् [ts^hagun] *v* नताछ

छाग्मा [ts^hagma] *v* 1) काठ ताछ्नु 2) थुन्नु

छाइछाबा [ts^haŋts^haba] *n* काइँलो

छाटा [ts^haɖa] *n* छाता

छाडाइमा [ts^haɖaŋma] *n* सुत्केरी

छाडाइमेट् [ts^haɖaŋmet] *n* सुत्केरी

छाडाइलेट्टाइ [ts^haɖaŋletɕaŋ] *n* सुत्केरी

छाप्ला [ts^hapla] *n* 1) चित्र 2) चित्रकला

छाम्मा [ts^hamma] *v* 1) अलमलमा पर्नु 2) छक्याउनु

छाम्लो [ts^hamlo] *n* गीत

छाम्लोनेन् [ts^hamlonen] *v* गीत नगाउ

छाम्लोमा [ts^hamloma] 1) *v* गीत गाउनु 2) *n* गीत

छाम्लोवा *n* गीत गाउने

छायाम्बोक् [ts^hajambok] *n* सङ्गीत

छायारि [ts^hajari] *n* छायाँ

छाराइमा [ts^haraŋma] *n* सुत्केरी

छालुट्मा [tʃ^haluɕma] *n* बाँभी

छालुम्बा [ts^halumba] *n* साइँला

छालेट् [ts^halet] *n* 1) सन्तान 2) सन्तति

छाफ्वा [ts^haɖwa] *n* 1) पासो 2) भयालखाना

छाफ्वा टाक्मा [ts^haɖwa ɖakma] क्रि. प. पासो थाप्नु

छि [ts^hi] *n* मासी (हड्डी भित्रको)

छिका [ts^hika] *n* हाच्छिउँ

छिका होम्मा [ts^hika homma] क्रि. प. हाच्छिउँ आउनु

छिकोइलेइ [ts^hikonleŋ] *n* ठट्टा

छिकोइलेइ पिक्मा [ts^hikonleŋ pikma] क्रि. प. ठट्टा गर्नु

छिक्मा [ts^hikma] *v* 1) नाप्नु 2) भर्नु

छिक्माना [ts^hikmana] *n* पाथी

छिक्वाक् [ts^hikwak] *n* 1) कविता 2) चुट्किला

छिइडेन् [ts^hiŋden] *adv* पर्सि

छिइडेमाइ [ts^hiŋdemaj] *adv* तीन वर्ष पछाडि

छिट्टासिम् [ts^hiɖasim] *n* छिट्को साडी (विशेष आठपहरिया र
त्रीहरूको पहिरन)

छिट्छिम् [ts^hiɖts^him] *n* काकी

छिट्लिकुमा [ts^hiɖlikuma] *n* कमिला

छिट्लिगुमा [ts^hiɖliguma] *n* कमिला

छिन्चि [ts^hintsi] *n* बकाइनो

छिन्डुन् [ts^hinɖun] *v* नछर

छिन्डेन् [ts^hinden] *adv* पर्सि

छिन्मा [ts^hinma] *v* 1) छर्किनु 2) छर्नु (अन्न, धूलो आदि भुईँमा
वा अन्यत्र छर्नु/फैलाउनु)

छिप्निइना [ts^hipniŋna] *v* जाँड छान्दिना

छिप्मा [ts^hipma] *v* 1) भेट्नु 2) छान्नु

छिमा [ts^hima] *v* 1) चुहुनु 2) निखार्नु 3) पालो पखिनु
4) लुगाको पानी तर्नु

छिमा चोग्मा [ts^hima tsogma] क्रि. प. माफ गर्नु

छिम्निइ [ts^himniŋ] *adv* परार

छिम्मा [ts^himma] *v* 1) छिर्किनु 2) छरपस्ट पार्नु 3) छर्नु

छिम्मिक् [ts^himmik] *n* भिमिक्क

छिराफ्वाट् [ts^hiraɖwaɖ] *n* घरको पछाडिको भाग अथवा गल्ली

छिरिइमेट् ओप्पु [ts^hiriŋmet oppu] *n* सिरिसे सर्प

छिफ्वाक् [ts^hiɖwak] *n* कविता

छुक्नेट्नि [ts^huknetni] *n* बिकेन

छुक्माइ [ts^hukmaj] *n* खोकी

छुइमा [ts^huŋma] *v* 1) खोक्नु 2) पोको पार्नु 3) कसिंगर बटुल्नु

छुइमाबिमा [ts^huŋmabima] क्रि. प. पोको पारिदिनु

छुट्मा [ts^huɕma] *v* 1) चाउरी पर्नु 2) खुम्चिनु 3) चाउरिनु

छुट्लुप् [ts^huɕlup] *adv* 1) एक छिन् 2) केही समय 3) थोरै
समय

छुट्लुप् छाक्मा [ts^huɕlup ts^hakma] क्रि. प. 1) एक छिन रोक्नु
2) एक छिन रोकिनु

छुट्लुप् टोकमा [ts^huɽlup tɔkma] क्रि. प. एक छिन बिसाउनु
 छुट्लुप्धारि [ts^huɽlupd^hari] *adv* केही छिन
 छुट्लुप्मा [ts^huɽlupma] *adv* एक छिनमा नै
 छुडाना [ts^huɽana] *adv* भुन्डिएको
 छुडेसाना [ts^huɽesana] *adv* भुन्डिएको
 छुप् [ts^hup] *n* 1) खुर 2) नङ्गा
 छुप्का छुप् [ts^hupka ts^hup] *adv* थुना थुन
 छुप्टाङ् [ts^hupɽaŋ] *n* दायाँ, दाहिने
 छुप्टाङ्गे [ts^hupɽaŋge] *n* दाहिने
 छुप्टुन् [ts^hupɽun] *v* न थुन
 छुप्पाना [ts^huppana] *adv* बिको
 छुप्पा [ts^huppa] *v* 1) बन्द गर्नु पाङ्ठाङ्डिगा डुवारिक्
 ओचेटनुलोक् छुप्पा कोन्युक् ॥ घरहरूको ढोका राम्रो सँग
 बन्द गर्नु पर्छ। 2) खुम्चिनु आलोट्लिङ् मिहिडा टुनाउङ् छुप्
 मा छुट्टाडे ॥ मेरो लुगा आगोले डढे पछि खुम्चिनु खुम्चियो।
 3) थुन्नु वाजिलेट्चि छुप्पुम्डि छुप्पाचि कोन्युक् ॥ चल
 लाहरू खोङ्गीमा थुन्नु पर्छ। 4) कैद गर्नु 5) चाउरी पर्नु
 छुबालाक् [ts^hubalak] *adv* भुन्ड्याएको
 छुमा [ts^huma] *v* 1) बाँध्नु 2) भुण्ड्याउनु
 छुमाबिमा [ts^humabima] क्रि. प. बाँधिदिनु, भुण्ड्याईदिनु
 छुमासिङ् [ts^humasin] *n* 1) भुन्ड्याउने ठाउँ 2) भुन्डिने ठाउँ
 छुमि लो [ts^humi lo] *v* भेला हौं
 छुम्डाङ् [ts^humɽaŋ] *n* ओखल
 छुम्ना [ts^humna] *n* खाडल
 छुम्मा [ts^humma] *n* भेला
 छुम्मा [ts^humsu] *v* 1) भेला हुनु 2) भेला पार्नु
 छुम्मा युङ्मा [ts^humma juŋma] क्रि. प. संग्रह गर्नु
 छुम्मा हिमा [ts^humma hima] क्रि. प. भेला भइसक्नु
 छुम्मापाङ् [ts^hummapaŋ] *n* भेला घर
 छुम्मासिङ् [ts^hummasin] *n* भेला हुने ठाउँ
 छुम्मासिङ् कुन्डल [ts^hummasin kundʌʌ] *n* सभा कचहरी,
 महासभा
 छुम्सुन् [ts^humsun] *v* भेला नपार
 छुयुम् [ts^hujum] *adv* भसंगै
 छुयुम्नोमा [ts^hujumloma] *v* भसंगै हुनु
 छुरि [ts^huri] *n* 1) चक्कु 2) छुरी
 छुरिक् [ts^hurik] *n* छुरी
 छुर्युम् [ts^huɽjum] *n* खोङ्गी

छेक् [ts^hek] *n* मौका
 छेक्छेक् [ts^hekts^hek] वि. 1) चनाखो 2) सतर्क
 छेक्टिङ्मेट् [ts^hektɽinmet] *n* कट्यौरी
 छेक्टुन् [ts^hektun] *v* न चिमोट्
 छेक्मा [ts^hekma] *v* 1) चिमोट्नु 2) चुँडाउनु 3) निमोट्नु
 छेक्वेट् [ts^hekwet] *n* बार्ने (पानी पर्दा केही काम नगर्नु)
 छेङ्छेङ्ना [ts^henɽts^henɽna] *n* सफा (वायु मण्डल सम्बन्धित)
 छेट्मा [ts^hetma] *v* गारो लगाउनु
 छेट्माटुमा [ts^hetmatuma] *v* पिसाब फेर्नु
 छेडाना [ts^hedana] *n* धूर्त
 छेना [ts^hena] *n* उज्यालो
 छेप्टुन् [ts^heptun] *v* न लेख्नु
 छेप्पा [ts^hepma] *v* लेख्नु
 छेप्पा [ts^hepma] *n* पिसाब
 छेप्पा टुमा [ts^hepma uma] क्रि. प. पिसाब फेर्नु
 छेप्पा याङ्ढाङ् [ts^hepma jaŋd^haŋ] *n* पिसाब थैली
 छेप्पानिमा [ts^hepmanima] *v* लेख्न जानु
 छेप्पेलिक् [ts^hepmelik] *n* एक प्रकारको फुल (सुन्ठी फुल)
 छेबोक् [ts^hebok] *n* गहुँ गोरो
 छेबोक् छेबोक् [ts^hebok ts^hebok] वि. कलकलाउँदो
 छेमा [ts^hema] 1) *v* घाम लाग्नु 2) वि. उज्यालो
 छेमिक् [ts^hemik] *n* आनो
 छेम्डुन् [ts^hemɽun] *v* न बोल
 छेम्बा [ts^hemba] वि. 1) सत्य 2) निश्चय 3) साँचो 4) अवश्य
 5) पक्का
 छेम्बाडो [ts^hembadɔ] *n* एक प्रकारको गीतको भाका
 छेम्बाना रिङ् [ts^hembana riŋ] *adv* सत्य कुरा
 छेम्बालोक् [ts^hembalok] *adv* 1) हो नि 2) साँच्चै नै
 छेम्बालोक् [ts^hembalok] *adv* साँचो हो
 छेम्बै [ts^hembɛi] *adv* साँचि कै हो
 छेम्मा [ts^hemma] *v* बोलाउनु
 छेलिङ्मेट् [ts^heliŋmet] *n* दर्सिन ढुङ्गा
 छेलुङ्मेट् [ts^helunmet] *n* दर्सिन ढुङ्गा
 छेले [ts^hele] *n* चट्याङ्
 छेल्बेल् [ts^helbel] *adv* 1) छताछुल्ल 2) छरपस्ट
 छेल्बेल् चोक्मा [ts^helbel tsokma] क्रि. प. लथालिङ्ग पार्नु
 छेल्बेल् छिन्मा [ts^helbel ts^hinma] क्रि. प. छरपस्ट गर्नु

छेल्बेल् हिमा [ts^helbel hima] क्रि. प. छरपस्ट पार्नु
 छेल्बेल्बेल् [ts^hellebelle] *adv* 1) छरपस्ट 2) जहीं तहीं
 छेल्बेल्बेल् [ts^hellebelle] वि. तितरबितर
 छेवेट् [ts^he?wet] *n* काम बार्ने
 छैनाम् [ts^hΛ^hnam] वि. 1) क्षतविक्षत 2) क्षतिग्रस्त
 छोइ [ts^hoi] *n* 1) मन्साउने 2) सिठो गर्ने
 छोइ छोइ [ts^hoi ts^hoi] वि. सिठो गर्ने
 छोक्दुन् [ts^hoktun] *v* 1) न देखा 2) न औल्याउ
 छोक्मा [ts^hokma] *v* 1) आँलाले देखाउनु 2) जिस्क्याउनु
 छोक्मासिक् [ts^hokmasik] *n* नड
 छोगेरवा [ts^hoge?wa] *n* सुकेको काठमा उम्रने च्याउ
 छोङ् [ts^hoŋ] *n* 1) थर 2) जात
 छोङ्बा [ts^hoŋba] *n* 1) जाति 2) जात 3) जातीय 4) थरी
 छोङ्मा [ts^hoŋma] 1) *v* बेचनु 2) *v* बौलाउनु 3) *v* व्यापार गर्नु
 4) *n* थर (स्त्री)
 छोङ्माडेमा [ts^hoŋmaɖema] *v* बेची दिनु
 छोङ्रिबो [ts^hoŋribo] *n* फलेदो
 छोङ्सुन् [ts^hoŋsun] *v* न बेच्
 छोट् [ts^hot] *adv* 1) भट्टै 2) छटपटी
 छोट् नामा [ts^hot nama] क्रि. प. एककासी छोङ्नु
 छोट्छोट् केम्मा [ts^hot^hot kemma] क्रि. प. छट पटिनु
 छोना [ts^hona] वि. बोसीलो
 छोन्छोन् [ts^honts^hon] *n* 1) छेउ 2) धराप
 छोन्छोन् लिमा [ts^honts^hon lima] क्रि. प. छेउमा हुनु
 छोपोङ्धरि [ts^hoɔŋd^hari] *adv* एक छिनको लागी
 छोप् [ts^hop] वि. तीखो
 छोप् छोप् ठामा [ts^hop ts^hop t^hama]
 छोप् लिमा [ts^hop lima] क्रि. प. तीखो हुनु
 छोप्छिला [ts^hopt^hila] *n* 1) तिस्किलो 2) तीखो
 छोप्छोप्ना [ts^hopt^hopna] वि. 1) चुचुरो 2) तीखो 3) चुच्चो
 छोप्टाना [ts^hopjana] वि. अन्त्य
 छोप्पो [ts^hoppo] *adv* एक छिन
 छोप्पोङ् [ts^hoppon] *adv* एक छिन
 छोप्पोङ्धरि [ts^hoppon^hari] *adv* अस्थायी
 छोप्पोलोक् [ts^hoppolok] वि. तत्काल
 छोप्पो [ts^hopmo] *adv* एक छिन

छोप्पो छोप्पो [ts^hopmo ts^hopmo] *adv* छिन् छिन्
 छोप्पोङ् [ts^hopmon] *adv* एक छिन्
 छोबोट् [ts^hobot] *n* फर्सी
 छोबोट्उलुवाट् [ts^hobotuluwa] *n* फर्सीको बियाँ
 छोबोट्लिङ् [ts^hobo[liŋ] *n* फर्सीको मुन्टा
 छोबोमा [ts^hoboma] *n* 1) साखुवा 2) साल
 छोबोमालाभाऱ्वा [ts^hobomalab^ha?wa] *n* सालको पात
 छोमा [ts^homa] *adv* बोसो
 छोमाना [ts^homana] *n* पागल
 छोमेट् [ts^homet] *n* सियो
 छोम्बुगोन् [ts^hombugon] वि. बौलाहा दै छ याना मेन्भेमा छोम्बुगोन् ॥ त्यो केटी बौलाहाउदै छ।
 छोम्बो [ts^hombo] *n* टुप्पो
 छोम्बोक् [ts^hombok] वि. रहर
 छोम्बोक् [ts^hombok] वि. 1) उत्तेजना 2) उत्साह
 छोम्बोक् छोम्बोक् [ts^hombok ts^hombok] *adv* 1) उत्साहित
 2) दिल बहलाउनु
 छोम्बोक् छोम्बोक् लिमा [ts^hombok ts^hombok lima] क्रि. प. उत्साहित हुनु
 छोम्मा [ts^homma] *v* 1) बौलाउनु 2) दिमाग खुस्किनु
 छोम्सिक् [ts^homsik] *n* अर्ध पागल
 छोम्सिक् डाङ्सिक् [ts^homsik ŋasik] औलिबौली
 छोम्सिबा [ts^homsiba] *n* पागल (पुरुष)
 छोम्सिबाङ् [ts^homsibaŋ] *n* बौलाहा (पुरुष)
 छोम्सिमिमा [ts^homsima] *v* पागल हुनु (महिला)
 छोम्सिमिमाङ् [ts^homsimaŋ] *n* बौलाही (स्त्री)
 छ्या [ts^hja] *n* 1) खोप्पी खेल 2) छी
 छ्याक्मा [ts^hjakma] *v* सताउनु
 छ्याप्मा [ts^hjapma] *n* पिसाब
 छ्याम्बोक् [ts^hjambok] *n* रचनाकार
 छ्याम्बोक्डा [ts^hjambokɖa] *n* सङ्गीत लय
 छ्याम्लो [ts^hjamlo] *n* गीत
 छ्याम्लो छेप्मा [ts^hjamlo ts^hepma] क्रि. प. गीत लेख्नु
 छ्याम्लो ठाक्मा [ts^hjamlo t^hakma] क्रि. प. गीत गाउनु
 छ्याम्लोबा [ts^hjamloba] *n* गायक
 छ्याम्लोमा [ts^hjamloma] *v* गीत गाउनु

ज

जाएजाए [dzaedzae] *n* 1) प्रशंसा 2) आशीर्वाद
जाएजाए लिसा [dzaedzae lisa] *adv* धन्यवाद
जाखाम् [dzak^ham] *n* 1) नास 2) खतम
जाखाम् चोक्मा [dzak^ham tsokma] क्रि. प. सर्वनाश गर्नु
जागेडा [dzageda] *n* बचत
जाडोइ [dzaŋoi] *n* ज्वाइँ
जाङ्गाला [dzaŋgala] *n* जंगल
जानापा [dzanapa] *n* 1) धामी 2) भाँक्री
जानाबा [dzanaba] *n* 1) धामी 2) भाँक्री
जाप्रामा [dzaprama] *n* भोला
जाबे [dzabe] *n* सानो थैली
जाबो [dzabo] *n* जब
जामाना [dzamana] *n* 1) समय 2) युग
जारिचोक्मा [dzaritsokma] *v* जारी गर्नु
जावाइ [dzawai] *n* ज्वाइँ
जाहान [dzahan] *n* परिवार
जिरिङ्बा [dziriŋba] *n* आड जिरिङ्ग हुनु
जिवाट् [dziwaṭ] *n* 1) पशुपक्षी 2) प्राणी

जुग् [dzug] *n* युग
जुवारि [dzuwari] *n* 1) दोहोरो 2) दोहोरी
जेम् [dzem] *n* खाने कुरा
जेरि टेट्ना [dzeri t^heṭna] वि. स्पष्ट देखिने
जोगाँ [dzoga] *n* बचत
जोगाँ चोक्मा [dzoga tsokma] क्रि. प. 1) बचाउनु 2) जोगाउनु
जोबाजोबा [dzobadzoba] *adv* 1) मुखामुख 2) भनाभन
जोबाजोबा काङ्मा [dzobadzoba kaṅma] क्रि. प. मुख मुख
लाग्नु
जोम् [dzom] *adv* 1) धेरै 2) बढी
जोम् खेप् [dzom k^hep] *adv* धेरै पल्ट
जोम् डेमाना [dzom ṅemana]
जोम् जोम् [dzom dzom] *adv* 1) थुप्रो 2) धेरै मात्रामा
जोम् टेम्मा [dzom t^hemma] क्रि. प. थुप्रो लगाउनु
जोम्गा सेक्माना [dzomga sekmana] *adv* वैकल्पिक
जोम्ना [dzomna] *adv* 1) धेरै 2) थुप्रिएको
जोम्लिमा [dzomlima] *v* 1) फैलिनु 2) धेरै हुनु
जोर [dzor] *n* जोडी
जोरो [dzoro] *n* ज्वरो

झ

झाङ्गुटि [dz^haŋguṭi] *n* धुसुरे
झाटा [dz^haṭa] *n* जाँतो
झान्जा [dz^handza] *n* बहिनी
झान्झा [dz^handz^ha] *n* 1) भाइ 2) भाइ बहिनी
झान्डेडा [dz^handēṇa] वि. झन्डै
झान्नेना [dz^hannena] वि. झन्डै
झारि [dz^hari] *n* झरी
झारोवा पारोवा [dz^harowa parowa] *adv* 1) बचेका थोक
2) बाँकी
झिन्झि [dz^hindz^hi] *n* फुपू

झिन्झिनि [dz^hindz^hini] *n* फुपू
झेक्ने [dz^hekne] *n* मुलाङ्खरे
झेम्लेङ् [dz^hemleŋ] वि. 1) दुबलो 2) केश लामो भएको
झेम्लेङ्ना [dz^hemleṅna] वि. दुबलो
झेल्कानाइ टेन्मा [dz^helkanai t^henma] क्रि. प. जेलमा हाल्नु
झेल्कान् [dz^helkan] *n* जेल
झो [dz^ho] *n* बचत
झोचोक्मा [dz^hotsokma] *v* बचत गर्नु
झोन्झोन्बा [dz^hondz^honba] *n* डाँडा
झोम्भोम्बा [dz^homdz^homba] *n* 1) डाँडा 2) थुम्को

भोम्मेट् [dz^hommet] *n* 1) चुली 2) थुम्को
भोल्लोमिप्मा [dz^hollomipma] *v* 1) एकोहोरो सम्भिन
2) बिसन नसक्नु

भवाट्टै [dz^hwat[ʌⁱ]] *adv* तुरुन्तै

ट

टाउँबा [təu̯ba] *n* डेडु
टाक् [tak] *n* 1) साथी 2) सहपाठी
टाक् हुप्मा [tak hupma] क्रि. प. 1) मित लगाउनु 2) साथी
बनाउनु
टाक्दु [taktu] *v* थाप
टाक्दुन् [taktu] *v* न थप
टाक्पिमा [takpima] *v* साथ दिनु
टाक्मा [takma] *v* 1) थामिनु 2) थाप्नु 3) लिनु
टाक्माना [takmana] *n* 1) थाप्ने 2) थाम्ने
टाक्लुङ् [takluŋ] *n* 1) नातागोता 2) साथी भाइ 3) छर छिमेकी
4) इष्ट मित्र
टाखुम्बि [tak^humbi] *n* पछचौरा
टाखोम्बि [tak^hombi] *n* 1) पछचौरा 2) बर्को
टाँगा [tãga] *n* टाँगो
टाँगिलाङ् कोमा [tãgilãŋ koma] क्रि. प. 1) पुर्लुक्कै लड्नु
2) उत्तानो चित परेर लड्नु
टाङ् [taŋ] *n* 1) सिङ् 2) रूख
टाङ्गाराक् [taŋgarak] *n* ठूलो आन्द्रा
टाङ्गिलाङ् कोमा [taŋgilãŋ koma] क्रि. प. उत्तानो परेर लड्नु
टाङ्घाराक् [taŋg^harak] *n* ठूलो भुँडी
टाङ्घोङ् [taŋg^hoŋ] *n* सिरानी
टाङ्छुरि [taŋts^huri] *n* फुर्को
टाङ्छुलि [taŋts^huli] *n* फुर्को
टाङ्पेचासा [taŋpetsasa] *n* 1) राँगाको मासु (देव शब्द)
2) भैंसीको मासु
टाङ्बा [taŋba] *n* तमोर खोला
टाङ्मा [taŋma] *v* ढाल्नु
टाङ्ग्राङ्बा [taŋraŋba] *n* घोडा
टाङ्साङ् [taŋsaŋ] *n* आकाश
टाङ्साङ्बा [taŋsaŋba] *n* कानको माथि सिरान
टाङ्सुरिक् [taŋsurik] *adv* फुर्को

टाटा [taʈa] *n* 1) दाग 2) कोसा
टाट्मा [taʈma] *v* ल्याउनु
टाना माइना [tana maina] *adv* आउने महिना
टानिक् [tanik] *n* तन्किने
टानिक् साप्मा [tanik sapma] क्रि. प. तन्काउनु
टानिङ्ना [taniŋna] *v* आउँदिन
टाप् [tap] *adv* चनाखो
टाप्मा [tapma] *v* 1) ल्याउनु धानकुटाडिना भिबारे
खालाङ्गालाम्मा फाक्सा इम्मा टाप्मा कोन्युक् ॥ धनकुटाको
बिहिवार बजारबाट सुँगुरको मासु किनेर ल्याउनु पर्छ।
2) फैलिनु छोबोट् उभुङ्मा टाप्सा खाडाउङ् र्खाप्पा र्
वाँराडोक् इष्टुए ॥ फर्सीको बोट फैलँदै गएर सबै बारी नै ढाक
यो।
टाप्मेप्मा [tapmepma] *v* 1) फैलाउनु 2) ल्याउनु लगाउनु
टाप्सुक [tapsuk] *n* 1) खोस्टो 2) अन्न, फल आदिका गेडा वा
गुदीको बाहिरपट्टि रहने सुक्खा बोक्रो।
टाँबुरा [täbura] *n* वनढाडे
टाबे [tabe] *n* 1) माटोको सानो भाँडो 2) माटोको आरी
टाँभुरा [täb^hura] *n* वन डाढे
टामा [tama] *v* 1) आउनु 2) उपस्थित हुनु 3) पुग्नु
टामा खाप्मा [tama k^hapma] क्रि. प. आवत जावत गर्नु काइले
काइले आनि पोङ्मा डेन्डि टामा खाप्मा कोन्युक् ॥ कहिले
कहिले आफ्नो जन्म स्थानमा आवत जावत गर्नु पर्छ।
टामा पिमा [tama pima] क्रि. प. 1) आउन दिनु 2) पुग्न दिनु
टामा लाम्बो [tama lambo] *adv* 1) आउने माध्यम अर्थात् बाटो
2) कुनै कुराहरू वा अन्य प्राप्त गर्ने स्रोतहरू
टामाप्मा [tamapma] *v* आइहाल्नु
टामाहिमा [tamahima] *v* 1) आई पुग्नु 2) पुग्न सक्नु
टामेप्मा [tamepma] *v* 1) पुग्न बाध्य गराउनु 2) आउन बाध्य
गराउनु
टाम्जिक् [tamdzik] *n* कसिङ्गर

टाम्पाक्मा [tampakma] *v* 1) खोसिनु वाडा यानाम् टाम्पाक्कुड् जोम् टेल्लाङ्गट् छिन्डुएसुए॥ कुखुराले बिस्कुन खोस्रेर सबै आँगन भरि छरपस्ट परेको छ। 2) बामे सर्नु ना ओओ हाट्लेउम् टाम्पाक्मा हिना लिसेना रैछो॥ यो बालक अब त बामे सर्न सक्ने भए छ।

टाम्सेरेङ् [tamsereŋ] *n* 1) कुचो 2) खरेटो

टायुगेट्ना [tajugetna] *adv* 1) भविष्य 2) आगामी

टाराङ्गटाराङ् [taraŋgətaraŋ] *n* 1) जोड जोडले कराउने 2) चर्को र वरले कराउने

टाराङ्गटाराङ् चेक्मा [taraŋgətaraŋ tsekma] क्रि. प. 1) जोडले बोल्नु 2) चर्को स्वरले बोल्नु

टाराङ्गटाराङ् राट्मा [taraŋgətaraŋ ratma] क्रि. प. 1) कराएर बोल्नु 2) कराएर बोलाउनु

टारिवान् [tariwan] *n* 1) कानमा लगाउने चाँदीको ठूलो गहना 2) कर्णफूल

टारपुजुङ्गे [tarpudzunge] *n* कुनै ठाउँ विशेषको ढोल नाच

टाला [tala] *n* 1) तला इप्पोक् टाला लिसाना पाङ् आङ्डिक् खान्दुना॥ दुई तला भएको घर असाध्य सुहाउँछ। 2) पुस्ता आछो आनि टुबाठेबाचि टालालाम्माडोक् आनिगा धारमा हिट्नुङ् संस्कृतिडाना बिकास लिसाटाए॥ उहिले हाम्रो पुर्खाहरूको पुस्त देखी नै हामीहरूको धर्म र संस्कृतिको विकास भएर आयो।

टालिका [talika] *n* तालिका

टालिबाङ् [taliban] *n* 1) श्रीमान 2) दुलहा

टालिमाङ् [taliman] *n* 1) श्रीमती 2) दुलही

टाल्लेङ् [tallen] *adv* अलमल

टाहाङ् [tahaŋ] *n* माउसुली

टिउँबा [tiūba] *n* काँडा

टिक्फे [tikp^he] *n* भाला

टिक्मा [tikma] *v* उन्नु

टिक्मेप्मा [tikmepma] *v* उन्न लगाउनु

टिङ् [tiŋ] *n* 1) काँडा 2) जाडोको करण शरीरमा काँडा उम्रिनु विशेष

टिङ्मा [tiŋma] *v* 1) लात हान्नु 2) लत्ताले हान्नु 3) खुट्टाले हान्नु

टिटौरा [tit^hra] *n* 1) तितौरा 2) करेला

टिट्याँ चोक्मा [tit^hja tsokma] क्रि. प. बुभ्नु

टिट्याँ चोग्मा [tit^hja tsogma] क्रि. प. बुभ्नु

टिम्योङ् [timjoŋ] *n* 1) जमेको पानी 2) दह

टिम्योङ् लिमा [timjoŋ lima] क्रि. प. 1) जलमग्न हुनु 2) पानी जम्नु

टिरिम् [tirim] 1) वि. शुचि बद्ध 2) *adv* क्रमबद्ध 3) *adv* लस्कर 4) *adv* लहर 5) *adv* लाइन 6) *adv* ताँती 7) *adv* लहरै

टिरिम् मेप्मा [tirim mepma] क्रि. प. लाइन लगाउनु

टिरिम् येप्मा [tirim jepma] क्रि. प. 1) क्रमबद्धले उभिनु 2) लहरै उभ्याउनु

टिलिक् [tilik] वि. चम्किलो

टिलिक् टिलिक् [tilik tilik] *adv* 1) चम्किलो 2) टल्कने 3) भलमल्ल

टिलिक्मिलिक् [tilikmilak] वि. रङ्गीचङ्गी

टिलिङ्गा [tilinga] *n* 1) सेना 2) सिपाही

टिस्कुला [tiskula] *n* भाला

टिस्कुला आप्मा [tiskula apma] क्रि. प. भाला हान्नु

टिस्कौला [tiskola] *n* भम्पल

टिस्कौला [tiskola^hla] *n* 1) खन्ती 2) भम्पल

टिक्वा [ti^hwa] *n* कालिज

टुकि [tuki] *n* थुनी भित्र हुने धागो

टुकना [tukna] वि. 1) कठिन 2) साहो 3) गाहो

टुकना आङ्मा [tukna aŋma] क्रि. प. पिडा सहनु

टुकमा [tukma] *v* 1) गाहो हुनु 2) दुख्नु 3) कठिन हुनु 4) पुछ्नु खोसेलाडा वाहिसुलि टुकमा कोन्युक्॥ खोस्टाले कुखुराको सुली पुछ्नु पर्छ। 5) मेट्नु छेप्बालाक् रिङ् नासा लिसे भोने टुकमा कोन्युक् हिट्नुङ् आर्को छेप्मा कोन्युक्॥ लेखेको कुरा बिग्रियो भने मेट्नु पर्छ र अर्को लेख्नु पर्छ। 6) बिरामी हुनु 7) जोड्नु 8) भेट्नु

टुकमा नामा [tukma nama] क्रि. प. दुख्न छोड्नु

टुकमाडिमा [tukmaɖima] *v* 1) मेट्नु 2) मेटाउनु 3) पुछि पठाउनु

टुकमाडेमा [tukmaɖema] *v* 1) मेटाइ दिनु 2) मेटाउनु 3) पुछि पठाउनु

टुकलोक् [tuklok] वि. 1) साहै 2) अति 3) ज्यादै 4) तीब्र गति

टुकलोक् चेक्ना [tuklok tsekna] *adv* बोलक्कड

टुकलोक् ठेनाडेन् [tuklok t^henaɖen] *n* ज्यादै ठूलो ठाउँ

टुकलोक् पिम्मा [tuklok pimma] क्रि. प. तीब्र गतिमा दौड्नु

टुकलोक् माक्ना [tuklok makna] *adv* अति कालो

टुकलोक्ना [tuklokna] वि. साहै

टुखाबा [tuk^haba] *n* 1) भूतप्रेत पन्साउने कार्य 2) भूतप्रेत मन्साउने

दुखाबामाङ् [tʌk^habamɑŋ] *n* कुल (बिरामी पार्ने देउता वा दुःख दिने कुल)
दुखामाङ् [tʌk^hamɑŋ] *n* कुल (विशेष विरामी पार्ने देउता, नराम्रो काम गर्दा दुःख दिने कुल)
दुखुमाङ् [tʌk^humɑŋ] *n* बिरामी
दुग्मा [tʌgma] *v* 1) पुछ्नु 2) मेट्नु
दुङ्गुङ् [tʌŋgʊŋ] *n* सुनकेवार
दुङ्गुडासा [tʌŋgʊdɑsɑ] *n* बाम माछा
दुङ्गुजि [tʌŋgʊdʒi] *n* भोक्रिने
दुङ्गुजिलिमा [tʌŋgʊdʒilimɑ] *v* 1) भोक्राउनु 2) भोक्रिनु
दुडुबा [tʌdʌbɑ] *n* 1) बाजे 2) हजुरबुबा
दुडुमा [tʌdʌmɑ] *n* 1) बज्यै 2) हजुरआमा
दुनारेहेक्मा [tʌnɑrɛhɛkʌmɑ] *v* तुन बाँध्नु
दुन् [tʌn] *n* जोडले (तन्काउनु आदि.....)
दुन् रेहेक्मा [tʌn rɛhɛkʌmɑ]
दुन् साप्मा [tʌn sɑpmɑ] क्रि. प. साहो तान्नु
दुन् साप्मा [tʌn sɑpmɑ] क्रि. प. तन्काउनु
दुप्तेन् [tʌptɛn] *adv* चार दिन अघि
दुप्मा [tʌpʌmɑ] *v* 1) भेट्नु 2) मेट्नु 3) फुक्नु 4) पुछ्नु 5) प्राप्त गर्नु 6) फेला पार्नु 7) पाउनु 8) भेटाउनु
दुप्माढामा [tʌpʌmɑd^hɑmɑ] *v* भेट्न जानु
दुप्माना [tʌpʌmɑnɑ] *n* 1) सम्पर्क 2) भेट्ने
दुप्मामि [tʌpʌmɑmi] *n* जोड्ने
दुप्मासिङ् [tʌpʌmɑsɪŋ] *n* भेट्ने ठाउँ
दुप्मेप्मा [tʌpʌmɛpʌmɑ] *v* भेटघाट गराउनु
दुप्सिडा [tʌpsɪdɑ] *n* भेट्न
दुप्सिङ् खाप्मा [tʌpsɪŋ k^hɑpʌmɑ] *v* भेट्न जानु
दुबाटेबा [tʌbɑt^hɛbɑ] *n* पुर्खा
दुब्मा [tʌbʌmɑ] *v* 1) भेट्नु 2) जोडिनु 3) प्राप्त गर्नु
दुमा [tʌmɑ] *v* फेरु (पिसाब)
दुम्ना [tʌmʌnɑ] *n* जेठो
दुम्बुङ् [tʌmbʌŋ] *n* सुनकेवार
दुम्बुट् [tʌmbʌtʌ] *n* घुँडा
दुम्बुट् टोक्मा [tʌmbʌtʌ tʌkʌmɑ] क्रि. प. घुँडा ठोकिनु
दुम्बुट्ना येप्मा [tʌmbʌtʌnɑ jɛpʌmɑ] क्रि. प. घुँडा टेक्नु
दुम्भुट् [tʌmb^hʌtʌ] *n* घुँडा
दुम्मा [tʌmʌmɑ] *v* 1) जोड्नु 2) पोल्नु 3) छिपिनु 4) डढ्नु 5) जेठो हुनु

दुम्मेप्मा [tʌmmɛpʌmɑ] *v* 1) जोड्न लगाउनु 2) जोड्नु
दुम्साना [tʌmʌsɑnɑ] *n* 1) पाको 2) प्रौढ
दुम्सामि [tʌmʌsɑmi] *n* जेठा
दुम्सु [tʌmʌsʌ] *v* जोड्नु
दुम्सुना [tʌmʌsʌnɑ] *n* लोभी
दुरुबा [tʌrʌbɑ] *n* हजुरबा
दुरुमा [tʌrʌmɑ] *n* हजुरआमा
दुलफुल [tʌlʌp^hʌlʌ] *n* फलफूल
टे [tɛ] निपा. 1) त 2) नि
टेदुडुमेट् [tɛtʌdʌdʌmɛtʌ] *n* हुटिट्याउँ
टेटेरुमेट् [tɛtɛrʌmɛtʌ] *n* हुटिट्याउँ
टेट्लाबुङ्मा [tɛtʌlʌbʌŋmɑ] *n* लाभे कियो
टेट्लाबुमा [tɛtʌlʌbʌmɑ] *n* लाभे कियो
टेन्कोप्मा [tɛnʌkʌpʌmɑ] *n* ढोल नाच (घर घरमा नचिने नाच)
टेन्डुना [tɛnʌdʌnɑ] *n* 1) मैदान 2) समथर 3) समतल
टेन्डुलोक् [tɛnʌdʌlʌkʌ] *n* 1) मैदान 2) समतल
टेन्डुलोक् चोक्मा [tɛnʌdʌlʌkʌ tʌkʌmɑ] क्रि. प. फराकिलो बनाउनु
टेन्ना [tɛnʌnɑ] *n* मञ्जुर हुने
टेन्निङ्ना [tɛnʌnɪŋnɑ] *v* मान्दिन
टेन्मा [tɛnʌmɑ] *v* 1) मान्नु 2) मञ्जुर हुनु 3) भनेको कुरा मान्नु
टेन्लाङ् [tɛnʌlɑŋ] *n* आँगन
टेप् [tɛp] *n* भरी
टेप् इप्मा [tɛp ɪpʌmɑ] क्रि. प. 1) भरी भर्नु 2) पूर्ण हुनु
टेप् युमा [tɛp jʌmɑ] क्रि. प. पूर्ण पुग्नु
टेप्टु [tɛptʌ] *v* छोप्नु
टेप्टुन् [tɛptʌn] *v* न छोप
टेप्टेप्पा [tɛptɛpʌ] *n* तालु
टेप्टेप्पा [tɛptɛtʌwɑ] *n* सानो पुतली
टेप्ना [tɛpʌnɑ] *n* भरि
टेप्मा [tɛpʌmɑ] *v* 1) छोप्नु 2) छेकिनु 3) छेक्नु 4) पुर्नु
टेप्माबिमा [tɛpʌmɑbɪmɑ] *v* छोपिदिनु
टेप्मायाक्मा [tɛpʌmɑjɑkʌmɑ] *v* छोपि राख्नु
टेप्मेप्माना [tɛpʌmɛpʌmɑnɑ] *v* छोप्न लगाउनु
टेबा [tɛbɑ] *n* माल्ने वस्तु
टेमा [tɛmɑ] *v* मात्नु
टेम्कोलोङ् [tɛmkʌlʌŋ] *n* बाजा
टेम्बुक् [tɛmbʌkʌ] *n* चुटाई

टेम्बे [tembe] *n* तराई
 टेम्बोक् [tembok] सं. चार
 टेम्बोक् [tembok] सं. चार
 टेम्बोक्ना [tembokna] सं. चार वटा
 टेम्बोक्पाटे [tembokpaṭe] *n* चारपाटे
 टेम्बोक्मेक् [tembokmek] सं. चालीस
 टेम्मा [temma] *v* 1) छाम्नु 2) बजाउनु 3) मान्नु 4) मञ्जुर हुनु
 टेलेले [telele] *n* एकसरो लामो प्रकारले राख्ने
 टेलेले केना [telele kena] *adv* अति लामो (चौडा छोटो तर लम्बाई भएको बस्तुलाई भनिने भाषा)
 टेल्लाङ् [tellaṅ] *n* आँगन
 टेवा [tewa] *n* 1) सहयोगी हुनु 2) अड्याउने
 टेवा पिमा [tewa pima] क्रि. प. टेको दिनु
 टेहार [tehar] *n* तयार
 टेहारमिलिमा [teharamilima] *v* तयार नहुनु
 टेहेक् [tehek] 1) *adv* टाउको 2) *n* शिर
 टेहेलेक् [tehelek] *n* रोटे कमिला
 टो [to] *n* माथि
 टोकाना [tokana] *n* 1) पहिला 2) अगाडि 3) सम्मुख
 टोकानाइ [tokanai] *n* अगाडि
 टोकानाडि [tokanaḍi] *n* अगाडि
 टोकुबा [tokuba] *n* पिता (स्वर्गीय)
 टोकुमा [tokuma] *n* आमा (स्वर्गीय)
 टोक् [tok] *n* ठक्कर
 टोक् [tok] *n* ठाडो राख्ने विशेष
 टोक् टोक्मा [tok tokma] क्रि. प. 1) ठक्कर खानु 2) एक छिन भारी बिसाउनु
 टोक्चेपिमा [toktsepima] *v* 1) टोक्मा दिनु 2) आड दिनु
 टोक्टोक् [toktok] *adv* टुकुक्क
 टोक्टोक्पा [toktokpa] *n* डाँडा
 टोक्टुप् [toktʰup] *adv* ठिक्क मात्रामा
 टोक्निम्ना [toknimna] *v* 1) पाइँदैन 2) बिसाउनु हुन्दैन
 टोक्मा [tokma] *v* 1) बिसाउनु 2) पाउनु 3) ठक्कर खानु 4) ठोकिनु 5) भारी बिसाउनु 6) जन्माउनु
 टोक्मागोम्मा [tokmagomma] क्रि. प. ठक्कर खाइरहनु
 टोक्माडिमा [tokmaḍima] *v* 1) धकेलिदिनु 2) धकेल्नु
 टोक्माडेमा [tokmaḍema] *v* 1) ठक्कर दिनु 2) धकेल्नु

टोक्माढामा [tokmaḍhama] क्रि. प. 1) धक्का दिनु 2) धक्का दिएर आउनु
 टोक्वालाङ् [tokwalaṅ] *n* 1) प्रारम्भ 2) थालनी 3) सुरुवात
 टोङाना [toṅana] *adv* मिलेको
 टोङगेन् [toṅgen] *n* लामखुट्टे
 टोङ्घेन् [toṅghen] *n* लामखुट्टे
 टोङ्घ्याच्चिन् [toṅtjattsin] *n* मिलेनन् (दुई जना)
 टोङ्ना [toṅna] 1) वि. मिलेको 2) *n* मिल्ने
 टोङ्निना [toṅnina] 1) *v* मिल्दैन 2) *n* नमिल्ने 3) *v* नमिल्दो
 टोङ्मा [toṅma] *v* 1) मिलाउनु 2) मिल्नु 3) ताक्नु 4) दाँज्नु 5) व्यवस्था गर्नु 6) सम्भौता गर्नु 7) मैका मिलाउनु 8) तुलना गर्नु 9) सुधारनु
 टोङ्मा हाम्मासिङ् [toṅma hammasiṅ] क्रि. प. प्रबन्ध गर्नु
 टोङ्माउङ् आप्मा [toṅmauṅ apma] क्रि. प. 1) मिलाएर आउनु 2) ताकेर हान्नु
 टोङ्माउङ् युङ्मा [toṅmauṅ juṅma] क्रि. प. 1) पङ्क्तिमा राख्नु 2) मिलेर बस्नु 3) मिलाएर राख्नु
 टोङ्मागा [toṅmaga] *n* बन्दोबस्त
 टोङ्माजामा [toṅmadzama] *n* मेलमिलाप
 टोङ्माढामा [toṅmaḍhama] क्रि. प. 1) बन्दोबस्त गर्नु 2) मिलाएर आउनु
 टोङ्माप्मा [toṅmapma] *v* 1) मिल्न जानु 2) मिल्नु
 टोङ्माबिमा [toṅmabima] क्रि. प. मिलाइ दिनु
 टोङ्मायाक्मा [toṅmajakma] *v* मिलाइ रहनु
 टोङ्मायुङ्मा [toṅmajuṅma] *v* सन्तुलित राख्नु
 टोङ्मासिङ् [toṅmasiṅ] *n* 1) मिलाउने ठाउँ 2) मिलान केन्द्र
 टोङ्गुयाक्ना [toṅgujukna] *n* सन्तुलित
 टोङ्ग्लोक् [toṅglok] *adv* मिल्ने गरी
 टोङ्ग्लोक् छेप्मा [toṅglok tʰepma] क्रि. प. 1) ठीक लेख्नु 2) सही लेख्नु
 टोङ्सा खाट्मा [toṅsa kʰaṭma] क्रि. प. 1) सुधार गर्नु 2) मिलाउँदै जानु
 टोटो [toṭo] *adv* माथि माथि
 टोटोम्बो [toṭombo] *adv* माथितिर
 टोटोरोवा [toṭorowa] *adv* बारम्बार
 टोना [tona] 1) *adv* अग्लो 2) *n* जुध्ने 3) *adv* माथिको
 टोनाइ [tonai] *adv* माथि
 टोनि [toni] *adv* 1) माथि 2) माथि तिर

टोन्डेबा [tondeba] *n* 1) भूत 2) प्रेत
 टोन्डेबा [tond^heba] *n* तर्साउने
 टोप्पोप्पा [toppoppa] *n* थुम्की, डाँडा
 टोप्पोङ् [topmon] *adv* सँग सँगै
 टोप्पोङ् लिमा [topmon lima] *n* सहभागी हुनु
 टोबा [toba] *adv* माथि
 टोमा [toma] *v* 1) खन्नु 2) जुध्नु
 टोमाफेङ्मा [tomap^henma] *v* खन जोत गर्नु
 टोम्गाचिगा [tomgatsiga] *n* 1) भूतप्रेत 2) मसान 3) तर्साउने
 टोम्ना [tomna] *n* कन्जुस
 टोम्बो [tombo] 1) *adv* माथि 2) *n* उत्तर
 टोम्बोना [tombona] *adv* माथिल्लो
 टोम्भो [tomb^ho] *adv* माथि
 टोम्भो ठामा [tomb^ho t^hama] क्रि. प. माथि पर्नु
 टोम्मा [tomma] *v* 1) सन्किनु 2) उत्तेजना आउनु 3) ठन्किनु
 4) कन्जुस हुनु
 टोम्मेप्पा [tomnepma] *v* 1) सन्काउनु 2) उत्तेजित गर्नु
 टोयोलिमा [tojolima] *v* 1) गडबड हुनु 2) पखाला लाग्नु

टोला [tola] *n* बिचार
 टोला चोक्मा [tola tsokma] क्रि. प. 1) मूल्याङ्कन गर्नु
 2) बिचार गर्नु 3) जाँच्नु
 टोलोङ्गेट् [tolonget] *n* चेपागाँडा
 टोल्लोङ्गेट् [tollongget] *n* चेपागाँडा
 टोसोट् [tosot] *n* अलिकति सार्नु
 टोसोट् टोसोट् [tosot tosot] *adv* घिसिनु
 टोफ्वा [to[?]wa] *n* काम
 टोफ्वा काचोक् [to[?]wa katsok] *n* 1) काम गर्ने मानिस
 2) मजदुर 3) परिश्रमी 4) कामदार
 टोफ्वा चोग्मा [to[?]watsogma] *v* काम गर्नु
 टोफ्वा पुमेप्पा [to[?]wa pumepma] क्रि. प. काम प्रदर्शन गर्नु
 टोफ्वा पोक्मा [to[?]wa pokma] क्रि. प. काम सुरु गर्नु
 टोफ्वा मेना [to[?]wa mena] वि. 1) काम विहीन 2) बेरोजगार
 टोफ्वालाङ् [to[?]walaŋ] *n* 1) शुभारम्भ 2) प्रारम्भ 3) थालनी
 4) सुरुवात
 टोफ्वालाङ् पोग्मा [to[?]walaŋ pogma] क्रि. प. सुरू गर्नु
 टोफ्वालासि [to[?]walasi] *n* 1) कार्यक्रम 2) मेलापात
 ट्याङ्ट्याङ् [tjan^htjan] *n* घण्टी बजेको आवाज

ठ

ठाक् [t^hak] *adv* प्याट्ट
 ठाक् टोक्मा [t^hak tokma] क्रि. प. ठोकिनु
 ठाक्मा [t^hakma] *v* 1) माथि दिनु 2) बुन्नु 3) उत्रनु 4) भक्ति
 गाउनु
 ठाक्माराक् [t^hakmarak] *n* 1) कठालो 2) लुगाको गला
 ठाग्मा [t^hagma] *v* 1) बुन्नु 2) माथि दिनु 3) उत्रनु 4) भक्ति
 गाउनु
 ठाडाहाक् [t^haŋahak] *adv* माथि तिर हिँड
 ठाङ्गेन् [t^haŋgen] *n* 1) ठाडो 2) सिधा
 ठाङ्गेन् येप्पा [t^haŋgen jepma] क्रि. प. 1) उभिनु 2) ठाडो टेक्
 नु
 ठाङ्गोक् [t^haŋgok] *n* पाङ्ग्रा
 ठाङ्गोट् [t^haŋgot] *n* पाङ्ग्रा
 ठाङ्बेछा [t^haŋbets^ha] *n* कुमार

ठाङ्बेन् [t^haŋben] *n* 1) प्रेमी 2) जवान 3) किशोर 4) युवा
 5) तन्नेरी 6) अल्लारे 7) तरुण
 ठाङ्मा [t^haŋma] 1) *adv* उकालो 2) *v* चढाउनु 3) *v* जोस्नु
 4) *v* तौलनु 5) *adv* माथि तिर 6) *v* चढ्नु
 ठाङ्मेप्पा [t^haŋnepma] *v* 1) चढाउनु 2) जोस्न लगाउनु
 ठाङ्ग्रा [t^haŋgra] *n* थाङ्ग्री
 ठाटोक्निलोक् [t^ha[?]oknilok] *n* 1) थाहा नपाउने गरी
 2) रहस्यमय
 ठाटोक्मा [t^ha[?]okma] *v* 1) जानकारी हुनु 2) थाहा पाउनु
 3) जानकारी लिनु
 ठापाइठाप् [t^hapai^hap] *adv* 1) फेरि फेरि 2) एक पछि अर्का राख्
 ने
 ठापिमा [t^hapima] *v* थाहा दिनु
 ठापचिलिङ् [t^haptsiliŋ] *n* छारे रोग
 ठापसुलुङ् [t^hapsuluŋ] *n* छारेरोग

ठाबुट् [t^habu] *n* खरानी
 ठाबुट्लिमा [t^habu[li]ma] *v* खरानी हुनु
 ठाबुप् [t^habup] *n* खरानी
 ठाबुप्लिमा [t^habupli] *v* खरानी हुनु
 ठामा [t^hama] *v* 1) अस्ताउनु 2) खस्नु 3) लडाइ गर्नु 4) ओर्लनु
 5) भर्नु
 ठामाप्या [t^hamapya] *v* मृत्यु हुनु
 ठामिटोक्का [t^hami[ok]ka] *v* 1) थाहा नपाउनु 2) थाहा नहुनु
 ठामेप्या [t^hamepya] *v* 1) अवतरण गर्नु 2) ओराल्नु
 3) भराउनु
 ठाम्मा [t^hamma] *v* 1) भाँट्नु 2) टकटक्याउनु 3) भट्काउनु
 4) पर्छनु
 ठालि [t^hali] *n* थाल
 ठालिमा [t^halima] *v* थाहा हुनु
 ठाहा [t^ha] 1) *n* थाहा 2) *v* जानकारी
 ठाहा काटोक् [t^hahaka[ok]k] *n* अनुभवी
 ठाहा टोक्का [t^ha [ok]ka] क्रि. प. थाहा पाउनु
 ठिङ्पोक् [t^hi[pp]ok] सं. बाह (१२)
 ठिए [t^hie] *adv* एउटै
 ठिए निङ्गवा [t^hie ni[ng]wa] *adv* एउटै मन
 ठिएलिमा [t^hielima] *v* एकमतको हुनु
 ठिक् [t^hik] सं. एक
 ठिक् घोक् [t^hik g^hok] *n* सिङ्गो
 ठिक् बेला [t^hik bela] *adv* एक समय
 ठिक्ए [t^hike] *adv* 1) एकता 2) एउटा मात्रै
 ठिक्ए लिमा [t^hike li] *क्रि. प.* एक हुनु
 ठिक्काना [t^hikkana] *adv* 1) ठिक्क 2) उचित
 ठिक्कोक्का [t^hikkokka] *adv* 1) एउटा मात्र 2) एक वटा
 ठिक्खेप् [t^hikk^hep] *adv* 1) एक पलट 2) एक पटक 3) एक
 चोटि
 ठिक्फेरा [t^hikp^hera] *adv* 1) एक चोटि 2) एक पलट
 ठिक्मुक् [t^hikmuk] सं. 1) एक हजार 2) दश सय
 ठिक्लेन् [t^hiklen] *adv* एक दिन
 ठिङ्गेन् [t^hi[ng]en] वि. तीतो
 ठिट्टेम्बोक् [t^hi[te]mbok] सं. चौध
 ठिट्ठिक् [t^hi[ti]k] सं. एघार
 ठिन् [t^hin] *n* अण्डा
 ठिपाङ् [t^hipa[ng]] सं. एक जना

ठिबाङ् [t^hiba[ng]] सं. एक जना
 ठिबाङ्एरोक् [t^hiba[ng]erok] *adv* एकलै
 ठिमाना [t^himana] *n* ओछ्याउने
 ठिमेक् [t^himek] सं. दश
 ठिमेक्मेक् [t^himekme] सं. सय (१००)
 ठिम्मा [t^himma] *v* अण्डा पार्नु
 ठिलेम्बोक् [t^hilembok] सं. पन्ध्र
 ठिसुन् [t^hisun] *v* न ओछ्याउने
 ठिसुम्बोक् [t^hisumbok] सं. तेह
 ठुँउबा [t^hüba] *n* भेडा
 ठुक्दुन् [t^huk[du]n] *v* न पका
 ठुक्निङ्ना [t^hukni[ng]na] *v* पकाउ दिन
 ठुक्का [t^hukka] *v* पकाउनु
 ठुक्कापाङ् [t^hukka[pa]ng] *n* भान्सा घर
 ठुक्काबिमा [t^hukka[bi]ma] क्रि. प. पकाई दिनु
 ठुङ्मा [t^hu[ng]ma] *v* 1) पिउनु 2) बसाउनु
 ठुप्ना [t^hupna] *n* टर्नी
 ठुप्ना लिमा [t^hupna li] *क्रि. प.* कन्जुस हुनु
 ठुप्मा [t^hupma] 1) *v* कुच्याउनु 2) *v* केही कुराले हिकाउनु 3) *v*
 केही कुरा कमाउन लगाउनु 4) *n* हिकाउनु 5) *n* मुङ्कीले पिट्नु
 ठुप्लेक् [t^huplek] *n* टर्नी
 ठुँबा [t^hüba] *n* भेडा
 ठुँबासा [t^hübasa] *n* भेडाको मासु
 ठुम्ना [t^humna] वि. बाक्लो
 ठुम्बुलुङ् [t^humbulu[ng]] वि. 1) बाक्लो 2) बाटुलो
 ठुम्बुलुङ्ना [t^humbulu[ng]na] वि. बाक्लो
 ठुम्मा [t^humma] वि. 1) बाक्लो 2) मोटो
 ठुम्लोक् [t^humluk] वि. 1) बाक्लो 2) बहुमूल्य
 ठुम्लोक् चोक्का [t^humluk tsokka] क्रि. प. 1) बाक्लो पार्नु
 2) मोटो बनाउनु
 ठुम्लोक् लिमा [t^humluk li] *क्रि. प.* धनी हुनु
 ठुरुठुरु योक्का [t^huru[du]ru yokka] क्रि. प. काम्नु
 ठेक्दु [t^hek[du]] *n* ठोक्नु
 ठेक्का [t^hekka] *v* 1) ठोक्नु 2) गाड्नु
 ठेट् [t^het] वि.बो. 1) हत्तेरी 2) धत्
 ठेट्ठेना [t^het[te]na] वि. धेरै ठूलो
 ठेट्ठेना चेक्का [t^het[te]na tsekka] क्रि. प. ठूलो आवाजले बोल
 नु

ठेट्ना [tʰetna] *n* देखिने
ठेट्मा [tʰetma] *v* देखिनु
ठेट्माबिमा [tʰetmabima] क्रि. प. हाली दिनु
ठेट्लोङ् [tʰetlon] *n* पैँचो
ठेट्लोङ् लाप्मा [tʰetlon lapma] क्रि. प. सापटी लिनु
ठेना [tʰena] वि. 1) ठूलो 2) विशाल
ठेनाडेन् [tʰenaden] *n* ठूलो ठाउँ
ठेनापाङ् [tʰenapan] *n* मुल घर
ठेनासाम्बोक् [tʰenasambok] *n* ठूलो कोदो
ठेनाहोङ् [tʰenahon] *n* ठूलो नदी
ठेन्मा [tʰenma] *v* 1) खसाल्नु 2) भार्नु 3) हाल्नु
ठेपोङ् [tʰepon] *n* थोपा
ठेपोङ्ठामा [tʰepontʰama] क्रि. प. थोपा खस्नु
ठेप् [tʰep] *n* मुठार्नु
ठेप् ठेप् [tʰep tʰep] *adv* बराबर
ठेप्टेप् [tʰeptʰep] वि. बराबर
ठेप्ना [tʰepna] *n* सीधा
ठेप्मा [tʰepma] 1) *n* दृश्य 2) *v* देखिनु 3) *v* हालिदिनु 4) *v* ठोक्नु
ठेमा [tʰema] *v* 1) ठूलो हुनु 2) हुर्कनु 3) बढ्नु
ठेम्मा [tʰemma] *v* 1) हाल्नु 2) खसाल्नु 3) ओराल्नु 4) भार्नु
5) छर्नु
ठेम्मालेप्मा [tʰemmalepma] *v* 1) खेती लाउनु 2) छरि हाल्नु
ठेयुजाना [tʰejudzana] वि. घमण्डी
ठेलोक् चोगमा [tʰelok tsogma] क्रि. प. 1) भाउ खोज्नु 2) ठूलो
बनाउनु 3) ठूलो हुनु
ठेलोक् लिमा [tʰelok lima] क्रि. प. ठूलो हुनु
ठोकमा [tʰokma] *v* 1) जुध्नु 2) हान्नु 3) खन्नु 4) जनावर ढुक्नु
5) गाँस्नु (टपरी वा अन्य गाँस्नु) 6) बाँभो खन्नु 7) थुक्नु
ठोकला [tʰokla] *n* खम्बा
ठोकवारिक् [tʰokwarik] *n* घाँटी
ठोगमा [tʰogma] *v* 1) खन्नु 2) थुक्नु
ठोङ् [tʰon] *n* 1) स्थान 2) ठाउँ

ठोङ्मा [tʰonjma] *v* टोलाउनु
ठोट् [tʰot] *n* 1) कसिलो 2) बलियो 3) दह्रो
ठोट् चोकमा [tʰot tsokma] क्रि. प. 1) कसिलो बनाउनु 2) दह्रो
बनाउनु
ठोट् रेकमा [tʰot rekma] क्रि. प. 1) कसेर बाँध्नु 2) कसिलो
बाँध्नु
ठोट् लिमा [tʰot lima] क्रि. प. कसिलो हुनु
ठोट्टुन् [tʰottun] *v* न चाख
ठोट्ना [tʰotna] वि. 1) बलियो 2) कसिलो
ठोट्मा [tʰotma] *v* चाख्नु
ठोट्लाप्मा [tʰotlapma] *v* दह्रो समात्नु
ठोटोरो [tʰotʰoro] *adv* कक्रिएको
ठोटोरो ठोट्ना [tʰotʰoro tʰotna] वि. 1) बलियो 2) कसिलो
ठोटोरोठोट् [tʰotʰorotʰot] वि. दह्रो
ठोना [tʰona] *n* 1) चेतना 2) दिमाग 3) ज्ञान 4) बिबेक 5) बुद्धि
ठोना टामा [tʰona tʰama] क्रि. प. चेतना आउनु
ठोनाबा [tʰonaba] वि. 1) निर्बुद्धि 2) मूर्ख
ठोनामा [tʰonama] *adv* सुद्धि नभएको (स्त्री विशेष)
ठोनामालेना [tʰonamalena] *adv* चेतना नभएको
ठोप्टोप्टामा [tʰoptʰoptʰama] *v* टप टप चुहिनु
ठोप्मा [tʰopma] *v* 1) चाख्नु 2) लुकाउनु 3) लुक्नु 4) राख्नु
ठोप्मासिङ् [tʰopmasin] *n* लुकाउने ठाउँ
ठोप्माहेम्मा [tʰopmahemma] *v* 1) लुकाइ रहनु 2) लुकाइ राख्
नु
ठोबु [tʰobu] *v* लुकाउ
ठोम्मा [tʰomma] *v* 1) ढाडिनु 2) चियाउनु 3) बिरामीलाई हेर्न
जानु
ठोव्वारिक् [tʰoʷwarik] *n* घाँटी
ठोव्वारिक् फिप्मा [tʰoʷwarik pʰipma] क्रि. प. घाँटी
अँठ्याउनु
ठ्या [tʰja] *n* थुक
ठ्या खोम्मा [tʰja kʰomma] क्रि. प. थुक निल्नु
ठ्या ठोकमा [tʰja tʰokma] क्रि. प. थुक्नु
ठ्याबुज् [tʰjabudz] *n* ज्याल

ड

डाँकाला [dākāla] *n* खोयो
 डाक्छिन् [daks^hin] *n* दक्षिण
 डाँक्ला [dākla] *n* खोयो
 डाखिने [daks^hine] *n* ठूलो चमेरो
 डागा [daga] *n* 1) भज्याङ् 2) लिस्नु
 डागारा [dagara] *n* 1) भार, टाँड 2) बिस्कुन आदि सुकाउन
 अगेनामाथि बनाएको टाँड (साराङ्)
 डाङ्खुमा [daŋk^huma] *v* पानीले बगाएर लैजानु, बगाउनु
 डाङ्बा [daŋba] *n* 1) मालिक 2) प्रभु 3) धनी
 डान्डालेन्ना [daŋdalenⁿa] *n* बेलुन आकार
 डाबा [daba] *n* साथी
 डाबिला [dabila] *n* पन्युँ (काठको)
 डाबे [dabe] *n* खुकुरी
 डार्का [darka] *n* दरी
 डाला [dala] *n* हाँगा
 डिगा [diga] *n* आवेग
 डिगा डिगा [diga diga] *adv* आवेगमा आउनु
 डुङ्गुलुङ् [duŋguluŋ] *adv* अति
 डुढे [du^he] *n* दूध खाने बच्चा
 डुप्चा [duptsā] *n* 1) खोट 2) दाग
 डुम् [dum] *vi*. अँध्यारो
 डुम्ना [dumna] *v* अँध्यारो
 डुम्बारिक् [dumbarik] *vi*. अँध्यारो
 डुम्बारिक्डुम् [dumbarikdum] *vi*. अन्धकार

डुम्बारिडुम् [dumbaridum] *vi*. अन्धकार
 डुलुलु [dululu] *n* 1) दलदल 2) लेदो
 डेउ [deu] *n* दियो
 डेन् [den] *n* 1) ठाउँ 2) स्थान
 डेन् लाप्मा [den lapma] *क्रि. प.* ठाउँ ओगट्नु
 डेन्डुना [denⁿduna] *n* मैदान
 डेन्पोक्मा [denpokma] *adv* बसाइ साराइ
 डेम्डेम् [demdem] *n* समतल
 डेरापाङ् [derapaŋ] *n* भेला घर
 डोकान् [dokaŋ] *n* पसल
 डोक् [-dok] 1) पर. -मात्र (जोड दिँदा) 2) निपा. नै (जोड दिँदा)
 डोङ् [doŋ] *adv* छक्क
 डोङ् ठोङ्मा [doŋ t^hoŋma] *क्रि. प.* 1) टोलाउनु 2) छक्क पर्नु
 3) एकोहोरो हुनु 4) अचम्म लाग्नु
 डोङ्डोङ् [doŋdoŋ] *vi*. लठेप्रो
 डोप्पोरि [doppori] *adv* अबेर
 डोमोसे [domose] *vi*. दोमन
 डोम्डोम्ना [domⁿdomna] *वि.* 1) मन्द 2) बोधो (बुद्धि)
 डोरोडोरो [dorodoro] *n* घिसार्ने क्रिया
 डोरोडोरो साप्मा [dorodoro sapma] *क्रि. प.* घिसार्नु
 डोरोरो [dororo] *n* घिसार्ने क्रिया
 डोरोरो साप्मा [dororo sapma] *क्रि. प.* घिस्याउनु
 डोलेन्चा [dolentsā] *n* 1) ओछ्यान 2) बिछौना
 ड्याम्माना [djammana] *n* मैदान

ढ

ढाउ [d^hau] *n* फलाम
 ढाङ्गाक् ढाङ्गाक् [d^haŋgak d^haŋgak] *adv* लमक्क लमक्क
 (लामो फङ्का हालेर हिँड्ने)
 ढाँट् काफोक् [d^hã[kap^hok] *n* छल गर्ने मानिस
 ढाम्बेढाम्बे [d^hambeⁿd^hambe] *n* 1) लरबराहट 2) लरबराइ

ढाम्लेङ्वाम्लेङ् [d^hamleŋwamleŋ] *n* लरबराहट
 ढाम्लेङ्वाम्लेङ् लिमा [d^hamleŋwamleŋ lima] *क्रि. प.*
 लरबराउनु
 ढुङ्गुक्पा [duŋgukpa] *n* उँग
 ढुङ्गुट् [d^huŋgu^t] *n* उँगे भाव

दुङ्गुप्पा [dʰuŋgɪppa] *n* उँघ
 दुङ्गुप्पा चामा [dʰuŋgɪppa tsama] क्रि. प. 1) भुल्लु 2) उँघ्नु
 दुङ्गुरिमा [dʰuŋgɪrima] *n* 1) भकारी 2) दुकुटी
 दुङ्गुरि [dʰuŋgɪri] *n* दुङ्गुरी
 दुटिरिबा [dʰuʈɪrɪba] *n* नरसिङ्गा
 दुरि [dʰuri] *n* छाना
 दुवारिक् [dʰuwarɪk] *n* ढोका
 ढेक्कि [dʰɛkɪ] *n* ढिकी
 ढेक्किवा [dʰɛkɪwa] *n* चिबे
 ढेङ्गिसिरि [dʰɛŋgɪsɪri] *adv* पुरै

ढेन्डेबा [dʰɛndɛba] *n* बडा बाबु
 ढेन्डेबा [dʰɛndɛba] *n* बडा बाबु
 ढेन्डेमा [dʰɛndɛma] *n* बडी आमा
 ढेप्चिक्वा [dʰɛptɪʔwa] *n* चिबे
 ढोक् [dʰok] *n* ढचाप्प बस्नु
 ढोक्सिमा [dʰokɪsɪma] *n* भकारी
 ढोङ्गोरो [dʰoŋgɔro] *n* दुधेरो
 ढोङ्गुरि [dʰoŋgɪri] *n* 1) महिलाले लगाउने सुनको गहना 2) दुङ्गुरी
 ढ्वारिक् [dʰwarɪk] *n* ढोका

त

तारिवान् [tariwan] *n* कर्णफूल
 तिलिङ्गा [tɪliŋga] *n* 1) प्रहरी 2) सेना
 तिस्कुला [tɪskula] *n* भाला

तुलफुल [tulɪpʰulɪ] *n* फलफूल
 तोरि [tori] *n* तोरी

थ

थालि [tʰali] *n* थाल

ध

धाउ [dʰau] *n* फलाम
 धानेपुरने [dʰanɛpurnɛ] *n* उँधौली
 धार्को [dʰarko] *n* 1) धर्सो 2) रेखा
 धासिङ्गाराक् [dʰasɪŋgʰarak] *adv* फोहोरी भएको

धासिङ्गारे [dʰasɪŋgʰare] वि. फोहोरी
 धुरि [dʰuri] *n* छाना
 धोङ्गुरि [dʰoŋgɪri] *n* 1) दुङ्गुरी 2) महिलाले लगाउने सुनको गहना
 धोप्पोरि [dʰoppori] *adv* अबेर

न

ना [na] *pro* यो
 -ना [na] पर. *sfx* 1) -मा 2) -को 3) -ले
 नाइ [nai] *adv* यहाँ
 नाक्पा [nakpa] *n* 1) भतिजा 2) भान्जा
 नाक्मा [nakma] 1) *v* माग्नु 2) *n* भान्जी 3) *n* भतिजी
 नाक्माडाप्मा [nakmadapma] *v* मागि ल्याउनु
 नागरा [nagara] *n* दमाहा
 नागा [naga] *pro* यिनीहरू
 नागवाट् [nagwat] *n* सिँगान
 नाङ्गोलो [nangolo] *n* नाङ्गुलो
 नाङ्मा [naŋma] *v* बौलाउनु
 नाट्टि भेन्ना [nat̪ti bʰenna] वि. 1) होचो 2) छोटो
 नाट्टिउना [nat̪tiuna] वि. सानो
 नाट्टिप्मा [nat̪tipma] *adv* 1) अलिकति 2) कम्ती 3) थोरै
 नाट्टिप्मा चोक्मा [nat̪tipma tsokma] क्रि. प. घटाउनु
 नाट्टिभेन्ना [nat̪tibʰenna] वि. 1) छोटो 2) होचो
 नाट्टिभेम्मा [nat̪tibʰemma] *v* 1) पुङ्को हुनु 2) छोटो हुनु
 नाट्टियुना [nat̪tijuna] वि. सानो
 नाट्टेप्मा [nat̪tepma] वि. अलिकति
 नाट्टेना [nat̪dena] 1) वि. यस्तो 2) *adv* यस्तो खालको
 नाट्टेलेङ् सोन्मा [nat̪deleŋ sonma] क्रि. प. यता सर्नु
 नाडु [nadu] *v* छोड
 नाडेम्मा [nademma] *n* लाभ्रे कीरा
 नाड्डे [nadde] 1) *adv* यसरी 2) वि. यस्तो
 नाड्डेगा [naddega] *adv* यस्तो खालको
 नाड्डेना [naddena] *adv* यस्तो किसिमको
 नाढेमा [nadʰema] *n* लाभ्रे कीरा
 नाना [nana] *n* दिदी
 -नाना [nana] पर. *sfx* 1) -का 2) -को
 नान्मा [nanma] *v* 1) माड्नु 2) दल्नु
 नान्याँ [nanjã] *adv* यो वर्ष
 नाप् [nap] *n* शिर (चराचुरुङ्गी विशेष)
 नाप्चोङ् [naptsoŋ] *n* योनिको उठेको भाग
 नाप्टाना [naptana] *adv* बटारिएको
 नाप्मा [napma] *v* 1) खोस्नु कोछुबाडा वाभाले स्याला
 ओसिलाम्मा नाप्मा रिक्टुट्टुए॥ कुकुरले कुखुराको भाले र
 यालको मुखबाट खोस्नु लखेट्दै गयो। 2) बटार्नु 3) लुट्नु
 4) बेर्नु सिङ् उभुङ्मा रिबाडा नाप्मा कोन्युक्॥ रुखलाई

डोरीले बेर्नु पर्छ। 5) फुत्काउनु 6) बटारिनु
 नाप्माप्मा [napmapma] *v* 1) बेर्ने लानु 2) खोसेर लानु
 नाबुक् [nabuk] *n* नाक
 नाबुछा [nabutsʰa] *n* फिँगा
 नाबुछोप्ना [nabutsʰopna] *n* चुच्चो नाक
 नाबुमा [nabuma] *n* 1) राडी 2) लाभ्रे कीरा
 नाबेला [nabela] *adv* यतिखेर
 नाभाक् [nabʰak] *n* 1) अनुहार 2) मुहार
 नाभाक् ठामा [nabʰak tʰama] *v* अपमानित हुनु
 नाभाक् सेप्मा [nabʰak sepma] क्रि. प. अँध्यारो मुख लगाउनु
 नाभुक् [nabʰuk] *n* नाक
 नाभुक् कालेप् [nabʰuk kalep] *n* बेइमान
 नाभुक् टुक्मा [nabʰuk tukma] क्रि. प. 1) नाक दुख्नु
 2) आहारिस गर्नु 3) डह गर्नु 4) हेर्न नसक्नु
 नाभुक् भोङ्ग्रेङ् [nabʰuk bʰoŋreŋ] *n* नाकको प्वाल फुलाउनु
 नामा [nama] *v* 1) छोड्नु 2) त्याग्नु
 नामाढामा [namadʰama] *v* छोडि आउनु
 नामिक् [namik] *n* खिल
 नाम् [nam] *n* 1) सूर्य 2) घाम
 नाम् ठामा [nam tʰama] *v* घाम अस्ताउनु
 नाम् ठामा बेला [nam tʰama bela] *adv* घाम अस्ताउने समय
 नाम् लामा [nam lama] 1) *v* अबेला हुनु 2) *adv* अबेर
 नाम् साऱ्वा [namΛ saʔwa]
 नाम् सुरुवा [namΛ suruwa]
 नाम्कुमा [namkuma] *v* रात पर्नु
 नाम्चुचुमेट् [namtsutsumet] *n* सानो चमेरो
 नाम्छेमा [namtsʰema] *v* घाम लाग्नु
 नाम्छेमा [namtsʰema] वि. घमाइलो
 नाम्छेमा हुङ्मा [namtsʰema huŋma] क्रि. प. घाम ताप्नु
 नाम्जिक् [namdzik] *n* खप्पर
 नाम्जिङ् [namdziŋ] *n* खप्पर
 नाम्टाक्मा [namtakma] *n* लासको टाउको माथि ओढाएको
 कपडा
 नाम्डाङ् [namdaŋ] *n* निधार
 नाम्डाङ् एक्मा [namdaŋ ekma] क्रि. प. निधार खुम्च्याउनु
 नाम्डाराङ् [namdaraŋ] *n* गर्जन
 नाम्डावा [namdawa] *n* मभौला खाले चमेरो

नाम्दाङ् [namdʰaŋ] *n* निधार
नाम्दाङ् [namdaŋ] *n* निधार
नाम्नाराङ्वा [namnaraʔwa] *n* पुदिना
नाम्निङ् [namniŋ] *adv* पोहोर
नाम्फुङ् [nampʰuŋ] *n* सूर्य मुखी
नाम्बा [namba] *n* ससुरा
नाम्बाक् [nambak] *pro* यो
नाम्भुङ् [nambʰuŋ] *n* सूर्य मुखी
नाम्मा [namma] 1) *n* सासु 2) *v* सुँघनु 3) *v* गनाउनु 4) *v* गन्ध पाउनु 5) *v* माभनु ठाबुट्टा फु नाम्मा कोन्युक् ॥ खरानीले हाँडी माभनु पर्छ ।
नाम्मेप्मा [nammepma] *v* सुघाउनु
नाम्लामा [namlama] क्रि. प. 1) समय बित्नु 2) अबेला हुनु
नाम्सिरिबा फामा [namsiriba pʰama] क्रि. प. घाम भुल्कनु
नाम्होम्मासिङ् [namhommasiŋ] *n* पूर्व
नायाम्बा [najamba] *adv* 1) यता 2) वर
नायोम्बो [najombo] *adv* 1) तलतिर 2) मुन्तिर
नारा [nara] *n* 1) संसार 2) पृथ्वी
नारु [naru] *v* छोड
नारुवा [naruwa] *n* कोदोको नल
नालाम् [nalam] *adv* यहाँ बाट
नालुट् [nalut] *n* जुका (विशेष गाइ वस्तुमा पाइन्छ)
नालेङ् [naleŋ] *adv* 1) यता 2) यता तिर
नावाजिक् [nawadzik] *n* गिदी
नावाट् [nawat] *n* सिँगान
नासा [nasa] *n* माछा
नासिक् [nasik] *n* सिँगानको पाप्रा
नास् चोक्मा [nasa tsokma] क्रि. प. 1) नास गर्नु 2) विनाश गर्नु
नास् चोक्मा [nasa tsokma] क्रि. प. बिग्रनु
नास् चोग्मा [nasa tsogma] क्रि. प. 1) बिग्रनु 2) रद्द गर्नु
नास् चोग्मा [nas tsogma] *v* बिगार्नु
नास् लिमा [naslima] *v* बिग्रनु
नाहाँपारा [nahāpara] *adv* वरि
नाहि [nahi] *adv* 1) यता 2) यहाँ
नाहिटाङ् [nahiʈaŋ] *adv* नजिक
नाहिटाङ् लिमा [nahiʈaŋ lima] क्रि. प. नजिक हुनु
नाहुङ्डा [nahuŋɟa] *adv* यहाँ देखि
नाऱ्या [naʔja] *adv* 1) वर 2) यता

नाऱ्वा [naʔwa] *n* ऋण
नाऱ्वा लोग्मा [naʔwa logma]
नाऱ्वाजिक् [naʔwadzik] *n* गिदी
-नि [ni] पर. *sfx* 1) -मा 2) -सँग
निङ् [niŋ] *n* नाम
निङ् केक्मा [niŋ kekma] 1) *v* नाम राख्नु 2) क्रि. प. नाम रहनु
निङ् खाप्मा [niŋ kʰapma] *v* इज्जत जानु
निङ् खेङ्मा [niŋ kʰeŋma] *v* नाम राख्नु
निङ् खेम्मा [niŋ kʰemma] *v* नाम चलनु
निङ् चोम्मा [niŋ tsomma]
निङ्गिरिक् [ningirik] *n* 1) नाभि 2) नाइटो
निङ्गिले [ningile] *n* भाले मुङ्ग्रे
निङ्गुरे [ningure] *n* निगुरो
निङ्गुले [ningule] *n* भाले मुङ्ग्रे
निङ्गुवा [ninguwa] *n* 1) मन 2) विचार
निङ्गुवा टामा [ninguwa ʈama] क्रि. प. मन पराउनु
निङ्गवा [ningwa] *n* 1) मन 2) भावना 3) विचार
निङ्गवा एकमा [ningwa ekma] क्रि. प. 1) मन दुख्नु 2) चित्त दुख्नु
निङ्गवा कारिबा [ningwa kariba] वि. चेतनशील
निङ्गवा कोन्मा [ningwa konma] क्रि. प. जाँच्नु
निङ्गवा कोम्मा [ningwa komma] क्रि. प. 1) मन चोर्नु 2) मन जाँच्नु
निङ्गवा चोक्मा [ningwa tsokma] क्रि. प. 1) मन गर्नु 2) ध्यान केन्द्रित गर्नु
निङ्गवा टामा [ningwa ʈama] क्रि. प. 1) मन पराउनु 2) मन पर्नु 3) सन्तुष्ट हुनु 4) चित्त बुभ्नु
निङ्गवा टुकमा [ningwa ʈukma] क्रि. प. 1) मन दुख्नु 2) चित्त दुख्नु
निङ्गवा टोङ्मा [ningwa ʈoŋma] क्रि. प. विचार मिल्नु
निङ्गवा पाट्मा [ningwa paʈma] क्रि. प. 1) विचार खुल्नु 2) चेत आउनु
निङ्गवा पिमा [ningwa pima] क्रि. प. ध्यान दिनु
निङ्गवा फेग्मा [ningwa pʰegma] क्रि. प. मन बदल्नु
निङ्गवा भेन्मा [ningwa bʰenma] क्रि. प. विरक्त लाग्नु
निङ्गवा माक्मा [ningwa makma] क्रि. प. कालो मन हुनु
निङ्गवा मिचोक्मा [ningwa mitsokma] क्रि. प. 1) वेवास्ता गर्नु 2) ध्यान नदिनु
निङ्गवा मिटामा [ningwa miʈama] क्रि. प. 1) मन नपराउनु 2) मन नपर्नु 3) गुनासो गर्नु

निङ्ग्वा मिटिमा [ningwa miṭima] क्रि. प. 1) मन नपराउनु
2) मन नलागनु
निङ्ग्वा मिटेम्मा [ningwa miṭemma] क्रि. प. मन नमान्नु
निङ्ग्वा मिवामा [ningwa miwama] क्रि. प. 1) इच्छा नहुनु
2) मन नहुनु
निङ्ग्वा मुम्मा [ningwa mumma] क्रि. प. 1) बिसर्नु 2) सम्भक्ता
नसक्नु
निङ्ग्वा रिमा [ningwa rima] क्रि. प. 1) विचार गर्नु 2) मन
फर्कनु 3) सोच्नु 4) कल्पना गर्नु 5) मन परिवर्तन गर्नु 6) पशु
चात्ताप गर्नु
निङ्ग्वा लोमा [ningwa loma] क्रि. प. 1) मन बुझनु 2) मन
पराउनु
निङ्ग्वा हाप्मेप्मा [ningwa hapmepma] क्रि. प. चित्त दुखाउनु
निङ्ग्वा हिम्मा [ningwa himma] क्रि. प. 1) बिरक्तित्तु 2) मन
बिरक्तित्तु
निङ्घिरिक् [ninghirik] *n* नाइटो
निङ्ठोङ् [ninghōṅ] *n* ठेगाना
निङ्मुक्कटाना [ningmukṭāna] वि. प्रभाव शाली
निनिङ् [niniṅ] *n* लुगाफाटा (बाल शब्द)
निनिङ्ना [niniṅna] *v* 1) नदेख्नु 2) नजान्नु
निनिम्ना [ninimna] वि. नदेखिने
निप्मा [nipma] *v* 1) थिच्नु 2) दबाउनु
निप्माडिमा [nipmadima] *v* 1) दबाउनु 2) थिचिदिनु
निप्माडेमा [nipmadema] *v* 1) दबाउनु 2) थिचिदिनु
निप्माबिमा [nipmabima] *v* थिचिदिनु
निब्मायाक्मा [nibmajakma] *v* दबाइनु
निमा [nima] *v* 1) देखिनु 2) जान्नु 3) चिन्नु 4) देख्नु 5) देखा
पर्नु
निमा कोम्मा [nima komma] क्रि. प. जान्न खोज्नु
निमा टुक्ना [nima tukna] *adv* बुझ्न गाह्रो
निमायाक्मा [nimajakma] *v* देखिरहनु
निमेक् [nimek] *n* 1) ज्याला 2) तलब
निमेट्मा [nimeṭma] *v* देखाउनु
निमेप्मा [nimepma] *v* 1) देखाउनु 2) प्रष्ट गर्नु
निमेम्मा [nimemma] *v* जानि राख्नु
निम्तो [nimto] *n* निम्तो
निम्ना [nimna] वि. मीठो
निम्निना [nimnina] वि. नमिठो
निम्याक् [nimjak] *n* 1) ज्याला 2) तलब

निसुङ्ग्लोक् [nisuṅglok] *adv* जाने सम्म
-नुङ् [nuṅ] पर. *sfx* 1) -बाहेक 2) -पछि 3) -मा 4) -देखि
-नुङ्डा [nuṅṅa] पर. *sfx* 1) -देखि 2) -पछि
नुङ्ना [nuṅna] संयो. भन्दा
नुजिक् [nudzik] *n* पीप
नुना [nuna] वि. 1) राम्रो 2) सफा
नुना सेम्माङ् [nuna semman] *adv* राम्रो सपना
नुनिना [nunina] वि. निको नहुने
नुनु [nunū] *n* दूध
नुनुगु [nunugu] *n* फुपाजु
नुभेक् [nubhek] *n* कान
नुभेक् टुङ्मा [nubhek tuṅma] क्रि. प. कान बन्द हुनु
नुभेक् हुमा [nubhek huma] क्रि. प. कान बन्द गर्नु
नुमा [numa] *v* निको हुनु
नुमा सोम्नुना [numa somnuna] *adv* असल विचार
नुमानिङ् [numaniṅ] *n* 1) सन्चो 2) स्वस्थ
नुमानिङ्ग्लोक् [numaniṅglok] वि. 1) सुबिस्ता 2) आरामै
नुमेप्मा [numepma] *v* निको पार्नु
नुम् [num] *n* चुन
नुम्नुम् [numnum] वि. चुनिलो
नुम्नुम्ना [numnumna] वि. चुनिलो
नुम्सिक् [numsik] *n* छालामा आउने मुसा
नुलोक् [nulok] *adv* 1) राम्ररी 2) प्रभावकारी 3) राम्रो सँग
4) स्वस्थ
नुलोक् पुमा [nulok puma] क्रि. प. नियालेर हेर्नु
नुवा [nuwa] *n* चरो
नुवा उठिन् [nuwa uṭhin] *n* चराको अण्डा
नुवागि [nuwagi] *n* 1) नयाँ बाली 2) पहिलो फल
नुवामुङ् [nuwamuṅ] *n* रुखमा हुने च्याउ
नेक्मा [nekma] *v* 1) लगाउनु 2) दल्नु
नेट्टाङ् [netṭaṅ] *adv* नजिक
नेन्डि [nendji] *n* गिजा
नेन्डिक् [nendjik] *n* गिजा
नेन्मा [nenma] *v* डाम्नु
नेमा [nema] *v* 1) गन्नु 2) गणना गर्नु
नेमाना [nemana k^huma] क्रि. प. पैसा

नेम्जिक् नेम्जिक् [nemdzik nemdzik] *adv* खाना मन नलागी
नलागी खानु विशेष
नेम्ना [nemna] वि. 1) नरम 2) कमलो
नेम्नेम् [nemnem] *n* समतल
नेम्नेम् [nemnem] *n* समतल
नेम्मा [nemma] *v* 1) सेकाउनु 2) डाम्नु 3) लेप लगाउनु
नेलिक् [nelik] *n* रगत (नाथ्रो फुटेको)
नेहि [nehi] *adv* 1) यता 2) यहाँ
नेहिटाङ् [nehiʈaŋ] *adv* नजिक
नेहिटाङ्ना [nehiʈaŋna] *adv* नजिक
नेहेटाङ् [neheʈaŋ] *adv* नजिक
नोक्निङ्ना [nokniŋna] *v* फर्किदिन

नोक्नेन् [noknen] *v* नफर्किनु
नोक्मा [nokma] *v* 1) फर्काउनु 2) फर्किनु 3) दोहोर्याउनु 4) मोङ्नु
5) फर्कनु
नोक्मा आप्मा [nokma apma] क्रि. प. 1) फर्केर आउनु
2) फर्काएर ल्याउनु
नोक्माटामा [nokmaʈama] *v* फर्केर आउनु
नोक्माडाप्मा [nokmaʈapma] *v* फर्काइ ल्याउनु
नोक्माडामा [nokmaʈama] *v* फर्केर आउनु
नोक्माप्मा [nokmapma] *v* फर्काउनु
नौरान [nΛʰranΛ] *n* न्वारान
न्वा [nwa] *n* चरा
न्वामुङ् [nwamuŋ] *n* चरी च्याउ

प

पगारि [paɣari] *n* मुख्य (दर्जा)
 पढाँचोगु [paɳdʰātsogu] *v* पढाउनु
 पढाँलिमा [paɳdʰālīma] *v* पढ्नु
 पाइकार [paikarʌ] *n* भट्टी पसल
 पाइगा [paiga] प्रश्न.वा. के हो
 पाइगा पाइगा [paiga paiga] प्रश्न.वा. 1) के हो के हो 2) अनेक
 पाइना [paina] 1) प्रश्न.वा. के हो 2) *n* के
 पाइला सोम्मा [paila somma] क्रि. प. कदम सार्नु
 पाइले [paile] *adv* पहिला
 पाइले [paɳle] *adv* पहिला
 पाइलेना [paɳlena] *adv* उहिलेको
 पाका [paka] *adv* 1) समय 2) बेला
 पाक् [pak] प्रश्न.वा. के
 पाक्चा [paktsa] *pro* केही पनि
 पाक्ना [pakna] *n* कान्छो
 पाक्मा [pakma] *v* 1) पस्काउनु 2) खोतल्नु 3) खन्नु
 पाखाले [pakʰale] *n* दही
 पाखाले याङ्ढाङ् [pakʰale jaŋdʰaŋ] *n* ठेकि
 पागारि [pagari] *n* 1) विवाहको समयमा बेहुलाले कम्मर र काँधमा लगाउने रातो रङ्गको कपडा 2) मुख्य
 पाग्मा [pagma] *v* 1) पस्किनु 2) पस्काउनु
 पाङ् [paŋ] *n* घर
 पाङ् ओडाङ्बा [paŋ oɳaŋba] *n* घर मालिक
 पाङ् काचोकबा [paŋkatsokba] *n* डकर्मी
 पाङ् पुमा [paŋ puma] क्रि. प. घर हेरचाह गर्नु
 पाङ्गवामा [paŋgwama] 1) *v* खेल्नु 2) *n* खेल
 पाङ्टाक्मा [paŋtakma] *v* घर व्यवहार थाम्नु
 पाङ्ठाङ् [paŋtʰaŋ] *n* गाउँघर
 पाङ्डाङ् [paŋdʰaŋ] *n* कुल
 पाङ्डाङ्ठाङ्डाङ् [paŋdʰaŋtʰaŋdʰaŋ] *n* कुल पितृ
 पाङ्डाङ्बा [paŋdʰaŋba] *n* 1) घर मूली 2) पितृ पूजा 3) श्रीमान
 पाङ्डाङ्मा [paŋdʰaŋma] *n* 1) घर मूली आमा 2) घरको मालिकनी 3) मूली

पाङ्मा [paŋma] *v* पठाउनु
 पाङ्माडिमा [paŋmadima] *v* पठाइ दिनु
 पाङ्मेना [paŋmena] *n* घरबार विहीन
 पाङ्लुमेट् [paŋlumet] *n* बुहारी
 पाङ्वा [paŋwa] *n* खेल
 पाङ्वाच्याङ् [paŋwatsjaŋ] *n* खेलौना
 पाङ्वाट्च्याङ् [paŋwattsjjaŋ] *n* खेलौना
 पाङ्वामा [paŋwama] *v* खेल्नु
 पाङ्साम्माङ् [paŋsammaŋ] *n* घर पूजा (स्त्री जातिको विशेष)
 पाट्छयो सागा [paɳtsʰaɳjo saga] *n* रायो साग
 पाट्टो चोक्मा [paɳto tsokma] क्रि. प. पत्ता लगाउनु
 पाट्टमा [paɳma] *v* 1) हप्काउनु 2) दप्काउनु
 पाट्ट्याँ [paɳtjã] *n* 1) पत्थार 2) विश्वास
 पाट्ट्राङ्स् [paɳtrãs] *n* तेज पात
 पाट्ट्रो [paɳtro] *n* पात्रो
 पानिछोङ् [panitsʰoŋ] *n* 1) परदेशी 2) विदेशी
 पानिछोङ्बा [panitsʰoŋba] *n* गैर-आठपहरिया
 पानेप्मि [paneɳpmi] *n* 1) छेत्री बाहुन 2) परदेशी
 पानेबा [paneɳba] *n* गैर आठपहरिया
 पानेबा रिङ् [paneɳbariŋ] *n* गैर आठपहरिया भाषा
 पापाराक् [paparak] *adv* 1) गुजुल्टिनु 2) गुजमुजिनु
 पापाराक् पाप्मा [paparak papma] क्रि. प. 1) गाँठो पर्नु 2) जेलिनु
 पापाराक् रेक्मा [paparak rekma] क्रि. प. लट्ठ पारेर बाँध्नु
 पापनिगेट्निना [papnigeɳnina] *adv* 1) नअल्भिएको 2) लट्ठ नपरेको
 पाप्मा [papma] *v* 1) भ्रमिनु, जाइलाग्नु 2) गाँठो पर्नु 3) बेरिनु 4) प्वाल पार्नु
 पाबा [paba] *n* बुबा
 पाबा मामा [paba mama] *n* बुबा आमा
 पामेरि [pameri] *n* बेहुलाले लगाउने लुगा
 पाम्मा [pamma] *v* 1) कन्याउनु 2) कोर्तर्नु
 पारघारि [paɳɣari] *n* मुख्य
 पारधान [paɳadʰana] वि. दक्षिण

पारा [para] *adv* 1) तरिका 2) ढाँचा
 पाराक् [parak] *adv* 1) ढाँचा 2) शैली
 पारामा [parama] *n* पाङ्दुरे कोदो
 पारिक् [parik] *adv* 1) हरेक 2) किसिम 3) प्रकार
 पारिक् पारिक् [parik parik] *adv* 1) किसिम किसिम 2) विभिन्न
 पारे [pare] *n* 1) घैला 2) घैंटो
 पार्चिन्डा चेक्मा [partsinda tsekma] क्रि. प. स्पष्ट बोल्नु
 पार्चिन्दा [partsinda] 1) वि. प्रस्ट 2) *adv* स्पष्ट 3) *n* छर्लङ्ग
 पार्सा चोक्मा [parsa tsokma] क्रि. प. पर्सनु
 पाला [palapala] *n* पुस्ता
 पालोवालो [palowalo] *adv* केही कुरा वा चिजबिज
 पालोवालो वाप्मा [palowalo wapma] क्रि. प. सजिनु
 पासिङ् [pasinj] 1) *n* बूद्ध 2) वि. पाको 3) *n* बूढो
 पासिङ् याप्मि [pasinj japmi] *n* बूद्ध मानिस
 पासिङ् लामा [pasinj lama] क्रि. प. बूढो हुनु
 पाहा [paha] *n* खोलामा पाइने ठूलो भ्यागुतो
 पाहारा [pahara] *n* 1) भिरालो 2) भिर
 पिकिनिक् [pikinik] *v* कसिनु
 पिकिनिक् लिमा [pikinik lima] क्रि. प. कसिनु
 पिकिनिक्ठोट् [pikinikt^hot] वि. 1) कसिएको 2) टनक्क
 पिक्मा [pikma] *v* 1) भन्नु 2) बोल्नु
 पिक्माना [pikmana] वि. भन्ने
 पिगापि [pigapi] *n* लेनदेन
 पिगापि चामा [pigapi tsama] 1) *n* आदान प्रदान 2) क्रि. प. आदान प्रदान गर्नु
 पिगिन्गा [piginga] *v* भन्नु हुँदैँन
 पिग्नेन् [pignen] *v* नभन
 पिङ्गिलिङ्ना [piŋgiliŋna] वि. नीलो
 पिङ्ना [piŋna] वि. 1) हरियो 2) नीलो
 पिचिरिक् [pitsirik] *adv* कसिलो
 पिचिरिक् रेक्मा [pitsirik rekma] क्रि. प. कसिएर बाँध्नु
 पिचिरिक् लिमा [pitsirik lima] क्रि. प. कसिलो हुनु
 पिचिरिक्ना [pitsirikna] *n* 1) साँघुरो 2) कसिलो
 पिचिरिक्मा [pitsirikma] *adv* बलियो
 पिच्चिक् [pittsik] वि. धुलोपिठो
 पिच्चिलेट् [pittsilet] *n* बाछी
 पिच्छा [pitts^ha] *n* 1) बालक 2) केटा

पिच्छा बेला [pitts^ha bela] *adv* बालक काल
 पिच्छा मेच्छा [pitts^ha metts^ha] *n* केटा केटी
 पिच्छाचि [pitts^hatsi] *n* केटा केटी
 पिछामेट् [pits^hamet] *n* ओदान
 पिछुप् [pits^hup] *n* खुर
 पिट् [pit] *n* गाई
 पिट् लोङ्मा [pit loŋma] क्रि. प. गाई दौडनु
 पिट्चि [pit^htsi] *n* वस्तु
 पिट्चिलेट् [pit^htsilet] *n* बाछी
 पिट्मेरबा कापु [pit^hmer^hba kapu] *n* गोठाला
 पिट्लाम्बो [pit^hlambo] *n* गोरेटो बाटो
 पिट्लेन्ना [pit^hlenna] वि. चिल्लो
 पिट्लेन्ना [pit^hlenna] वि. चिप्लो
 पिट्लोन् [pit^hlon] वि. चिल्लो
 पिट्लोन्ना [pit^hlonna] वि. चिप्लो
 पिट्सा [pit^hsa] *n* गाईको मासु
 पिठारा [pit^hara] *n* पिठो
 पिनिक्ठोट् [pinikt^hot] *adv* 1) कसिएर 2) कसेर
 पिनिक्ठोट् लिमा [pinikt^hot lima] क्रि. प. 1) तन्किनु 2) तनक्क हुनु
 पिनिक्ठोट् साप्मा [pinikt^hot sapma] क्रि. प. 1) तन्काउनु 2) तनक्क तन्किनु
 पिन्डालेट्टा [pindalett^ha] *v* दौडिहाल्नु
 पिन्डेलेन् [pindelen] वि. हरियो
 पिन्नेन् [pinnen] *v* 1) न दौडि 2) नकुद
 पिन्मा [pinma] *v* 1) भागनु 2) दौडनु
 पिपासिङ् [pipasin] *n* तोङ्बा तान्ने सुइरो, पिपा
 पिपि [pipi] *n* बालिकाको योनि
 पिपिरिबा [pipiriba] *n* पातको बाजा
 पिपोरोक् [piporok] *n* सुठुनी
 पिपोलि [pipoli] *n* पिपल
 पिप्मा [pipma] *v* चुस्नु
 पिमा [pima] *v* 1) दिनु 2) प्रदान गर्नु
 पिम् [pim] *n* करड
 पिम्मा [pimma] *v* 1) दगुर्नु 2) कुद्नु 3) दौडिनु 4) भागनु
 पिम्माप्मा [pimmapma] *v* 1) भागी जानु 2) भागेर जानु
 पिम्मालेप्मा [pimmalepma] *v* 1) दौडिहाल्नु 2) भागिहाल्नु
 पिरा [pira] *n* 1) खोस्टोबाट बनेको पिरा 2) ओछ्याउने विशेष

पिलिम्पिलिम् योग्मा [pilimpilim jogma] *adv* थरथर काम्नु
 पिसा [pisa] *n* गाईको मासु
 पिसिङ् [pisiŋ] *n* पिपा
 पुगापु [pugapu] *adv* हेर हेर
 पुगापु चामा [pugapu tsama] क्रि. प. हेराहेर गर्नु
 पुङ्ला [puŋla] *n* वंश
 पुच्चुवा [puttsuwa] *n* 1) फिँज 2) उर्लेर आउने पानीको फिँज
 पुजिक्पुजिक् [pudzikpudzik] वि. गनगन
 पुजिक्पुजिक् लोमा [pudzikpudzik loma] क्रि. प. 1) दिक्दार
 लाग्नु 2) गनगन गर्नु
 पुजिक्वा [pudzikwa] *n* वाक्क दिक्क
 पुजिक्वायाक्मा [pudzikwajakma] क्रि. प. रिस उठ्नु
 पुजिराक् [pudzirak] *n* भुप्पा, एकै ठाउँमा हुने विशेष
 पुजिराक्ना [pudzirakna] *n* भुप्पो
 पुजिरिक् [pudzirik] *n* भुप्पा
 पुजुरुक् [pudzuruk] *adv* 1) एकै ठाउँमा धेरै चिज हुनु 2) एकै
 ठाउँमा धेरै चिज उम्रिनु
 पुटुङ्बा [putuŋba] *adv* ट्याम्को
 पुट्टाबढाउ [puttʌbʌdʰau] *n* हर्क बढाइ
 पुट्टिक् [puttʌk] *adv* चल मल
 पुट्टिक् वाट्टिक् [puttʌk wattʌk] चलमल गर्ने
 पुट्टुङ्बा [puttuŋba] *n* 1) सानो दमाहा 2) बेलुन आकारमा
 बनाइ खेलाइने खेलाउनु
 पुट्टु [putput] *adv* फुत्त निस्कने विशेष
 पुट्टमा [putma] *v* 1) चुँडिनु 2) उम्लिनु
 पुट्टुङ् [puttuŋ] *adv* पानीमा खस्दा निस्कने आवाज
 पुन्जिक् [pundzik] *n* हिलो लागेर चिलाउने विशेष
 पुन्जिक् लिमा [pundzik lima] क्रि. प. हिलो लाग्नु
 पुन्जिरिक् [pundzirik] *n* 1) रिस 2) भवाँक
 पुन्जिरिक्मा [pundzirikma] *n* 1) रिस 2) आवेग
 पुन्जिरिक्मा काङ्मा [pundzirikma kaŋma] क्रि. प. रिस उठ्नु
 पुन्जिरिक्मा काप्मा [pundzirikma kapma] क्रि. प. रिस उठ्नु
 पुन्डुन् [pundun] *v* न गोड्
 पुप्मा [pupma] *v* 1) घेरा हाल्नु 2) घेर्नु
 पुमा [puma] *v* 1) हेर्नु 2) हेरचाह गर्नु
 पुमाबिमा [pumabima] *v* 1) रुड् दिनु 2) हेरि दिनु
 पुमामेप्मा [pumamepma] *v* 1) देखाउनु 2) हेर्न लगाउनु
 पुमायाक्मा [pumajakma] *v* हेरिरहनु

पुमेट्टाइ [pumettʌj] *v* देखाउ
 पुमेट्टमा [pumettma] *v* 1) देखाउनु 2) हेराउनु
 पुमेप्मा [pumepma] *v* 1) हेराउनु 2) देखाउनु 3) प्रदर्शन गर्नु
 पुम्मा [pumma] *v* 1) गोड्नु (मकै अथवा अन्नपात) 2) निचर्नु
 पुयानुम् [pujanum] *v* हेर
 पुयुन् [pujun] *v* न हेर
 पुरबा [purʌba] *n* पूर्व
 पुरने [purne] *adv* पूर्णिमा
 पुसुप् [pusup] *adv* 1) सुर्किने 2) चिप्लिने 3) सुल्किने
 पुसुप् वासुप् [pusup wasup] 1) लुछ्ने 2) थुतथात 3) सुर्किने
 4) चिप्लिने
 पुसुप् सुप्मा [pusup supma] क्रि. प. 1) सुर्केर भर्नु 2) लुछ्नु
 पेङ्मा [peŋma] *v* 1) चर्कनु 2) फुट्नु
 पेङ्साना [peŋsana] *adv* 1) चर्केको 2) फुटेको
 पेच्चोक् [pettsok] वि. 1) धुलोपिठो 2) कमलो
 पेच्चोक् चोक्मा [pettsok tsokma] क्रि. प. 1) निर्बल पार्नु
 2) धुलोपिठो बनाउनु
 पेटिकोलोङ् [petʌkoloŋ] *n* जुरेली
 पेटेक् येग्मा [petek jegma] *n*
 पेटेङ् [peteŋ] *n* 1) पाहा 2) खोलामा पाइने भ्यागुतो
 पेटेनेबा [peteneba] *n* सानाइ
 पेटेपेटे [petepete] वि. बढी बोलाइ
 पेटेपेटे चेक्मा [petepete tsekma] *v* प्यारप्यार बोल्नु
 पेटोक् [petok] *n* थ्याच्च
 पेटोक् युङ्मा [petok juŋma] क्रि. प. थ्याच्च बस्नु
 पेट्टमा [petma] *v* 1) लुछ्नु 2) हाँगा वा डाला केही लुछ्नु
 पेट्ट्योक् [petjok] *n* 1) खुकुलो 2) लुलो
 पेट्ट्योक् लाप्मा [petjok lapma] क्रि. प. खुकुलो समात्नु
 पेट्टलेक्वा [petlekwa] *n* कानमा लाउने लुर्का
 पेट्टलोक् [petlok] वि. खुकुलो
 पेना [pena] वि. उड्ने
 पेपार [peparʌ] *n* चुरोट
 पेपे [pepe] *n* योनि
 पेप्मा [pepma] 1) *v* भर्नु 2) *n* बान्ता
 पेमा [pema] 1) *adv* तेर्सो पेमा लाम्बो लाम्पिमा टुक्निना ॥ तेर्सो
 बाटो हिँड्नु सजिलो हुन्छ। 2) *v* उड्नु वाजिलेट्ट हाट्टलेलाम्मा
 पेमा कोन्येट्ट ॥ कुखुराको चाल आज देखि उड्नु खोज्दै छ।
 3) *v* छाड्नु

पेमा ठेप्ना [pema tʰepna] वि. सीधा (बाङ्गो नभएको)
 पेमाडान् [pemaɖan] *adv* तेर्सो, लम्पसार
 पेमेट्मा [pemetma] *v* उडाउनु
 पेमेप्मा [pemepma] *v* उडाउनु
 पेर्जेम् [perdzem] *n* जोर (एउटै लहरमा जोडी भएको टुप्पो)
 पेर्जेम्ना [perdzemna] *n* जोर (एउटै लहरमा जोडी भएको टुप्पो)
 पेलिक् [pelik] *n* काँइयो
 पेलेङ्ठाप् [peleŋtʰap] *n* पलेंटी मार्नु
 पेलेङ्ठाप् युङ्मा [peleŋtʰap juŋma] क्रि. प. पलेंटी कसेर बस्नु
 पेलेङ्ढोक् [peleŋdʰok] *n* पलेंटी
 पेलेङ्ढोक्वा [peleŋdʰokwa] वि. पलेंटी मारी
 पेलेहेङ् [peleheŋ] वि. रक्ताम्मे
 पेसाक् पेसाक् [pesak pesak] *adv* वाकवाकी
 पेसाक्पेसाक् लोमा [pesakpesak loma] क्रि. प. वाकवाकी लाग्नु
 पेसोक्ना [pesokna] *n* पाखो
 पैनि [pʌˈni] *n* तामाको बाटा
 पोइपोइ [poipoi] *n* 1) उन्नती 2) प्रगति 3) धन्यवाद
 पोइपोइ लिसा [poipoi lisa] क्रि. प. ठूलो ठूलो हुनु
 पोकोडोक् [pokodok] *n* गेडा वा दान
 पोक्ढिङ् [pokdʰiŋ] *adv* जमेको पानी
 पोक्पोक् [pokpok] *n* डल्लो
 पोक्पोक् चोक्मा [pokpok tsokma] क्रि. प. गोलो बनाउनु
 पोक्पोक्ना [pokpokna] *n* डल्लो
 पोक्पोक्ना [pokpokna] वि. 1) गोलाकार 2) डल्लो
 पोक्मा [pokma] *v* छोड्नु
 पोक्माढामा [pokmaɖʰama] *v* 1) छोडि हिँड्नु 2) छोडि आउनु 3) छोडिदिनु
 पोक्कि [pokri] *n* बाबियो
 पोग्मा [pogma] *v* 1) काम सुरु गर्नु 2) छोड्नु
 पोङ्गेन् [pongen] *n* घण्टी
 पोङ्गेन् [pongen] *n* 1) चाँप 2) घण्टी
 पोङ्गोरोक् [pongorok] *n* ठूलो कालो कमिला

पोङ्ढिङ् [ponɖdʰiŋ] *n* डम्म
 पोङ्मा [ponɖma] 1) *v* जन्माउनु 2) *v* पङ्किनु 3) *v* ब्याउनु 4) *v* जन्मनु 5) *v* पङ्काउनु 6) *n* जन्म
 पोङ्मा मेप्मा [ponɖma mepma] क्रि. प. जन्माउन लगाउनु
 पोङ्सानालेन् [ponɖsanalen] *n* जन्म दिन
 पोट् पोट् [pot pot] *adv* फुतफुत
 पोट् होम्मा [pot homma] क्रि. प. फुल्ल निस्कनु
 पोत्राकाक् [potrakak] *adv* कक्याक्क कुकुक्क
 पोत्राकाक् चोक्मा [potrakak tsokma] क्रि. प. 1) कुम्लो पार्नु 2) पोको पार्नु
 पोत्राकाक् लिमा [potrakak lima] क्रि. प. 1) एकै ठाउँ पोको पार्नु 2) एकत्रित हुनु
 पोत्रोकाक् [potrokak] *adv* 1) एकै पोको बनाउने 2) कक्याक्क कुकुक्क
 पोत्रोकाक् रेक्मा [potrokak rekma] क्रि. प. पोको बाँध्नु
 पोडे [pode] *n* सालक
 पोडेक् [podek] वि. अगस्ति
 पोपा [popa] *n* खेलौना (बाल शब्द)
 पोप्मा [popma] *v* 1) थकाइ लाग्नु 2) थाक्नु
 पोमा [poma] *v* 1) हुर्कनु 2) बढ्नु 3) बृद्धि हुनु
 पोमा पिमा [poma pima] क्रि. प. 1) ठूलो हुन दिनु 2) बढ्न दिनु
 पोमेट्मा [pometma] *n* 1) बढ्न लगाउनु 2) अघि बढाउनु 3) बढाउनु
 पोमेप्मा [pomepma] *v* 1) अघि बढाउनु 2) बढ्न दिनु 3) बढाउनु
 पोम्बे [pombe] *n* 1) प्रसाद 2) कोसेली
 पोम्मा [pomma] *v* 1) बेर्नु 2) लिप्साउनु
 पोलेहोङ् [polehoŋ] *n* 1) प्वाल पर्नु 2) च्यातेर दुलो हुनु 3) छेड् पर्नु
 पोहोङ् [pohoŋ] *n* 1) दुलो 2) प्वाल 3) भ्वाङ
 पोहोङ् फाप्मा [pohoŋ pʰapma] क्रि. प. 1) प्वाल बनाउनु 2) भ्वाङ बनाउनु
 पोहोङ्ना [pohoŋna] *adv* 1) छिद्र भएको 2) प्वाल भएको
 पोहोप् [pohop] *n* खोक्रो
 प्या [pja] *n* 1) साल 2) कागुनु
 प्वाँलु [pwālu] *n* एक प्रकारको माला

फ

फाआहारा [p^haahara] *n* सुँगुरको चारो
 फाकाट् [p^hakat] वि. शुद्ध
 फाकाट्ना [p^hakatna] वि. शुद्ध (निखुर शुद्ध)
 फाकाट्ना माखाक् [p^hakatna mak^hak] वि. अशुद्ध
 फाकाट्माक्ना [p^hakatmakna] वि. निखुर कालो
 फाक् [p^hak] *n* सुँगुर
 फाक्के [p^hakke] *n* मोठे घाँस
 फाक्कोङ्मेट् [p^hakkonmet] *n* काफल चरी
 फाक्कोडाङ् [p^hakkodan] *n* सुँगुरको खोर
 फाक्खे [p^hakk^he] *n* मोठे
 फाक्खोरा [p^hakk^hora] *n* सुँगुरको खोर
 फाक्चिलेट् [p^haktsilet] *n* सुँगुरको पाठा
 फाक्छोमा [p^hakts^homa] *n* सुँगुरको बोसो
 फाक्टाङ् [p^haktan] *n* 1) काँध 2) कुम
 फाक्नारे [p^haknare] *n* गँधे साग
 फाक्मा [p^hakma] *v* छाउनु
 फाक्सा [p^haksa] *n* सुँगुरको मासु
 फाग्दुरुङ् [p^hag^hturun] *n* जगर
 फाङ् [p^han] 1) वि. बेहोस 2) *n* मूर्छा
 फाङ्गोडो [p^hangodo] *n* एक किसिमको कीरा
 फाङ्गोरो [p^hangoro] *n* खाना हुने कीरा
 फाङ्गलिमा [p^hanjlima] *v* 1) बेहोस हुनु 2) मूर्छा पर्नु
 फाट्दुर् [p^hat^htur] *n* दोष
 फाट्दुर् लाप्मा [p^hat^htur lapma] क्रि. प. दोष लाउनु
 फाट्मा [p^hatma] *v* छेड्नु
 फाडुरिक् [p^hadurik] *n* चोया
 फादुरि [p^haduri] *n* चोया
 फाना [p^hana] वि. रातो
 फाःना [p^ha:na] वि. धेरै रातो
 फाना टाटा [p^hana [ata] *n* रातो दाग
 फान्फाने [p^hanp^hane] *n* हवाई जहाज
 फापारा [p^hapara] *n* फापर
 फाप्या [p^hapma] *v* 1) खोप्नु 2) छेड्नु

फाफुकाचोक् [p^hap^hukatsok] *n* धामी
 फाबालेङ्ना [p^habaleŋna] वि. रातै
 फामा [p^hama] *v* 1) बुन्नु 2) सहयोग गर्नु
 फाम्मा [p^hamma] *v* 1) अलमलिनु 2) भुक्किनु 3) बाधा गर्नु
 4) भुलनु
 फाम्लेङ् [p^hamleŋ] *n* अलमल
 फाम्लेङ् चाट्मा [p^hamleŋ tsa[ma] क्रि. प. 1) भुक्क्याउनु
 2) अलमलाउनु
 फाम्लेङ् चामा [p^hamleŋ tsama] क्रि. प. 1) अलमलमा पर्नु
 2) भुकिनु
 फाराक् [p^harak] *n* 1) मलामी शुद्ध गर्ने कार्य 2) छुटाउने विशेष
 फार्कान्जा [p^harkandza] *n* इन्द्रेणी
 फालाक्ना [p^halakna] वि. टन्टलापुर
 फालाक्फालाक् [p^halakp^halak] वि. भकभक उम्लिने विशेष
 फालेक् फालेक् [p^halek p^halek] वि. लाली
 फालोक् [p^halok] *adv* रातो हुने गरी
 फाल्वाट् [p^halwat] *n* भलायो
 फाल्वाट् मुङ् [p^halwat mun] *n*
 फास्स्याङ्ना [p^hastrjanŋna] वि. फुस्रो
 फिक्मा [p^hikma] क्रि. प. टिप्नु
 फिटिक्पा [p^hiit^hikpa] *n* चुङ्की बजाउनु विशेष
 फिट्टाक् [p^hiit^hak] *n* 1) रिक्तो 2) एकलै
 फिनिनि [p^hinini] *n* वरि परि घुम्नु
 फिनिनि खोक्मा [p^hinini k^hokma] क्रि. प. चक्कर लगाउनु
 फिनिफिनि [p^hinip^hini] *n* फनफन
 फिनिफिनि कोप्मा [p^hinip^hini kopma] क्रि. प. परिक्रमण गर्नु
 फिनिफिनि रिमा [p^hinip^hini rima] क्रि. प. परिक्रमण गर्नु
 फिपिरिक्ना [p^hipirikna] वि. साँघुरो
 फिपे [p^hipe] *n* पेरुङ्गो (सुँगुर आदिको पाठा बोक्ने)
 फिप्टुन् [p^hiptun] *n* नचेप
 फिफ्ना [p^hipna] *n* 1) चेप 2) साँघुरो 3) चेप्टो
 फिफ्मा [p^hipma] *v* 1) च्याप्नु 2) निचोर्नु 3) ड्याक्नु 4) चेप्नु
 फिफिबा [p^hip^hiba] *n* धुन वा आवाज निकाल्नु
 फिफना [p^hip^hna] वि. साँघुरो

फिबिङ्फिबिङ् [p^hibinj^hibinj] *adv* कुहिएको गन्ध
 फिमा [p^hima] *v* 1) जिउ तन्काउनु 2) तन्काउनु 3) आड त-
 काउनु 4) फिँजाउनु
 फिम्मा [p^himma] *v* 1) निचोर्नु 2) ड्याक्नु 3) अँठ्याउनु
 फिरिक्वा [p^hirikwa] *n* कोटेरो चरो
 फिरिक्वा [p^hiri[?]wa] *n* कोटेरो चरी
 फिला [p^hila] *n* तिघ्रा
 फु [p^hu] *n* 1) माटोको भाँडो 2) कसौडी
 फुक्को [p^hukko] 1) वि. सुक्खा 2) *adv* सुकेको
 फुक्मा [p^hukma] *v* 1) पुर्नु 2) पुरिनु 3) छोप्नु
 फुङ् [p^huŋ] *n* फूल
 फुङ् खेक्मा [p^huŋ k^hekma] क्रि. प. बढाइ चढाई गर्नु
 फुङ्जोम् [p^huŋdzom] *n* 1) थुप्रनु 2) थुप्रिनु 3) थुप्रो 4) रास
 फुङ्जोम् चोक्मा [p^huŋdzom tsokma] क्रि. प. डङ्गुर पार्नु
 फुङ्जोम् लिमा [p^huŋdzom lima] क्रि. प. थुप्रो हुनु
 फुङ्डाङ् [p^huŋdɑŋ] *n* 1) बगैँचा 2) फूलबारी
 फुङ्निङ् [p^huŋniŋ] *n* बोलाउने नाम
 फुङ्बारि [p^huŋbari] *n* फूलबारी
 फुङ्मा [p^huŋma] *v* 1) भेला पार्नु 2) माटोले छोप्नु 3) माटो
 थुपार्नु 4) थुपार्नु
 फुङ्लिङ् [p^huŋliŋ] *n* फुल नाम
 फुङ्जिलेट् [p^huŋzilet] *n* खाना पकाउने माटोको भाँडो
 फुङ्जुलुक [p^huŋzuluk] *n* 1) गाउँको नाम 2) हाँडी भुन्डिएको
 जस्तो देखिने ठाउँ
 फुङ्जुलेट् [p^huŋzuleŋ] *n* माटोको सानो भाँडो
 फुटुरिना [p^hu[?]turina] वि. सेताम्मे
 फुट्:ना [p^hu[?]:na] वि. सेताम्मे
 फुट्टुम्बुरि [p^hu[?]t[?]mburi] वि. सेताम्मे
 फुट्टुरिना [p^hu[?]t[?]urina] वि. सेताम्मे
 फुट्ना [p^hu[?]tna] वि. सेतो
 फुट्ना माक्साबुरुक् [p^hu[?]tna maksaburuk] *n* सेतो माकुरा
 फुट्फुट् आम्मा [p^hu[?]t[?]u[?]t amma] क्रि. प. फत्र्याक्क फुत्रुक्क
 उफ्रनु
 फुट्मा [p^hu[?]tma] *v* 1) पार्नु 2) गर्नु
 फुट्लाबो [p^hu[?]t[?]labo] *n* 1) फुसे केरा 2) बनमारा
 फुट्लेङ् वाट्लेङ् [p^hu[?]t[?]leŋ wat[?]leŋ]
 फुनिङ्ना [p^hu[?]niŋna] *v* सिलाउ दिन
 फुप्मा [p^hu[?]pma] *v* 1) उखाल्नु 2) छिनाउनु 3) पार्नु कान्छि
 भान्भान्ना इमालिङ् उडुङ् फुप्मा हिडुए॥ कान्छी बहिनीले

रक्सी पारेर सकिन।

फुमा [p^huma] *v* 1) सिलाउनु 2) बुन्नु
 फुमाबिमा [p^humabima] क्रि. प. सिलाई दिनु
 फुमेट्मा [p^humetma] *v* सिलाउन लगाउनु
 फुम्बा लिक्ना [p^humba likna]
 फुम्मा [p^humma] *v* 1) धुल्याउनु 2) मसिन्याउनु 3) ढुट्याउनु
 फुरु [p^huru] *n* बेहुला बेहुली बीच एक अर्काको जुठो खाने रीत
 फुरकिमाङ् [p^hurkimaŋ] *n* 1) तुफान 2) आँधी बेरी 3) भुमरी
 4) हुन्डरी
 फुरलुङ् [p^hurluŋ] *n* चोयाले बुनेको टोकरी
 फुरलुम् [p^hurlum] *n* चोयाको टोकरी
 फुवाङ् [p^huwaŋ] 1) *n* ठसठस गन्ध 2) डुङ्डुङ् गनाउने
 फुवाङ्फुवाङ् नाम्मा [p^huwaŋp^huwaŋ nama]
 फुसुम् [p^husum] *n* मोसो
 फुस्रेङ् [p^husreŋ] *n* ठोस
 फुत्वाचामा [p^hu[?]watsama] *n* धानको चामलको भात
 फेकुलि [p^hekuli] *n* गहत
 फेकुलिक् [p^hekulik] *n* गहत
 फेक्मा [p^hekma] *v* बढार्नु
 फेक्ला [p^hekla] *n* 1) आधा भाग सिङ् ओफेक्लाचि काट्टुङ्
 मिहि टुप्टु॥ दाउराको आधा टुक्राहरू लिएर आगो फुक।
 2) मकैको अलौटो भात
 फेक्साम्बा [p^heksamba] *n* चरि अमिलो
 फेक्स्वामा [p^hekswama] *n* चरि अमिलो
 फेग्मा [p^hegma] *v* बढार्नु
 फेग्माढामा [p^hegmad^hama] *v* बढारि आउनु
 फेग्माप्मा [p^hegmapma] *v* बढारेर लानु
 फेङ्गुवाक् [p^heŋguwak] *n* 1) पानी नचल्ने मानिस 2) अछुत
 जात
 फेङ्बा [p^heŋba] *n* गोरु
 फेङ्मा [p^heŋma] *v* 1) जोत्नु 2) थिच्नु
 फेङ्मासा [p^heŋmasa] *n* गोरुको मासु
 फेङ्साङ् [p^heŋsaŋ] *n* 1) देब्रे 2) बायाँ
 फेजिरिक् [p^hedzirik] *n* 1) अंश पर्नु 2) स्याउँस्याउँती कीरा पर्नु
 फेटुकेक् [p^hetukek] *n* तान बुन्दा कपडा तन्काउने साधन
 फेटुलो [p^hetulo] वि. कमजोर
 फेटेङ्वाटेङ् [p^het[?]wa[?]teŋ] पर्लक्क पुर्लुक् पल्लाउने विशेष
 फेटेरेङ्बा [p^het[?]ereŋba] *n* चट्याङ्ग
 फेट् [p^het] *n* फूल

फेट्टा [p^hetʃa] *n* विवाहमा लगाउने श्रीपेच जस्तो टोपी
 फेट्योक्ना [p^hetjokna] वि. कमजोर
 फेट्लुम् [p^hetlum] *n* बन्चरो (विशेष चट्याडबाट बनेको)
 फेनाक् [p^henak] *v* हिँड
 फेनागेट्टा [p^henagetʃa] *adv* जाँदै गर
 फेनाबु [p^henabu] *n* रुख कटहर
 फेनाबो [p^henabo] *n* रुख कटहर
 फेनाहाक् [p^henahak] *v* हिँड
 फेन्डिक् [p^hendjik] *n* बन्चरो
 फेन्मा [p^henma] *v* 1) खोल्नु 2) फुकाउनु
 फेप्मा [p^hepma] 1) *n* पाद 2) *v* लुछ्नु टाँकि घाँसा चेप्मा
 लिनिना फेप्मा कोन्युक् ॥ टाँकीको घाँस काट्नु हुँदैन लुछ्नु
 पर्छ। 3) *v* पुराइ दिनु ना भाम्भाङ्माना डाबे आसेन् आफ
 बालाक् फेप्मा कोन्युक् १ यो काकाको खुकुरी हिजो ल
 याएको पुराइ दिनु पर्दैन?
 फेप्माबिरि [p^hepmabiri] *n* सिँधेनुन
 फेप्ला [p^hepla] *n* अलौटो मकैको भात
 फेबा [p^heba] *n* कीरा
 फेबा ठामा [p^heba t^hama] क्रि. प. 1) कीरा लाग्नु 2) कीरा पर्नु
 फेमा [p^hema] *v* 1) फैल्याउनु 2) पाद्नु 3) फिँजाउनु 4) उघार्नु
 फेमेप्मा [p^hemepma] *v* फैलाउन लगाउनु
 फेम्मा [p^hemma] *v* 1) हावा चल्नु 2) फुकाल्नु 3) गाँठो
 फुकाउनु 4) खोल्नु
 फेयाक् [p^hejak] *n* 1) कपाल 2) केश
 फेरा [p^hera] *adv* 1) पल्ट 2) समय
 फेराँ चोग्मा [p^hera tsogma] क्रि. प. साटफेर गर्नु
 फेराँ लिमा [p^heraŋalima] *v* 1) बदल्नु 2) लुगा फेर्नु
 फेलेलेबा [p^heleleba] *n* जथाभाबी बोल्ने
 फेल्फेल् [p^help^hel] *n* चकचक
 फेसिङ्बो [p^hesiŋbo] *n* कटुस (दाना, पात ठूलो भएको)
 फेस्रेक्वास्रेक् [p^hesrekwasrek] सल्याकसुलुक आवाज
 फोक् [p^hok] *n* पेट
 फोक् इप्मा [p^hok ipma] *v* अघाउनु
 फोक्चिक् [p^hoktsik] *adv* प्याट्ट
 फोक्चिक् हेट्टा [p^hoktsik hetʃma] क्रि. प. 1) प्याट्ट फुट्नु
 2) फोर्नु 3) टुट्नु
 फोक्चिबा [p^hoktsiba] *n* ठेट्टा मकै
 फोकमा [p^hokma] *v* 1) उठाउनु 2) उचाल्नु 3) बिउँझाउनु

फोक्लुङ् काट्टा [p^hokluŋ kaʃma] क्रि. प. पेट अघाउनु
 फोगुन् [p^hogun] *v* न उठ
 फोग्निङ्ना [p^hogniŋna] *v* उठाउ दिनु
 फोग्मा [p^hogma] *v* पैसा उठाउनु
 फोङ्फोङ्बा [p^hoŋp^hoŋba] *n* बन्दुक
 फोङ्मा [p^hoŋma] *v* पङ्काउनु
 फोट्फोट् [p^hot^hot] *adv* 1) बुर्लुक बुर्लुक (उफ्रिनु विशेष)
 2) बुरुकबुरुक
 फोट्फोट् आम्मा [p^hot^hot amma]
 फोट्टा [p^hotʃma] 1) *v* सुकाउनु 2) *v* मिसिनु 3) *n* मिश्रण 4) *v*
 मिसाउनु
 फोट्ट्रोक् [p^hotʃrok] *adv* बुर्लुक उफ्रिने विशेष
 फोट्ट्लोक् [p^hotʃlok] वि. 1) हल्लिने 2) छचल्किने
 फोट्ट्लोक्ना [p^hotʃlokna] *n* आधा पानी वा दूध
 फोट्टाराना [p^hotʃarana] वि. 1) सङ्ने (अन्न) 2) माउले खाएर
 मकिएको
 फोट्टमा [p^hotʃma] *v* मुछ्नु
 फोप्चा [p^hoptsa] *n* पोइल
 फोप्चा खाट्टा [p^hoptsa k^haʃma] क्रि. प. 1) भागेर जानु
 2) पोइल जानु
 फोप्चा खाप्मा [p^hoptsa k^hapma] क्रि. प. पोइल जानु
 फोप्चिबा [p^hoptsiba] *n* लाटोकोसेरो
 फोप्चिर्वा [p^hoptsiʔwa] *n* 1) लाटोकोसेरो 2) उल्लू
 फोप्मा [p^hopma] *v* 1) सुकाउनु 2) मुछ्नु 3) मिसाउनु 4) छोप्नु
 फोमा [p^homa] *v* 1) कोट्याउनु 2) खोतल्नु
 फोमे [p^home] *n* खाने तामा
 फोम् [p^hom] *n* असिना
 फोरोक् [p^horok] *n* 1) भ्यागुतो 2) खोसे भ्यागुतो
 फोर्कोन्डिमेट् [p^horkondimet] *n* 1) चेपागाँडा 2) घनटाउके
 फोसोफोसो [p^hosop^hoso] *n* 1) कानेखुसी 2) खासखुस
 फोसोफोसो चेक्मा [p^hosop^hoso tsekma] क्रि. प. कानेखुसी
 गर्नु
 फोसोफोसो मुक्मा [p^hosop^hoso mukma] क्रि. प. खासखुस सुन्
 नु
 फोसोरोके [p^hosoroke] *n* दादुरा
 फोस्रेङ्ना [p^hosreŋna] वि. खसो
 फोस्रोके [p^hosroke] *n* दादुरा
 फोर्ड [p^hoʔi] *n* पटुका

फोड रेक्मा [p^ho?i rekma]
 फोडयि [p^ho?ji] *n* पटुका
 फोडयि रेक्मा [p^ho?ji rekma] क्रि. प. पटुका कस्नु
 फ्याक् फुप्मा [p^hjak^Λ p^hupma] क्रि. प. केश फुल्लु
 फ्याक् [p^hjak] *n* 1) कपाल 2) केश
 फ्याक् खोक्मा [p^hjak k^hokma] क्रि. प. केश खौरिनु (पहिलो केश काट्ने संस्कार)
 फ्याक् फामा [p^hjak p^hama] क्रि. प. कपाल बाट्नु
 फ्याक् लेप्मा [p^hjak lepma] क्रि. प. कपाल छोड्नु
 फ्याक् हिप्मा [p^hjak hipma] क्रि. प. कपाल खौरिनु
 फ्याक् हेक्मा [p^hjak hekma] क्रि. प. कपाल काट्नु
 फ्याक् होप्मा [p^hjak hopma] क्रि. प. 1) कपाल धुनु 2) केश धुनु
 फ्याक्काहेक् [p^hjakkahek] *n* 1) कपाल काट्ने मानिस 2) हजाम

फ्याक्ला [p^hjakla] *n* च्याख्ला
 फ्याङ् [p^hjaŋ] वि. 1) सबै 2) पुरै
 फ्याङ् छुम्मा [p^hjaŋ ts^humma] क्रि. प. 1) एकत्रित गर्नु 2) सबै भेला पार्नु
 फ्याङ् युमा [p^hjaŋ juma] क्रि. प. 1) सबै पुग्नु 2) सम्पन्न हुनु
 फ्याङ् लाप्मा [p^hjaŋ lapma] क्रि. प. 1) सिद्याउनु 2) सबै सक्नु 3) टुडुग्याउनु
 फ्याङ् लाप्मा [p^hjaŋ lapma] क्रि. प. 1) पुरा गर्नु 2) पुरा गर्नु
 फ्लाक्फ्लाक् [p^hlakp^hlak] *adv* पानी उम्लिने विशेष
 फ्वाक् [p^hwak] *n* 1) चिर्नु विशेष 2) फुटाउनु विशेष
 फ्वाक् साम्मा [p^hwak samma] क्रि. प. आधा पार्नु
 फ्वाङ् [p^hwaŋ] वि. चहकिलो
 फ्वारि [p^hwari] *n* फोहोर
 फ्वारिक् [p^hwarik] *n* फोहोर

ब

बाइरि [bairi] *n* बयर
 बाकाँइलो [bakāilo] *n* एक प्रकारको बोट
 बाकुलो [bakulo] वि. 1) बाक्लो 2) गाढा
 बाकेँचा [baketsa] *n* बगैँचा
 बागालिमा [bagalima] *v* बग्नु
 बागौरै [bag^Λre] *n* धुपौरै
 बाङ्गोवालामाङ् [baŋgowalimaŋ] *n* शिर पूजा (स्त्री)
 बाङ्गवारि [baŋgwari] *n* धर्यैरो रुखको बोट
 बाङ्ना [baŋna] वि. फराकिलो
 बाङ्ना डेन् [baŋna dɛn] *n* फराकिलो ठाउँ
 बाट्टोना याक्टेरेक् [battona jakt^herek]
 बान्मा [banma] *v* 1) अवरोध गर्नु 2) भुल्याउनु 3) बाधा दिनु
 बान्माडेन्मा [banmad^henma] *v* 1) अवरोध गर्नु 2) बाधा दिनु
 बाबा [baba] *n* नमस्कार
 बाबारा [babara] *n* 1) सेल रोटी 2) रोटी
 बाबुमामु [babumamu] *n* केटाकेटी (६-१५ वर्ष सम्मका)
 बाम्मा [bamma] 1) *v* अलमलिनु 2) *v* अवरोध दिनु 3) *n* बाधा
 बाम्माडेन्मा [bammad^henma] *v* 1) अवरोध गर्नु 2) बाधा दिनु
 बारा हाम्मा [bara hamma] क्रि. प. बार बार्नु

बारि हाम्मा [bari hamma] क्रि. प. बार बार्नु
 बारखा [bark^ha] *n* वर्षा
 बारखाडा [bark^haŋa] *n* वार्षिक
 बारगाट् [baragat] *n* 1) शक्ति 2) पौरख
 बासान्टि [basanɕi] *n* भीमसेन पाती
 बिख [bik^hΛ] *n* विष
 बिखिमा [bik^hima] *n* बोजो
 बिखुमा [bik^huma] *n* बोजो
 बिचकिनि [bitskini] *n* कानमा लगाउने चाँदीको गहना
 बिट्ठाइना [bit^haina] *n* 1) बिकामे 2) व्यर्थ
 बिरिबिरि काकुम्बे [biribiri kakumbe] *n* एक प्रकारको खेल
 बिसु [bisu] *n* बैसाखी चाड
 बुकुलुक्ना [bukulukna] *n* 1) बलियो 2) मोटो
 बुगेबगे [bugebge] *n* सातो बोलाउने
 बुङ्बुङ् [buŋbuŋ] *n* 1) मीठो बास्ना 2) मगमग बास्ना 3) बास्ना आउने
 बुङ्बुङ् नाम्मा [buŋbuŋ namma] क्रि. प. मीठो बास्ना आउनु
 बुजिबुजि [budzibudzi] *adv* नुहाउनु (बाल शब्द)
 बुभा चोक्मा [budz^ha tsokma] क्रि. प. बुभ्नु

बुडुलुक [buɖuluk] वि. फ्यात्त
 बुलुङ्बुलुङ् [buluŋbuluŋ] *adv* नुहाउनु (बाल शब्द)
 बसुवा [busuwa] *n* भुस
 बेङ् [beŋ] वि. चेप्टो
 बेङ्खोरे [beŋk^hore] *n* अपाङ्ग (खुट्टा खोच्याउने)
 बेङ्ना [beŋna] वि. 1) चेप्टो 2) फराकिलो
 बेङ्बेङ् [beŋbeŋ] वि. 1) च्याप्टो 2) चेप्टो
 बेङ्सि [beŋsi] *n* 1) खेत 2) खेती
 बेट्लुक [bet^hluk] वि. लुलो
 बेठा [bet^ha] *n* बेथा
 बेपार [bepar^h] *n* व्यापार
 बेबे [bebe] *n* फोहोर बाल शब्द
 बेम्बेम् [bembem] *n* अम्बक बाल शब्द
 बेला [bela] *n* 1) समय 2) बखत
 बेला लिमा [bela lima] क्रि. प. समय हुनु
 बेलाउन्टि [belaunt^hi] *n* अम्बा
 बेलिफुङ् [belip^huŋ] *n* चमेली फुल
 बेलुन्टि [belunt^hi] *n* अम्बा
 बेलुप् [belup] *n* सानो भ्यागुतो
 बेलेक्वा [belekwa] वि. पुरानो
 बेलेक्वा [bele^hwa] *n* थाङ्ना
 बेलोन्टि [belont^hi] *n* अम्बा
 बेसा खाट्मा [besa k^ha^hma] क्रि. प. 1) पैँचो लगाउनु
 2) खानाको लागी केही कुराहरू खोज्न जानु वा साट्नु
 बेसाह [besah^h] *n* खाने वा अन्य थोकहरू साट्नु

बेक्वा [be^hwa] *n* हाँस
 बेक्वाउठिन् [we^hwau^hin] *n* हाँसको अण्डा
 बेक्वासा [we^hwasa] *n* हाँसको मासु
 बो [bo] 1) निपा. अरे 2) निपा. हरे 3) निपा. रे 4) *adv* धेरै
 5) *adv* बढी
 बोक्टि [bok^hti] *n* बाँसको चोयाबाट बनाएको सानो ढाकी वा डालो
 बोक्टिमा [bok^htima] *n* सानो डालो
 बोक्वारिङ् [bokwariŋ] *n* पोखरी
 बोगा [boga] वि. धेरै (पशुपक्षी वा अन्य)
 बोङ् [boŋ] *n* 1) फुल्लु 2) सुन्निनु
 बोङ्गा [boŋga] *n* फोका
 बोङ्लिमा [boŋlima] *v* 1) सुनिनु 2) पुटुक्क हुनु
 बोटे [bo^hte] निपा. अरे
 बोडोम् [bo^ho^hm] *n* बदाम
 बोडोलोक् [bo^ho^hlok] *adv* भ्यात्त हगनु विशेष
 बोना [bona] वि. 1) धेरै (निर्जीव वस्तु) 2) थुप्रै
 बोबो [bobo] *n* फलफूल बाल शब्द
 बोर [bor^h] *n* बर
 बोरा [bora] *n* भटमास
 बोल [bol^h] *n* 1) शक्ति 2) उर्जा 3) तागत
 बोल्लेउ [bol^hleu] *n* बलियो
 बोसोन्टा [bosont^ha] *n* बेँसीमा हुने रुख
 ब्याङ्सि [bjaŋsi] *n* खेत
 ब्याडा [bja^hɖa] *n* बिउ उमार्ने ब्याड

भ

भाकाराक् चोक्मा [b^hakar^hak tsokma] क्रि. प. भताभुङ्ग पार्नु
 भाकाराक् नामा [b^hakar^hak nama] क्रि. प. भताभुङ्ग छोड्नु
 भागा [b^haga] *adv* 1) भाग 2) अंश
 भाङ्गेराजा [b^haŋgeradza] *n* लाम्पुछे चरा
 भातेर [b^hater^h] *n* भतेर
 भान्डुवाट् [b^hand^huwa^ht] *n* बर्रो (वनस्पति)
 भान्डुवाट् [b^hand^hwa^ht] *n* बर्रो

भान्द्रा [b^handra] *n* 1) गोठ 2) ग्वाली 3) खोल्ला 4) कटेरो
 भान्भाने [b^hanb^hane] *n* हवाई जहाज
 भान्भाने लाम्बो [b^hanb^hane lambo] *n* हवाई यात्रा
 भाम्बाङ् [b^hamb^haŋ] *n* काका
 भाम्भाङ् [b^hamb^haŋ] *n* काका
 भारा [b^hara] *n* 1) बाहिर 2) परदेश 3) बाह्य
 भारा इम्मा [b^hara imma] क्रि. प. बाहिर सुत्नु

भारा होट्मा [b^hara hoʈma] क्रि. प. बाहिर निकाल्नु
 भारा होप्मा [b^hara hopma] क्रि. प. बाहिर निकाल्नु
 भारागा [b^haraga] *n* विदेशी
 भाराटिमा [b^haraʈima] *v* दिशा गर्नु
 भारालेङ् [b^haraleŋ] *adv* बाहिर पट्टी
 भाण्याक् [b^haʈjak] *n* 1) माथिबाट केही कुरा थुपो हाल्नु
 2) हालिदिनु
 भाण्वाट् [b^haʈwaʈ] *n* 1) धोती 2) पूजाहारीले लगाउने लँगौटी
 3) भाङ्ग्रा
 भिट्रा [b^hiʈra] *n* भित्र
 भिट्रा लिमा [b^hiʈra lima] क्रि. प. भित्र हुनु
 भुकुलुक [b^hukuluk] वि. मोटो
 भुकुलुकना [b^hukulukna] *n* 1) बलियो 2) मोटे मानिस
 भुकुलुकमा [b^hukulukma] वि. 1) बलियो 2) मोटो
 भुङ् [b^huŋ] *n* लङ्गु (बाल शब्द)
 भुङ्गो [b^huŋgo] *n* 1) जाँड हाल्ने भाँडा 2) फवाँसी
 भुटुन् [b^huʈun] *n* तेल
 भुटुटुक [b^huʈuʈuk] *n* सेतो डल्ले च्याउ
 भुटुभुटे [b^huʈuʈe] *n* मोटरसाइकल
 भुम्भु [b^humb^hu] *n* दाजु
 भुलाकि [b^hulaki] *n* बुलाकी
 भुसा [b^husa] *n* तमाखु
 भुसा फोप्मा [b^husa p^hopma] क्रि. प. सुर्ती सुकाउनु
 भुसुक [b^husuk] *n* फोहर
 भुसुप्ना [b^husupna] *n* फोहोर
 भुसुण्वा [b^husuʈwa] *n* 1) भुस 2) कसिङ्गर
 भे [b^he] *n* फराकिलो पार्ने विशेष
 भे फेमा [b^he p^hema] क्रि. प. 1) फैलाउनु 2) फराकिलो पार्नु
 3) फिँजाउनु
 भेकोक्ना [b^hekokna] *n* लुते
 भेक्सुक [b^heksuk] *n* कपाल छोड्नु
 भेक्सेङ् [b^heksen] वि. जिङ्गिङ्ग्रा
 भेङ्भेङ्गराजा [b^heŋb^heŋradza] *n* लाम्पुछे चरा

भेटापमा [b^heʈapma] *v* फैलिनु
 भेटोक् [b^heʈok] *adv* 1) थुचुक्क 2) थ्याच्च
 भेटोक् युङ्मा [b^heʈok juŋma] क्रि. प. थ्याच्च बस्नु
 भेट्लेण्वा [b^heʈleʈwa] *n* छल (पानीको)
 भेट्लोक् [b^heʈlok] वि. 1) खुकुलो 2) भुँडी भ्यात्त बहिरा निस्
 कनु 3) फितलो
 भेट्लोक् लिमा [b^heʈlok lima] क्रि. प. खुकुलो हुनु
 भेडालुक [b^heʈaluk] *n* भद्दा
 भेनिक् [b^henik] *n* बिहान
 भेन्ना [b^henna] 1) *n* बिग्रिनु विशेष 2) वि. अग्लो
 भेन्नाटोण्वा काचोक्बा [b^hennaʈoʈwa katsokba] *n* अपराधी
 भेन्मा [b^henma] *adv* चालचलन
 भेया [b^heja] *n* विवाह
 भेरेङ् [b^hereŋ] वि. 1) टहटह 2) उज्यालो 3) प्रसन्न
 भोक्सुक [b^hoksuk] *n* ठूलो खालको चिल
 भोगेमाला [b^hogemala] *n* धागोबाट बनेको माला विशेष गरि
 केटाले लगाउने
 भोङ्गरेट् [b^hoŋget] *adv* ढकमक्क
 भोङ्गरेड् [b^hoŋgerd] *adv* 1) ढकमक्क 2) नाक ठूलो बनाउनु
 विशेष
 भोटुके [b^hoʈuke] *n* खुर्पा
 भोटुकेट् [b^hoʈuket] *n* खुर्पा
 भोटो [b^hoʈo] *n* गन्जी
 भोम्भोम्ला [b^homb^homla] *n* थुँगे फुल
 भोलोभोलो [b^holob^holo] *adv* भुलभुल
 भोसुङ्गवाट् [b^hosungwaʈ] *n* पात पतिङ्गर
 भोसोक् [b^hosok] *adv* 1) दलदल 2) सिमसार
 भ्या [b^hja] *n* विवाह
 भ्या चोक्मा [b^hja tsokma] क्रि. प. विवाह गर्नु
 भ्याङ्भ्याङ् [b^hjaŋb^hjaŋ] *n* हाँस (बाल शब्द)
 भ्यानिक [b^hjanik] *n* बिहान
 भ्यालिनिगेट्निना [b^hjalinigetnina] *n* अविवाहित
 भ्वाङ् [b^hwaŋ] *n* दुलो (च्यातेर दुलो भएको ठाउँ)
 भ्वाङ् [b^hwaŋ] वि. 1) प्रकाश 2) उज्यालो

म

माइ [mai] निपा. नि
 माइढा [maid^ha] *adv* 1) बेस्मारी 2) बेस्सरी
 माइना [maina] *n* महिना
 माकुन्भेरेक् [makundz^herek] वि. कालो
 माकुन्धेरेक् [makund^herek] वि. अति कालो
 माके [make] *n* मकै
 माके टेन्मा [make t^henma]
 माके ठोङ्मा [make t^hoŋma] क्रि. प. मकै बनाउनु
 माके पुम्मा [make pumma] क्रि. प. मकै गोड्नु
 माके फुङ् [make p^huŋ]
 माके फुङ्मा [make p^huŋma] क्रि. प. मकै थुपर्नु
 माकेचामा [maketsama] *n* मकैको चामलको भात
 माकेचालेप्पा [maketsaleppa] *n* मकैको रोटी
 माकेबोरा [makebora] *n* मकै भटमास
 माकोरोक् [makorok] *n* 1) जुरेली 2) भुङ् जुरेली
 माक्कोरोक् [makkorok] *n* रातो-कालो जुरेली
 माक्डा [makŋa] *n* लिम्बुनि माछा
 माक्डासा [makŋasa] *n* लिम्बुनि माछा
 माक्चा [maktsa] *n* उसिनेको गहत
 माक्चिक् [maktsik] *n* कोठी
 माक्चिलिक् [maktsilik] *n* सानो कमिला
 माक्टाम् [maktam] *n* भोर्लो (रुख)
 माक्टुक् [mak^htuk] *n* काने च्याउ
 माक्टुप् [mak^htup] *n* काने च्याउ
 माक्ना [makna] *n* कालो
 माक्ना धान्ढा [makna d^hand^ha] वि. 1) कालो व्यापार 2) तस्कर
 माक्फा [makp^ha] *n* दुङ्ग्रो बाँस
 माक्फेन्सुबेन् [makp^hensuben] *n* धन सम्पत्ति
 माक्फेन्सुबेन् [subenmakp^hen] *n* धन सम्पत्ति
 माक्फेन्सुबेन् डाङ्बा [subenmakp^hen dŋba] *n* सम्पत्तिवाला
 माक्मा [makma] *v* 1) डढाउनु 2) कालो हुनु
 माक्सा [maksa] *n* भालु
 माक्साबुरुक् [p^hana maksaburuk] *n* माकुरा

माक्सालुक्मा [maksalukma] *n* भालु च्याउ
 माखाइ [mak^hai] *v* होइन र
 माखाक् [mak^hak] *v* होइन
 मागार्भुजा सागा [magarb^hudza saga]
 माग्मा [magma] *v* 1) देख्नु 2) डढाउनु 3) जलाउनु
 माङ् [maŋ] *n* देवता
 माङ्काटा [maŋka[ta] *n* 1) देउता आउने मानिस 2) अगमवक्ता
 माङ्गुवा [maŋguwa] *n* चील
 माङ्गो [maŋgo] *n* लसुन
 माङ्गोवा [maŋgowa] *n* चील
 माङ्गवा [maŋgwa] *n* चिल
 माङ्घिरि [maŋg^hiri] *n* सलह
 माङ्ङालिबोङ् [maŋŋalibon] *n* आरु
 माङ्जा [maŋdza] *n* 1) पूजामा चढाउने भात 2) भगवानलाई चढाउने प्रासाद
 माङ्जामेट् [maŋdzame[] *n* 1) दुधिलो च्याउ 2) तरकारी खाने तामा
 माङ्जो [maŋdzo] *n* 1) ख्याल ख्याल 2) भुटो 3) असत्य
 माङ्जो चेक्मा [maŋdzo tsekma] क्रि. प. भुटो बोल्नु
 माङ्जोना [maŋdzona] *n* 1) भुटो 2) असत्य
 माङ्जोसिङ्जो [maŋdzosin] *adv* 1) जिनतिन 2) जसोतसो
 माङ्ठाना [maŋt^hana] *n* 1) मार्ग थान 2) देउता घर
 माङ्ङालिबो [maŋd^halibo] *n* आरु
 माङ्योङ् [maŋjon] *n* 1) बिदा 2) बार्ने (मानिस मरेको दिनलाई मात्र)
 माङ्योङ्माना [maŋjonmana] वि. बार्ने
 माङ्रेन् [maŋren] *n* फच्याङ्
 माङ्लाङ् फोक्मा [maŋlaŋ p^hokma]
 माङ्लेङ्वाङ्लेङ् [maŋleŋwaŋleŋ] वि. अधकल्चो
 माङ्लेन्ना [maŋlenna] *n* शिर पूजा (पुरुष जातिको)
 माङ्हाङ् [maŋhaŋ] *n* 1) परमेश्वर 2) ईश्वर
 माङ्हाङ् रिङ् काउग्बा [maŋhaŋ riŋ kaugba]
 माङ्हाङ् रिङ् कामाप्या [maŋhaŋ riŋ kamapya]
 माङ्हाङ् रिङ् कामाप्या [maŋhaŋ riŋ kamapma]

माचा [matsa] *n* माच
 माजुरा [madzura] *n* सानो भयाली
 माभा [madz^ha] *n* बीच
 माभाडि [madz^haji] *n* 1) मध्यान्तर 2) बीचमा
 माट्टुन् [mat^htun] *v* 1) नभन्नु 2) न भन
 माट्निम्गा [mat^hnimga] *v* भन्नु हुँदैन
 माट्मा [mat^hma] *v* भन्नु
 मानाँ चोग्मा [manā tsogma] क्रि. प. 1) मान्नु 2) आदर गर्नु
 3) मान गर्नु 4) सम्मान गर्नु
 मानि [mani] *n* जाँतोमा हुने सानो फलामको डण्डी
 मान्डाला [mandāla] *n* मादल
 माप्मा [mapma] *v* 1) भन्नु 2) बताउनु 3) व्याख्या गर्नु
 माप्मा पिमा [mapma pima] क्रि. प. भन्न दिनु
 माप्माबिमा [mapmabima] *v* 1) कुरा गरी दिनु 2) भनि दिनु
 माप्मेप्मा [mapmepma] *v* 1) भन्न लगाउनु 2) प्रस्तुत गर्नु
 माबोक् [mabok] *n* 1) भुँडी 2) पेट
 माबोक्वा [mabokwa] *n* पेटको छाला
 माभोक् [mab^hok] *n* 1) भुँडी 2) पेट
 माभोक् उमा [mab^hok uma] क्रि. प. पेट पोल्नु
 माभोक् टुकमा [mab^hok tukma] क्रि. प. पेट दुस्नु
 माभोक् राप्मा [mab^hok rapma] क्रि. प. पेट कराउनु
 मामा [mama] 1) *n* आमा 2) *v* बिलाउनु 3) *v* हराउनु 4) *v*
 गुमाउनु
 मामागेडु [mamagedu] *n* बुढी आँला
 मामाप्मा [mamapma] *v* 1) बेपत्ता हुनु 2) हराउनु
 मामाभुङ् [mamab^huŋ] *n* एक प्रकारको फूल
 मामालेमा [mamalema] *v* हराउनु
 मामु [mamu] *n* नानी
 मामुचि [mamutsi] *n* नानीहरू
 माया [maja] *n* 1) माया 2) प्रेम
 मायाडाना [majadana] *v* सकिन आँट्नु
 मारिच [maritsa] *n* मरिच
 मारेच [maretsa] *n* मरिच
 मार्चि [martsi] *n* खोर्सानी
 मालाउटि [malauṭi] *n* चुवाको बोट
 मालासिङ् [malasiŋ] *n* माल बाँस
 मालिघेरिक् [malig^herik] *n* काठको दाबिलो
 मालिनि [malini] *n* धोबी चरा

माले [male] 1) ना. यो. बाहेक 2) *v* छैन 3) *n* टाटे पाङ्ग्रे
 -माले [male] पर. *sfx* -विना
 मालेघेरिक् [maleg^herik] *n* काठको दाबिलो
 -मालेना [malena] पर. *sfx* -विना
 माल्का [malka] *n* घुम्ने डोरी (चर्खाको)
 माल्बासाङ् [malbasan] *n* बाँस
 मासाँ चोक्मा [masā tsokma] क्रि. प. 1) बिगार्नु 2) नास गर्नु
 3) भत्काउनु
 मासालिमा [masalima] *v* नास हुनु
 मासि [masi] *n* 1) काज किरिया 2) बरिख
 मासिङ् [masiŋ] *n* बुढी
 मासिङ्लासा खाप्मा [masiŋlasa k^hapma] क्रि. प. बूढी हुँदै
 जानु
 मासे [mase] *n* गुएलो
 मासेउडा [maseuḍa] *n* औलको खीरको बोट
 माहामा [mahama] वि. 1) उपयुक्त 2) ठीक 3) राम्रो
 माहामा लिमा [mahama lima] क्रि. प. 1) उपयुक्त हुनु 2) ठीक
 हुनु
 माहामाना [mahamana] 1) *v* राम्रो नै हुनु 2) *v* नबिग्रिनु 3) वि.
 राम्रो 4) वि. शुद्ध
 माह्आ [ma^ha] *v* 1) भो 2) पर्देन
 माह्ओ [ma^ho] *v* 1) भो 2) पर्देन
 मि [mi] *n* आगो
 मि- [mi] पू.स. *px* नकारात्मक शब्द बनाउँदा प्रयोग गरिने
 अक्षर
 मि मेट्मा [mi met^hma] *n*
 मि हाट्मा [mi haṭ^hma] क्रि. प. आगो बाल्नु
 मिइन्मा [miinma] *v* न किन्नु
 मिइम् [miime] *v* नसुती
 मिइम् हेम्मा [miime hemma] क्रि. प. जागा रहनु
 मिउमा [miuma] *n* मुसा
 मिकिलिक् [mikilik] *n* 1) गोलीगाँठो 2) जोर्नी 3) हड्डीको
 जोर्नी 4) आँखलो
 मिकेङ्मा [mikenma] *v* 1) बाली नफल्नु 2) बाली नसप्रनु
 मिकेरेमा [mikerema] *n* 1) एक प्रकारको भार 2) चरोको
 प्रकार
 मिकोप्मा [mikopma] *v* 1) नटिप्नु 2) नउट्नु
 मिक् [mik] *n* आँखा
 मिक् उल्वाट् [mik ulwaṭ^hmik] *n* आँखाको नानी

मिक् खुइ पुमा [mik k^hui puma] क्रि. प. 1) टेढो आँखाले हेर्नु
 2) कर्के नजरले हेर्नु
 मिक् टुकमा [mik t^hukma] क्रि. प. 1) डह गर्नु 2) हेर्न नसक्नु
 3) डह लाग्नु 4) ईर्ष्या गर्नु
 मिक् टोकमा [mik t^hokma]
 मिक् ठामा [mik t^hama] क्रि. प. नजर पर्नु
 मिक् मोन्मा [mik monma] क्रि. प. आँखा फुर फुराउनु
 मिक् योप्मा [mik jopma] क्रि. प. आँखा मिच्नु
 मिक् लेङ्मा [mik leŋma] क्रि. प. आँखा पल्टाउनु
 मिक् सोङ्मा [mik soŋma]
 मिक् हेङ्मा [mik heŋma] क्रि. प. आँखा फुट्नु
 मिक्काङ् [mikkaŋ] *n* आँखा तर्नु विशेष
 मिक्काङ् पुमा [mikkaŋ puma] क्रि. प. आँखा तरेर हेर्नु
 मिक्खेक्ना [mik^hekna] *adv* एउटा आँखा सानो भएको
 मिक्चिबा [miktsiba] *n* कचेरा
 मिक्चिबुङ् [miktsibuŋ] *n* कचेरा
 मिक्चिम् [miktsim] *n* आँखा बन्द गर्ने विशेष
 मिक्चिम्डिडोक् [miktsim^hidok] *adv* आँखाको निमेषमा
 मिक्चिम्मा [miktsimma] *v* आँखा चिम्लिनु
 मिक्चिरि [miktsiri] *n* धनुषको सानो अगडिको भाग
 मिक्चिरिक्वा [miktsirikwa] *n* धनुष अथवा गुलेलीको
 ताँदोमा मट्याङ्ग्रो राख्ने प्वाल
 मिक्चिर्क् [miktsirk] *n* धनुष अथवा गुलेलीको ताँदोमा
 मट्याङ्ग्रो राख्ने प्वाल
 मिक्चिर्वा [miktsi^hwa] *n* कचेरा
 मिक्चेचेर्वा [miktsese^hwa] *n* अनिदो
 मिक्चेरेर्वा [miktsere^hwa] *n* अनिदो
 मिक्चोसि [miktsosi] *n* आनो (आँखाको)
 मिक्चोसे [miktsose] *n* आनु
 मिक्छुकडा [mikts^huk^hja] *n* फलककै हेर्ने विशेष
 मिक्छुकडा पुमा [mikts^huk^hja puma] क्रि. प. कर्के नजरले हेर्नु
 मिक्टाङ्गोर्वा [mik^htaŋgo^hwa] *n* आँखीभौंको हड्डी
 मिक्टाप्मा [mik^hta^hpma] *n* कदम
 मिक्पोजासा [mikpodzasa] *n* पूजाको प्रसाद
 मिक्फुङ् [mikp^huŋ]
 मिक्फेरुवा [mikp^heruwa] *n* चरोको प्रकार
 मिक्जुमा [mikjuma] *v* निन्द्रा लाग्नु

मिक्जुमाडि राप्मा [mikjuma^hi rapma] क्रि. प. 1) बर्बराउनु
 2) निन्द्रामा कराउनु
 मिक्वा [mikwa] *n* आँसु
 मिक्वा कुम्मा [mikwa kumma] क्रि. प. 1) आँखा भरी आँसु
 पार्नु 2) आँखा रसाउनु
 मिक्वा ठामा [mikwa t^hama] क्रि. प. आँसु भार्नु
 मिक्सिडुम्बा [miksidumba] *n* अन्धो सर्प
 मिक्सिम् [miksim] *n* आँखा चिम्रो
 मिक्सिम् पुमा [miksim puma] क्रि. प. आँखा चिम्रो परेर हेर्नु
 मिखाट्मा [mik^hatma] *v* नजानु
 मिखाड्मा [mik^hadma] *v* नजानु
 मिखान्मा [mik^hanma] *v* नसुहाउनु
 मिखाप्मा [mik^hapma] *v* नजानु
 मिखाम्मा [mik^hamma] *v* नसुहाउनु
 मिखुमा [mik^huma] 1) *n* धुवाँ 2) *v* न बोक्नु
 मिखुमा मेप्मा [mik^huma mepma] *v* धुवाँ लगाउनु
 मिखुमा होन्मा [mik^huma honma] क्रि. प. धुवाँ निस्कनु
 मिखुमाङ् [mik^humaŋ] *n* 1) धुवाँ 2) सुर्ती
 मिखेमा [mik^hema] *v* भगडा नगर्नु
 मिखेम्मा [mik^hemma] *v* नसुन्नु
 मिखोरोम् [mik^horom] *n* ढुङ्ग्रो (आगो फुक्ने)
 मिडि उमा [miŋi uma] क्रि. प. 1) जलाउनु 2) पोल्नु
 मिडि टुम्मा [miŋi t^humma] क्रि. प. आगोले डढ्नु
 मिडि लुम्मा [miŋi lumma] क्रि. प. आगोमा डुबाउनु
 मिचाए [mitsae] *v* नखाइ
 मिचाट्मा [mitsa^hatma] 1) *v* नटिक्नु 2) *n* कमसल 3) *v* नखप्नु
 मिचामा [mitsama] *v* न खानु
 मिचेक्ए [mitseke] *v* नबोली
 मिचेक्कुम्बा [mitsekkumba] *n* 1) चुप चाप रहनु 2) नबोल्ने
 मिचेक्डे [mitsek^hje] *v* नबोली
 मिचेक्मा [mitsekma] *v* 1) न बोल्नु 2) बोलचाल नहुनु
 मिचेक्मुनुमा [mitsekmunuma] 1) *adv* मौन 2) *v* नबोल्नु
 मिचेक्मुनुम् [mitsekmunum] *v* नबोली
 मिचोक्ए नामा [mitsoke nama] क्रि. प. नगरी छोड्नु
 मिचोक्ए लिनिना [mitsoke linina] 1) क्रि. प. सङ्कल्प गर्नु
 2) *n* नगरी नहुने
 मिचोक्मा [mitsokma] *v* 1) नगर्नु 2) रद्द गर्नु
 मिचोग्मा [mitsogma] *v* नगर्नु

मिछाकमा [mits^hakma] *v* नरोक्नु
मिछोङ्बा [mits^hoŋba] *n* गैर-जाती, अन्य जाती
मिजाङ्गारा [midzaŋgara] *n* कोइला
मिजाङ्गाराक् [midzaŋgarak] *n* कोइला (दाउराको)
मिभाक् होप्मा [midz^hak hopma]
मिभाङ्गारा [midz^haŋgara] *n* कोइला
मिटाकमा [mitakma] 1) *n* सजिवन 2) *n* कदम 3) *n* दतिवन
4) *v* नथाप्नु
मिटाप्मा [mitapma] *v* नल्याउनु
मिटाऱ्वा [mita[?]wa] *n* कदम
मिटुकमा [mitukma] *v* 1) सन्चो हुनु 2) विरामी नहुनु
मिटुप्मा [mitupma] *v* 1) नभेट्नु 2) आगो फुक्नु 3) प्राप्त नगर्नु
मिटुब्मा [mitubma] *v* नभेट्नु
मिटेप्मा [mitepma] *v* नछोप्नु
मिटेम्मा [mitemma] *v* 1) विरोध गर्नु 2) नमान्नु 3) असहमत
जनाउनु 4) इन्कार गर्नु
मितोकमा [mitokma] *v* न पाउनु
मितोकमा छा [mitokma ts^ha] *n* धर्म पुत्र
मिट्छो मेट्मा [mitts^ho metma]
मिट्टाकमा [mitjakma] *n* कदम
मिट्टुम् [mitjum] वि. 1) सम्झाउ 2) मानौं
मिट्टुम्ना [mitjumna] *adv* अतीत
मिट्ठियाँबो [mit^hijäbo] *n* सेती काठ
मिट्मा [mitma] *v* 1) सम्झनु 2) बिचार गर्नु 3) योजना बनाउनु
मिट्मेप्मा [mitmepma] *v* 1) सम्झना गराउनु 2) सम्झन
लगाउनु 3) याद दिलाउनु
मिठेप्मा [mit^hepma] 1) *n* अदृश्य 2) *v* नदेखिनु
मिडाङ्गुलुक् [midanguluk] *n* अगुल्टो
मिडाङ्गुलुक् [midang^huluk] *n* अगुल्टो
मिढाक् [mid^hak] वि. आगोको भुङ्ग्रो
मिनिमा [minima] *v* 1) नजान्नु 2) नदेखिनु 3) नदेख्नु
मिनोकमा [minokma] *v* 1) नफर्कनु 2) नफर्किनु
मिन्डुवाट् [minduwa^t] *n* छिचिमिरो
मिन्ड्वाट्मुङ् [mindwa^tmuŋ] *n* देउले च्याउ
मिपिमा [mipima] *v* नदिनु
मिपुमा [mipuma] *v* वास्ता नगर्नु
मिप्बालक् [mipbalak] वि. काल्पनिक

मिप्मा [mipma] *v* 1) सोच्नु 2) सम्झनु 3) सम्झिनु 4) स्मृति
5) चाहनु
मिप्माउङ् लोमा [mipmauŋ loma] क्रि. प. सम्भेर भन्नु
मिप्मामिहिमा [mipmamihima] *v* सम्झन नसक्नु
मिप्मायाकमा [mipmajakma] क्रि. प. सम्झिरहनु
मिप्माहिमा [mipmahima] *v* 1) सोचन सक्नु 2) सम्झन सक्नु
मिफोरोङ् [mip^horoŋ] *n* अगुल्टो
मिबान् [mibane] 1) *adv* बिना अवरोध 2) *n* त्रुटि रहित
मिबान् खाप्मा [mibane k^hapma] क्रि. प. अलमल नगरी जानु
मिबाम्मे [mibamme] *adv* अलमल नगरी
मिबाम्मे खाप्मा [mibamme k^hapma] क्रि. प. अलमल नगरी
जानु
मिभुप्पो [mib^hupro] *n* आगोको भुङ्ग्रो
मिमिक् मिमिक् [mimik mimik] वि. मृत्यु संस्कार
मिमिप्मा [mimipma] *v* न सम्झनु
मिम्मा [mimma] *v* निल्नु
मिमिमि [mimmim] वि. सुत्नु बाल शब्द
मियान्मा [mijanma] 1) *v* धारिलो नहुनु 2) *n* भुत्ते
मियाप्मा [mijapma] 1) *n* भुत्ते 2) *v* नलाग्ने हुनु
मियाम्मा [mijamma] 1) *n* भुत्ते 2) *v* धारिलो नहुनु
मियुमा [mijuma] 1) वि. अपूरो 2) *v* नपुगनु 3) *v* पुरा नहुनु
मियेप्मा [mijepma] *v* 1) नटेक्नु 2) न उभिनु
मिराङ् [miran] *n* धवाँसो
मिरेट् [miret] *v* नहाँसि
मिलाङ् [milaŋ] *n* ज्वाला
मिलाट्मा [mila^tma] 1) *v* नसक्नु 2) वि. अपूरो
मिलाङ्मा [miladma] *v* न लिनु
मिलाम्तिमा [milam^tima] *v* 1) हिँडडुल नगर्नु 2) नहिँड्नु
मिलिए [milie] *v* न भइ
मिलिए लिनिना [milie linina] *adv* 1) खाँचो परेको
2) आवश्यक
मिलिक् [milik] वि. 1) क्षण भर 2) आँखाको निमेषमा
मिलिमा [milima] 1) *v* गरीब 2) *v* नहुनु 3) *n* गल्ली
मिलुप्चा [miluptsa] *n* खरानीमा गाडेर राखिने अगुल्टो
मिलुप्पा [miluppa] *n* अगुल्टो
मिलेट्मा [miletma] *v* 1) नरोप्नु 2) नछोड्नु
मिलोए [miloe] *v* 1) नभनि 2) सूचना विना
मिलोप्मा [milopma] *v* 1) मन नपराउनु 2) राम्रो नलाग्नु

मिवाङ्मा [miwaŋma] *n* नआँट्नु
 मिवाप्मा [miwapma] *v* नलगाउनु
 मिवामा [miwama] *v* 1) नहुनु 2) न डुल्नु 3) गरीब हुनु
 मिसाङ् [misaŋ] *n* 1) आगोको लप्को 2) ज्वाला 3) भिल्ला
 मिसाङ् कोप्मा [misaŋ kopma] क्रि. प. ज्वाला निस्कनु
 मिसाङ्गवामा [misaŋgawama] *v* भोक नलाग्नु
 मिसिमा [misima] 1) *n* अमर 2) *v* नमर्नु
 मिसिलाप्मा [misilapma] *v* नसोध्नु
 मिसेक् [misek] *n* आगोको भिल्ला
 मिसेक् लिमा [misek lima] क्रि. प. 1) आगोको भिल्ला निस्कनु 2) आगो लाग्नु
 मिसेन् [misen] 1) *n* चिनजान 2) *adv* चिनेको
 मिसेन् निगानिचामा [misen niganitsama] क्रि. प. चिन जान गर्नु
 मिसेन् निमा [misen nima] क्रि. प. चिन्नु
 मिसेन् मिनिमा [misen minima] 1) *v* नचिन्नु 2) वि. अपरिचित
 मिसेन्निनेन्ना [misenninenna] *v* चिन्दिन
 मिसेप्मा [misepma] *v* आगो निभाउनु
 मिसोङ्ग [misoŋg] 1) *v* नचलि 2) *n* काँचो
 मिसोङ्गमा [misoŋgma] 1) *v* नचल्नु 2) *n* स्थिर 3) *v* न पाक्नु
 मिसोम्मा [misomma] *v* नसर्नु
 मिहाट्मा [mihaṭma] *v* 1) नबाल्नु 2) बत्ति वा आगो नबाल्नु
 मिहाट्मा पिडु [mihaṭma piḍu] क्रि. प. आगो बाल्न दिनु
 मिहाम्मा [mihamma] *v* नबाँड्नु
 मिहिङ्मा [mihimma] *v* नबाँच्नु
 मिहिटुप्मा [mihitupma] *v* आगो फुक्नु
 मिहिपिमा [mihipima] *v* आगो दिनु
 मिहिमा [mihima] 1) वि. असफलता 2) *v* नसक्नु
 मिहुमा [mihuma] *n* मुसा
 मिहेप्मा [mihepma] *v* न अड्किनु
 मुक् [muk] *n* हात
 मुक् केमा [muk kema] *v* चोर्नु
 मुक् ठेन्मा [muk tʰenma] क्रि. प. हात लाउनु
 मुक् ठेम्मा [muk tʰemma] क्रि. प. हात लाउनु
 मुक्डा टोङ्मा [mukɟa toŋma] क्रि. प. हातले इसारा गर्नु
 मुक्डा फाबालाक् [mukɟa pʰabalak] *n* हस्तकला
 मुक्डि ठेप्मा [mukɟi tʰepma] क्रि. प. हातमा राखिदिनु

मुक्चोप् [muktsoṗ] *adv* 1) जुरूक्क 2) जुरूक्कै
 मुक्चोप् कोब्मा [muktsoṗ kobma] क्रि. प. जुरूक्क उठ्नु
 मुक्चोप् कोब्मा [muktsoṗ kobma] क्रि. प. जुरूक्क उठ्नु
 मुक्छेप् [muktʰep] *n* हस्तरेखा
 मुक्डाम्बे [mukɟambe] *n* 1) हत्केला 2) हातको पन्जा
 मुक्डुङ्डि [mukɟuŋɟi] *adv* हात केला माथि
 मुक्डुङ्डि टाप्मा [mukɟuŋɟi tapma] क्रि. प. 1) वशमा राख्नु 2) नियन्त्रणमा राख्नु
 मुक्डुङ्डि ठेम्मा [mukɟuŋɟi tʰemma] क्रि. प. नियन्त्रित गर्नु
 मुक्डुङ्डि युङ्मा [mukɟuŋɟi juŋma] क्रि. प. अधिकारमा राख्नु
 मुक्ठोप् [mukɟʰop] *v* 1) हात जोड्नु 2) देउताको थानमा पानी छर्कने स्याउलो
 मुक्मा [mukma] *v* 1) सुन्नु 2) बज्नु
 मुक्किङ्गबासिट् [mukkiŋbasit] *n* तिल कोठी
 मुक्किङ्गवाट् [mukkiŋwat] *n* बट्टाई चरो
 मुक्किङ्गवासिट् [mukkiŋwasit] *n* तिल कोठी
 मुक्कलाङ्गडाङ्गबा [mukkaŋɟaŋba] *n* पुजारी
 मुक्कलिङ्गवा [mukkaŋiŋwa] *n* बट्टाई चरा
 मुक्कुसुप् [mukkuṣup] *n* पाखुरा
 मुक्कुसुप् [mukkuṣup] *n* पन्जा
 मुक्कुसुप्मा [mukkuṣupma] *n* बाहुलो
 मुङ् [muŋ] *n* च्याउ
 मुचुलुक् छुम्मा [mutsuluk tʰumma] क्रि. प. समाज जुटाउनु
 मुचुलुक् युङ्मा [mutsuluk juŋma] क्रि. प. 1) बैठक राख्नु 2) सभा राख्नु
 मुट्टुन् [muttun] *v* न फुक
 मुट्मा [mutma] *v* फुकनु
 मुठिलिक् वाठिलिक् [mutʰilik waṭʰilik] जुरूक्कै उठ्ने
 मुनिमा [munima] *v* बाखाको पाठा पाठी
 मुन्दुप्मा [mundupma] *v* 1) बातचित गर्नु 2) सल्लाह गर्नु 3) वार्ता गर्नु 4) गफ गर्नु 5) कुरा गर्नु
 मुन्दुप्मा पाङ् [mundupma paŋ] *n* छलफल गर्ने घर
 मुन्दुम् [mundum] *n* 1) कथा 2) इतिहास
 मुप्मा [mupma] *v* 1) उडाउनु 2) फुक्नु
 मुम्मा [mumma] *v* 1) बिसिनु 2) नुहुनु
 मुम्माडिमा [mummadjima] *v* 1) बिसि जानु 2) बिसिनु
 मुम्माडेमा [mummadema] *v* 1) बिसी हिँड्नु 2) बिसिनु

मुम्साना [mumsana] *adv* 1) नुहिएको 2) निहुरिएको
 मुम्साना लिमा [mumsana lima] क्रि. प. नुहिनु
 मुर्किडा टुप्मा [murkiḍa tʰupma] क्रि. प. 1) मुङ्कीले हिकाउनु
 2) मुङ्कीले हान्नु
 मुल्या [mulja] वि. अपशब्द
 मुवारि मुङ् [muwari muŋ] *n*
 मुसिक् [musik] *n* मुस्कान
 मुसिक् मुसिक् [musik musik] वि. मुस्कुराहट
 मुसिमुसि रेप्मा [musimusi repma]
 -मे [me] पर. *sfx* 1) -बाहेक 2) -बिना
 मेउप्लिमा [meuplima] *v* ओइलिनु
 मेउप्लिसा खाप्मा [meuplisa kʰapma] क्रि. प. ओइलिँदै जानु
 मेउमा [meuma] *n* बिरालो
 मेक् [mek] सं. शून्य
 मेक् होप्मा [mek hopma] क्रि. प. लुगा धुनु
 मेख्लि [mekʰli] *n* 1) आठपहरिया जातिले लगाउने कपडा (स्त्री) 2) आठपहरिया महिलाले लगाउने एक प्रकारको लुगा
 3) महिलाको पहिरन (आठपहरिया जातिमा)
 मेङ्मा [meŋma] *v* 1) घुर्क्याउनु टुस्किनु
 मेचे [metse] *n* खिरो
 मेच्छा [mettsʰa] *n* 1) बालिका 2) कुमारी 3) केटी
 मेच्छा मासिङ् [mettsʰa masiŋ] *n* बुढी कन्या
 मेच्छेमा [mettsʰema] *n* 1) केटी 2) स्वास्नी मानिस 3) आइमाई
 4) स्त्री
 मेच्छेमाछा [mettsʰematsʰa] *n* छोरी मान्छे
 मेट्टुवाट्टुन् [mettʰwatʰtʰun] *v* जित्न नसक्नु
 मेट्टमा [mettma] *v* 1) जित्नु 2) परास्त गर्नु
 मेट्टमा मिहिमा [mettma mihima] क्रि. प. जित्न नसक्नु
 मेठि [metʰi] *n* मेथी
 मेना [mena] वि. केही नहुने
 मेनेने [menene] *adv* मीठो बोली
 मेनेमेने [menemene] *adv* मलुवा स्वरले बोल्नु
 मेन्भेमा [mendzʰema] *n* 1) आइमाई 2) स्त्री
 मेप्मा [mepma] *v* 1) रङ् लगाउनु 2) लगाइ दिनु 3) लगाउनु
 4) जित्नु
 मेप्मा सेप्मा [mepma sepma] क्रि. प. 1) थिचोमिचो गर्नु
 2) दमन गर्नु
 मेप्माना [mepmana] *v* 1) लगाइ दिनु 2) जित्नु पर्ने
 मेफुरो [mepʰuro] वि. कच्चा

मेमे [meme]
 मेमे चेक्मा [meme tsekma] क्रि. प. नरम प्रकारले बोल्नु
 मेमेना [memena] *n* नयाँ
 मेयोमा [mejoma] *n* बिरालो
 मेर्बा [merba] *n* बाखा
 मेर्बा हुङ्डा [merba huḍḍa] *n* बाखाको बथान
 मेर्बाकापु [merbakapu] *n* बाखा गोठाले
 मेर्बासा [merbasa] *n* बाखाको मासु
 मेलाक् [melak] *n* पुच्छर
 मेलेक् [melek] *adv* सपक्क
 मेलेक् चेक्मा [melek tsekma] क्रि. प. 1) लोभ्याएर बोल्नु
 2) शिष्टाचारले बोल्नु 3) चिप्लो घस्नु
 मेसिक् [mesik] *n* मास
 मेहेल् [mehel] *n* भयाल
 मेहोप्मासिङ् [mehopmasiŋ] *n* मुङ्ग्रो (लुगा धुँदा पिट्ने काठ)
 मोएट्ट रेप्मा [moetʰ repma]
 मोएट्टमोएट्ट [moetʰmoetʰ] वि. 1) मुस्कुराहट 2) मुसुमुसु
 मोक्खाक् [mokkʰak] वि. 1) मक्ख 2) दङ्ग
 मोक्खाक् लिमा [mokkʰak lima] क्रि. प. 1) मक्ख पर्नु 2) मक्ख हुनु
 मोक्मा [mokma] *v* 1) तताउनु 2) उमाल्नु
 मोखा [mokʰa] *n* सिकुवा
 मोखाक् [mokʰak] वि. 1) मक्ख 2) आनन्द, हर्ष आदिले लट्ट परेको
 मोगि [mogi] *n* एक प्रकारको पहेंलो दाल
 मोग्मा [mogma] *v* उमाल्नु
 मोङ्घुरुबा [moŋgʰuruba] वि. रिसाहा स्वभाव
 मोङ्धुरुबा [moŋdʰuruba] वि. रिसाहा स्वभाव
 मोच् [mots] *n* रुन्चे रोग
 मोज्जा [moddza] वि. 1) आनन्द 2) रमाइलो
 मोज्जा मिलोप्मा [moddza milopma] क्रि. प. मन नपर्नु
 मोज्जा लोट्टमा [moddza lotʰma] क्रि. प. मन पराउनु
 मोज्जा लोमा [moddza loma] क्रि. प. 1) रमाउनु 2) रमाइलो
 लाग्नु 3) राम्रो लाग्नु 4) आनन्द हुनु
 मोज्जाना [moddzana] वि. 1) राम्रो 2) असल
 मोज्जाना डेन् [moddzana den] *n* राम्रो स्थान
 मोटेङ् [moten] *n* भाउजू
 मोटेङ्बा [motenba] *n* 1) देवर 2) सोल्टी 3) सोल्टा
 मोटेङ्मा [motenma] *n* 1) भाउजू 2) नन्द 3) सोल्टीनी

मोट्टमा [motʈma] *v* मकिनु
 मोडाना [modʌna] वि. थोत्रो
 मोडाराना [modʌrana] *adv* मकिएको (काठ)
 मोन्डु [mondʌ] *v* उबार्नु
 मोन्मा [monma] *v* उब्रिनु
 मोन्मा सिमा [monma sima] क्रि. प. 1) लजाउनु 2) लाजले
 भुतुककक हुनु
 मोप्पा [mopma] *v* 1) मकिनु 2) चिक्नु 3) सम्भोग गर्नु
 मोप्पाजामा [mopmadzama] क्रि. प. सम्भोग गर्नु
 मोम्मा [momma] 1) *v* जोगाउनु 2) *v* लजाउनु 3) *v* उबार्नु
 4) वि. सरम 5) वि. लाज 6) *v* उब्रिनु 7) *v* फुर फुराउनु
 मोम्मासिमा [mommasima] क्रि. प. 1) लाज मान्नु 2) लजाउनु
 मोयट्ट [mojʌt] वि. हँसिलो

मोयट्ट मोयट्ट [mojʌt mojʌt] वि. हँसिलो
 मोयोक्ना [mojokna] वि. नरम
 मोराबा [moraba] *n* सिलटिमुर्
 मोल [molʌ] *n* मल
 मोलेक् [molek] वि. चिल्लो घस्ने काम
 मोलोलो [mololo] वि. हलक्क
 मोहि [mohi] *n* मोही
 मोहवा [moʔwa] *n* 1) जाउलो 2) भोल 3) तरल
 म्याउम्याउ [mjaumjau] *n* बिरालोको आवाज
 म्याग् चेक्मा [mjag tsekma] क्रि. प. चिप्लो घसेर बोल्नु
 म्याङ् [mjad] *n* 1) समय 2) मिति
 म्योउमा [mjouma] *n* बिरालो
 म्वाङ्मुक्मा [mwanjmukma] *n* सुरिलो स्वर

य

या [ja] ना. यो. 1) उता 2) पर
 याक्चिबेट्ट [jaksibet] *n* पिँडालु
 याक्ठुङ् [jaktʰuŋ] *n* बिपना
 याक्ठेरेक् [jaktʰerek] *n* 1) भिर 2) भीर पाखा
 याक्मिसियाना [jakmisijana] *n* 1) लास 2) मृत
 याक्लेट्टमा [jakletma] *v* रिस उट्टु
 याक्लेप्पा [jaklepma] क्रि. प. 1) रिसले चूर हुनु 2) रिस उट्टु
 याक्सा [jaks] *n* 1) खेतीमा मान्छे बस्ने गोठ 2) धनसार
 याक्सुबा [jaksuba] *n* भ्याकुर
 यागेमा [jagema] *n* बेहुलाले ससुरालीमा सेवाको लागि बस्ने
 चलन
 याडासिमा [janasima] *v* कुतकुती लाग्नु
 याङ् [jan] *v* 1) माथि उठाउनु 2) उचाल 3) बोक
 याङ्गुन् [janun] *v* नबोक
 याङ् [jan] सं. नौ (९)
 याङ्- [jan] पू.स. *px* 1) पहिलो वचन र तृतीया वचनमा क्रिया
 सँग आउने अक्षर 2) मलाई- 3) म-
 याङ्आछायुक् [janatsʰajuk] *v* दुख पाउँछौ
 याङ्इन्नेन् [janinnen] *v* मलाई नटेल
 याङ्काखु [janʌkʰu] *n* भरिया

याङ्काखुट्ट [janʌkʰut] *n* चोर
 याङ्काखोट्ट [janʌkʰot] *n* अछुत, दलित
 याङ्काचा [janʌkatsa] *n* 1) मानिस खाने 2) राक्षस
 याङ्काचोक् [janʌkatsok] *n* बनाउने मान्छे, निर्माता
 याङ्काछेम् [janʌkatsʰem] *n* बोलाउने मानिस
 याङ्कानाक् [janʌkanak] *n* 1) माग्ने, मग्ने 2) भिखारी
 याङ्कानिनिबा [janʌkaniniba] *n* अन्धा
 याङ्कापु [janʌkapu] *n* 1) दर्शक 2) हेर्ने मान्छे
 याङ्कापुमेट्ट [janʌkapumet] *adv* बाटो देखाउने
 याङ्काफा [janʌkapʰa] *n* 1) सहयोग कर्ता 2) सघाउने
 याङ्कायुङ् [janʌkajuŋ] *n* 1) ख्याल गर्ने (कुनै चिज वा अन्य
 कुराको ख्याल) 2) राखिदिने व्यक्ति
 याङ्कासा [janʌkasa] *n* पुज्याउने
 याङ्काहा [janʌkaha] *n* मान्छे टोकने
 याङ्काहाङ् [janʌkahan] *n* 1) पठाउने 2) पखिने
 याङ्किट्टिना [janʌkiʈtina] वि. डरलाग्दो
 याङ्खेम्निना [janʌkʰemnina] *n* 1) कान नसुन्ने 2) बहिरो
 याङ्खेम्मा [janʌkʰemma] *v* सुन्नु

याङ्गामा [jaŋgama] *n* 1) माछा बोक्ने चोयाको टोकरी
 2) सानो भोला 3) डोरीबाट बनाइएको भोला
 याङ्छाडा [jaŋtʃʰaɳa] *v* दुःख पाउँछु
 याङ्छाडाना [jaŋtʃʰaɳana] 1) *n* दुहुरा 2) *adv* दुख पाएको
 याङ्छानि [jaŋtʃʰani] *n* 1) अनाथ 2) दुहुरी
 याङ्छाबा [jaŋtʃʰaba] *n* अनाथ
 याङ्छामा [jaŋtʃʰama] *n* दुःख
 याङ्छामा टुप्पा [jaŋtʃʰama ʈupma] क्रि. प. दुःख पाउनु
 याङ्दिट्टा [jaŋdʱɪtʈa] *v* 1) डोर्याउने) अगुवाइ गर्ने
 याङ्दोङ् [jaŋdʱoŋ] *n* थुन्से
 याङ्दोङ् [jaŋdʱoŋ] *n* 1) कुनै चिज राख्ने भाँडो 2) साल
 3) खोलेस
 याङ्दोङ् [jaŋdʱoŋ] *n* थुन्से
 याङ्धोङ् [jaŋdʱoŋ] *n* थुन्से
 याङ्ना [jaŋna] वि. हलुका
 याङ्निनिना [jaŋninina] *n* अन्धा
 याङ्मा [jaŋma] *v* 1) बोक्नु 2) हलुका हुनु 3) केही चिजले लाग्नु 4) मात्नु
 याङ्मा पिमा [jaŋma pima] क्रि. प. बोक्न दिनु
 याङ्मेक् [jaŋmek] सं. नब्बे (६०)
 याङ्मेक्मेक् [jaŋmekmek] सं. नौ सय
 याङ्मेन् [jaŋmen] *n* 1) नाति 2) नातिनी
 याङ्याङ् [jaŋjaŋ] वि. 1) हलुको 2) शान्ति
 याङ्याङ्लोक् [jaŋjaŋlok] *adv* हलुको
 याङ्लोक् [jaŋlok] *adv* 1) हलुको साथ 2) फुर्ती
 याङ्लोक् सोङ्मा [jaŋlok soŋma] क्रि. प. फूर्ति साथ चलनु
 याङ्हाङ्सा [jaŋhaŋsa] *v* पर्व
 याटेप्पा [jaɽepma] *adv* त्यत्ति
 याट्टेयुना [jaɽɽejuna] *adv* त्यत्रो
 याडुमारि [jaɽumari] *n* चिउँडो
 याडुमारिक् [jaɽumarik] *n* चिउँडो
 याडेना [jaɽena] *adv* त्यस्तो
 याडोमारि [jaɽomari] *n* ओठ
 याना [jana] *pro* त्यो
 यानाम् [janam] *n* 1) बिस्कुन 2) नाम्लो
 यानाम् फोट्टमा [janam pʰoɽma] क्रि. प. 1) अन्न सुकाउनु
 2) बिस्कुन सुकाउनु
 यानि [jani] *adv* 1) त्यता 2) त्यहाँ

यान्डामिचोक्मा [jaŋdamitsokma] *v* याद नगर्नु
 यान्दा [janda] *n* याद
 यान्ना [janna] वि. धारिलो
 यान्निना [jannina] *n* भुत्ते
 यान्लोक् [janlok] वि. धारिलो
 यान्लोक् लिमा [janlok lima] क्रि. प. धारिलो हुनु
 याप्पा [japma] वि. धेरै
 याप्पा खेप् [japma kʰep] *adv* धेरै पल्ट
 याप्पा चेक्ना [japma tsekna] *adv* 1) बोलक्कड 2) धेरै बोल्ने
 याप्पा चोक्मा [japma tsokma] क्रि. प. 1) थुप्रो बनाउनु 2) धेरै
 गर्नु
 याप्पा रेप्पा [japma repma]
 याप्पाडा [japmaɳa] *adv* धेरै पछि
 याप्माना [japmana] वि. धेरै
 याप्मि [japmi] *n* 1) मानिस; मान्छे 2) मानिस; मान्छे
 याप्मि- [japmi] पू.स. *px* हामी-
 याप्मि रेक्मा [japmi rekma] क्रि. प. मान्छे बाँध्नु
 याप्मिकाहा [japmikaha] वि. मान्छे टोकुवा
 याप्मिछो [japmitsʰo] *n* 1) पिठोको भात 2) ढिँडो
 याप्मिपाङ् [japmipaŋ] *n* पराइ घर
 याबा [jaba] 1) *adv* पर 2) *n* भाँक्री 3) *n* धामी
 याबाक्मा [jabakma] *v* 1) भक्ति गाउनु 2) रमाइलो गर्नु
 यामा [jama] *v* दाँत कुँडिनु
 यामाडाना [jamaɳana] *adv* 1) भुत्रो 2) मकिएको
 यामाना [jamana] 1) *adv* मकिएको 2) *n* थोत्रो 3) वि. पुरानो
 यामासिमा [jamasima] *v* कुतकुती लाग्नु
 यामुङ् [jamuŋ] *n* जुँगा
 याम्बा [jamba] *adv* 1) उता 2) पर
 याम्बा नायाम्बा [jamba najamba] *adv* 1) वरपर 2) वरि परी
 याम्बाना [jambana] *adv* 1) उता को 2) त्यो (पछाडिको)
 3) अर्को
 याम्बानायाम्बा [jambanajamba] *adv* 1) वरि परी 2) वरपर
 3) चारैतिर
 याम्बेछा *n* केटा, पुरुष
 याम्बोक् [jambok] *n* काम
 याम्भा [jambʰa] *adv* उता
 याम्भा पुयु [jambʰa puju] *v* उता हेर
 याम्भालेङ् [jambʰaleŋ] *adv* परतिर

याम्मा [jamma] *v* 1) उध्याउनु 2) धारिलो हुनु 3) धार लगाउनु
 यायाबा [jajaba] *n* च्यापु
 यायामारि [jajamari] *n* च्यापु
 यायोप्वायोप् [jajopwajop] मर्याक मुरुक
 यालुङ्काङ्मा [jalunḡkaḡma] *v* देउता आउनु
 यालो [jalo] *n* देउता
 यासि [jasi] *n* मुख
 यासि खिम्मा [jasi k^himma] क्रि. प. 1) दाँत बाँध्नु 2) मुख बाँध्नु
 यासिलेप्मा [jasilepma] *v* मुख छोड्नु
 याहाट्मा [jahatma] *v* 1) भट्ट्याउनु 2) भक्ति गाउनु
 याँहापारा [jāhapara] *adv* पारि
 युक्कुम्टेन्लाङ् [jukumṡenlaḡ] *n* धर्ती माता
 युक्कुम् टेल्लाङ् [jukkum tellaḡ] *n*
 युङ् [juḡ] *n* बिँड
 युङ्गवा [juḡḡwa] *v* छ
 युङ्छोङ्बा [juḡṡ^hoḡba] *n* आदिवासी
 युङ्नेन् [juḡnen] *v* न बस
 युङ्मा [juḡma] *v* 1) राख्नु 2) बस्नु 3) हुनु 4) रहनु 5) थन्काउनु
 युङ्मा जेम् [juḡma dzem] *n* राख्ने वस्तु
 युङ्मा डेन्कोप्मा [juḡma ḡenkopma] क्रि. प. बसाइ उठ्नु
 युङ्मा याक्मा [juḡma jakma] क्रि. प. बसिरहनु
 युङ्माजामा [juḡmadzama] *v* 1) बसि खानु 2) आराम गर्नु
 युङ्माजामा लेन् [juḡmadzama len] *adv* विश्रामको दिन
 युङ्माडेन् [juḡmaḡden] *n* बस्ने ठाउँ
 युङ्माडेन् सोम्मा [juḡmaḡden somma] क्रि. प. बसाइ सार्नु
 युङ्मासिङ् [juḡmasiḡ] *n* 1) आसन 2) बस्ने ठाउँ
 युङ्माहेम्मा [juḡmahemma] *v* राखि राख्नु
 युङ्मेप्मा [juḡmepma] *v* 1) बस्न लगाउनु 2) बसाउनु
 युङ्सु [juḡsu] *v* राख्
 युङ्सुन् [juḡsun] *v* न राख
 युनिगेट्निना [junigetṡnina] *v* 1) पुरा नहुनु 2) नपुगनु
 युबा [juba] *n* सिंह
 युमा [juma] 1) *v* तेल पेल्नु 2) *v* पुगनु 3) *v* खाने कुराले वा अरू
 सामानले पुगनु 4) *adv* ओरालो
 युमा खाप्मा [juma k^hapma] क्रि. प. उँधो जानु
 युमा मिहिमा [juma mihima] क्रि. प. 1) पुर्याउन नसक्नु 2) तल
 भर्न नसक्नु 3) नपुगनु

युमा लाम्बो [juma lambo] वि. ओरालो बाटो
 युमाठामा [jumaṡ^hama] *v* 1) खस्नु 2) ओरालो लाग्नु
 युमायाग्मा [jumajagma] *v* पुगी रहनु
 युमायुमा [jumajuma] *v* 1) तल लाग्नु 2) तल तल भर्नु
 युमालिङ् [jumaliḡ] *n* रक्सी
 युम् [jum] *n* नुन
 युम्युम् [jumjum] वि. नुनिलो
 युयाहाक् [jujahak] *v* तल तिर हिँड
 युलोक् [julok] *adv* पुग्ने गरी
 युलोक् चोक्मा [julok tsokma] क्रि. प. पुग्ने गरी गर्नु
 युसा [jusa] *n* 1) रात 2) बेलुका
 युसाना पाका [jusana paka] *adv* 1) साँभको समय 2) बेलुकी
 पख
 युसासोम् [jusasom] *n* राति सम्म
 येक्चिरिक् [jektsirik] *n* ढाड
 येक्चुरिक् [jektsurik] *n* ढाड
 येप्मा [jepma] *v* 1) खडा हुनु 2) कुल्चनु 3) टेक्नु 4) उभिनु
 येप्मेप्मा [jepmepma] *v* 1) उभिन लगाउनु 2) टेक्न लगाउनु
 येम् [jem] *n* शरीर
 येम् टुक्मा [jem tukma] क्रि. प. बिरामी हुनु
 येम्बेछा [jembets^ha] *n* 1) केटा 2) पुरुष 3) लोग्ने मानिस
 येम्मा [jemma] *v* 1) खडा गर्नु 2) उभ्याउनु 3) ठाडो राख्नु
 यो [jo] ना. यो. तल
 यो खाप्मा [jo k^hapma] क्रि. प. तल जानु
 योक्दुन् [jokṡun] *v* 1) न चलाऊ 2) न जिस्काऊ
 योक्मा [jokma] *v* 1) काम्नु 2) तर्सिनु 3) चलाउनु 4) थर्किनु
 योक्मा सिमा [jokma sima] क्रि. प. 1) तर्सिनु 2) तर्सनु
 योक्मा सेप्मा [jokma sepma] क्रि. प. तर्साउनु
 योक्युसिना [jokjusina] *v* तर्सिन्छ
 योक्योक् [jokjok] *adv* 1) ढिलो 2) बिस्तारै
 योक्योक् सोम्मा [jokjok somma] क्रि. प. बिस्तारै सर्नु
 योक्योक् हेक्मा [jokjok hekma] क्रि. प. बिस्तारै काट्नु
 योक्योक्बा [jokjokba] *adv* बिस्तारै
 योग्मा [jogma] *v* 1) चलाउनु 2) काम्नु
 योग्योग् [jogjog] *adv* बिस्तारै
 योङ्गोट्मा [joḡḡotma] *v* 1) फारो गर्नु 2) साँच्चु
 योङ्जि [joḡḡdzi] *n* 1) चाल्नी 2) चाल्नी

योङ्बिछा [jonbits^ha] *n* कान्छा
 योङ्बिछाबा [jonbits^haba] *n* कान्छा
 योङ्मा [jonma] *v* 1) केलाउनु 2) चाल्नु
 योटेप्मा [jotepma] *adv* त्यति
 योट्टेउना [jottteuna] *adv* त्यत्रो
 योट्टेना [jotdena] *adv* त्यस्तो खालको
 योङ्डेगा [joddega] *adv* त्यस्तो खालको
 योना [jona] 1) ना. यो. तल 2) वि. नीचो
 योना भागा [jona b^haga] वि. तल्लो भाग
 योनालोग् [jonalog] *n* नर्क
 योप्मा [jopma] *v* 1) मिच्नु 2) माड्नु 3) मालिस गर्नु 4) धुलो पार्नु
 योम्नामोला [jomnamola] *n* सस्तो
 योम्बो [jombo] ना. यो. 1) मुनि 2) तल तिर 3) तल
 योम्बो ठामा [jombo t^hama] क्रि. प. तल भर्नु
 योम्बो सोम्मा [jombo somma] क्रि. प. तल सार्नु

योम्बोना [jombona] *n* तल्लो
 योम्बोना टाला [jombona tala] वि. तल्लो तला
 योम्बोलेङ् [jombolen] *n* तलतिर
 योम्भो [jomb^ho] *n* तल
 योम्भोलेङ् [jomb^holeŋ] *n* 1) तल्लो पट्टी 2) तलतिर
 योम्मा [jomma] *v* घट्नु
 योम्सा खाप्मा [jomsa k^hapma] क्रि. प. सुनिएको घट्टै जानु
 योयोम्बो [jojombo] *n* अलिक तल
 योरोङ्बा [joronba] *n* दलिन
 योलाम्मा खाप्मा [jolamma k^hapma] क्रि. प. तलबाट जानु
 योसोम्मा [josomma] *adv* 1) तल सम्म 2) गहिरो
 योऱ्वा [jo?wa] *n* 1) नक्कल 2) अनुसरण
 योऱ्वा कोप्मा [jo?wa kopma] क्रि. प. अनुकरण गर्नु
 योऱ्वा हिमा [jo?wa hima] क्रि. प. 1) अनुकरण गर्नु 2) नक्कल गर्नु 3) अभिनय गर्नु 4) जिस्क्याउनु 5) नक्कल गर्नु
 योऱ्वा हिम्मा [jo?wa himma] *n* नक्कल गर्नु

र

राकासा [rakasa] *n* राक्षस
 राकेडोको [rakedoko] *n*
 राक्कासा [rakkasa] *n* राक्षस
 राक्पा [rakpa] *n* 1) खन्चुवा 2) खन्चुवा व्यक्ति
 राक्मा [rakma] *v* 1) थकाइ लाग्नु 2) घिच्नु 3) थाक्नु
 रागे [rage] *n* रातो दाल
 रागेबा मुङ् [rageba muŋ] *n*
 राङ् [raŋ] *n* रुपियाँ
 राङ् भेण्डा [raŋ b^heŋda] *n* गोलभेंडा
 राङ्गा [raŋga] *n* रङ्
 राङ्गा मेप्मा [raŋga mepma] क्रि. प. रङ् लाउनु
 राङ्गाङ्बा [raŋganba] *n* ढिकी च्याऊँ कीरा
 राङ्गाछेट् [raŋgats^het] *n* खजुरो
 राङ्गासेट् [raŋgaset] *n* खजुरो
 राङ्छि [raŋts^hi] *n* 1) हारी 2) चाँदीको पैसाको हारी माला
 राट्नेन् [ratnen] क्रि. प. न करा
 राट्मा [ratma] *v* 1) कराउनु 2) हप्काउनु

राडापिर्था [radaprit^ha] *n* धर्ती माता
 रान्डुन् [randun] क्रि. प. नमाभ
 रापुमा [rapuma] *n* पहाडको गोमन
 राप्मा [rapma] *v* 1) सुसाउनु 2) कराउनु
 राप्माडिमा [rapmadima] *v* 1) कराइ पठाउनु 2) हप्काइ पठाउनु
 राप्माडेमा [rapmadema] *v* कराइ दिनु
 राम् राम् [ram ram]
 राम्ना [ramna] *n* 1) खस्रो 2) चाम्रो
 राम्बेन्डा [rambenda] *n* गोलभेंडा
 राम्भेन्डा [ramb^henda] *n* गोलभेंडा
 राम्मा [ramma] *v* 1) माभनु 2) रगड्नु
 राम्लोक् [ramlok] *n* चाम्रो
 राम्लोक् चोक्मा [ramlok tsokma] क्रि. प. चाम्रो बनाउनु
 राले [rale] *n* कपासबाट चर्खामा काटेको धागो
 रावाफोरोक् [rawap^horok] *n* पाखामा बस्ने भ्यागुतो
 राऱ्वा [ra?wa] *n* भार

राहवा माग्मा [ra?wa uma] क्रि. प. झारपात जलाउनु
 राहवा सेप्मा [ra?wa sepma] क्रि. प. झार मानु
 रिक्बालाक् [rikbalak] वि. 1) बेरिएको 2) बटारिएको
 3) खेदिएको
 रिक्मा [rikma] v 1) खेदनु 2) बेनु 3) पछ्याउनु
 रिक्माडिमा [rikmaɖima] v 1) लखेटी पठाउनु 2) धपाउनु
 रिक्माडेमा [rikmaɖema] v 1) लखेटी पठाउनु 2) धपाइ दिनु
 रिक्माप्मा [rikmapma] v 1) खेदनु 2) लखेटनु
 रिगाना [rigana] वि. 1) बटारिएको 2) बेरिएको
 रिग्मा [rigma] v 1) बेनु 2) पछ्याउनु
 रिग्वाट् [rigwat] n मयल
 रिग्वाट् पुप्ना [rigwat pupna] वि. मयल सरी
 रिङ् [rij] n 1) भाषा 2) कुरा 3) वचन 4) शब्द
 रिङ् खेम्मा [rij khemma] क्रि. प. कुरा सुनु
 रिङ् चामा [rij tsama]
 रिङ् टोङ्मा [rij toŋma] क्रि. प. 1) कुरा मिल्नु 2) कुरा
 मिलाउनु
 रिङ् माट्मा [rij maɖma] क्रि. प. कुरा भन्नु
 रिङ् माप्मा [rij mapma] क्रि. प. कुराकानी गर्नु
 रिङ् मिखेम्मा [rij mikhemma] क्रि. प. कुरा नसुनु
 रिङ् युङ्मा [rij juŋma] क्रि. प. 1) बताउनु 2) कुरा राख्नु
 रिङ्काटोङ्बा [rijkaɔŋba] n 1) सम्पादक 2) मध्यस्थ कर्ता
 रिङ्खेम्मा [rijkhemma] v कुरा सुनु
 रिङ्खोकमा [rijkhookma] v कुरा काट्नु
 रिङ्ङा आप्मा [rijŋa apma] क्रि. प. 1) व्यङ्ग्य हान्नु 2) घोचेर
 भन्नु
 रिङ्ङामा [rijŋtsama] v 1) गाली खानु 2) कुरा खानु
 रिङ्ङोङ्मा [rijtoŋma] 1) v कुरा मिलाउनु 2) n वार्तालाप
 रिङ्ना [rijna] n 1) सुरिलो धुन 2) बज्ने
 रिङ्ना सोर [rijna sor] वि. सुरिलो स्वर
 रिङ्पान् [rijpan] n कुराकानी
 रिङ्मा [rijma] 1) वि. सुरिलो 2) v बटार्नु 3) v मर्किनु
 रिङ्माट्मा [rijmaɖma] v कुरा गर्नु
 रिङ्माप्मा [rijmapma] v कुरा राख्नु
 रिच्छाबा [rittshaba] n सम्धी
 रिच्छामा [rittshama] n सम्धिनी
 रिछाबा [ritshaba] n सम्धी
 रिछामा [ritshama] n सम्धिनी

रिना [rina] n 1) घुम्नु 2) घुम्ने
 रिन्डाङ्वान्डाङ् [rinɖaŋwandɔŋ] n लर्बारीनु
 रिन्डाङ्वान्डाङ् लिमा [rinɖaŋwandɔŋ lima] क्रि. प. 1) लर्बारीनु
 2) नसा लाग्नु
 रिप्मा [ripma] n 1) डोरी 2) फित्ता
 रिप्मा रेक्मा [ripma rekma] क्रि. प. डोरी बाँध्नु
 रिप्माकावाट् [ripmakawat]
 रिप्माङ्गि वाङ्ना [ripmaŋgi waina] adv बन्धनमा नभएको
 रिबा [riba] n डोरी
 रिबाङ्गा रेक्मा [ribaŋga rekma] क्रि. प. डोरीले बाँध्नु
 रिमा [rima] v 1) घुम्नु 2) घुमाउनु
 रिमाडामा [rimaɖama] v 1) फर्केर आउनु 2) घुमेर आउनु
 रिमायाक्मा [rimajakma] v घुमिरहनु
 रिमेट् [rimet] n 1) छाया 2) आत्मा 3) सातो
 रिमेट् चोकमा [rimet tsokma] क्रि. प. छायाँ बनाउनु
 रिमेट् साप्माना [rimet sapmana] n मलामी नजानेहरूको सातो
 छुट्याउने विधि
 रिमेप्मा [rimepma] v घुमाउनु
 रिमेरिट्माना [rimeriɖmana] n मलामीलाई दुबो र तेलले शुद्ध
 गर्ने विधि
 रिम्पेम्मा [rimpemma] v 1) घटाउनु 2) घट्टन लगाउनु
 रिम्मा [rimma] v घट्टनु
 रिम्मिक् वाम्मिक् [rimmik wammik] तिरमिराउनु
 रिम्पेप्मा [rimmepma] v घटाउनु
 रिम्रिम् [rimrim] adv साँझ बेलाको समय
 रिम्सा खाप्मा [rimsa khapma] क्रि. प. घट्टदै जानु
 रियुगोन्ना [rijugonna] n डुलुवा
 रिलोक् [rilok] n घुम्ने गरी
 रिल्लोङ् [rillon] n बुढो कमिलो जस्तै एक प्रकारको कमिला
 रिवाट् [riwat] n मैला
 रुखो [rukho] n डढेलो लाग्नु
 रुट्टुन् [rutɖun] n न पिँध
 रुट्निङ्ना [rutniŋna] v न पिँध्नु
 रुट्मा [rutma] v पिँध्नु
 रुट्माबिमा [rutmabima] क्रि. प. पिँध दिनु
 रुपा [rupa] n चाँदी
 रूप् [rup] adv च्वाट्ट

रूप् चेप्मा [rup tsepma] क्रि. प. 1) च्वाट्ट छिनाउनु 2) च्वाट्ट काट्नु
 रूप्पुप्मा [ruppupma] v च्वाट्ट छिनिनु
 रूप्मा [rupma] v 1) पिँधनु 2) काट्नु 3) छिनाउनु
 रुबुजुक् [rubudzuk] n भुप्प (धेरै वस्तु वा व्यक्ति एकै ठाउँमा भुम्मिने गरी)
 रुम्बुजुक् [rumbudzuk] n 1) गुजमुज्ज 2) भुप्प
 रुम्मा [rumma] v छिँवल्लु
 रुवा [ruwa] n कपास
 रुवा खेक्मा [ruwa k^hekma] क्रि. प. रुवा फुट्नु
 रुवागिक् [ruwagik] n ठूलो चील
 रेक् [rek] n रिस
 रेक् काड्मा [rek kadma] v 1) रिस वा डाहा आउनु 2) रिस उठ्नु
 रेक्काड्मा [rekkadma] v रिस उठ्नु
 रेक्मा [rekma] v 1) बाँध्नु 2) कस्नु
 रेजि [redzi] n 1) हारी 2) सिक्का (चरानी सिक्का)
 रेट्निना [retnina] v न हाँस्नु
 रेट्नेन् [retnen] v न हाँस
 रेट्मा [retma] v हाँस्नु
 रेट्मा उड्मा [retma uɲma] क्रि. प. हाँस उठ्नु
 रेट्मेप्मा [retmepma] v 1) हाँसाउनु 2) हाँस लगाउनु
 रेट्सापिम्मा [retsapimma] v हाँस्दै दगुर्नु
 रेन्मा [renma] v रेट्नु
 रेप्मा [repma] v हाँस्नु
 रेप्मा उड्ना [repma uɲna] वि. हाँस उठ्दो
 रेप्माजामा [repmadzama] v 1) हाँसी रमाइलो गर्नु 2) हाँसी खानु (खिसी गर्दै)
 रेप्मेप्मा [repmepma] v हाँसाउनु
 रेम्मा [remma] v 1) कोरेर काट्नु 2) दार्नु

रेम्सुबा [remsuba] n श्रीमान सौता
 रेम्सुबा हिक्मा [remsuba hikma] क्रि. प. 1) शंका गर्नु 2) आँखा लगाउनु 3) डह गर्नु
 रेम्सुमा [remsuma] n सौता
 रेहेक्दुन् [rehekɬun] v न बान्नु
 रेहेक्मा [rehekma] v 1) कपाल बाँध्नु 2) बाँध्नु 3) हतकडी लगाउनु
 रेहेक्माबिमा [rehekmabima] क्रि. प. बाँधि दिनु
 -रोक् [rok] पर. sfx 1) मात्रै 2) नै
 रोक्फोन् [rokp^hon] n गाँड
 रोक्मा [rokma] v 1) घोच्नु 2) कुहिनु 3) सड्नु 4) ओसारु
 रोक्मेप्मा [rokmepma] v 1) सडाउनु 2) कुहाउनु
 रोगाना [rogana] adv 1) सडेको 2) गलेको 3) कुहिएको
 रोगाना नाम्मा [rogana namma] क्रि. प. कुहिएको गनाउनु
 रोगिक् रोगिक् [rogik rogik] adv कुहिना लागेको
 रोगिबा [rogiba] वि. सिनु
 रोग्मा [rogma] v 1) कुहिनु 2) घोच्नु 3) सड्नु 4) कुहुनु 5) गर्नु
 रोग्मा मिपिमा [rogma mipima] क्रि. प. कुहिनु नदिनु
 रोग्मेट्मा [rogmetma] v कुहाउनु
 रोट्मा [rotma] v ओसारु
 रोड्मा [rodma] v ओसारु
 रोप्मा [ropma] v ओसारु
 रोमा [roma] v 1) छोडाउनु (मकै) 2) पात वा अन्य भर्नु
 रोम्मा [romma] v दारेर खानु
 र्याङ्ख्याङ्मेप्मा [rjaŋrjaŋmepma]
 र्याबा [rjaba] n 1) घोरे मास 2) मस्याम
 र्यामा [rjama] n बच्छ्युँ
 र्याम्कलि [rjamkali] n एक प्रकारको मुरलीको धुन

ल

लाउङ्सा [lauŋsa] ना. यो. 1) निम्ति 2) लागी
 -लाउङ्सा [lauŋsa] पर. sfx -लाई
 लाउलाउ [laulau] adv ला ला
 लाकाफे [lakap^he] n बुढा पाकोलाई दिइने मासु चौटा

लाक्फेट् [lakp^het] n लेकाली जुका
 लाक्मा [lakma] v 1) उम्लिनु 2) उमाल्नु
 लाक्लाजेट् [lakladzet] n 1) माने 2) जङ्गली पिँडालु
 लाखे [lak^he] n 1) पख 2) एक छिन 3) बिस्तारै गर

लाखे छोप्मोड् [lak^he ts^hopmon] *adv* एक छिन
 लाखे लाखे [lak^he lak^he] *adv* पख पख
 लाखे लो [lak^he lo] *adv* 1) पर्खनुहोस् न 2) एक छिन पर्ख न
 लाखेएटे [lak^heete] *n* पख लास
 लाखेस् [lak^hes] *v* पख
 लाङ् [lan] *n* खुट्टा
 लाङ् टुकमा [lan tukma] *v* खुट्टा दुख्नु
 लाङ् टोकमा [lan tokma] क्रि. प. खुट्टा ठोकिनु
 लाङ् ठाम्मा [lan t^hamma] क्रि. प. खुट्टा बजार्नु
 लाङ् साप्मा [lan sapma] क्रि. प. खुट्टा तान्नु
 लाङ् होम्मा [lan homma] क्रि. प. खुट्टा सुनिनु
 लाङ्कायोप् [lan kajop] *n* भुजेल
 लाङ्गाक् [langak] *n* पिँडौला
 लाङ्गुर [langur] *n* हिमाल
 लाङ्घाक् [lang^hak] *n* 1) पिँडौला 2) छेपारी
 लाङ्घोड् [lang^hoŋ] *n* सलह कीरो
 लाङ्डा टिङ्मा [lanɟa tɪŋma] क्रि. प. 1) खुट्टाले हिरकाउनु
 2) खुट्टाले कुट्नु
 लाङ्ठाप् [lan^hap] *n* उपरखुट्टी
 लाङ्ठाप् युङ्मा [lan^hap juŋma] क्रि. प. उपरखुट्टी लगाई बस्
 नु
 लाङ्फोक् एकलोक [lanp^hok eklok] *adv* खुट्टा भाँचिने गरी
 लाङ्बेन्डि [lan bendi] *n* 1) कल्ली 2) खुट्टामा लगाउने कल्ली
 लाङ्मुक् [lan muk] *n* हातखुट्टा
 लाङ्मुक् रेक्मा [lan muk rekma] क्रि. प. हातखुट्टा बाँध्नु
 लाङ्मुक्ठायाना [lan muk^hajana] *n* कुष्ठरोग
 लाङ्मेप्मा [lan mepma] *n* विधुवा
 लाङ्मोक् [lan mok] *n* खुट्टा भाँचु (विशेष)
 लाङ्मोक् एकलोक [lan mok eklok] *adv* खुट्टा भाँचिने गरी
 लाङ्ले [lan le] *n* बेंसी
 लाङ्लेलि [lan leli] *n* बेंसीको मानिस
 लाङ्लोकमा [lan lokma]
 लाङ्सुप् [lan sup] *n* जुत्ता
 लाङ्सुप् काफु [lan sup kap^hu] *n* सार्की
 लाङ्सुप्मा [lan supma] *n* सुरुवाल
 लाङ्हिम्मा [lan himma]
 लाच्छो [latts^ho] *n* केराको पात

लाछो [lats^ho] *n* केराको पात (पूजा विशेषमा चाहिने)
 लाटिकरम [latikaram] *n* एक प्रकारको रुख
 लाट्टाडा टिङ्मा [latɟa tɪŋma] क्रि. प. 1) खुट्टाले हिरकाउनु
 2) खुट्टाले हान्नु
 लाट्टाजाना [latɟadzana] *adv* सकि सकेको
 लाट्टाना [latɟana] 1) *adv* सकिएको 2) *n* अन्त्य
 लाट्टुन् [latɟun] *n* न सक
 लाट्ना [latna] *n* 1) सकिने 2) अन्त 3) अन्त्य
 लाट्निगेट्निना [latnige[nina] *n* 1) सकिएको छैन 2) अधुरो
 3) अपूरो
 लाट्निना [latnina] *n* 1) समाप्त नहुने 2) नसकिने
 लाडिबो [ladibo] *n* केरा
 लाडिबो केङ्मा [ladibo keŋma] क्रि. प. केरा फल्नु
 लाडिबो केङ्मेप्मा [ladibo keŋmepma] क्रि. प. केरा फलाउनु
 लाडिबो लेप्मा [ladibo lepma] क्रि. प. केरा रोप्नु
 लाडिबो सुम्मा [ladibo summa] क्रि. प. केरा पकाउनु
 लाडिबो सोङ्मा [ladibo soŋma] क्रि. प. केरा पाक्नु
 लाडु [ladu] *v* 1) लिनु 2) स्वीकार गर्नु
 लाड्मा [ladma] *v* 1) लिनु 2) स्वीकार गर्नु 3) जिम्मा लिनु
 लाप् लाप् [lap lap] वि. पातलो
 लाप्पालाप् [lapgalap] *n* हातेमालो, एक अर्कामा समाउनु विशेष
 लाप्ताङ् [lapɟaŋ] *n* पखेटा
 लाप्ताङ्गेवा [lapɟaŋge?wa] *n* परेवा
 लाप्ना [lapna] वि. पातलो
 लाप्मा [lapma] 1) *v* समाउनु 2) *v* स्वीकार्नु 3) *v* भाग लिनु
 4) *n* गिरफ्तार 5) *v* समात्नु 6) *v* पक्रनु 7) *adv* अन्त्य 8) *v*
 लिनु 9) *v* सकिनु 10) *v* सक्नु 11) *v* खिचु
 लाप्मा हिमा [lapma hima] क्रि. प. 1) सकिनु 2) पुरा हुनु
 लाप्माङ् [lapmaŋ] 1) *n* दूर 2) *adv* टाढा
 लाप्माङ् रिक्मा [lapmaŋ rikma] क्रि. प. टाढा लखेट्नु
 लाप्माङ् लेप्मा [lapmaŋ lepma] क्रि. प. टाढा फाल्नु
 लाप्माङ्ना [lapmaŋ] *adv* टाढा
 लाप्माङ्साडे [lapmaŋsaɟe] *n* टाढा हुने विशेष
 लाप्माङ्से [lapmaŋse] *adv* टाढा हुनु
 लाप्लाप् [laplap] वि. पातलो
 लाप्लाप्ना [laplapna] वि. पातलो
 लाबास्तारि [labastari] *n* छाडा स्त्री
 लाबुन् [labun] *v* न समात

लाबोएसु [laboesu] *v* समाति राख
 लाब्मा [labma] *v* समाउनु
 लाभाक् [lab^hak] *n* पात
 लाभाक्वा [lab^hakwa] *n* पात
 लाभाक्वा खोकमा [lab^hakwa k^hokma] क्रि. प. पात काट्नु
 लाभाक्वा [lab^ha?wa] *n* पात
 लामा [lama] *adv* लौ
 लामाखाट्टरि [lama k^hatri] *n* 1) लौ खास 2) लड्ण लाग्दा निस्कने बोलि
 -लाम् [lam] पर. *sfx* 1) देखि 2) बाट
 लाम्क्यालिमा [lamkjalima] *v* लागी पर्नु
 लाम्तिनेन् [lamtinen] *v* नहिँड्
 लाम्तिमा [lamtjima] *v* 1) हिँड्नु 2) हिँडडुल गर्नु 3) यात्रा गर्नु
 लाम्तिमालेप्मा [lamtjimallepma] *v* 1) हिँडिहाल्नु 2) हिँडि जानु
 लाम्तिमेट्नुन् [lamtjimetnun] *v* हिँड्नु नलाग
 लाम्तिमालेट्टाक् [lamtjijalettak] *v* हिँडि हाल्नु
 लाम्दुङ् [lamdun] *n* स्वर्ग
 लाम्बेट्टुवा [lambettuwa] *n* 1) घुमन्ते 2) बटुवा
 लाम्बेरेक् [lamberek] *n* फिला (कोसेलीको सन्दर्भमा)
 लाम्बो [lambo] *n* 1) बाटो 2) सडक
 लाम्बो कोक्पो [lambo kokpo] *n* बाटोघाटो
 लाम्बो टोमा [lambo toma] क्रि. प. बाटो खन्नु
 लाम्बो नामा [lambo nama] क्रि. प. बाटो छोड्नु
 लाम्बो बाम्मा [lambo bamma] क्रि. प. 1) अलमलिनु 2) बाटो बिराउनु
 लाम्भाक्मा [lamb^hakma] *v* उछिन्नु
 लाम्भो [lamb^ho] *n* 1) सडक 2) बाटो
 लाम्मा [lamma] *v* 1) चटारिनु 2) पलापिनु
 -लाम्मा [lamma] पर. *sfx* 1) बाट 2) देखि
 लाया [laja] *n* बुर्का(लास लाँदा भुटेको धान र पैसा छर्ने कार्य)
 लारु [laru] *v* 1) स्वीकार गर्नु 2) लिनु
 लालिक् [lalik] *n* 1) बिउ 2) बेर्ना 3) बिरुवा
 लालिक् छुलिक् [lalikats^hulik] *n* 1) बिउ बिजन 2) अन्न
 लालिक् छुलिक् छिक्मा [lalikts^hulik ts^hikma] क्रि. प. अन्न भर्नु
 लालिक् छुलिक् ठोप्मा [lalikts^hulik t^hopma] क्रि. प. 1) अन्न लुकाउनु 2) भण्डार गर्नु
 लालिक् सोम्मा [lalik somma] क्रि. प. 1) बिउ सार्नु 2) बिरुवा सार्नु

लालिक् हिमा [lalik hima] क्रि. प. बिउ छर्नु
 लालिक् हेम्मा [lalik hemma] क्रि. प. बिउ राख्नु अथवा छर्नु
 लालिट्माङ् [lali[t]maŋ] *n* चन्द्रमा
 लालिट्माङ् भेरेङ् [lali[t]maŋ b^heren] वि. जुनेली रात
 लालिप्माङ् [lalipmaŋ] *n* चन्द्रमा
 लालिप्माङ् भेरेङ् [lalipmaŋ b^heren] *n* पूर्णिमा
 लावामा [lawama] 1) *n* हलेसो 2) *v* नाचनु
 लाह [lahΛ] वि.बो. काम बिग्रँदा प्रयोग गरिने शब्द
 लाहाप् चोक्मा [lahap tsokma] क्रि. प. लगानी गर्नु
 लाहाप् लिना [lahap lina] वि. लाग्ने
 लाहाप् लिमा [lahap lima] क्रि. प. लाग्नु
 लाहाबा [lahaba] *n* लाग्ने
 लाहाबा लिमायाक्मा [lahaba limajakma] क्रि. प. लागि रहनु
 लाहाबो [lahabo] *n* खयर
 लाहाब् चोक्मा [lahab tsokma] क्रि. प. 1) समावेश गर्नु 2) लगाउनु
 लाहाब्लिमा [lahablima] *v* लागि पर्नु
 लाहार [laharΛ] वि. रहर
 लाहुरिक् [lahurik] *n* 1) लाठो 2) लट्ठी
 लाह्वानेन् [la^hwanen] *n* ननाच
 लाह्वामा [la^hwama] *v* नाचनु
 लिक्ना [likna] *n* गहौं
 लिक्निना [liknina] 1) *v* नपस्नु 2) *n* नपोस्ने 3) *n* नछिर्नु
 लिक्मा [likma] *v* 1) प्रवेश गर्नु 2) पस्नु 3) गहौं हुनु 4) छिर्नु
 लिक्मा लाम्बो [likma lambo] वि. प्रवेश बाटो
 लिक्माना [likmana] *n* प्रवेश गर्नु
 लिक्माना द्वारिक् [likmana d^hwarik] वि. प्रवेश द्वार
 लिक्माप्मा [likmapma] *v* 1) छिरी जानु 2) पसि जानु
 लिक्मेप्मा [likmepma] *v* 1) घुसानु 2) छिराउनु 3) प्रवेश गराउनु
 लिक्लिक्कुडि [liklikkuḍi] *n* फिस्टो चरो
 लिक्लोक् [liklok] वि. 1) गहौंगो 2) पस्ने गरी
 लिक्लोक् चोक्मा [liklok tsokma] क्रि. प. गहौं पार्नु
 लिग्ना [ligna] *n* गहौं
 लिङा [liŋa] *n* हुनेछु
 लिङ् [liŋ] *n* टुसा
 लिङ्गेह्वा [liŋegwa] *n* ढुङ्गा
 लिङ्गेह्वाडा लेप्मा [liŋge^hwaḍa lepma] क्रि. प. ढुङ्गाले हानु

लिङ्बुङ्वाहोङ् [liŋbuŋwahon]
 लिना [lina] *n* 1) हुने 2) पर्ने
 लिनिना [linina] *n* 1) नहुने 2) हुँदैन
 लिमा [lima] *v* हुनु
 लिमाजामा [limadzama] क्रि. प. हुने खाने हुनु
 लिमालिनिना [limalinina] *n* 1) असम्भव 2) हुँदैन
 लिम्ना [limna] वि. मीठो
 लिम्निना [limnina] वि. नमिठो
 लिम्लिना [limlina] वि. नमिठो
 लियुक् [lijuk] *v* हुन्छ
 लियुग् [lijug]
 लियुलेट्युकनि [lijuleɽjukni] *n* भइ हाल्छ नि
 लियेट्ना [lijetna] *adv* हुँदै गरेको
 लियेट्ना [lijetna] वि. वर्तमान
 लिलोक् [lilok] *adv* हुने गरी
 लिसा [lisa] *v* होऊ
 लिसागा रिङ् [lisaga riŋ] *adv* भइसकेको कुरा
 लिसाना [lisana] *adv* भएको
 लिसाहाडाना [lisahaɽana] 1) वि. विगत 2) *adv* भइसकेको
 लिसेटे [lisete] निपा. भइ हाल्यो नि त
 लिसेसे [lisese] वि. भएको छ
 लुकमा [lukma] 1) *v* नासिनु 2) *v* मासिनु 3) *v* खतम हुनु 4) *n*
 कलेजो
 लुकमा काटुक [lukma kaɽuk] वि. माया गर्ने मान्छे
 लुकमाटुकमा [lukmaɽukma]
 लुकमाभुङ् [lukmab^huŋ] *n* 1) कलेजो 2) मुटु
 लुकमाभुङ् ठेलोक् चोग्मा [lukmab^huŋ t^helok tsogma] क्रि. प.
 1) मुटु दहो पार्नु 2) साहसिलो हुनु
 लुकमाभुङ् योग्मा [lukmab^huŋ jogma] क्रि. प. डरले मुटु काम्नु
 लुकलेमा [luklema] *n* भुइँचालो
 लुकसुकमा [luskukma] *n* थकाल
 लुङ् [luŋ] *n* ढुङ्गा
 लुङ् काटोङ्बा [luŋ kaɽoŋba] 1) वि. डकर्मी 2) *n* ढुङ्गाको
 काम गर्ने
 लुङ् छेप्मा [luŋts^hepma] *v* पर्खाल लगाउनु
 लुङ् टोङ्सा हेम्मा [luŋtoŋsa hemma] क्रि. प. ढुङ्गा छाप्नु
 लुङ्काछेट् [luŋkats^het] *n* डकर्मी
 लुङ्गाक्का [luŋgakt^hsa] *n* पिठोबाट बनेको डल्लो (कोदोको)

लुङ्गेवा [luŋgewa] *n* ढुङ्गा
 लुङ्गेवा [luŋgeɽwa] *n* ढुङ्गा
 लुङ्गेवा ओहेक्टाङ् [luŋgeɽwa ohekɽaŋ] वि. ढुङ्गा खानी
 लुङ्घाक्का [luŋg^hakt^hsa] *n* खिचडी
 लुङ्फेट् [luŋp^het] *n* भयाउ
 लुचि [lutsi] *n* लिची
 लुट् [lut] *n* जुका (गाइ तथा अन्यको नाकमा पस्ने)
 लुट्मा [luɽma] *v* 1) कुहिनु 2) नास हुनु 3) सर्खाप हुनु वा सबै
 सकिनु
 लुट्लेमा [luɽlema] *n* 1) भुइँचालो 2) भूकम्प
 लुडाना [luɽana] *adv* गलेको
 लुप्मा [lupma] *v* 1) गल्नु 2) नास हुनु
 लुम्डुक [lumɽuk] *adv* काँचको बटुको
 लुम्हुक् [lumɽ^huk] *adv* काँचको बटुको
 लुम्बुवा [lumbuwa] *n* ओडार
 लुम्भुक् [lumb^huk] *n* 1) गुफा 2) ओडार
 लुम्भोक् [lumb^hok] वि. 1) गहौँ 2) गहकिलो
 लुम्भोक् लोना [lumb^hok lona] क्रि. प. 1) गहौँ हुनु
 2) गहकिलो लाग्नु
 लुम्भोक् लोमा [lumb^hok loma] क्रि. प. गहौँ हुनु
 लुम्मा [lumma] *v* 1) डुब्नु 2) डुबाउनु 3) भुङ्गो भित्र पोल्नु
 4) भासिनु 5) गाडिनु 6) डुबुल्की लगाउनु 7) डुबुल्की मार्नु
 लुम्मा मेट्मा [lumma meɽma] क्रि. प. डुबुल्की मार्न लगाउनु
 लुम्माना [lummana] *n* 1) डुबाउनु पर्ने 2) गाड्नु पर्ने
 लुम्लुम् [lumlum] *n* डचामडचाम (हिकार्डुनु विशेष)
 लुम्सुप् [lumsup] *n* काँचुली
 लुरि [luri] *n* नङ्ग्रे कोदो
 लुरका [lurka] *n* च्याप्टे सुन
 लुलु [lulu] *n* 1) ल ल 2) लौ लौ
 ले [le] *n* 1) लिङ्ग 2) पुरुषको लिङ्ग (गुला)
 लेकुमा [lekuma] *n* कार्खी
 लेकुम्मा [lekumma] *n* कार्खी
 लेक् [lek] *n* 1) पर्म 2) खेताला
 लेक् चामा [lek tsama] क्रि. प. पर्म खेल्नु
 लेक् पोक्मा [lek pokma] क्रि. प. पर्म खेल्नु
 लेक् लेक्मा [lek lekma] क्रि. प. खेताला साट्नु
 लेक्गालेक् [lekgalek] *adv* 1) साटासाट 2) चाट चाट

लेकगालेक् चामा [lekɡalek tsama] क्रि. प. 1) साटासाट गर्नु
 2) चाट चाट गर्नु
 लेक्फा [lekp^ha] *n* जिब्रो
 लेक्फा हामा [lekp^ha hama] क्रि. प. जिब्रो टोकनु
 लेक्फाबाम्मा [lekp^habamma]
 लेक्फालापना [lekp^halapna]
 लेक्मा [lekma] *v* 1) खुइलिनु 2) चाट्नु 3) साट्नु 4) बदल्नु
 लेक्योङ् [lekjoŋ] *n* खेतालाको लागी दिइने अन्न
 लेखेप् [lek^hep] *n* टाँसिन
 लेगाप्मा [legapma] *v* 1) फकाउनु 2) फकाउनु
 लेगालापमा [legalapma] *v* 1) फकाउनु 2) सम्झाउनु
 लेग्मा [legma] *v* 1) चाट्नु 2) सट्टामा जानु 3) साट्नु
 -लेङ् [leŋ] 1) *sfx* -तिर 2) *sfx* -तर्फ 3) *sfx* पट्टि 4) *sfx* दिशा
 लेङ्दुन् [leŋdun] *n* न लिप
 लेङ्मा [leŋma] *v* 1) खन्याउनु 2) पल्टाउनु 3) लिप्नु 4) खाली
 गर्नु 5) पल्टनु
 लेङ्मेप्मा [leŋmepma] *v* 1) पल्टाउनु 2) लिप्न लगाउनु
 लेङ्साना [leŋsana] 1) *n* क्षेत्री 2) वि. पल्टेको
 लेट्टुन् [let^htun] *n* न रोप
 लेट्टमा [let^hma] *v* 1) रोप्नु 2) रिहा गर्नु 3) छोड्नु 4) छुटकारा
 दिनु
 लेडु [ledu] *v* छोड्नु
 लेड्मा [ledma] 1) *v* मुक्त पार्नु 2) *v* छोड्नु 3) वि. स्वतन्त्र
 लेड्माडिमा [ledmaɖima] *v* छोडि पठाउनु
 लेन् [len] *n* दिन
 लेन् टेप् [len tɛp]
 लेन्ना [lenna] 1) *n* मध्याह्न 2) *adv* दिउँसो
 लेन्भोरि [lenb^hori] *adv* दिन भरी
 लेन्सेन् [lensen] 1) वि. दिन रात 2) *n* दिनरात
 लेप् नेक्मा [lep nekma] क्रि. प. 1) ठचाप्प टाँस्नु 2) ठचाप्प
 लाउनु
 लेप् लेप् [lep lep] वि. पातलो
 लेप्छे [lepts^he] *n* नाति नातिनीको छोराको छोरा छोरी
 लेप्दुन् [lep^htun] *v* न फ्याँक
 लेप्मा [lepma] *v* 1) फ्याँकनु 2) फाल्नु 3) रिहा हुनु 4) छोड्नु
 5) फुकाउनु 6) रोप्नु
 लेप्माडिमा [lepmaɖima] *v* छोडि पठाउनु
 लेप्लेप् [leplep] वि. पातलो
 लेप्लेप् चोक्मा [leplep tsokma] क्रि. प. पातलो बनाउनु

लेप्लेप्ना [leplepna] *n* पातलो
 लेब्मा [lebma] *v* रोप्नु
 लेभेरेक् [leb^herek] *n* आलस्य
 लेम् [lem] *n* फियो
 लेम्गालेम् [lemgalem] *n* कुट कुट
 लेम्बा [lebma] *n* 1) दिन 2) मध्य दिन 3) दिउँसो
 लेम्बासेम्बा [lembasemba] *n* दिनरात
 लेम्बोक् [lembok] सं. पाँच
 लेम्बोक्मेक् [lembokmek] सं. पचास
 लेम्बोमेक्मेक् [lembomekmek] सं. पाँच सय
 लेम्मा [lemma] *v* 1) कुट्नु 2) ओइलिनु 3) धान चुट्नु 4) धान
 कुट्नु 5) हिकाउनु 6) कुट्नु 7) डाम्नु 8) टाल्नु
 लेम्माडिमा [lemmaɖima] *v* कुटी पठाउनु
 लेम्माडेमा [lemmaɖema] *v* 1) हिकाउ पठाउनु 2) कुटी पठाउनु
 लेम्मायाक्मा [lemmajakma] क्रि. प. कुटिरहुनु
 लेम्लिमेट् [lemlimet] *n* वनमान्छे स्त्री
 लेम्लेम्ना [lemlemna] वि. 1) धेरै कलिलो 2) मलुवा
 लेम्सुन् [lemsun] *n* न कुट
 लेरु [leru] *n* छोड
 लेलेङ् [leleŋ] *n* उत्तानो
 लेलेम् [lelem] वि. 1) गुलियो 2) मीठो
 लेलेम् लोना [lelem lona] क्रि. प. गुलियो लाग्नु
 लेलेम् लोमा [lelem loma] क्रि. प. गुलियो हुनु
 लेलेम्ना [lelemna] वि. 1) गुलियो 2) मीठो
 लेलेम्ना मिचामा [lelemna mitsama] क्रि. प. गुलियो नखानु
 लेलेम्बा [lelemba] *n* चिनी
 लेलेम्लोना [lelemlona] वि. गुलियो लाग्ने
 लेवाट् [lewat] *n* 1) वीर्य 2) शुक्रकीट
 लो [lo] 1) *n* मान्द्रो 2) निपा. है 3) निपा. ल
 लोइबा [loiba] *n* 1) मगनी 2) केटीको मामा 3) कल्ले
 लोइबा ठेम्मा [loiba t^hemma] क्रि. प. मगनी गर्नु
 लोक [lok] संयो. 1) र 2) अनि 3) नै
 -लोक [lok] 1) *sfx* -साथमा 2) *sfx* सँग
 लोकमा [lokma] *v* 1) उम्लनु 2) सापटी लिनु
 लोङ्मा [loŋma] *v* 1) उक्किनु 2) दगुर्नु 3) भत्किनु 4) कोत्रिनु
 लोङ्लेङ् [loŋleŋ] *n* 1) हात खुट्टा नचल्ने 2) लुलो
 लोङ्लेन् [loŋlen] *n* पक्षाघात
 -लोङ्सा [loŋsa] 1) पर. *sfx* -लाई 2) ना. यो. *sfx* लागी

लोटा [loʈa] *n* आम्खोरा
 लोटोटो [loʈoʈo] वि. 1) बाक्लो 2) लेदो
 लोट्निङ् [loʈniŋ] *n* 1) लुगा 2) लुगा कपडा
 लोट्निङ् होप्मा [loʈniŋ hopma] क्रि. प. लुगा धुनु
 लोट्मा [loʈma] *v* लिन जानु
 लोट्लिङ् [loʈliŋ] *n* 1) लुगा 2) लुगा कपडा
 लोडु [loʈu] *v* भन
 लोडुन् [loʈun] *v* न भन्नु
 लोनिना [lonina] वि. स्वाद नहुनु वा खल्लो लागनु
 लोप्ना लालिक् [loʈpna lalik] *n* कलिलो विरुवा
 लोप्पा [loʈpa] *adv* भर्खर
 लोप्पो [loʈpo] *n* अहिले
 लोप्पोउङ्ङाना [loʈpouŋŋana] *n* भर्खर देखी
 लोप्पोङ् [loʈpoŋ] *adv* 1) अहिले 2) भर्खर 3) तत्काल
 लोप्पोङ् लिसाना [loʈpoŋ lisana] *adv* भर्खर भएको
 लोप्पोङ्ना [loʈpoŋna] *adv* भर्खरको
 लोप्पोना [loʈpona] *adv* 1) हाल सालको 2) भर्खरको
 लोप्पोलोक् [loʈpokol] *adv* अहिले नै
 लोप्पोलोक [loʈpokol] *adv* भर्खर
 लोप्पोल्पा [loʈpola] *adv* 1) भर्खर 2) एक छिन अधि
 लोमा [loma] *v* 1) भन्नु 2) अराउनु 3) बताउनु 4) सुनाउनु

लोमाजामा [lomadzama] क्रि. प. 1) भनि खानु 2) कुरा काट्नु
 3) भनि खानु
 लोमापिमा [lomapima] क्रि. प. भन्न दिनु
 लोमाबिमा [lomabima] क्रि. प. भनि दिनु
 लोमालापमा [lomalapma] *v* 1) हेला गर्नु 2) होच्याउनु
 3) बुझाउनु
 लोमालाब्मा [lomalabma] क्रि. प. हेला गर्नु
 लोमालामा [lomalama] *v* भनि खानु
 लोमेट्मा [lometma] *v* भन्न लगाउनु
 लोरिक् [lorik] *n* सुरिलो
 लोरिक् लिमा [lorik lima] क्रि. प. 1) सिकुटे हुनु 2) सुरिलो हुनु
 3) खाँदिलो हुनु
 लोरिक्ना [lorikna] *n* सुरिलो
 लोलाङ् [lolaŋ] *n* भूकम्प
 लोहोट्मा [lohoʈma] *v* 1) लिन जानु 2) लिनु
 लोहोट्माजामा [lohoʈmadzama] क्रि. प. लिएर आउनु
 लोहोट्माटाप्पा [lohoʈmaʈapma] *n* लिएर आउनु
 लोहोट्माडामा [lohoʈmaʈama] क्रि. प. लिएर आउनु
 लोहोप्पा [lohopma] *v* लिनु
 लौका [lɔ^hka] *n* लौका
 लौरिक् [lɔ^hrik] *n* लट्ठी

व

वा [wa] *n* 1) कुखुरा 2) पोथी कुखुरा 3) मह
 वा वा [wa wa] *n* चन्द्रमा (बाल शब्द)
 वाइगा [waiga] *n* छैन
 वाइगेलेक् [waigelek] *n* सानो चमेरो
 वाइना [waina] *n* 1) छैन 2) नहुनु 3) छैन
 वाएक्मा [waekma] *v* भिजाउनु
 वाओम्ला [waomla] *n* कुरिलो
 वाकाङ् [wakaŋ] *n* एक किसिमको कुरो फार विशेष
 वाक्मा [wakma] *v* 1) उघाउनु 2) खेदाउनु 3) धपाउनु
 वाक्माना [wakmana] *n* उघाउने सधान
 वाखोरा [wak^hora] *n* कुखुराको खोर

वाङ्मा [waŋma] *v* अटाउनु
 वाछेक् [wats^hek] वि. 1) तरल 2) चनाखो 3) पातलो
 वाछेक् छेक् [wats^hek ts^hek] *adv* तरल पदार्थ
 वाछेम्मा [wats^hemma] *v* खकाल्नु
 वाछोट् [wats^hoʈ] *n* एक प्रकारको चिप्लो घाँस
 वाजाक्मा [wadzakma] *v* 1) पौडिनु 2) पौडी खेलनु
 वाजाक्माना [wadzakmana] *n* 1) पानी उघाउने 2) पानी फाल्ने
 वाजासि [wadzasi] *v* 1) डुल्नु 2) घुम्नु 3) बरालिनु
 वाजिक्टाङ् [wadzikaŋ] *n* कानेगुजी
 वाजिङ्टाङ् [wadzikaŋ] *n* कानेगुजी
 वाजिलेट् [wadzilet] *n* कुखुराको चल्ला

वाजिलेट्मुङ् [wadziletmuŋ] *n* भारी च्याउ
वाजिलेट्होडिबा [wadzilethodiba]
वाजेरेमा [wadzerema] *n* मडसिरे चाडमा पितृ पूजा गर्दा चाहिने फूल
वाभाक्मा [wadz^hakma] *v* पौडी खेलनु
वाटिक् वाटिक् [watjik watjik] वि. 1) छटपटाउने 2) चलमल 3) चलने
वाट्टि [watʃi] *n* बाँसको भाटो
वाट्टिक् [watʃik] *n* चलमल
वाट्टनिङ्ना [watniŋna] *n* लगाउ दिन
वाट्टमा [watma] *v* लगाउनु
वाठेगाङ्मा [wat^hegaŋma] *n* मार्चा बनाउँदा प्रयोग गरिने भार
वाठोक्मा [wat^hokma] *v* कुखुरा ढुक्नु
वाडाङ्गेलेक् [wadəŋgelek] *n* धानमा हुने गाइने कीरा
वाडाङ्मि [wadəŋmi] *n* मडसिरे चाड
वाडाङ्मे [wadəŋme] *n* मडसिरे चाड
वाडाङ्मेट् [wadəŋmet] *n* मडसिरे चाड
वाडिन् [wadjin] *n* अण्डा
वाडुन् [wadun] *n* न लग
वाडोवा [wadowa] *n* छाया
वाडो?वा [wadɔ?wa] *n* छाया
वाडिन् [wad^hin] *n* अण्डा
वान्डु [wandu] *n* 1) हल्लाउ 2) हल्लाउनु
वान्मा [wanma] *v* 1) धक्का दिनु 2) हल्लाउनु 3) हल्लिनु
वान्सा खाप्मा [wansa k^hapma] क्रि. प. अलमलिदै वा हल्लिँदै जानु
वाप्मा [wapma] *v* लगाउनु
वाप्मा पिमा [wapma pima] क्रि. प. लगाउन दिनु
वाप्माजेम् [wapmadzem] *n* गहना
वाप्माजेम् वाप्मा [wapmadzem wapma] क्रि. प. गहना लगाउनु
वाबुङ् खोप्पो [wabuŋ k^hoppo]
वाबुरुक् [waburuk] *n* काँक्रो
वाबुरुक् उलुवाट् [waburuk uluwaʃ] *n* काँक्रोको बियाँ
वाभुरुक् [wab^huruk] *n* काँक्रो
वामा [wama] *v* 1) हुनु 2) हिँड्नु
वामा पिमा [wama pima] क्रि. प. 1) घुम्न दिनु 2) डुल्ल दिनु
वामाखोक्पो [wamak^hokpo] *n* नेभारो

वामाजामा [wamadzama] *v* 1) डुलि खानु 2) घुमफिर गर्नु 3) घुम्नु
वामिक्युमा [wamikjuma] *n* अल्प निद्रा
वामुङ् [wamuŋ] *n* शरीरको रौं
वामेरी [wameri] *n* बेंसीमा हुने एक प्रकारको लहरे भार
वाम्मा [wamma] *v* 1) हल्लिनु 2) हल्लाउनु 3) घोल्लु 4) अलमलिनु 5) फराकिलो बनाउनु
वायाङ् [wajaŋ] *n* 1) कुखुराको फूल पार्ने गुँड 2) खोलेसो
वायेमा [wajema] *v* 1) पोख्नु 2) पोखिनु
वारगुप्मा [waragupma] *n* ओभेल
वाराङ्गेट् [warəŋget] *n* पानी चेपुवा
वाराङ्गेलेक् [warəŋgelek] *n* धानमा हुने गाइने कीरा
वारारा [warara] 1) वि. पातलो 2) *n* सकसक
वारारा चोक्मा [warara tsokma] क्रि. प. पातलो बनाउनु
वारारारा [warawara] *n* स्याउँस्याउँती
वारिकाफाम्बा [warikap^hamba] *n* आले टाले गर्ने मानिस
वारिक् [warik] *n* पासो
वारिक् हेट्टमा [warik heʃma] क्रि. प. पासो थाप्नु
वारिक्डि ठेम्मा [warikɕi t^hemma] क्रि. प. फन्दामा पार्नु
वारेम्बु [warembu] *n* हल्लुँडे रुख
वारोङ्डुन् [waroŋɕun] *v* न उसिन्नु
वारोङ्मा [waroŋma] *v* उसिन्नु
वारगुप्मा [wargupma] *n* छाया (घामको)
वालाङ्ढाङ् [waləŋd^haŋ] *n* कुखुराको खोर
वालाचिमेट् [walatsimet] *n* ठूलो पुतली
वालापूचिमेट् [walap^huʃimet] *n* पुतली
वालाफेडुमा [walap^heduma] *n* वेश्या
वालाम् [walam] *n* बेहुलालाई बेहुलीको घरमा प्रवेश गराउने रीति
वालेवालेना [walewalena] *n* ठीक संग कुरा नगर्ने
वालोङ्ढाङ् [waloŋd^haŋ] *n* कुखुराको खोर
वासा [wasa] *n* कुखुराको मासु
वासागोक्पा [wasagokpa] *n* निगुरो
वासागोक्मा [wasagokma] *n* सानो निगुरो
वासाङ् [wasəŋ] *n* श्रीपेच
वासिक् [wasik] *n* सुल सुले
वासिडुन् [wasidun] *n* नपखाल
वासिमा [wasima] *v* 1) पखाल्नु 2) धुनु

वासिलोक् [wasilok] *n* 1) हिँडुञ्जेल 2) बाँचुञ्जेल
वाहिगेलेक् [wahigelek] *n* सानो चमेरो
वाहिलेङ् [wahilen] *n* सफा
वाहिलेङ्माप्पा [wahilenmapma] *v* 1) सबै कुरा बताउनु 2) र
पष्ट भन्नु
वाहोङ् [wahon] *n* धारा
वेक्मा [wekma] *v* भिज्नु
वेक्मेट्मा [wekmetma] *v* भिजाउन लगाउनु
वेग्मा [whegma] *v* भिज्नु
वेट् [wet] *n* आकासे पानी
वेट् टामा [wet tama] क्रि. प. पानी पर्नु (आकाशबाट)
वेप्पा [wepma] *n* 1) तिर्खा 2) प्यास
वेप्पा काङ्मा [wepma kadma]
वेप्पा काप्पा [whepma kapma] क्रि. प. तिर्खा लाग्नु
वेप्पा सिमा [wepma sima] क्रि. प. तिर्खाउनु

वेमा [wema] *v* 1) पोखिनु 2) पोख्नु
वेलुक् [weluk] *n* 1) खेतमा पाइने भ्यागुतो 2) सानो खाले
भ्यागुतो
वेलुप् [welup] *n* 1) सानो भ्यागुतो 2) सानो आकारको भ्यागुतो
खाना हुने
वेसुमा [wesuma] *n* मौरी
वेसुमा ओचाका [wesuma otsaka] *n* मौरीको चाका, घर
वेसुमा ओम्मा [wesuma omma] क्रि. प. मौरी पालन गर्नु
वेसुमा ओवा [wesuma owa] *n* 1) मौरीको मह 2) मह
वेसुमाङ् [wesuman] *n* मौरी
वेन्ट् टामा [weʔt tama] क्रि. प. पानी पर्नु
व्हाङ्गेलेट् [whaigelet] *n* सानो चमेरो
व्हाङ् [hwan] 1) वि. उज्यालो 2) वि. घमाइलो 3) *n* खुल्ला
4) वि. प्रष्ट
व्हाङ् ठेप्पा [hwan tʰepma] क्रि. प. उज्यालो देखिनु
व्हाङ् लिमा [hwan lima] क्रि. प. उज्यालो हुनु

स

सा [sa] *n* मासु
साः [sa:] *n* मासु
साइना [saina] प्रश्न.वा. 1) को हो (चिन्ने विशेष) 2) को (चिन्ने
विशेष)
साइबा [saiba] *n* 1) साथी 2) पुरुष साथी
साइबो [saibo] *n* बडहर
साइमा [saima] *n* 1) साथी 2) मितिनी
साइलिसागा [sailisaga] *n* सिमसाग
साकाचा [sakatsa] *n* 1) अपशब्द (मासु खाने) 2) साहु
साकि [saki] *n* 1) धागो 2) कपास
साकि उलुवाट् [saki uluwat] *n* 1) नेवार 2) कपास बियाँ
साकि नुम्मा [saki numma] क्रि. प. धागो काट्नु
साकि सेम्मा [saki semma] क्रि. प. धागो छुट्याउनु
साक् [sak] प्रश्न.वा. 1) को 2) को
साक्चा [saktsa] *n* कोही
साक्टिङ्ग्राक् [saktijrak] *n* सिउडी
साक्टुन् [saktun] *n* न गोड (धान बाली अन्य)

साक्पा [sakpa] *n* बाँस
साक्पारात्वा [sakparaʔwa] *n* बाँस पाते भार
साक्मा [sakma] *v* गोड्नु
सागा [saga] *n* साग
सागापाटा [sagapaʔa] *n* 1) सागपात 2) साग
साङ् [saŋ] प्रश्न.वा. कसले
साङ् [saŋ] सं. आठ
साङ्का [saŋka] *n* शंका
साङ्का खुमा [saŋka kʰuma] क्रि. प. शंका लिनु
साङ्का चोग्मा [saŋka tsogma] क्रि. प. शंका गर्नु
साङ्गोवा [sangowa] *n* 1) रुखमा गुड बनाएर बस्ने कमिला
2) ठाडे कमिला
साङ्ग्वा [sangwa] *n* भैंसी
साङ्ग्वासा [sangwasa] *n* भैंसीको मासु
साङ्गारा [saŋgʰara] *n* सँघार
साङ्जो [saŋdzo] *n* अँगेरी
साङ्मारिक् [saŋmarik] *n* घाँटी

साङ्मारिक् सोमा [saŋmarik soma] क्रि. प. घाँटी खसखस गर्नु
 साङ्मेक् [saŋmek] सं. असी
 साङ्मेक्मेक् [saŋmekmek] सं. आठ सय
 साच्चोरो [sattsoro] *n* एक प्रकारको गीतको भाकामा स्वरमा स्वर मिलाउने
 साजेप्मासा [sadzepmasa] *n* बच्चाहरूलाई दिइने एक प्रकारको मासुको चौटा
 साटा [saʈa] *n* हप्ता
 साट्जोडे राफ्वा [saʈdʒode raʈwa] *n* 1) काटेको ठाउँमा लगाउने भार 2) हिलोले खाएको ठाउँमा लगाउने भार
 साट्पाट्रे [saʈpaʈre] *n* जाँते आन्द्रा
 साट्मा [saʈma] *v* 1) तान्नु 2) खिच्नु
 साडि [saʈi] *n* सारी
 साडुफ्वा [saʈuʈwa] *n* 1) हड्डी 2) हाड
 साडे [saʈe] वि. सधै
 साङ्निङ्ना [saʈniŋna] *v* तान्दिन
 साँढेर [sãdʰerɐ] *n* सिमाना
 साँढेरि [sãdʰeri] *n* सिमाना
 साँधेरि खोक्मा [sãdʰeri kʰokma] क्रि. प. सीमा काट्नु
 सानापमा [sanapma] *v* 1) बाउँडिनु 2) पिँडुला फर्कनु
 सानाबु [sanabu] *n* खिर्रो
 सानिङ् [sanin] *n* 1) अध्यक्ष 2) प्रमुख 3) प्रधान
 सानिङ्ग्वा [saninŋwa] *n* 1) दुःखी मन 2) दुःखी चित्त
 सानिङ्ग्वा लोमा [saninŋwa loma] क्रि. प. 1) मन दुख्नु 2) चित्त दुख्नु
 सानिङ्गडाङ्बा [saninŋdãŋba] *n* प्रधान पुजारी
 सानिङ्ना [saninŋna] *v* पुर्याउ दिन
 सानोबो [sanobo] *n* खिर्रो
 सान्दिपाट् [sandipat] *n* निमोनियाँ
 साप्मा [sapma] *v* 1) तान्नु 2) खिच्नु 3) तन्काउनु
 साप्माप्मा [sapmapma] *v* तानेर लैजानु
 साप्लाडुङ्गे [sapladuŋge] *n* एक प्रकारको कीरा
 साप्सिक् [sapsik] *n* किर्नु
 साप्सिबुङ् [sapsibuŋ] *n* धुसुरे
 साब्सिबुङ् [sabsibuŋ] *n* धुसुरे
 सामा [sama] *v* पुर्याउनु
 सामाइ [samai] *n* केटीको मावलीलाई बुझाउने रीत
 सामाढामा [samadʰama] *v* 1) पुर्याइ दिनु 2) पुज्याउनु
 सामेट् [samet] *n* पाछा

साम्दानाडेन् [samʈanaʈen] *n* छुट्टिएको ठाउँ
 साम्बे [sambe] *n* अदुवा
 साम्बोक् [sambok] *n* कोदो
 साम्मा [samma] *v* 1) छुट्याउनु 2) छुट्टिनु 3) फुस्काउनु 4) अलग गर्नु 5) विभाजन गर्नु
 साम्माङ् [samman] *n* 1) ईश्वर 2) देवता 3) भगवान 4) पूजा
 साम्माङ् चोक्मा [samman tsokma] क्रि. प. पूजा गर्नु
 साम्माङ् च्याङ्डा हि छेप्मा आएट्युसेट् [samman tsjanŋa hi tsʰepma aetjuseʈ] *adv* भगवानले रक्षा गर्नु
 साम्माङ् ठाना [samman paŋ] *n* मन्दिर
 साम्माङ् मिप्मा [samman mipma] क्रि. प. देउता सम्झिनु
 साम्माङ् याहट्मा [samman jahʈma] क्रि. प. 1) ग्रन्थ पढ्नु 2) भट्टयाउनु 3) देउतालाई रिभाउनु
 साम्माना [sammana] *n* 1) छुट्याउनु 2) टुक्राउनु
 साम्मेङ् [sammeŋ] *n* सुन
 साम्मेङ् फुङ् [sammeŋ pʰuŋ] *n*
 साम्याङ् [samjan] *n* सुन
 साम्याङ् फुङ् [samjan pʰuŋ] *n* शिरबन्दी
 साम्याङ् हेक्टाम् [samjan hekʈam] *n* सुन खानी
 साम्याङ्बुङ् [samjanbuŋ] *n* शिरबन्दी
 साम्लाक् [samlak] *n* 1) पदेरो कीरा 2) पतेरो
 सायापाट्रि [sajapat̪ri] *n* सयपत्री फूल
 सायोम्मा [sajomma] *v* 1) सर्माउनु 2) लजाउनु
 साराङ् [saraŋ] *n* 1) भार 2) टाँड
 साराप पिमा [sarapɐ pima] क्रि. प. श्राप दिनु
 सारुवा काफोङ् [sarua kapʰoŋ] *n* 1) शेर्पा 2) तामाङ 3) भोटे
 सारुफ्वा [sarufwa] *n* हड्डी
 सारकुबाङ् [sarkubaŋ] *n* 1) तीर वाण 2) धनुष बाण
 सारडोरे [sardore] *n* 1) बनमारा 2) तीतेपाती
 सारवा काफोङ् [sarwa kapʰoŋ] *n*
 सालिटोक् [salitʰok] *n* अर्थुङ्गे
 सालिमा [salima] *n* खरको घाँस
 सालुके [saluke] *n* रानी चरा
 सालेम् [salem] *n* 1) पोतो 2) चाया 3) दाग
 सावामा [tsʰoptʰopna sãwama] *n* 1) चुच्चो डाँडा 2) टाकुरो 3) चुचुरो
 सास्वामा [saswama] *n* गौथली
 साफ्वा [saʈwa] *n* अरिङ्गाल

साह्रवामा [saʔwama] 1) *v* भोक लाग्नु 2) *v* भोकाउनु 3) *adv*
भोक
सि [si] सं. सात
सिउरि [siuri] *n* बिहेको रीत पुज्याउने दिन
सिक् [sik] *n* जुम्रा
सिक्ठिन् [siktʰin] *n* लिखा
सिक्मा [sikma] *v* सिउरिनु
सिक्मा [sikma] *v* 1) कोचार्नु 2) केही चिज घुसार्नु 3) सिउरिनु
सिङ् [sin] *n* 1) रुख 2) दाउरा 3) काठ
सिङ् ओटाक् [sin otʰak] *n* 1) दाउराको थाक 2) थुप्रो
सिङ् काटोङ्बा [sin katʰonba] *n* सिकर्मी
सिङ् खे [sin kʰe] *n* सिमल तरुल
सिङ् पिपोरोक् [sin piporok]
सिङ् पिपोरोक् [sin piporok] *n* 1) सिमल तरुल 2) सिमल
तरुल
सिङ्उघुङ्मा [sinugʰuŋma] *n* रुख
सिङ्उभुङ्मा [sinubʰuŋma] *n* रुख
सिङ्एक्मा [sinjekma] *v* 1) रुख भाँच्नु 2) दाउरा काट्नु
सिङ्काचेप् [sinkatsep] *n* दाउरा काट्ने व्यक्ति
सिङ्काटोङ् [sinkatʰon] *n* 1) सिकर्मी 2) काठ बनाउने
सिङ्केलि [sinkele] *n* 1) पासो थाप्नु 2) लिसो
सिङ्गुलेलि [singulele] *n* 1) धनुष 2) बाँसको गुलेली
सिङ्गोम्बु [singombu] *n* सिरिसे सर्प
सिङ्जेहवा [sinjdeʔwa] *n* 1) भिँजो 2) भिँक्रो
सिङ्फेट् [sinpʰet] *n* भयाउ
सिङ्भारि [sinbʰari] *n* दाउराको भार
सिङ्भुङ्मा [sinbʰuŋma] *n* रुख
सिङ्भेण्डा [sinbʰeŋda] *n* रुख गोलभेंडा
सिङ्मा [sinma] *v* 1) सिँगान फाल्नु 2) आन्द्रो सफा गर्नु
सिङ्मुडा [sinmuda] *n* मुढा
सिङ्लाभाक् [sinlabʰak] *n* बिहेको अघिल्लो दिन दाउरा पात ल
याउने चलन
सिङ्लुङ् [sinluŋ] *n* काठपात
सिङ्लुङ् काटोङ्बा [sinluŋ katʰonba] *n* सिकर्मी
सिङ्साक्चिङ्बा [sinsaktʰinba]
सिङ्साना [sinsana] *adv* 1) नाप्पिएको 2) मात्तिएको
3) सेखीदार 4) घमन्डी
सिठा [sitʰa] *n* सिकर्को

सिडा [sida] *n* औषधी
सिडा काछोङ्बा [sida katsʰonba] *n* औषधी बेच्ने मानिस
सिडापाङ्डा [sidapanɖa] *n* 1) औषधी 2) जडीबुटी
3) औषधीमूलो
सिडापाङ्डा काचोक्बा [sidapanɖa katsokba]
सिडापाङ्डा चोक्मा [sidapanɖa tsokma] क्रि. प. उपचार गर्नु
सिडापाङ्डा डोकान [sidapanɖa ɖokana] *n* औषधी पसल
सिडेक्ना [sidedekna] *n* खाँदिलो
सिदा [sida] *n* औषधी
सिदा ठेम्मा [sida tʰemma] क्रि. प. औषधि हाल्नु
सिदाकाचोक् [sidakatsok] *n* 1) औषधी बनाउने 2) दबाई
बनाउने
सिदापाङ्डा [sidapanɖa] *n* 1) औषधी गर्नु 2) ओखतीमूलो
सिधा [sidʰa] *n* 1) सरल 2) सोभो
सिधापाङ्डा [sidʰapanɖa] *n* 1) ओखती 2) औषधि
सिना [sina] 1) *n* धमिरा 2) *v* मर्ने
सिनिना [sinina] *v* अमर, मर्दैन
सिप्मा [sipma] 1) वि. ओभनो 2) *v* रुन छोड्नु 3) *v* आकाशको
पानी रहनु
सिबिलिहवा [sibiliʔwa] *n* साङ्गलो
सिबोट्टो [sibotʰto] *n* फँटयाङ्ग्रो
सिबोट्टो [sibotʰto] *n* फट्याङ्ग्रो
सिमा [sima] 1) *v* परलोक हुनु 2) *v* मर्नु 3) *v* मृत्यु हुनु 4) *n*
मृत्यु
सिमिक मिमिक् [simikʌ mimik] *n* मर्दा पर्दा
सिमिक् [simik] *n* मर्दा
सिमिक् [simek] सं. सत्तरी
सिमिक्मेक् [simekme] सं. सात सय
सिमिकालेम् [simikale] *n* नेवार
सिमिबेलेहवा [simbeleʔwa] *n* 1) थाङ्ना 2) पुरानो कपडा
सिमिसार [simsara] *n* 1) दलदल 2) भास
सिमिसारे [simsare] *n* पानी सर्प
सियाना [sijana] 1) *adv* मरेको 2) *n* मुर्दा
सिरगुप् [siragup] *n* कसिनु
सिरिखुरि [sirikʰuri] *n* सबै विवरण
सिरिप्ना [siripna] *n* 1) साँघुरो 2) खाँदिलो
सिरिप्ना खाल्टा [siripna kʰalʰa] *n* साँघुरो खाडल
सिरुवा [siruwa] *n* सुरुवाल

सिलागोक् [silagok] *n* बुकी फुल
 सिलाप्पा [silapma] *v* 1) सोधनु 2) प्रश्न गर्नु
 सिलाप्पा [silapma] *n* प्रश्न
 सिलामि [silami] *adv* पूर्वज भन्दा अगडिको
 सिलिक्पोङ्बोङ् [silikponḅon] *n* बर धयँरो
 सिलिक्मा [silikma] *n* खँजडी
 सिलिम् [silim] *n* चराको प्रजाति
 सिसि [sisi] *n* मधुरो
 सिस्वाट् [siswat] *n* सिमाली
 सुइप्सुइप् [suipsuip] *n* भोल पदार्थ खाने विशेष
 सुक्के [sukke] *n* सिद्रा
 सुक्कुन् [sukkuṅ] *n* नदुक
 सुक्कुरुङ्बा [sukkurunḅa] *n* 1) दुसी 2) लेउ
 सुक्कुरुम्बा [sukkurumba] *n* काइ
 सुक्मा [sukma] *v* 1) ढुक्नु 2) दुसी पर्नु
 सुट्सुट् [sutṣut] *n* लुरुलुरु (जानु विशेष)
 सुड्डाइ [suddai] *n* 1) मृत मानिसको नाममा गरिने अन्तिम
 कार्य 2) शुद्धिकारण 3) मासीका
 सुद्धाँइ [suddhāi] *n* काज किराया
 सुद्धाँइ चोक्मा [suddhāi tsokma] क्रि. प. काजक्रिया गर्नु
 सुना [suna] *n* अमिलो
 सुनाको टुन्को [sunako tʰunko]
 सुनाबा [sunaba] *n* अमिलो जातको फलफूल
 सुनासुना नाम्मा [sunasuna namma]
 सुपारि खेक्खेक् [supari kʰekkʰek]
 सुप्बेफापबे [supbepʰapbe] *n* फलिफाप
 सुप्पा [suppa] *v* 1) लुगा खुस्किनु 2) खुस्किनु 3) ठगनु 4) फुट
 कनु 5) सोहोर्नु
 सुप्पाप्पा [supmappa] *v* 1) खुस्की जानु 2) सुल्क्याउनु
 सुप्सा टास्सा [supsa tassa] *adv* सोरर वा अरूलाई छलेर
 ल्याउने काम
 सुबाना [subana] *adv* 1) खुस्किएको 2) सुर्किएको
 सुबुडुक् [subuḅuk] *n* अल्ल्छी
 सुबुडुक् खाबुडुक् [subuḅuk kʰabuḅuk] अल्ल्छी लागनु
 सुबुरुक् [suburuk] *n* 1) अल्ल्छी 2) आलस्य
 सुबुरुक् वाबुरुक् [suburuk waburuk]
 सुबेट्ला [subetla] *n* सिमी
 सुबेरला [sube?la] *n* सिमी

सुबोक् सुबोक् [subok subok] वि. 1) अमिलो 2) अमिलिएको
 सुब्मा [subma] *v* 1) घाँस लुछ्नु 2) सुल्कनु
 सुमुन्डेलेक् [sumundelek] *n* 1) खुइल्याउनु 2) केही नहुने गरी
 सफा बनाउनु वा भुत्ल्याउनु
 सुमुन्डेलेक् आङ्मा [sumundelek aṅma] क्रि. प. 1) खुइले
 पार्नु 2) भुत्ल्याउनु
 सुमे [sume] *adv* तामा बाँसको अमिलो तरकारी
 सुमेरुडा [sumeruḅa] *n* लाटी करम
 सुम्बाङ् [sumbaṅ] सं. तीन जना
 सुम्बोक् [sumbok] सं. तीन
 सुम्बोक् खेप् [sumbok kʰep] *adv* तीन पल्ट
 सुम्बोक्ना [sumbokna] सं. तीन वटा
 सुम्बोक्मेक् [sumbokmek] सं. तीस
 सुरटा [surata] *n* चिन्ता
 सुरटा लिमा [surata lima] क्रि. प. चिन्तित हुनु
 सुरुबुरु युमा [suruburu juma] क्रि. प. 1) जेनतेन पुगनु
 2) पुगनपुग
 सुलेबेले [sulebele] वि. ढिलो
 सुलेबेले चोक्मा [sulebele tsokma]
 सुल्पा [sulpa] *n* सुल्फा
 सुवारा [suwara] *n* जग्गा
 सुवेट्ला [suwetla] *n* सिमी
 सुवेरला [suwe?la] *n* सिमी बोडी
 से [se] *n* योनि
 सेक् [sek] *n* चाया
 सेक्मा [sekma] *v* छान्नु
 सेक्माबिमा [sekmabima] क्रि. प. छानी दिनु
 सेक्का [sekka] *n* खरेटो
 सेग्मा [segma] *v* छान्नु
 सेडेसेङ् [seḅeseṅ] *n* 1) सफा 2) पवित्र
 सेङ्निङ्ना [seṅniṅna] *v* च्यात् दिन
 सेङ्मा [seṅma] *v* 1) च्यात्नु 2) च्यातिनु
 सेङ्माडिमा [seṅmaḅima] *v* 1) च्याति दिनु 2) च्याति पठाउनु
 सेङ्माप्पा [seṅmappa] *v* 1) फाटि जानु 2) च्यातिनु
 सेङ्सुन् [seṅsun] *v* न च्यात
 सेङ्सेङ् [seṅseṅ] *n* 1) सफा 2) सुग्घर 3) शुद्ध 4) चोखो
 5) पवित्र
 सेङ्सेङ् चोक्मा [seṅseṅ tsokma] क्रि. प. सफा गर्नु
 सेङ्सेङ्ना [seṅseṅna] *n* सफा, पवित्र

सेडुन् [sedun] *v* न मार
 सेन् [sen] *n* रात
 सेन्जि [sendzi] *n* सपनी
 सेन्जिजारि [sendzidzari] *n* बिधुवा विवाह गर्दा तिरिने रीत
 सेन्ना [senna] *n* रात
 सेन्नासोम् [sennasom] *n* रात भरी
 सेन्लेन् [senlen] *adv* रातदिन
 सेप्पा [sepma] *v* मारुं
 सेम्बाराक् [sembarak] *n* रात
 सेम्मा [semma] *v* 1) छुटाउनु 2) केसा छुट्याउनु 3) कालु
 4) विभाजन गर्नु
 सेम्माङ् [semmaj] *n* सपना
 सेम्माङ् माग्मा [semmaj magma] क्रि. प. सपना देख्नु
 सेम्माङ्भेन्मा [semmajb^henma] क्रि. प. सपना बिग्रनु
 सेरा [sera] *n* चामल
 सेरेखोरे [serek^hore]
 सेरो [sero] *n* काँसको घाँस
 सेल्बुक् [selbuk] *n* तिघ्रा
 सेवाट् [sewat] *n* महिलाको वीर्य
 सोकोट्टरि [sokottri] *n* अमिलो घाँस
 सोकोर्टि [sokortj] *n* अमिलो घाँस
 सोक्पा [sokpa] *n* 1) वनमान्छे पुरुष 2) बन मान्छे
 सोक्पेलेङ् [sokpelen] *n* अचानो
 सोक्मा [sokma] 1) *n* सास 2) *v* घुसानु 3) *v* छिराउनु 4) *n* आत
 मा 5) *n* प्राण 6) *v* कोचार्नु
 सोक्मा खाप्पा [sokma k^hapma] क्रि. प. 1) सास जानु 2) प्राण
 जानु
 सोक्मा टामा [sokma tama] क्रि. प. सास आउनु
 सोक्मा पोमा [sokma poma] क्रि. प. सास बढ्नु
 सोक्मा लुन्डुन्ना [sokma lundunna] क्रि. प. 1) काम गर्न नसक्
 नु 2) सासले नभ्याउनु 3) आँट गर्न नसक्नु 4) तागत नपुगनु
 सोक्मा लेप्पा [sokma lepma] क्रि. प. 1) सास फाल्नु 2) प्राण
 त्याग्नु
 सोक्मा साप्पा [sokma sapma] क्रि. प. 1) सास फेरुं 2) सास
 तान्नु
 सोक्मा सोन्मा [sokma sonma] क्रि. प. सास फेरुं
 सोक्मा सोम्मा [sokma somma] क्रि. प. सास फेरुं
 सोक्माजामा [sokmadzama] *v* 1) छिराउनु 2) घुसारि खानु

सोगा [soga] *n* 1) प्रेत 2) अगति आत्मा
 सोगामुङ् [sogamuŋ] *n* शरीरको रौं
 सोगालागा [sogalaga] *n* भूतप्रेत
 सोगोप् [sogop] *n* गोप्य
 सोगोप् चेक्मा [sogop tsekma] क्रि. प. 1) कानेखुसी गर्नु
 2) गोप्य कुरा गर्नु
 सोगोब् [sogob] *n* गोप्य
 सोग्माखाप्पा [sogmak^hapma]
 सोग्मासोम्मा [sogmasomma]
 सोघा [sog^ha] *n* प्रेत
 सोघा सेप्पा [sog^ha sepma] क्रि. प. 1) सातो मारुं 2) अगति
 आत्माको सातो मारुं
 सोघामुङ् [sog^hamuŋ] *n* रौं
 सोघार्नि [sog^harni] *n* टाटेपाङ्ग्रे
 सोघोरनि [sog^horani] वि. धुसुरे रङ्ग
 सोङ्नेन् [soŋnen] *n* न चल्
 सोङ्मा [soŋma] *v* 1) चलनु 2) पाक्नु 3) चलिरहनु 4) अस्थिर
 सोङ्मायाक्मा [soŋmajakma] *v* 1) चलिरहनु 2) पाकिरहनु
 सोटोरोबा [soŋoroba] *n* चिप्लेटी खेल
 सोट् [soŋ] *n* 1) तन्किएको 2) सीधा
 सोट्ना [soŋna] *n* 1) लाम्चो 2) सीधा 3) चिप्लिने
 सोट्मा [soŋma] *v* 1) चिप्लिनु 2) सुल्किनु
 सोडोक्टोक् [soŋoktok] 1) *n* बाक्लो 2) वि. धमिलो
 सोथे [soŋ^he] *n* ढुङ्ग्रो
 सोन्टोकि [sonŋtoki] वि. सन्तोषी
 सोन्टोक् [sonŋtok] *n* सन्तुष्ट
 सोन्टोलो [sonŋtolo] *n* सुन्तला
 सोन्मा [sonma] *v* सार्नु
 सोन्माउङ् खाप्पा [sonmauŋ k^hapma] क्रि. प. सारेर जानु
 सोप्पे [soppe] *n* सबै
 सोप्पेडाना [soppejana] *adv* साभा
 सोप्पेलेङ् पुमा [soppelen puma] क्रि. प. चारैतिर हेर्नु
 सोप्बे [sopbe] *adv* सबै
 सोप्पा [sopma] *v* 1) फल्नु 2) सुमसुम्याउनु 3) घसिनु 4) चिप
 लिनु
 सोबाक् [sobak] *n* सिरक
 सोब्बे [sobbe] *n* सबै
 सोब्बे [sobbe] *n* 1) सबै 2) कुल 3) जम्मा

सोब्मा [sobma] *v* 1) सुमसुम्याउनु 2) ओखल वा ढिकीमा कोदो कुट्नु
 सोभारिक् [sob^harik] *n* स्वर भासिनु
 सोभारिक् मुक्मा [sob^harik mukma] *adv* स्वर भासिएको आवाज
 सोमा [soma] *v* चिलाउनु
 सोमाङ् [somaŋ] *n* काउसो
 सोम्बोरोक् [somborok] *n* फोक्सो
 सोम्बोरोक्मा [somborokma] *n* फोक्सो
 सोम्बोरोक्मा छुप्मा [somborokma ts^hupma] क्रि. प. फोक्सो खुम्चिनु
 सोम्बोरोक्मा फेम्मा [somborokma p^hemma] क्रि. प. फोक्सो फुक्नु
 सोम्बोरोङ् [somboron] *n* लड्दा आउने आवाज
 सोम्भोरोङ् [somb^horon] *n* एक्कासि तल लड्ने
 सोम्भोरोङ् युमा [somb^horon juma] क्रि. प. एक्कासि तल खस्नु
 सोम्मा [somma] *v* सार्नु
 -सोम्मा [somma] *sf*x सम्म
 सोम्माप्मा [sommapma] *v* सरैर जानु
 सोरलेम् [sorlem] वि. 1) सीधा 2) सर्लक्क
 सोरलेम्ना [sorlemna] *n* 1) सुरिलो 2) सर्लक्का
 सोरल्याम्ना [sorAljamna] 1) *n* सीधा 2) *adv* सर्लक्क परेको
 सोरा [sora] *n* 1) आवाज 2) स्वर
 सोरि [sori] 1) पर. -छेउमा 2) *adv* कहाँ 3) *adv* सामु 4) पर. माभ्रमा 5) पर. -छेउ
 सोरियाँ [sorejã] *n* सोहोर्नु
 सोरोक् [sorok] *adv* 1) सधैं 2) प्रायः 3) निरन्तर 4) नियमित 5) हर पल 6) लगातार 7) निरन्तरता
 सोरोक् गाड्डे [sorokgadde] *adv* 1) प्रायः जसो 2) अक्सर
 सोरोक् माइना [sorok maina] *adv* प्रत्येक महिना
 सोरोक् लेन् [sorak len] *adv* प्रत्येक दिन
 सोरोक्डोक् [sorokdok] *n* 1) सधैं भरी 2) निरन्तर 3) लगातार 4) बारम्बार
 सोरोक्ना [sorokna] *n* प्रत्येक
 सोरोक्ना बारखा [sorokna bark^ha] *adv* प्रत्येक वर्ष
 सोरोक्बा [sorokba] *n* 1) एकदम 2) सधैं
 सोरोक्लोक् [soroklok] *n* 1) हरसमय 2) लगातार 3) सधैं भरी 4) निरन्तर 5) बारम्बार

सोरोङ्बु [soronbu] *n* हाडे बयर
 सोरलेम् [sorlem] *n* सीधा
 सोलिट्ना [solitna] वि. 1) सोभो 2) सलक्का
 सोलेट् टुङ्मा [solet t^huŋma]
 सोलेबेले [solebele] *n* 1) हैरानी 2) थकित
 सोलोकपेङ् [solokpen] *n* अचानो
 सोलोट् [solot] *n* स्वाट्ट
 सोलोट् मिप्मा [solot mipma]
 सोलोलो [sololo] *n* 1) खप्लक्क 2) स्वाट्ट चिप्लाने
 सोलोवाट् [solowat] *n* अम्लिसो
 सोलोसोलो [solosolo] *n* 1) सुलुसुलु 2) स्वालस्वाली
 सोलवाट् [solwat] *n* अम्लिसो
 सोसा [sosa] *n* खरायो
 सोसोट्ना [sosoŋna] *n* 1) सुरिलो 2) सोभो
 स्या [sja] *n* ढोग, नमस्ते
 स्या चोक्मा [sja tsokma]
 स्या मेप्मा [sja mepma] क्रि. प. ढोग्नु
 स्यामेट्मा [sjametma] *v* ढोग्नु
 स्याल्फोस्रेक् [sjalp^hosrek] *n* एक प्रकारको डाले घाँस
 स्वा [swa] *n* अलछी
 स्वा युमा [swa juma] 1) क्रि. प. अलछी लाग्नु 2) वि. दिक्दार
 स्वाकायु [swakaju] *n* अलछी मान्छे
 स्वाक् [swak] वि. 1) शान्त 2) सुनसान 3) चुप चाप
 स्वाक् इम्मा [swak imma] क्रि. प. चुप लागेर सुत्नु
 स्वाग् [swag] वि. 1) चापचुप 2) शान्त
 स्वाङ् [swaŋ] *adv* सबै
 स्वाङ्हाट्मा [swaŋhaŋma] *v* सबै बल्नु
 स्वापुट्मा [swaputma] *v* अलछी लाग्नु
 स्वाबु [swabu] *n* भुसिलिकरो
 स्वाम्स्वाम् [swamswam] *n* खानु विशेष
 स्वायुमा [swajuma] *v* अलछी लाग्नु
 स्वाँरा [swãra] *n* 1) जमिन 2) जग्गा 3) बारी
 स्वाँरा चोप्मा [swãra tsoŋma] क्रि. प. जमिन सुक्नु
 स्वाँरा ठोक्मा [swãra t^hokma] क्रि. प. बारी खन्नु
 स्वारिङ्बा [swariŋba] *n* सुसेली
 स्वारिङ्बा लोमा [swariŋba loma] क्रि. प. 1) सुसेली हाल्नु 2) सुसेली बजाउनु
 स्वालेप्मा [swalepma] *n* अमिलो लहरे जातको वनस्पति

ह

हरेन्ला [harenla] *n* हरौ
 हँसुलि [h̃suli] *n* हार (चाँदीको घाँटीमा लगाउने माला)
 हाइयारि [hajjari] *n* 1) तालबद्ध प्रेम गीत 2) पाल गीत
 हाक्पा [hakpa] *n* डकार
 हाक्पारे [hakpare] *n* 1) ताल रहित लोक गीत 2) अरुण पारीको गीत
 हाक्याक् [hakjak] *n* धेरै थुप्रो
 हाक्सा [haksa] *n* बाफ
 हाक्सिक् [haksik] *n* ठाडो बोली
 हाक्सिक् चेक्मा [haksik tsekma] क्रि. प. ठाडो बोल्नु
 हाक्स्वा [hakswa] *n* बाफ
 हागाम्बा [hagamba] *n* हाइ
 हागाम्बा काप्मा [hagamba kapma] क्रि. प. हाइ काड्नु
 हागाम्मा [hagamma] *n* हाइ काड्ने
 हागेप्पा [hageppa] *n* 1) हाँगा 2) आँख्ला
 हाङ् [haŋ] *n* राजा
 हाङ् डासा [haŋ ɲasa] *n* राजा माछा
 हाङ्गा [haŋga] *n* काभ्रे माछा
 हाङ्गवा [haŋgwa] *n* पसिना
 हाङ्गवा होम्मा [haŋgwa homma] क्रि. प. पसिन आउनु
 हाङ्डा [haŋɳa] *n* माछाको जात
 हाङ्ना [haŋna] *n* पिरो
 हाङ्पाङ् [haŋpaŋ] *n* 1) राज दरबार 2) दरबार
 हाङ्बोक्लि [haŋbokli] *n* तारा विस्फोटन
 हाङ्बोट्ला मुङ् [haŋbot̪la muŋ] *n*
 हाङ्बोलि [haŋboli] *n* बन्दुक
 हाङ्मा [haŋma] 1) *v* पठाउनु 2) *v* पर्खनु 3) *v* पिरो हुनु 4) *v* सामान पठाउनु 5) *n* रानी 6) *v* पर्खिनु
 हाङ्मा पिमा [haŋma pima] क्रि. प. पठाउन दिनु
 हाङ्माङ्छा [haŋmaŋt̪sʰa] *n* स्त्री देउता
 हाङ्माडिमा [haŋmaɖima] *v* पठाइदिनु
 हाङ्माडेमा [haŋmaɖema] *v* पठाइ दिनु
 हाङ्माबिमा [haŋmabima] क्रि. प. पठाई दिनु

हाङ्मायाक्मा [haŋmajakma] क्रि. प. 1) पर्खि राख्नु
 2) पर्खिरहनु
 हाङ्मेप्मा [haŋmepma] *v* पठाउन लाउनु
 हाङ्गरो [haŋro] *n* भोबिस रुख
 हाङ्सा [haŋsa] *n* आत्मा
 हाङ्हाङ् [haŋhaŋ] वि. 1) शान्ति 2) डर अथवा त्रास नहुने
 3) मन हल्का हुने
 हाजाङ्बालाक् [hadzaŋbalak] *adv* व्यस्त
 हाट्टिकाने [hat̪tikane] *n* भुजेत्रो
 हाट्टिकुने [hat̪tikune] *n* भुजेत्रो
 हाट्टिपाइले लाभाक् [hat̪tipaile labʰak] *n* एक प्रकारको पात
 हाट्टुन् [hat̪tun] *n* न बाल
 हाट्मा [hat̪ma] *v* बल्नु
 हाट्ले [hat̪le] *adv* 1) आज 2) अहिले 3) अब
 हाट्ले लिना [hat̪le lina] *adv* 1) वर्तमान 2) अब हुने 3) आज हुने
 हाट्लेचा [hat̪letsa] *adv* अभै
 हाट्लेचा चोक्मा [hat̪letsa tsokma] क्रि. प. फेरी गर्नु
 हाट्लेचा टेन्मा [hat̪letsa t̪enma] *n* पुनः प्रसारण
 हाट्लेचा टेम्मा [hat̪letsa t̪emma] क्रि. प. 1) पुनः छुनु 2) पुनः मान्नु
 हाट्लेडोक् [hat̪ledok] *adv* 1) अहिले नै 2) अब, आज नै
 हाट्लेना [hat̪lena] *n* वर्तमान
 हाट्लेरोक् [hat̪lerok] *adv* 1) अहिले नै 2) आज नै
 हाट्लेलोक् [hat̪lelok] *adv* 1) आज नै 2) अहिले नै
 हाट्लेसेन् [hat̪lesen] *adv* 1) आज भोलि, आजकाल 2) हालै, हालसाल 3) वर्तमान
 हाट्लेसेन्ना जामाना [hat̪lesenna dzamana] वि. आधुनिक
 हाडु [hadu] *v* टोक
 हाडे [had̪e] *n* खरको जात
 हान्चुरि [hantsuri] *n* छपनी
 हान्डुन् [handun] *n* न बाँड्
 हान्डेङ् [hand̪eŋ] *adv* 1) भोलि 2) पछि

हान्डेङ् हान्डेङ् [handeŋ handeŋ] *adv* 1) पछि पछि
2) भविष्य
हान्डेङ्दाना [handeŋʈana] *adv* 1) पछि आउने 2) भावी
हान्डेङ्ना [handeŋna] *adv* भविष्य
हान्डेङ्ना रिङ् [handeŋna riŋ]
हान्डेङ्सोम् [handeŋsom] *adv* 1) दीर्घ कालीन 2) पछि सम्म
हान्डेङ्सोम्मा [handeŋsomma] *n* स्थायित्व
हान्डेन् [handeŋ] *n* भोलि
हान्डेमाङ् [handemaŋ] *adv* 1) आघौँ 2) आगामी साल
हान्मा [hanma] *v* बाँड्नु
हाप्ता [hapt̪a] *n* हप्ता
हाप्ताप्त्वा [hapt̪aʔwa] *n* हाँगा
हाप्नेन् [hapneŋ] *n* नरु
हाप्पोरेट् [happoret̪] *n* सानो रातो कमिला
हाप्फेङ् [happʰeŋ] *n* कपाल छोड्नु
हाप्फोरे [happʰore] *n* 1) कमिला 2) रातो मसिनो कमिला
हाप्मा [hapma] *v* 1) रुनु 2) बाल्नु
हाप्मेप्मा [hapmepma] *v* 1) रुन लगाउनु 2) बाल्न लगाउनु
हाप्मो [hapmo] *adv* 1) भरे 2) भरे
हाप्लाटेप्मा [haplaʈepma]
हाप्लाफोक्मा [haplapʰokma]
हाप्सुङ्ना [hapsuŋna] *वि.* जिङ्गि
हाबा [haba] *n* रु
हाबुन्लो [habunlo] *n* गिद्ध
हाब्मा [habma] *v* रुनु
हामा [hama] *v* टोक्नु
हामाजामा [hamadzama] *क्रि.* प. टोकी खानु
हामाराक् [hamarak] *n* बुद्धि बङ्गारा
हामो [hamo] *n* भरे
हाम्दुन् [hamdun] *v* 1) न बार्नु 2) नछेक्
हाम्बोम्फोप् [hambompʰop] *वि.* घोप्टो
हाम्मा [hamma] *v* 1) बाँड्नु चामा ओमाक् सोब्बेलोङ्सा
बोराबोर हाम्मा कोन्युक् ॥ भात तिहुन सबैलाई बरबर बाँड्नु
पर्छ । 2) छेक्नु 3) विभाजन गर्नु 4) छुट्याउनु 5) भाग
लगाउनु 6) बार्नु याम्बा नायाम्बा पाङ्ङि पाक् चा
लिग्निलोक् बारा हाम्मा सुराक्छा लियुक् ॥ चारैतिर घरमा
केही पनि नपस्ने गरी बार बार्नु सुरक्षा हुन्छ । 7) घेरा हाल्नु
8) घेर्नु

हाम्मासिङ् [hammasiŋ] *n* 1) व्यवस्थापन गर्ने ठाउँ 2) बाँड्ने
ठाउँ
हारिगुट्टे [harigutt̪e] *n* 1) कपर्दी खेल 2) दौड खेल
हारिन्टेङ्ना [harint̪eɖna] *n* पहेंलो
हारेला [harela] *n* हरो
हार्डे [hard̪e] *n* पहेंलो
हार्दि [hardi] *n* बेसार
हारपे [harpe] *n* हर्पे
हाले [hale] *adv* अघि
हाले टामा [hale ʈama] *क्रि.* प. 1) अघि पुग्नु 2) अघि आउनु
हालेना [halena] *adv* 1) पहिलाको 2) अघि को 3) यो भन्दा
अगाडिको 4) अहिले भर्खरको
हालेबा [haleba] *adv* 1) पहिला नै 2) अघि नै 3) अगाडि नै
हालो [halo] *n* हलो
हालौंडा [halōɖa] *n* हल्लुँड
हाँसुलि [hāsuli] *n* चाँदीको हार
हि [hi] *n* दिसा
हिउँडो [hiūɖo] *n* हिउँद
हिम्मा [hiema] *v* दिसा गर्नु
हिम्मासिङ् [hiemasin] 1) *n* चर्पी 2) दिसा गर्ने ठाउँ
हिकिक्पा [hikikpa] *n* बाडुली
हिकिक्पा काप्मा [hikikpa kapma] *क्रि.* प. बाडुली लाग्नु
हिक्मा [hikma] *v* सर्कनु
हिङ्गिलोक् [hiŋilok] *adv* 1) जीवनकाल 2) बाँचुन्जेल
हिङ्मा [hiŋma] *v* 1) जिउनु 2) बाँच्नु
हिङ्मेट्मा [hiŋmet̪ma] *v* बचाउनु
हिङ्मेप्मा [hiŋmepma] *v* बचाउनु
हिटेप्मा [hiʈepma] *adv* त्यत्ति
हितोना [hiʈona] *adv* त्यत्रो
हित्तेयुना [hiʈʈajuna] *adv* त्यत्रो
हित्डे [hiʈde] *pro* त्यस्तो
हित्डेउङ् [hiʈdeuŋ] *adv* त्यसरी
हित्ना [hiʈna] *pro* 1) त्यस 2) त्यो 3) तिनी 4) ऊ
हित्नाउक्ते [hiʈnaukt̪e] *adv* 1) त्यही त 2) हो त
हित्नाउङ्ना [hiʈnauŋna] संयो. त्यसपछि
हित्नागा [hiʈnaga] *pro* तिनीहरू
हित्नागाचि [hiʈnagatsi] *pro* तिनीहरू (दुई)
हित्नाडे [hiʈnaɖe] *adv* त्यसरी

हिटनाबेला [hiṭnabela]
 हिटनाबेलाडोक् [hiṭnabeladok] *adv* त्यही समयमा
 हिटनाबेलारोक् [hiṭnabelarok] *adv* त्यही समयमा
 हिटनाबेलालोक् [hiṭnabelalok] *adv* त्यही समयमा
 हिटनालेङ्लोक् [hiṭnaləṅlok] *adv* त्यतैतिर
 हिटनासोरि [hiṭnasori] *adv* 1) त्यही नै 2) त्यही नेर
 हिट्नि [hiṭni] 1) *pro* त्यहाँ 2) *adv* त्यसमा 3) *adv* त्यही
 हिट्निडोक् [hiṭnidok] *adv* 1) यथास्थान 2) त्यही
 हिट्निरोक् [hiṭnirok] *adv* त्यही
 हिट्निलोक् [hiṭnilok] 1) *adv* यथास्थान 2) *adv* त्यही स्थानमा
 3) *n* त्यही नै
 हिट्नुङ् [hiṭnuṅ]
 हिट्नुङ्गा [hiṭnuṅga] संयो. 1) त्यसपछि 2) त्यसकारण
 हिट्नुङ्ना [hiṭnuṅna] *adv* त्यसपछि
 हिट्नुङ्नाम् [hiṭnuṅnam] संयो. 1) भनेपछि 2) त्यस पछि
 हिडुना [hiḍuna] *n* 1) सक्षम 2) सक्ने
 हिडुम्लोक् [hiḍumlok] *adv* सके सम्म
 हिडुवा [hiḍuwa] *n* आन्द्रा
 हिडुवा [hiḍu?wa] *n* आन्द्रा
 हिडेट्निना [hiḍeṭṭnina] वि. छुचो
 हिड्डे [hiḍḍe] *adv* त्यस्तो
 हिड्डेना [hiḍḍena] *pro* 1) त्यस्तो 2) त्यस्तै 3) त्यस्तो खालको
 हिड्ना [hiḍna] *pro* त्यो
 हिड्नाडे [hiḍnaḍe] *adv* त्यस्तो
 हिड्नालोक् [hiḍnalok] *pro* त्यो नै
 हिडुवा [hiḍu^huwa] *n* आन्द्रा
 हिदुवा [hiduwa] *n* आन्द्रा
 हिनिम्ना [hinimna] *n* नसक्ने
 हिप्मा [hipma] *v* 1) खुर्काउनु 2) खुर्कनु
 हिप्माङ् [hipmaṅ] *n* डर उत्पन्न हुने अवस्था (थरहरी)
 हिप्माङ् याङ्मा [hipmaṅ?jaṅma]
 हिफुङ् [hip^huṅ] *n* सुत्केरी काँडा
 हिबुडुक् [hibuḍuk] *n* दिसा गरेको ठाउँ
 हिमा [hima] *v* 1) सक्नु 2) छर्कनु 3) छर्नु 4) सिद्धयाउनु
 हिमाबिमा [himabima] क्रि. प. सिद्धयाइ दिनु
 हिम्मा [himma] *v* 1) तर्कनु 2) लर्बेरिनु 3) लड्ने आँट्नु
 4) सुकाउनु 5) छल्नु

हिम्माप्मा [himmapma] *v* लड्ने आँट्नु
 हिम्हिम् [himhim] *n* 1) हल्का शीतल 2) शीतल
 हिराबोलि फोरड [hiraboli p^ho?i] *n* बाह रङ्गको पटुका
 हिवाटावा [hiwaṭawa] *adv* नराप्रो आत्मा लागेको
 हिसिक्मा [hisikma] *v* 1) सिकाउनु 2) शिक्षा दिनु
 हिहि नाम्मा [hihi namma]
 हिवा [hi?wa] *n* हावा
 हिवा फेम्मा [hi?wa p^hemma] क्रि. प. 1) हावा चलनु
 2) आँधीबेहरी चलनु
 हुइयाङ् [huijaṅ] वि. हलुका
 हुक्का [hukka] *n* हुक्का
 हुक्मा [hukma] *v* भुक्नु
 हुक्वामा [hukwama] *n* पहिरो
 हुङ्मा [huṅma] *v* 1) ताप्नु 2) तिर्नु
 हुजिट् [hudziṭ] *adv* घचेट्नु
 हुजिट् इन्मा [hudziṭ inma] क्रि. प. घचेट्नु
 हुजिट् चोट्मा [hudziṭ tsoṭma] क्रि. प. आँटिनाआँटी घुसानु
 हुजिट्ना [hudziṭna] *n* साँघुरो
 हुजिट्ना खाल्टा [hudziṭna k^halṭa] *n* साँघुरो खाडल
 हुजिट्ना डेन् [hudziṭna ḍen]
 हुजिट्वाजिट् [hudziṭwadziṭ] *n* कच्याककुचुक (साँघुरोमा बस
 नु वा ठाउँ विशेष)
 हुटुक्वामा [huṭukwama] *n* गर्मी
 हुटुलुङ् [huṭuluṅ] *n* चुलो
 हुटुवाना [huṭuwana] *n* गर्मी हुने
 हुटुवामा [huṭuwama] *n* 1) गर्मी 2) गरम
 हुटुवाना [huṭu?wana] *adv* 1) गर्मी 2) गरम
 हुटुवामा [huṭu?wama] *n* 1) गर्मी 2) गरम
 हुटुलुङ् [huṭuluṅ] *n* चुलो
 हुडुना [huḍuna] *adv* 1) बन्द गरेको 2) थुनेको 3) टालेको
 हुड्डा [huḍḍa] *n* 1) समूह 2) बथान 3) हुल
 हुप् [hup] *n* 1) गाँठो 2) बन्धन 3) प्रतिज्ञा
 हुप् [hup] *n* 1) गाँठो 2) खापसियो
 हुप्काहुप् [hupkahup] *adv* 1) अङ्कमाल 2) अँगालो
 हुप्काहुप् चामा [hupkahup tsama] क्रि. प. अङ्कमाल गर्नु
 हुप्मा [hupma] *v* 1) गाँठो पार्नु 2) अँगालो हाल्नु 3) अङ्कमाल
 गर्नु
 हुप्पामि [hupmami] *adv* 1) गाँसिएको 2) बाँधिएको

हुबा [huba] *n* हुचिल
हुमा [huma] *v* 1) टाल्नु 2) थुनु 3) बन्द गर्नु
हुम्मा [humma] *v* 1) ओढ्नु चुङ्गवामाडि टाखुम्बि हुम्मा कोन्युक् ॥ जाडोमा पछेउरा ओढ्नु पर्छ । 2) पुर्नु 3) गाड्नु यापमिचि उसिए भने ओहुम्पाडि हुम्मा कोन्युक् ॥ मानिसहरू मरे भने चिहानमा गाड्नु पर्छ ।
हुम्सुन् [humsun] *n* न ओढ
हुरले [hurale] *n* ढोल नाच
हुसिकमा [husikma] *v* 1) तालिम दिनु 2) सिकाउनु
हुङ्गवामा [hu?wama] *n* पहिरो
हेक्टाङ् [hektaŋ] *n* खानी
हेक्टाङ् होप्मा [hektaŋ hopma] क्रि. प. खानी भिक्नु
हेक्दुना [hekɕuna] *v* सुहाउँछ
हेक्ना [hekna] *n* 1) बाङ्गो 2) टेढो
हेक्पो [hekpo] *n* कटुस
हेक्मा [hekma] *v* 1) रेट्नु 2) काट्नु
हेक्माना [hekmana] *n* काट्ने
हेक्किमेट् [hekrimet] *n* सिँदुरे कीरा
हेक्किमेट् [hekrimmet] *n* सिँदुरे कीरो
हेक्कुरेमेट् [hekkrumet] *n* सिँदुरे कीरा
हेगुन् [hegun] *v* न काट्
हेग्मा [hegma] *v* 1) काट्नु 2) रेट्नु
हेट्मा [hetma] *v* 1) फुटाउनु 2) फुटाउनु 3) चर्किनु
हेड्मा [hedma] *v* 1) फुटाउनु 2) फुट्नु
हेन्साना [hensana] *n* 1) मैदान 2) समतल
हेप्मा [hepma] *v* 1) फुट्नु 2) फुटाउनु टाबे आरिचि हेप्मा लिनना ॥ भाँडाकुँडा फुटाउनु हुँदैन । 3) अड्किनु 4) चर्किनु 5) अडिनु 6) रोक्नु 7) रोकिनु आम्भाङ्गिचि काठमान्डौलाम्मा ओआबा गेट्टालोक् बान्दा लिसाउङ् लाम्बोडिडोक् ओहेप टे ॥ काकाहरू काठमाण्डौबाट आउँदा आउँदै बन्द भएकोले बाटोमा नै रोकिनु भयो ।
हेप्मेप्मा [hepmeppma] *v* 1) अड्काउनु 2) फुटाउनु
हेप्सा चेक्मा [hepsa tsekma] क्रि. प. अड्किएर बोल्नु
हेमालिङ *n* रक्सी
हेम्मा [hemma] *v* 1) राख्नु 2) सुत्नु 3) ढल्किनु
हेरु [heru] *v* 1) फुटाउनु 2) फुटाउनु
हेलिक् [helik] *n* रगत
हेलिक् पेलेहेङ् [helik peheŋ] वि. रगताम्मे
हेलिक्पेलेम् [helikpelem] वि. रक्ताम्मे

हेल्वा [helwa] *n* खागो
होक्टाप् [hoktap] 1) *n* धराप 2) *adv* छुट्टिन लागेको
होक्मा [hokma] *v* 1) कुट्नु (मिलमा, ओखलमा, ढिकीमा धान वा अन्य कुराहरू) 2) पानीले पर्सिनु
होगोप् [hogop] *adv* भुतुक
होग् [hog] *n* 1) जाल (माछा) 2) खुँगा
होग् टेम्मा [hog t^hemma] *n* पासो थाप्नु (माछा)
होग्मा [hogma] *v* कुट्नु (मिल वा ढिकीमा कुनै सामान)
होङ् [hoŋ] *n* 1) खोला 2) नदि 3) खोल्सी 4) प्वाल
होङ् खोक्मा [hoŋ k^hokma] क्रि. प. 1) नदी तर्नु 2) खोला तर्नु
होङ्कारिक् [hoŋkarik] *n* निगाले चितुवा
होङ्गारिक् [hoŋgarik] *n* निगाले चितुवा
होङ्गडाङ्मा [hoŋɕaŋma] *n* वन पूजा
होङ्ना [hoŋna] *n* खुला
होङ्पोमा [hoŋpoma] *v* खोला बढ्नु
होङ्माडेन् [hoŋmaɕen] *n* उत्पति स्थल
होङ्सोरि [hoŋsori] *n* खोलाको किनार
होङ्हुसे [hoŋhuse] *n* खोला कराउनु
होजिट्ना [hodziɕna] वि. साँघुरो
होजिट्वाजिट् [hodziɕwadziɕ] *n* कोच कोच
होट्मा [hotma] *v* 1) मुक्त गर्नु 2) भत्कनु 3) भत्काउनु 4) भिक्नु 5) निकाल्नु
होट्माडिमा [hotmaɕjima] *v* निकालिदिनु
होट्लिकुवा [hotlikuwa] *n* छेपारो
होट्लिगुवा [hotliguwa] *n* छेपारो
होट्लिबा [hotliba] *n* छेपारो
होट्लिवा [hotliɕwa] *n* छेपारो
होडिबा [hodɕiba] *n* पिलो
होडिबा मुङ् [hodɕiba muŋ] *n*
होङ्माडिमा [hodmaɕjima] *v* 1) छोडि पठाउनु 2) निकालि पठाउनु
होन्मा [honma] *v* 1) छुटकारा पाउनु 2) निस्कनु 3) चुहिनु
होन्मा टामा [honma tama] क्रि. प. आइ पुग्नु
होन्मा मिपिमा [honma mipima] क्रि. प. निस्कन नदिनु
होन्माप्मा [honmapma] *v* निस्क जानु
होप् [hop] *n* चिन्डो
होप्टुन् [hoptun] *v* 1) नधु 2) न पिउनु

होप्मा [hopma] *v* 1) पिउनु 2) निकाल्नु पाङ्ठोङ् ओहोङ्
 लिगा चिजाबिजाचि भारा होप्मा लिनिया ॥ घर भित्र भएका
 सामानहरू बाहिर निकाल्नु हुँदैन। 3) भत्कनु 4) धुनु मेग् होप
 मा लाउङ्सा जोम् चुवा लिना उपुन्डि खाप्मा कोन्युक् ॥ लुगा
 धुनुको लागी धेरै पानी भएको मूलमा जानु पर्छ। 5) तोड्नु
 6) भिक्नु 7) भत्काउनु ठेना पाङ् चोकमा लोङ्सा नागा सोब्बे
 भान्द्राचि होप्मा कोन्युक् ॥ ठूलो घर बनाउनुको लागी यी सबै
 ग्वालीहरू भत्काउनु पर्छ। 8) पखाल्नु

होप्माप्मा [hopmapma] *v* 1) निकालेर लानु 2) पिएर जानु

होप्पो [hopmo] *adv* 1) लगभग 2) केही समय 3) करिब

होप्पो होप्पो [hopmo hopmo] *adv* 1) कहिले कहीं

2) छिनछिन

होप्पोप्पोना [hopmopmona] *वि.* 1) सामान्य 2) मामुली

होम्मा [homma] *v* 1) निस्कनु फाक्खोराङ् फाक्चिलेट् होम्मा
 ओहोङ् चा चोगु ॥ सुँगुरको खोरमा सुँगुरको पाठा निस्कने प
 वाल पनि बनाऊ। 2) उदाउनु नाम् होम्मा बेला लिसे ॥ घाम
 उदाउने समय भयो। 3) सुनिनु याप्मि येम् होम्मा ओचेट्नुना
 लिनिया ॥ मानिसको शरीर सुनिनु राम्रो होइन। 4) निस्कनु
 5) उम्किनु

होम्मा पिमा [homma pima] *क्रि.* प. निस्कन दिनु

होम्माडेन् [hommaden] *n* 1) मुल 2) उद्गम स्थान

होम्माप्मा [hommapma] *v* 1) निस्केर जानु 2) निस्कनु
 3) फुत्किनु

होम्मेप्पा [hommeppa] *n* तालु

होम्सा खाप्मा [homsa k^hapma] *क्रि.* प. सुनिँदै जानु

होरोबुङ् [horobun] *n* तिलके फुल

होरोरो [hororo] *n* 1) स्वालस्वालती 2) पहर जाने ठाउँ

होरोरो ठुङ्मा [hororo t^hunma] *क्रि.* प. छोक्रासँगै पिउनु

होलिगुवा [holiguwa] *n* छेपारो

होलोहोलो [holoholo] *adv* 1) हाल्ल 2) भुलभुल

होसा [hosa] *n* 1) विवेक 2) बुद्धि

होसा होसा [hosa hosa] *adv* 1) आवेगमा आउने 2) उच्चृङ्
 खल

होहोबास् [hohobas] *वि.* बो. स्याबास

होत्रवा [ho[?]wa] *n* 1) बोक्रा 2) छाला

होत्रवा सुप्मा [ho[?]wa supma] *क्रि.* प. छाला खुल्किनु

होत्रवा हेट्मा [ho[?]wa hetma] *क्रि.* प. छाला फुट्नु